

MAAKUNTAKAAVA
**HUOMISEN
LAKEUS**

Etelä-Pohjanmaan
maakuntakaava 2050

Ehdotusvaiheen julkisen kuulemisen palautteet ja vastineet - yksityishenkilöt

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Etelä-Pohjanmaan liitto

www.epliitto.fi

Sisällys

1 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotusvaihe – julkisen kuulemisen muistutukset ja vastineet 6

Yksityishenkilöt	8
Yksityishenkilö 1	8
Yksityishenkilö 2	19
Yksityishenkilö 3	25
Yksityishenkilö 4	26
Yksityishenkilö 5	41
Yksityishenkilö 6	43
Yksityishenkilö 7	49
Yksityishenkilö 8 (2 hlöä)	69
Yksityishenkilö 9 ym. (3 hlöä)	82
Yksityishenkilö 10	88

Yksityishenkilö 11	91
Yksityishenkilö 12 ym. (useampi hlö).....	98
Yksityishenkilö 13.....	104
Yksityishenkilö 14 ym. (6 hlöä)	108
Yksityishenkilö 15 ym. (3 hlöä).....	111
Yksityishenkilö 16.....	113
Yksityishenkilö 17 (2 hlöä)	119
Yksityishenkilö 18.....	124
Yksityishenkilö 19.....	125
Yksityishenkilö 20	127
Yksityishenkilö 21 ym. (ryhmittymä).....	133
Yksityishenkilö 22	146
Yksityishenkilö 23	150
Yksityishenkilö 24	152
Yksityishenkilö 25 (2 hlöä).....	156
Yksityishenkilö 26.....	161
Yksityishenkilö 27	166
Yksityishenkilö 28.....	168

Yksityishenkilö 29.....	169
Yksityishenkilö 30.....	177
Yksityishenkilö 31.....	179
Yksityishenkilö 32	180
Yksityishenkilö 33	185
Yksityishenkilö 34	192
Yksityishenkilö 35	201
Yksityishenkilö 36 ym. (9 hlöä).....	205
Yksityishenkilö 37 (2 hlöä).....	211
Yksityishenkilö 38.....	214
Yksityishenkilö 39.....	215
Yksityishenkilö 40 ym. (6 hlöä)	220
Yksityishenkilö 41.....	229
Yksityishenkilö 42	230
Yksityishenkilö 43	232
Yksityishenkilö 44 (2 hlöä).....	234
Yksityishenkilö 45	241
Yksityishenkilö 46.....	245

Yksityishenkilö 47	246
Yksityishenkilö 48 ym. (9 hlöä).....	251
Yksityishenkilö 49.....	282
Yksityishenkilö 50.....	284
Yksityishenkilö 51 ym. (useampi henkilö)	285
Yksityishenkilö 52 (2 hlöä).....	312

1 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotusvaihe – julkisen kuulemisen muistutukset ja vastineet

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen järjestettiin 5.4.–13.5.2024, jolloin kaavaehdotus oli nähtävillä kaikissa alueen kunnissa, Etelä-Pohjanmaan liiton toimistolla sekä verkkosivuilla. Julkisen kuulemisen aikana jokaisella oli mahdollisuus lausua kaavaehdotuksesta mielipiteensä. Palautteita saatiin yhteensä 108 taholta, joista 21 oli kuntia ja muita viranomaisia, 35 yrityksiä ja yhdistyksiä ja 52 yksityisiä henkilöitä. Yksityisten jättämistä palautteista 15 oli yhteispalautteita, joissa allekirjoittaneita oli enemmän kuin yksi henkilö.

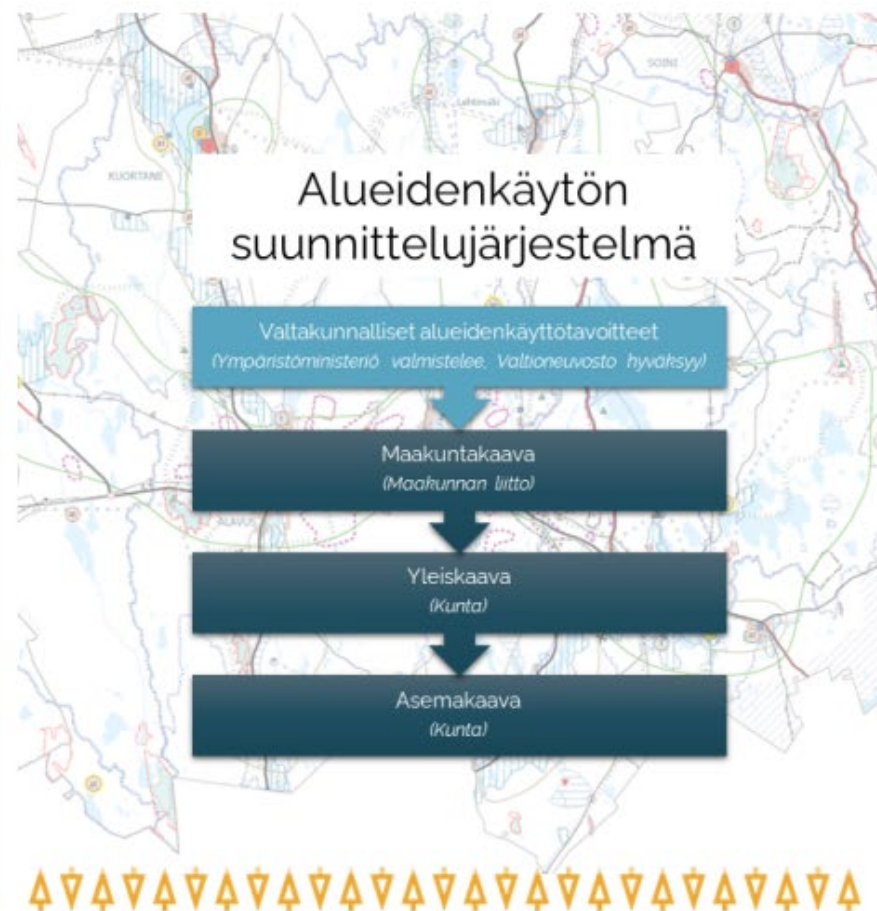
Tässä palautekoosteessa on mukana kaikki yksityishenkilöiden jättämät maakuntakaavaehdotusta koskevat palautteet liitteineen sekä niihin laaditut yksilöidyt vastineet. Palautteet ja vastineet julkaistaan yhteensä kolmessa eri tiedostossa, joista kaksi muuta ovat viranomaisten palautteet ja vastineet sekä yritysten ja yhteisöjen palautteet ja vastineet. Yksilöidyt vastineet on käsitelty maakuntakaavan ohjausryhmässä 4.6.2024, minkä jälkeen ne on käsitelty ja hyväksytty maakuntahallituksen kokouksessa 18.6.2024.

Henkilötietolain nojalla palautteista on häivytetty esimerkiksi yksityishenkilöiden nimiä, osoitteita, kiinteistötunnuksia ja muita yksilöiviä tietoja, joissakin tapauksessa myös liitteitä. Lisäksi palautteista on häivytetty salaisia tietoja, kuten petolintujen sijaintiin viittaavia mainintoja. ***Häivytetyt tiedot ja kohdat on merkitty tekstiin tummennetulla ja kursivoidulla fontilla.*** Päätöksentekijöillä, eli maakuntahallituksen jäsenillä on ollut pääsy alkuperäisiin palautteisiin.

Tavoitteena on, että Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksyy lopullisen maakuntakaava-aineiston syyskuussa 2024.

Mikä on maakuntakaava ja miksi se laaditaan?

- Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä koostuu valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista sekä kolmesta kaavatasosta: **maakunta-, yleis- ja asemakaavasta**.
- Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. **Se on ohjeena laadittaessa alueen kuntien yleis- ja asemakaavoja, ja se ohjaa myös viranomaisten muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua.**
- **Alueidenkäytön suunnittelu on asteittain tarkentuvaa:** Maakuntakaavassa esitetyt ratkaisut täydentyvät ja täsmentyvät kuntien yleiskaavoissa ja asemakaavoissa tai hankesuunnittelun, kuten tuulivoimahankkeiden yhteydessä.
- Maakuntakaavan laadinnasta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa
 - Maakunnan liiton tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. (MRL 27 §)

Yksityishenkilöt

Yksityishenkilö 1	Vastine
<u>Maakuntakaava 2050</u> on maakunnan maankäytön ja yhteisöllisyyden tavoitteellinen tahtotila. Tavoitteena on turvata asukkaille viihtyisä, virikkeellinen ja turvallinen elinympäristö. Toiminta rakentuu maakunnan omiin voimavaroihin, resursseihin, sekä yhteistyöhön naapuri- ja Suomen maakuntien kesken ja myös kansainvälisessä viitekehityksessä. Kehityksen perustana ovat luonnonvarat ja tietotaito niiden kestävästä käytöstä. Tulevaisuusvisio Maakuntakaavassa pyritään osoittamaan kehityksen painopisteet sekä sijainnin että laadun puolesta. Tämä tarkoittaa taajamien sijainteja ja kehittymisen mahdollisuuksia, sekä tuotantotoiminnan mahdollisuuksia ja kulkuyhteyksiä, liikenneverkkoa. Maakuntakaava on tavoitteellinen suunnittelutyökalu, jonka taustalla on <u>maakuntastrategia</u>. Näin ollen tulevaisuusvisio suunnitteluajakänteellä tulee kyetä muodostamaan, vaikka aina "mustat joutsenet" ovat mahdollisia.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta ja siinä esitetyistä monipuolisista, myös maakuntakaavan laadintaa laajemmalle ulottuvista näkökulmista. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 sovittaa yhteen maankäyttöön liittyviä, usein ristiriitaisiakin intressejä, joita myös palautteenantaja kuvaa. Kaavan laadinnan tueksi on tehty ja teetetty erilaisia selvityksiä, joiden avulla maakuntakaavaratkaisusta on pyritty saamaan mahdollisimman ajantasaiseen tietoon perustuva kokonaisuus. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kokonaismaakuntakaava, jollainen on laadittu Etelä-Pohjanmaalla viimeksi noin 20 vuotta sitten. Uusi kokonaismaakuntakaava heijastelee maailman muuttumista ja esimerkiksi uusiutuvan energian tuotanto, viherrakenne ja kulttuuriympäristöjen huomioiminen ovat saaneet aiempaan kokonaismaakuntakaavaan verrattuna suuremman painoarvon. Maakuntakaavan tavoitteiksi asetetut päämäärät ovat näkyneet koko kaavan laadinnan aikana voimakkaasti esimerkiksi uusiutuvan energian tuotantoon ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen liittyvien kaavaratkaisujen

Päätökset tehdään maakuntaliiton kaavaprotokollan mukaisen valmistelun jälkeen maakuntavaltuustossa.

Ilmaston muutos ja biologinen monimuotoisuus

Maakuntakaava on tarkoitettu yleisen tason resurssien osoittamiseksi, mutta myös kestävän kehityksen työkaluksi. Kaavoitusta voidaan pitää toimintatavoiltaan melko vakiintuneena, mutta myös uudistushakuisena ja kutakin aikakautta edustavana työkaluna.

Viime aikoina on noussut julkiseen keskusteluun eliökunnan olemassaolon kohtalon kysymyksiä nousseet ilmaston muutos ja sen hillintä ja siihen sopeutuminen, sekä biologisen monimuotoisuuden nopea ja suurimittakaavainen vähentymisen, sekä maailmanrauhan järkkäminen, jonka ilmeisenä tavoitteena on uuden maailmanjärjestyksen luominen. Tämä tilanne näyttää vaikuttavan yhteiskunnissa vähintään keskipitkällä tai pitkällä aikajänteellä, mikä on järkevää huomioida.

Nopeasti realisoituneessa viitekehyksessä edelleen oleellista on jatkuva hyvän elämän laatu, joka määräytyy

yhteensovittamisena. Kaavaselostuksessa on kattavasti kuvattu kaavaratkaisujen perusteluja, joihin useimmiten liittyy monien näkökulmien yhteensovittamista. Myös esimerkiksi koko maakuntaa koskevat yleiset suunnittelumääräykset toteuttavat maakuntakaavalle asetettuja tavoitteita monipuolisesti. Virallisten maakuntakaava-aineistojen lisäksi Etelä-Pohjanmaan liitto toteuttaa maakunnan kehittämistyön tueksi erilaisia tilastoja ja teemakarttoja.

Maakuntakaavan laadinnan ohella Etelä-Pohjanmaan liitto toteuttaa maakunnan kehittämistyötä monin eri tavoin. Palautteessa mainittuja näkökulmia huomioidaan esimerkiksi osana liiton rahoitus- ja hanketoimintaa, laadittaessa lausuntoja ja maakunnallisia strategioita sekä osana monipuolista sidosryhmätyöskentelyä. Maakuntakaavan laadinnan jälkeenkin Etelä-Pohjanmaan liitto jatkaa mahdollisimman tuoreeseen tietoon nojautuvaa maakunnan kehittämistyötä eri intressejä yhteensovittaen.

<u>luonnonvarojen kestävä käytön pohjalta</u> so. tuotannon ja kulutuksen pitäisi olla tasapainossa siten, että <u>eliökunnan ekologinen kantokyky</u> säilyy. Tämä tarkoittaa biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä, habitaatteja. Taustalla vaikuttaa eliöiden <u>sopeutumiskyky</u> ja liian nopea geenien katoamisen vaikutus, lajikato, joka tarkoittaa myös muutoksessa vaikuttavan geneettisen puskurivaikutuksen vähenemistä. Tämä ilmenee mm. toistuvina pandemioina. Virukset saattavat olla tositumallisia eliötä vanhempi perimän ilmentymä. Eliökunnan toiminta on evolutiivisesti rakentunut perimän jatkuvien muuntumiskokeilujen varaan, suvulliseen lisääntymiseen ja sen takaisinsyöttömekanismeihin elinympäristöön nähden. Tämä biologisen monimuotoisuuden merkityksen viitekehys on sekä globaali, että paikallinen ja se alkaa olla hyväksyttyä tutkimustietoa, jonka käytäntöön soveltaminen on sekä teknisesti että poliittisesti haasteellista ja tyypillisesti aina jälkijätöistä. Konfliktien kiristymisestä huolimatta <u>perusasiat eivät ole muuttuneet</u>, mutta niiden käytännön sopimusperusteiseen hoitamiseen on tullut vahva turvallisuuspoliittinen ulottuvuus. Elollisen luonnon yhteiskunnallinen merkitys	
--	--

Tilanteen hidas ymmärrys, tai ehkä sen käytäntöön soveltamisen haasteellisuus ja vaikeus näkyy sekä valtakunnan politiikassa, että myös arkisemmin meidän maakuntakaavamme valmistelussa.

Halutaan, kylläkin ymmärrettävästi, pitäytyä taloudellisen, sekä yhteisöllisen että yksityisen, tuloksen maksimoinnissa ottamatta riittävästi huomioon elollisen luonnon yhteiskunnallista merkitystä.

Tämän seurauksena ympäristö edelleen nuhraantuu, pilaantuu, viihtyisyys vähentyy ja luonnontilainen luonto vähitellen katoaa sellaisella nopeudella, että eliökunta ei kykene muutokseen sopeutumaan, mikä johtaa lajikatoihin, koska epigeneettinen sopeutumiskyky ei riitä.

Ekologinen kompensatio

Uutena kehitystyökaluna on esiin nostettu ekologinen kompensatio, joka merkitsee luonnon toiminnalle aiheutetun haitan täysimääräistä korvaamista toisaalla.

Ylikompensatio puolestaan parantaisi elinympäristön tilaa. Soveltaminen käytäntöön on kehitteillä.

Ekologisen kompensatian käyttöönotto on kohdannut vastustusta; sovelluksia tulisi saada aikaan ja mittakaava, koska etenkin tuulivoimayritykset ovat kansainvälisiä.

Väestö ja elinkeinorakenne, koulutus

Myös väestön sijoittuminen ja elinkeinorakenteen muutokset, sekä sivistystaso, koulutus muodostavat maakuntakaavan sosiaalisesti kestävä viitekehyksen perustan.

Etelä-Pohjanmaalla taloudellisen rungon muodostavat maa- ja metsätalous, teollisuus ja yhdyskuntatoiminnot, seurannaisvaikutuksineen. Perinteiset laajan maaseudun perustuotannon alat, kuten peltoviljely ja karjatalous, ovat kuitenkin volyymiltään melko heikosti työllistäviä ja maakunnan tulevaisuuskuva rakentuukin väistämättä tietotaidon varaan.

Tietotaito lisää innovaatioita ja etätyöskentely soveltuu hyvin haja-asutusalueelle.

Asuminen ja elinolot maaseutu ympäristössä ja -taajamissa ovat elintasoja eikä taajamatyyppiselle yksinomaiselle megatrendille ole enää välttämätöntä tarvetta, jollei sosiaalinen ulottuvuus sitä edellytä.

Hyvät tietoliikenne- ja kulkuyhteydet häiventävät kaupunkimaisen ja maaseutumaisen elämäntyylin rajapintaa ja luovat mahdollisuuksia.

Maakunnan eliöt

Eliöstöstä löytyy sekä kaupunkimaista elinympäristöä, että maaseutumaista elinympäristöä suosivia lajeja. Heikoimmilla on luonnontilaista luontoa suosivat lajit. Niiden tulevaisuus Etelä-Pohjanmaalla alkaa olla uhattuna.

Laiduntamisen ja karjatalouden vähenemä on vaikuttanut mm. kottaraisen ja räystääs- ja haarapääskyn kantojen vähentymiseen.

Metsälajeista mm. hömötiaisen, kuukkelin, varpus- ja helmipöllön kanta on edelleen heikentynyt. Lahopuusta riippuvaiset lajit ovat katoamassa.

Ruokamaakunta Etelä-Pohjanmaa

Maakunta on profiloitunut ruokamaakunnaksi ja Seinäjoella onkin kaksi teollisuusmittakaavaista elintarvikkeiden jalostuslaitosta, Atria ja Valio.

Seinäjoki on maakunnan kehittyvä keskuskaupunki palveluineen. Kaupunki tarvitsee tehokkaan tuotantotoiminnan ja terveydenhuollon lisäksi lähivirkistysalueita, kansallispuiston, luontoreitistön, sekä kestävän kehityksen mukaisia hallintoratkaisuja, jotka parantavat asuin- ja elinympäristöä.

Maakunnan maat ja metsät, ravinteet

Maakunnan metsät ovat muotoutuneet puun tuotannon yksiköiksi, ja niillä harjoitettu metsänhoito perustuu jaksolliseen kasvatukseen lähes yksinomaisesti. Suot on ojitettu metsänviljelyyn ja kuivatettu pelloiksi. Joet on pengerrytetty tulvasuojelusyistä.

Peltoviljely on automatisoitunut ja kehittynyt suuryksiköiden suuntaan. Pientiloja ei juurikaan enää ole. Tämän vuoksi sarkaojitus on vähentynyt, peltoja ja ojien reunakasvillisuutta suosivien lajien habitaatit ovat salaojituksen ja tehokkaan kuivatuksen takia menetetty.

Nykyisen kaltainen metsätalous ei mahdollista luonnontilaisiin habitaatteihin sopeutuneiden metsälajien selviytymistä, ne katoavat.

Metsäelinympäristöjen säilymistä on yritetty edistää sekä vapaaehtoisin metsäkaupoin, että suojelualueita perustamalla, sekä säilyttämällä ja luomalla eliöille elin - ja kulkumahdollisuudet ns. viherkäytävien avulla.

Vaikka metsätaloudessa olisi mahdollista huomioida viherkäytävät, myös teknistaloudellisesti, niin se on kohdannut huomattavaa vastustusta. Olisi täysin mahdollista suunnitella metsän kasvun ja korjuun välisellä aikajänteellä "vanhojen kasvatusmetsien verkosto", jolloin vähintään 10 % metsistä olisi metsähabitaattia suosivien lajien käytössä.

Myös maatalouden tukijärjestelmässä voitaisiin huomioida hiilen sidonta.

Vesistöjen rehevöityminen

Lannoitteiden huuhtoutumisessa ojaston kautta vesistöihin ei ole tapahtunut toivottua vähenemää. Metsistä ja pelloilta tuleva ravinnekuormitus vesistöihin ja edelleen meriin ei ole vähentynyt, vaan se on lisääntynyt, maatalouden ympäristöinvestoinneista huolimatta.

Euroopan Unionin Vesipuidedirektiivin toimeenpano Suomessa kuitenkin edellyttää maakunnan vesistöjen tilan parantamisesta nykyisestä parempaan.

Tuulivoima ja sen rakentaminen

Tuulivoimaa rakennetaan Suomeen sekä maalle, että rannikolle mittavia määriä. Tuulivoiman käyttöönottoa vauhditti Venäjän hyökkäyssodasta aiheutunut välttämättömyys fossiilisista polttoaineista irtautumiseen. Välttämättömyys toki oli olemassa koko ajan, onhan koko teollistuneen aikakauden tuotanto ja kuljetus perustunut aineskierrosta poistuneen hiilen käyttöön ja palautumiseen.

Nykyisen eliökunnan "energiahuolto" perustuu pääosin aerobiseen energiantuotantoon, mikä on tehokasta. Hiilidioksidia kuitenkin muodostuu enemmän, kuin sitä vihreät kasvit ehtivät käyttää. Yhteyttämisen tuloksena muodostuva

happi on energisesti tehokas alkuaine, mutta reaktiivisena yhdisteenä ongelmallinen, edellyttäen antioksidanttista kapasiteettia. Metsien ja viljelysten riittävyys on edellytyksenä onnistuneelle ja kestäväälle maaseutuelinkeinopolitiikalle. Molemmilta edellytetään riittävää biologista monimuotoisuutta, mikä on haaste nykyiselle ja jatkuvalla monokulttuuriselle siirtymälle. Biologinen monimuotoisuus mahdollistaa <u>ekologiset lokerot</u> ja edelleen meille ilmenevän geneettisen monimuotoisuuden. <u>Kyseessä on siis elollisen elämän perusprinsipeistä huolehtiminen viihtyisyyden turvaamiseksi.</u> <u>Tuulivoimaloiden elinkaari</u> on 30 vuotta, mutta niiden vaatima sijainti- ja siirtoinfra rakennetaan pidemmälle ajalle. <u>Kantaverkkotason sähkönsiirto</u> ilmajohdoin pirstoo habitaatit ja rakeellisesti häiritsee eliökunnan toimintaa. <i>Nämä suunnitellut siirtolinjat tulee näkyä maakuntakaavassa.</i> Tuulivoimaloiden haitoista ihmiselle on tutkimuksia, mutta vähemmän tiedetään niiden tosiasiallisista haitoista eliökunnalle. Tuulivoimalat ovat massiivisia liikkuvia rakenteita ja lintujen muuttoreiteille tai elinpiireille sijoitettuna niistä aiheutuu linnuille kuoleman vaara. Tuulivoiman rakentaminen on nykytilanteessa välttämätöntä, mutta valtakunnan energiapaletti vaatii myös säätövoimaa ja ydinvoimaa.	Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueiden sähkönsiirtoa, mikäli voimajohtolinjausta ei ole jo selvitetty ja valittu tarkemman suunnittelun perusteella.
---	---

Teknologian kehittyessä palettiin saattaa siirtyä vakavasti otettavana vaihtoehtona aurinkosähkö, vaikka sen optimaalisin paikka olisikin eteläisillä leveysasteilla.

Nyt tulisi miettiä tarkkaan *tuulivoiman ylikapasiteetin valtakunnallinen merkitys ja hinta*, erityisesti vetyteknologian kehittämisen kannattavuus.

Teknologiset keinot hiilidioksidin poistamiseen ilmakehästä ja sen jalostamiseksi elintarvikkeeksi voivat luoda uusia mahdollisuuksia, mutta ehkä vähintään keskipitkällä suunnittelujänteellä.

Nyt käyttökelpoista on metsistä ja niiden monimuotoisuudesta huolehtiminen ja sama vaade koskien peltoviljelyä ja karjataloutta, maaseudun haja-asutusrakenteen hyödyntäminen uuden teknologian, kuten etänä toimiminen, mahdollistamien keinojen kautta, vesistöjen eliökunnan elinolosuhteiden parantaminen, kestävä yhdyskuntasuunnittelu - ja erityisesti ennakolluulon ja innovatiivinen lähestyminen tulevaisuuden maankäytön suunnitteluun.

Eliökunta sopeutuu, jos sille annetaan mahdollisuus.

Mahdollisuudet ja selviytymisen edellytykset, sopeutumisen rajat aletaan tuntea.

Biologisen monimuotoisuuden turvaamisessa on valtava ja välttämätön hyöty. Asia ei ole keneltäkään pois. Kyse on uuden

tyylin suunnittelusta, jossa huomioidaan elollinen luonto kulttuuriympäristön kanssa, kokonaisuutena. Elinympäristö on taloudellinen itseisarvo ja ns. ekosysteemipalvelut sen oleellinen osa. Määritelmiä: "Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Siinä esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavan tehtävänä on ratkaista valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset. Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain, jotakin tiettyä aihekokonaisuutta käsittelevänä kaavana....Ympäristöministeriö ei enää vahvista maakuntakaavaa." (ymparisto.fi) "Ekologisella kompensatiolla tarkoitetaan toimintamallia, jossa ihmisen aiheuttama luonnon monimuotoisuuden väheneminen jollakin alueella hyvitetään lisäämällä vastaava määrä tai enemmän luonnonarvoja toisaalla." (ymparisto.fi) "Geneettinen monimuotoisuus tarkoittaa eliöiden perinnöllistä muuntelua (DNA-sekvenssimuuntelu, alleelit, haplotyypit jne.) jonkin eliöryhmän, kuten lajin tai populaation sisällä. Geneettinen monimuotoisuus vaikuttaa lajien kykyyn sopeutua muuttuviin ympäristöolosuhteisiin. " (ymparisto.fi)	
--	--

Yksityishenkilö 2	Vastine
Asia: Ooperin tuulivoima-alueen ehdotus maakuntakaavassa Maakuntakaava on merkittävä työkalu tuulivoiman yhteisvaikutusten lieventäjänä. Maakuntakaava ohjaa, mutta samalla jättää tilaa yksityiskohtaisemmalle kunnalliselle kaavoitukselle. Parhaimmillaan tämän työnjaon lopputuloksena muodostuu alueelliset yhteisvaikutukset ymmärtävä ja paikalliset olosuhteet huomioon ottava vastuullinen kunnallinen tuulivoimaosayleiskaava. Etelä-Pohjanmaan tuulivoima-alueiden YVA-ohjelmista ja YVA-selostuksista on kuitenkin jo nyt nähtävissä, että annettu vapaus, jonka maakuntakaava jättää yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle, ei tunne konsulttien laatimissa YVA-selostuksissa vastuuta. EP-liitto ja ELY-keskus ovat useissa YVA--menettelyihin liittyvissä lausunnoissaan joutuneet puuttumaan suppeasti ja yleispiirteisesti tehtyihin yhteisvaikutusten arviointeihin sekä tuulivoima-alueiden että sähkönsiirtolinjojen osalta. EP-liitto on YVA-menettelyihin liittyvissä lausunnoissaan todennut, että yhteisvaikutusten arviointi on useiden lähekkäin sijaitsevien tuulivoima-alueiden vuoksi erittäin olennaista, mutta tällä hetkellä haasteellista ja osin puutteellista.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Palautteen sisältö vastaa pääosin 'yksityishenkilö 4' jättämää palautetta, ks. vastine yksityishenkilölle 4.

Jatkossa alle seitsemän tuulivoimalan alueet eivät tarvitse maakuntakaavamerkintää, mutta myöskään yli seitsemän tuulivoimalan alueet eivät tarvitse maakuntakaavamerkintää: Ympäristöministeriö on parhaillaan päivittämässä tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta ja on todennut, että "ehdotonta kieltoa ratkaista seudullisen tuulivoiman sijaintia kuntakaavoituksella ei lain perusteella ole".

Erästä yhteisvaikutusten kannalta merkittävää tuulivoima- aluetta ollaan suunnittelemassa Ooperiin. Yhdessä muiden Ilmajoen, Isonkyrön, Laihian ja Kurikan tuulivoima-alueiden kanssa sosiaaliset, luontoon ja maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset ovat Ooperin tuulivoima-alueesta vain 25 kilometrin säteellä koko Etelä-Pohjanmaankin tasolla tarkasteltuna huomattavan suuret. Tämän vuoksi yhteisvaikutusten hallintaa olisi hyvä ohjata Ooperin alueella vielä tarkemmin jo maakuntakaavatasolla, koska maakuntakaava kuitenkin ohjaa tarkemman tason suunnittelua ja sen määrittelemiin seudullisesti merkittäviin tuulivoima- alueisiin viitataan YVA-selostuksissa.

Ooperin tuulivoima-alueen yhteisvaikutukset nousevat erittäin merkittäviksi yhdessä Santavuoren, Kattiharjun, Taaborinvuoren, Jokiperän, Miiluhaudanmäen, Rajavuoren, Kalistannevan, Rasakankaan ja Matkussaaren tuulivoima- alueiden kanssa, jotka kaikki sijaitsevat vain alle 25 km etäisyydellä Ooperista. Kun kymmenen seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta sijaitsee näin pienellä alalla,

ovat myös seudulliset yhteisvaikutukset suuret. Yhteisvaikutusten ollessa huomattavia on kokonaisuutta ohjaavilla yksityiskohdilla, kuten Ooperin tuulivoima-alueen maakuntakaavarajauksella, tärkeä rooli. Tähän liittyviä seikkoja avataan jäljempänä kohdissa 1-5. <u>1. Naapurikunnan puolelle ulottuva melualue</u> Tuulivoimalan ihmiskuulolle merkittävä melualue on noin 2 kilometrin säteellä tuulivoimalasta. Merkitys on melutason pysyvyyden ja voimakkuuden vuoksi suurin hiljaisella alueella kuten Ooperissa. Seinäjoen Ooperin tuulivoima-alueen eteläisimmät tuulivoimalat estävät maankäytön kokonaan kuntarajan Ilmajoen puolella noin 2 kilometrin etäisyydellä. Seinäjoen ja Ilmajoen kuntarajalta on noin 0-2 km Seinäjoen puoleiselle Lauttajärventielle, joka olisi soveltuva tuulivoima-alueen eteläraja naapurikuntaan Ilmajolle aiheutuvien meluvaikutusten vuoksi. Ooperin tuulivoima-alueen etelärajan sijaitessa Lauttajärventiellä pysyisi tuulivoima-alueen meluvaikutus kokonaisuudessaan Seinäjoen puolella. Lauttajärventien eteläpuolista 0-2 km leveää aluetta ei voida pitää seudulliselle tuulivoimalle soveltuvana alueena naapurikuntaan aiheutuvien meluvaikutusten ja maankäyttörajoitusten vuoksi. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus käsittelee naapurikuntaan aiheutuvia meluhaittoja perustellussa päätelmässään Perhon Ahvenlammen tuulipuistosta (20.12.2023). ELY-keskuksen mukaan tuulivoimahankkeen melu- ja varjovälkealue ulottuu	
--	--

osittain naapurikunnan alueelle ja koska melu- ja varjovälkealueet aiheuttavat rajoituksia naapurikunnan maankäytön suunnittelussa, tulisi em. alueet sijoita lähtökohtaisesti kokonaan tuulivoimaa suunnittelevan kunnan puolella. <u>2. Luontovaikutukset</u> Metsä- ja suoalue Oksivuoresta Lauttajärventielle on merkittävä kokonaisuus seudullisten luontoarvojen säilymisen vuoksi. Oksivuoren metsäaluetta ei enää olla maakuntakaavan tarkistusten johdosta osoittamassa tuulivoima-alueeksi, mutta ilman Lauttajärventien eteläpuolista 0-2 kilometriä leveää suo- ja metsäaluetta myötävaikuttaa pelkkä Oksivuoren metsäalue vain vähän luonnonarvojen säilymiseen. Tällöin menetetään hyödyt päätöksestä jättää sijoittamatta tuulivoimaa Oksivuoreen. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan monet lintu- ja nisäkäsryhmät väistävät tuulivoimaa. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. Johdonmukaisesti siirtyivät mm. kurjet ja pöllöt, jotka siirtyivät noin 5 km päähän tuulivoimaloista. Metsäkanalinnuilla siirtymisvaikutukset ulottuivat keskimäärin 5 km päähän. On mahdollista, että Kylkisalonnevan metsäkanalintukannat voisivat säilyä, jos Ooperin tuulivoima-alueen etelärajaksi määriteltäisiin Lauttajärventie. Ilmattaren päivitetty tuulivoimaloiden sijaintisuunnitelma todennäköisesti	
---	--

romahduttaisi (Luke 2023) Oksivuoren ja Lauttajärventien välisen suo- ja metsäalueen lajiston ja luontoarvot. <u>3. Tasapainoinen maankäyttö</u> Ilmajoella uusiutuvan sähkön tuotanto on suurempaa kuin sähkön kulutus. Lisäksi Ilmajoen maapinta-alasta noin 31 % oli viljelykäytössä vuonna 2015, kun vastaava luku koko Suomelle oli 7,5 %. Ilmajoen maankäytössä on siten panostettu kansalliseen huoltovarmuuteen sekä kotimaisen ruoan tuotannossa että edelläkävijänä vihreän tuulivoimasähkön tuotannossa. Ilmajoella on kuitenkin tuulivoiman positiivisten seikkojen lisäksi nähty edelläkävijänä läheltä myös tuulivoiman negatiiviset vaikutukset Santavuoren tuulivoima-alueen haittojen ja kunnan läpi jo vedettyjen ja useiden uusien vedettävien sähkönsiirtolinjojen myötä. Voidaan sanoa, että kunnan pinta-alasta on jo käytetty suuri osa kansalliseen yhteiseen hyvään. On siis aika säilyttää myös kunnan alueella vielä jäljellä olevaa alkuperäistä luontoakin. Tämän vuoksi kysymys Ooperin alueen luontoarvojen sekä lintu- ja eläinkantojen säilymisestä on alueelle erityisen merkityksellinen. <u>4. Maisema</u> Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen tärkein katselusuunta on lähempänä Ilmajoen keskustaa kuin Seinäjoen keskustaa. Seinäjoen päässä Alajoen maisema on jo muuttunut eikä edusta perinteistä laajaa	
--	--

peltolakeutta. Merkittävimmän maisemahaitan aiheuttavat Ooperin nykyisessä tuulivoima-alueen suunnitelmassa alueen eteläisimmät tuulivoimalat. Lauttajärventietä myötäilevä Ooperin tuulivoima-alueen etelärajaus säilyttäisi kauneimman ja perinteisimmän osan Ilmajoen Alajoen peltolakeusmaisemasta. <u>5. Sosiaaliset vaikutukset</u> Ooperin alueesta alle 25 km säteelle rakennetaan 10 seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta lähivuosina. Joka ilmansuuntaan metsäisiin virkistyskohteisiin lähdetessä vastassa on ainoastaan tuulivoima-alueita, koska seudun kaikki laajat metsä- ja suoalueet rakennetaan. Ooperin alueesta 25 km säteellä tuulivoiman yhteisvaikutus on kohtuuton. Seinäjoen kaupungin läheisyydessä vastaavaa yhteisvaikutusta ei ole, koska mm. Hirvijärven laaja itäpuolinen alue on jäämässä tuulivoimaloista vapaaksi luontoalueeksi. <u>Yhteenveto</u> Luken kansainvälisen tutkimuskoosteen (2023) perusteella näyttää siltä, että nykyisellä Ooperin tuulivoimala-alueen aluevarauksella tulevat uhanalaisten lajien lisäksi tavanomaisen metsä- ja suolajiston kannat Ooperin alueella romahtamaan. Vaikutus on suurin Oksivuoren ja Lauttajärventien välisen suo- ja metsäalueen metsäkanalintukantoihin (metso, teeri, riekko ja pyy), joiden tärkeille pesimäalueille muutos välittömästi kohdistuisi ja jotka	
---	--

väistävät Luken tutkimuskoosteen mukaan suurimman etäisyyden eli keskimäärin 5 km päähän tuulivoimaloista. Kaikki Ooperin alueesta alle 25 km säteellä rakennettavat seudulliset tuulivoima-alueet sijoittuvat samantyyppisiin monimuotoisuudelle tärkeisiin elinympäristöihin suoalueiden läheisyyteen, joten yhteisvaikutuksilla on korostunut merkitys. Lauttajärventien osoittamista maakuntakaavassa Ooperin tuulivoima-alueen etelärajaksi tukevat naapurikunnan puolelle ulottuva melualue, luontovaikutusten lieventämisen tavoite, tasapainoisen maankäytön tavoite, valtakunnallisesti merkittävään maisemaan kohdistuvat vaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset.	
---	--

Yksityishenkilö 3	Vastine
Pyörätie tarvittaisiin ehdottomasti välille Seinäjoki-Honkakylä-Peräseinäjoki. Kyseinen Seinäjoentie (694) on etenkin kesällä todella suosittu pyöräilyreitti molempiin suuntiin, mutta erittäin vaarallinen koska ihmiset polkevat nyt sataa ajavien autojen/rekkojen seassa, aivan olemattomilla tienpientareilla. Toivottavasti pyörätie on tulossa tai edes kaavassa. Pyörätie on Peräseinäjoen suunnalta Seinäjoen suuntaan jo pitkälle entuudestaan olemassakin, mutta välistä puuttuu pätkä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan liitto tunnistaa tarpeen jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien kehittämiseen koko maakunnan alueella. Seinäjoen kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmassa on tunnistettu tarve pyöräliikenteen verkon kehittämiseen. Kehittämiskohteiksi on merkitty Seinäjoelta naapurikuntiin ja Seinäjoen alakeskuksiin suuntautuvat yhteydet. Maakuntakaavaehdotuksen "pyöräliikenteen yhteystarve" -merkintä on kohdistettu seudullisesti ja maakunnallisesti

Tällä lisättäisiin suuresti maakuntapyöräilyn ja ulkoilun mahdollisuuksia, koska saataisiin pitkä, yhtenäinen ja turvallinen ulkoilureitti.	merkittävimmille yhteysväleille. Merkintä perustuu Etelä-Pohjanmaan pyöräliikenneverkkoselvityksen tuloksiin. Selvityksessä on analysoitu maakunnan alueelta 32, pääosin kuntakeskusten välistä yhteysväliä. Selvitys kohdistuu alle 30 km pituisiin yhteysväleihin. Sen perusteella maakuntakaavaehdotuksessa osoitetaan kymmenen yhteysväliä pyöräliikenteen yhteystarpeen merkinällä. Yhteystarvemerkitä ei ota kantaa siihen, miten ja mihin yhteys on toteutettu. Yhteysväli Seinäjoki-Peräseinäjoki (mt 694) on selvityksessä analysoitu ja se sijoittui pisteytyksessä sijalle 14. Seinäjoki-Peräseinäjoki-yhteysväliä ei merkitä "pyöräliikenteen yhteystarve" -merkinnällä, mutta yhteyttä on mahdollista kehittää myös ilman maakuntakaavan merkintää. Etelä-Pohjanmaan liitto tunnistaa monien maanteiden kevyen liikenteen liikenneturvallisuuspuutteet ja pyrkii edistämään turvallisten kevyen liikenteen väylien rakentamista muun muassa liikennejärjestelmäsuunnitelmatyössä.
--	--

Yksityishenkilö 4	Vastine
Ooperin tuulivoima-alueen eteläraja maakuntakaavaehdotuksessa	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Maakuntakaava on merkittävä työkalu tuulivoiman yhteisvaikutusten lieventäjänä. Maakuntakaava ohjaa, mutta samalla jättää tilaa yksityiskohtaisemmalle kunnalliselle kaavoitukselle. Parhaimmillaan tämän työnjaon lopputuloksena muodostuu alueelliset yhteisvaikutukset ymmärtävä ja paikalliset olosuhteet huomioon ottava vastuullinen kunnallinen tuulivoimaosayleiskaava.

Etelä-Pohjanmaan tuulivoima-alueiden YVA-ohjelmista ja YVA-selostuksista on kuitenkin jo nyt nähtävissä, että annettu vapaus, jonka maakuntakaava jättää yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle, ei tunne konsulttien laatimissa YVA-selostuksissa vastuuta. EP-liitto ja ELY-keskus ovat useissa YVA-menettelyihin liittyvissä lausunnoissaan joutuneet puuttumaan suppeasti ja yleispiirteisesti tehtyihin yhteisvaikutusten arviointeihin sekä tuulivoima-alueiden että sähkönsiirtolinjojen osalta. EP-liitto on YVA-menettelyihin liittyvissä lausunnoissaan todennut, että yhteisvaikutusten arviointi on useiden lähekkäin sijaitsevien tuulivoima-alueiden vuoksi erittäin olennaista, mutta tällä hetkellä haasteellista ja osin puutteellista.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §:n (arviointiohjelman sisältö) mukaan "ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on esitettävä tarpeellisessa määrin --- 5) ehdotus tunnistetuista ja arvioitavista ympäristövaikutuksista, mukaan lukien valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, siinä laajuudessa kuin on tarpeen perustellun päätelmän tekemiselle, sekä perustelut arvioitavien ympäristövaikutusten rajaukselle" sekä 4 §:n (arviointiselostuksen sisältö) mukaan "todennäköisesti merkittävien ympäristövaikutusten arvion ja kuvauksen on katettava hankkeen välittömät ja välilliset, kasautuvat, lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät ja väliaikaiset, myönteiset ja kielteiset vaikutukset sekä yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja hyväksytyjen hankkeiden kanssa."

Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan tuulivoimaan liittyvä yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri

Jatkossa alle seitsemän tuulivoimalan alueet eivät tarvitse maakuntakaavamerkintää, mutta myöskään yli seitsemän tuulivoimalan alueet eivät tarvitse maakuntakaavamerkintää: Ympäristöministeriö on parhaillaan päivittämässä tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta ja on todennut, että "ehdotonta kieltoa ratkaista seudullisen tuulivoiman sijaintia kuntakaavoituksella ei lain perusteella ole".

tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa yleiskaavaa.

Ympäristöministeriö on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotuksesta antamassaan lausunnossa viitannut palautteessa esitettyyn tulkintaan. Etelä-Pohjanmaan liitto on antanut tähän liittyen ympäristöministeriölle seuraavan vastineen:

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää esitettyä ympäristöministeriön uutta lain tulkintaa ristiriitaisena vallinneen käsityksen sekä suunnittelu- ja oikeuskäytäntöjen kanssa. Tulkinta johtaisi siihen, että maakuntakaavan mahdollisuus ohjata vähintään seudullisesti merkittävää maankäyttöä rajoittuisi myös muissa seudullisesti merkittävissä ja maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisissa maankäytön kysymyksissä. Maakuntakaavan rooli alueiden käytön suunnittelujärjestelmässä on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa (4 §, 25 §, 32 §). Tulkinta heikentäisi laissa määriteltyä maakuntakaavan roolia ja voisi johtaa siihen, että seudullisesti merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä voitaisiin jatkossa ratkaista muilla työkaluilla kuin lain mukaan siihen tarkoitukseen säädetyllä maakuntakaavalla.

Maakuntakaavaehdotuksen kaavaselostuksessa oleva kirjaus siitä, että seudullisten tuulivoimaloiden alueiden tulee sijoittua maakuntakaavassa osoitetuille alueille on ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu - oppaan (2016) mukainen. Uuden oppaan päivittäminen on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotusvaiheessa kesken.

Maakuntakaavaselostuksessa säilytetään maininta siitä, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan kuntien yleiskaavoilla toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista (alle 7 voimalaa). Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että tuulivoimarakentamisen suunnittelua koskevien seudullisten kysymysten ratkaiseminen maakuntakaavassa edellyttää mainittua kirjausta. Maakuntakaavan tehtävä tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaamisessa ja erityisesti yhteisvaikutusten arvioimisessa ei toteudu ilman, että maakuntakaava suunnitteluvälineenä määrittelee tämän kokonaisuuden. Seudullisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden osoittaminen kokonaisvaltaisesti tuulivoimaa käsittelevässä maakuntakaavassa osoitettujen alueiden ulkopuolelle voi johtaa merkittävien haitallisten vaikutusten arvioinnin huomiotta jättämiseen esimerkiksi valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien ympäristöarvojen osalta.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n laadinnan aikana erityisesti lukuisten uusiutuvan energian hankkeiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset ja ylimaakunnalliset vaikutukset ovat korostuneet mm. maakuntakaavan taustaselvityksissä ja niihin liittyvissä vaikutusten arvioinneissa sekä viranomaisten ja muiden kanssa käydyssä vuorovaikutuksessa. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on pitänyt tärkeänä, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 ohjaa seudullisten tuulivoimaloiden alueiden sijoittumista.

Erästä yhteisvaikutusten kannalta merkittävää tuulivoima- aluetta ollaan suunnittelemassa Ooperiin. Yhdessä muiden Ilmajoen, Isonkyrön, Laihian ja Kurikan tuulivoima-alueiden kanssa sosiaaliset, luontoon ja maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset ovat Ooperin tuulivoima-alueesta vain 25 kilometrin säteellä koko Etelä-Pohjanmaankin tasolla tarkasteltuna huomattavan suuret. **Yhteisvaikutuksia tulisi pyrkiä lieventämään Ooperin tuulivoima-alueen aluevarauksessa tarkemmin jo maakuntakaavatasolla, mitä tukevat EP-liiton havainnot YVA-selostusten puutteista.** Maakuntakaava ohjaa yleispiirteisyydestään huolimatta kuitenkin tarkemman tason suunnittelua ja maakuntakaavassa määriteltyihin tuulivoima-alueiden rajauksiin viitataan YVA-selostuksissa tuulivoimalle suoraan soveltuvina alueina.

Ooperin tuulivoima-alueen yhteisvaikutukset nousevat erittäin merkittäviksi yhdessä Santavuoren, Kattiharjun, Taaborinvuoren, Jokiperän, Miiluhaudanmäen, Rajavuoren, Kalistannevan, Rasakankaan ja Matkussaaren tuulivoima-alueiden kanssa, jotka kaikki sijaitsevat vain alle 25 km etäisyydellä Ooperista. Kun kymmenen seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta sijaitsevat näin pienellä alalla, ovat myös seudulliset yhteisvaikutukset suuret. Kokonaisuutta ohjaavilla yksityiskohdilla, kuten Ooperin tuulivoima-alueen maakuntakaavarajauksella, on yhteisvaikutusten lieventäjänä erittäin tärkeä rooli. Tähän liittyviä seikkoja avataan jäljempänä kohdissa 1-5.

Osana maakuntakaavan vaikutusten arviointia on toteutettu tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutusten arviointi. Ooperin tuulivoimaloiden alueen osalta yhteisvaikutusten arvioinnissa korostuvat maisemavaikutukset ja hiljaisiin alueisiin kohdistuvat vaikutukset. Maakuntakaavatason selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella ei ole kuitenkaan tullut esiin sellaisia seikkoja, joiden vuoksi alueelle ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen merkintää maakuntakaavassa.

Tuulivoimarakentamisesta aiheutuvien vaikutusten huomioimiseksi ja lieventämiseksi maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä, jotka täytyy huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Koko maakuntaa koskien annetaan tuulivoimaan liittyvä suunnittelumääräys, jonka mukaan mm. "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset vakituiseen ja loma-asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, pohjavesiin, kansallispuistoihin, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset."

Ooperin alueelle annetaan kaavaehdotuksessa aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan "tuulivoimaloiden alueen

<u>1. Naapurikunnan puolelle Ilmajoelle ulottuva melualue</u> Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus käsittelee naapurikuntaan aiheutuvia meluhaittoja perustellussa päätelmässään Perhon Ahvenlammen tuulipuistosta (20.12.2023). ELY-keskuksen mukaan Ahvenlammen tuulivoimahankkeen melu- ja varjovälkealue ulottuu osittain naapurikunnan alueelle ja	10 (Ooperi, Seinäjoki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemien, Orisbergin kulttuurimaiseman tai Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä." Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Maakuntakaava osoittaa sille tarkoitetulla yleispiirteisellä tasolla tuulivoimaloiden sijoittamiseen soveltuvien alueiden rajat, mutta ei ratkaise tuulivoima-alueen toteuttamista ja siihen kuuluvia yksityiskohtia, kuten voimaloiden lukumäärää, kokoa tai sijoittelua. Tuulivoimaloiden sijoittuminen ja niistä
--	--

koska melu- ja varjovälkealueet aiheuttavat rajoituksia naapurikunnan maankäytön suunnittelussa, tulisi em. alueet sijaita lähtökohtaisesti kokonaan tuulivoimaa suunnittelevan kunnan puolella.

Seinäjoen Ooperin tuulivoima-alueen eteläisimmät tuulivoimalat estävät maankäytön ja virkistystoiminnan kokonaan kuntarajan Ilmajoen puolella noin 2-2,5 kilometrin etäisyydellä. Tuulivoimalan ihmiskuulolle merkittävä melualue on tuulen voimakkuudesta ja suunnasta riippuen nykyisen korkuisilla tuulivoimaloilla tosiasiallisesti noin 2-2,5 km säteellä tuulivoimalasta. Suunnittelussa olevilla korkeammilla tuulivoimaloilla merkittävän melun etäisyys kasvaa äänen levittäytyessä vieläkin ylempää yhä laajemmalle, joten tosiasialliset ja koetut haitat ovat vieläkin suuremmat. Tuulivoimamelun merkitys on melutason pysyvyyden ja voimakkuuden vuoksi suurin hiljaisella luonnonrauha-alueella kuten Ooperissa Ilmajoen ja Seinäjoen kuntarajalla.

Seinäjoen ja Ilmajoen kuntarajalta on noin 0-2 km Seinäjoen puoleiselle Lauttajärventielle, jota voidaan pitää nykyisen korkuisille tuulivoimaloille soveltuvana Ooperin tuulivoima-alueen etelärajana naapurikuntaan Ilmajoelle aiheutuvien meluvaikutusten vuoksi. Alueelle suunniteltavat tuulivoimalat ovat nykyisiä tuulivoimaloita korkeampia, joten tämäkään raja ei vielä kokonaan poista naapurikuntaan aiheutuvia meluhaittoja, mutta hyväksyttävällä tavalla lieventää niitä. Tuulivoima-alueen meluvaikutus pysyisi tällöin kuitenkin lähes kokonaisuudessaan Seinäjoen puolella eli noudattaisi

aiheutuvien meluvaikutusten huomioiminen ratkaistaan osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jossa määrätään mm., että "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia."

ELY-keskuksen kantaa naapurikuntaan aiheutuvista meluvaikutuksista. Lauttajärventien ja Ilmajoki-Seinäjoki -kuntarajan välissä olevaa 0-2 km leveää kaistaletta ei voida pitää seudulliselle tuulivoimalle soveltuvana alueena naapurikuntaan Ilmajoelle aiheutuvien meluhaittojen ja maankäyttörajoitusten vuoksi. Maakuntakaavan kannalta on merkityksellistä, että Ilmajoella kerättiin lyhyessä ajassa ennätysellinen määrä allekirjoituksia kuntalaisaloitteeseen, jossa vaadittiin 3 kilometrin suojaetäisyyttä tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Tämä aloite hyväksyttiin 7.12.2020 kunnanvaltuustossa lähes yksimielisesti äänten jakautuessa 30-5. Ilmajoella on yli 12 100 asukasta ja jopa lähes 18 % kunnan äänioikeutetuista allekirjoitti hyvin pienessä ajassa pelkän kuntalaisaloitteen, jonka tekemiseen olisi riittänyt jo 2 % kunnan äänioikeutetuista. Nämä lukemat kertovat kaiken oleellisen Ooperin tuulivoima-alueen sosiaalisesta hyväksyttävyydestä Ilmajoella. <u>2. Luontovaikutukset</u> Luonnonvarakeskuksen (Luke) kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan monet lintu- ja nisäkäsrhyhmät väistävät tuulivoimaa. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. Johdonmukaisimmin siirtyivät mm. <u>kurjet ja pöllöt, jotka siirtyivät noin 5 km päähän tuulivoimaloista.</u> <u>Metsäkanalinnuilla siirtymisvaikutukset ulottuivat keskimäärin 5 km päähän.</u>	Maakuntakaavassa on selvitetty tuulivoimaloiden alueiden luontoon kohdistuvia vaikutuksia Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti siten, kun maakuntakaava yleispiirteisenä suunnitelmana edellyttää. Linnuston osalta maakuntakaavassa tulee huomiotavaksi erityisesti muuttolinnusto ja törmäykselle herkat lintulajit, ja näihin liittyen on kaavan tueksi tilattu selvityksiä ja tehty vaikutusten arviointia. Lisäksi maakuntakaavan laadintaa varten on tilattu
---	---

On mahdollista, että Ilmajoen ja Seinäjoen kuntarajalla sijaitsevan metsäisen kosteikkoalueen ml. Kylkisalonnevan metsäkanalintukannat voisivat säilyä, jos Ooperin tuulivoima-alueen etelärajaksi määriteltäisiin Lauttajärventie. Ilmattaren päivitetty tuulivoimaloiden sijaintisuunnitelma hyvin suurella todennäköisyydellä romahduttaisi (Luke 2023) Oksivuoren ja Lauttajärventien välisen suo- ja metsäalueen lajiston ja luontoarvot.

Suo- ja metsäalue Oksivuoresta Lauttajärventielle on merkittävä kokonaisuus seudullisten luontoarvojen säilyttäjänä. Oksivuoren metsäaluetta ei enää olla maakuntakaavan tarkistusten johdosta osoittamassa tuulivoima-alueeksi, mutta ilman Lauttajärventien eteläpuolista 0-2 km leveää kosteikko- ja metsäaluetta myötävaikuttaa Oksivuoren pelkkä metsäalue vain vähän luonnonarvojen säilymiseen. Tällöin menetetään hyödyt päätöksestä jättää sijoittamatta tuulivoimaa Oksivuoreen.

Oksivuoren ja Ooperin seudullista tuulivoimaa koskevassa päätöksenteossa ollaan säästämässä tavanomaista talousmetsää sekä Ilmajoen (Oksivuori) että Seinäjoen (Ooperi) puolella tuulivoimaloista vapaana, mutta vastoin kaikkea alueelta olemassa olevaa luontotietoa ja tehtyjä selvityksiä ollaan tuulivoimaa kuitenkin sijoittamassa tällä koko isolla yhtenäisellä metsäalueella lajistolle kaikkein tärkeimmälle pesintä- ja elinalueelle Lauttajärventien ja Ilmajoki-Seinäjoki -kuntarajan väliselle 0-2 km leveälle kaistaleelle.

lajiaineistoja. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueen merkintöjä olemassa oleville luonnonsuojelualueille ja kaavassa on laadittu arvioiti tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksista Natura 2000 -verkoston alueille.

Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jossa määrätään mm., että "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia" ja "tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin".

Maakuntakaavaehdotuksessa osoitetaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita, jotka perustuvat mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitykseen. Alueiden suunnittelumääräyksen mukaan "maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee selvittää ja ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista. Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, kuten maa- ja metsätalous, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppejä ja edistävät niiden säilymistä", mikä

Luken (2023) kansainvälisen tutkimuskoosteen perusteella on selvää, että Ilmajoen ja Seinäjoen kuntarajalla sijaitsevan metsä- ja kosteikkoalueen luontoarvot menetetään maakuntakaavaehdotuksen mukaisella Ooperin tuulivoima-alueen eteläisellä rajauksella. <u>3. Tasapainoinen maankäyttö</u> Ilmajoella uusiutuvan sähkön tuotanto tuulivoimalla on suurempaa kuin sähkön kulutus, joten sähkön osalta Ilmajoen kunta on energiaomavarainen (Thermopolis Oy 2016: Energiankulutus ja -tuotanto Ilmajoella). Lisäksi Ilmajoen maapinta-alasta noin 31 % oli viljelykäytössä vuonna 2015, kun vastaava luku koko Suomelle oli 7,5 %. Ilmajoen maankäytössä on siten panostettu kansalliseen huoltovarmuuteen sekä kotimaisen ruoan tuotannossa että edelläkävijänä vihreän tuulivoimasähkön tuotannossa. Ilmajoella on kuitenkin tuulivoiman positiivisten seikkojen lisäksi nähty edelläkävijänä läheltä myös tuulivoiman negatiiviset vaikutukset Santavuoren tuulivoima-alueen haittojen ja kunnan läpi jo vedettyjen ja useiden uusien vedettävien sähkönsiirtolinjojen myötä. Voidaan sanoa, että kunnan pinta-alasta on jo käytetty suuri osa kansalliseen yhteiseen hyvään. On siis aika säilyttää myös kunnan alueella vielä jäljellä olevaa alkuperäistä luontoakin - kun sitä vielä on jäljellä. Tämän vuoksi kysymys Ooperin alueen luontoarvojen sekä lintu- ja eläinkantojen säilymisestä on seudulle erityisen merkityksellinen.	tulee huomiotavaksi mm. alueille sijoittuvissa energiahankkeissa. Muilta osin luontovaikutuksia käsitellään osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavassa osoitettava Ooperin tuulivoimaloiden alue ei ulotu Ilmajoen kunnan alueelle eikä Kylkisalonnevan suoalueen Ilmajoen kunnan puoleiselle osalle. Maakuntakaavaehdotuksessa osoitettua Orisbergin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen rajausta laajennetaan siten, että se ulottuu Kylkisalonnevalle. Ilmajoelle mahdollisesta tuulivoimarakentamisesta kohdistuvat vaikutukset tulee huomioida ja ratkaista mm. melu- ja välkevaikutusten sekä tarkempien luontovaikutusten osalta osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua.
--	---

Kylkisalonneva on Ilmajoen viimeinen iso luonnontilainen suo, jonka luonto- ja virkistysarvot maakuntakaavaehdotuksen mukainen Ooperin tuulivoima-alueen rajausta uhkaa hävittää (Luke 2023).

4. Maisema

Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen tärkein katselusuunta on lähempänä Ilmajoen keskustaa kuin Seinäjoen keskustaa. Seinäjoen päässä Alajoen maisema on jo muuttunut eikä edusta perinteistä laajaa peltolakeusmaisemaa. Merkittävimmän maisema haitan aiheuttavat Ooperin nykyisessä tuulivoima-alueen suunnitelmassa alueen eteläisimmät tuulivoimalat. Lauttajärventietä myötäilevä Ooperin tuulivoima-alueen etelärajaus säilyttäisi perinteisimmän ja samalla tärkeimmän osan Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti merkittävästä peltolakeusmaisemasta. Suunnittelumääräyksen (maisema huomioitava) sijaan valtakunnallisesti arvokas maisema-alue tulisi huomioida suoraan tuulivoima-alueen rajauksessa, koska aluerajauksen vaikutus on selkeä.

Ooperin potentiaalisen tuulivoima-alueen maisemavaikutukset on tunnistettu maakuntakaavan taustalle laaditussa selvityksessä (Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, 2021). Alue on selvityksessä luokassa "tuulivoima-alueet, joiden arvioitujen maisemavaikutusten merkittävyys on suuri ja maiseman tärkeitä ominaispiirteitä suuresti heikentävä".

Selvityksen perusteella maakuntakaavassa annetaan Ooperin tuulivoimaloiden alueelle suunnittelumääräys, joka tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa arvioitaessa alueen toteuttamisedellytyksiä ja suunniteltaessa mm. voimaloiden määrää, korkeutta ja sijoittumista alueella.

Kaavaehdotukseen suunnittelumääräystä on tarkistettu ja määräys on seuraavanlainen:

Tuulivoimaloiden alueen 10 (Ooperi, Seinäjoki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen

<u>5. Sosiaaliset vaikutukset</u> Ooperin alueesta alle 25 km säteelle rakennetaan 10 seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta lähivuosina. Joka ilmansuuntaan metsäisiin virkistyskohteisiin lähdettäessä vastassa on ainoastaan tuulivoima-alueita, koska seudun kaikki laajat metsä- ja suoalueet rakennetaan. Ooperin alueesta 25 km säteellä tuulivoiman yhteisvaikutus on kohtuuton. Seinäjoen kaupungin läheisyydessä vastaavaa yhteisvaikutusta kuin Ilmajoella ei ole, koska mm. Hirvijärven laaja itäpuolinen alue on jäämässä tuulivoimaloista vapaaksi luonnonrauha-alueeksi. <u>Yhteenveto</u> Luken kansainvälisen tutkimuskoosteen (2023) perusteella näyttää siltä, että nykyisellä Ooperin tuulivoimala-alueen	<i>maisemakuva. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemien, Orisbergin kulttuurimaiseman tai Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuva hallitsevaa elementtiä.</i> Maakuntakaavassa on toteutettu maakuntakaavatasoinen tuulivoiman yhteisvaikutusten arviointi. Arviointi tarkentuu hankekohtaisissa suunnitelmissa yleiskaavan ja YVA:n yhteydessä, jolloin huomioidaan hankkeen vaikutusalueella jo toteutunut ja suunnittelussa oleva energiahankkeiden tilanne. Ks. myös vastine liittyen YVA-lakiin yllä. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan lisäksi täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkinnät eivät varaa alueita tuulivoimatuotantoon tai takaa tuulivoiman rakentumista.
---	--

aluevarauksella tulevat uhanalaisten lajien lisäksi tavanomaisen metsä- ja suolajiston kannat Ooperin alueella romahtamaan. Vaikutus on suuri Oksivuoren ja Lauttajärventien välisen suo- ja metsäalueen metsäkanalintukantoihin (metso, teeri, riekko ja pyy), joiden tärkeille pesimäalueille muutos välittömästi kohdistuisi ja jotka väistävät Luken tutkimuskoosteen mukaan suurimman etäisyyden eli keskimäärin 5 km päähän tuulivoimaloista. Kaikki Ooperin alueesta alle 25 km säteellä rakennettavat seudulliset tuulivoima-alueet sijoittuvat samantyyppisiin monimuotoisuudelle tärkeisiin elinympäristöihin suoalueiden läheisyyteen, joten yhteisvaikutuksilla on korostunut merkitys. Lauttajärventien osoittamista maakuntakaavassa Ooperin tuulivoima-alueen etelärajaksi tukevat naapurikunnan puolelle ulottuva melualue, merkittävien luontovaikutusten lieventämisen tavoite, tasapainoisen maankäytön tavoite, valtakunnallisesti tärkeään maisemaan kohdistuvat vaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset. <u>Yhteisvaikutukset huomioiva toteuttamistapa Ooperin tuulivoima-alueelle maakuntakaavassa on sellainen, jossa:</u> • Ilmajoen kuntalaisten ja kuntapäättäjien vahvasti ja yhtenäisesti osoitettua mielipidettä kuunnellaan, koska Ooperin tuulivoima-alueen haitat ovat huomattavasti suuremmat naapurikuntaan Ilmajoen kuin Seinäjoelle.	Maakuntakaavatasoisissa alueiden rajausperusteissa, selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa Lauttajärven eteläpuolinen alue on ollut potentiaalista tuulivoima-aluetta samaan tapaan kuin Ooperin alueen muut osat. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa arvioidaan tarkemmin mm. melu- ja maisemavaikutuksia suunniteltaessa tuulivoimaloiden määrää, korkeutta ja sijoittamista alueella. Maakuntakaavassa osoitettava Ooperin tuulivoimaloiden alue ei ulotu Ilmajoen kunnan alueelle. Ilmajoen mahdollisesta tuulivoimarakentamisesta kohdistuvat vaikutukset tulee huomioida ja ratkaista mm.
--	---

• Luonnonsuojeluyhdistysten maakuntakaavaa koskeissa lausunnoissaan antamia arvioita Lauttajärventien ja Ilmajoki-Seinäjoki -kuntarajan välisistä luontoarvoista kuunnellaan. • Vaasan hallinto-oikeuden päätös (29.11.2022 nro 1322/2022) kyseisiin luontoarvoihin liittyen huomioidaan: <i>"Kylkisalonnevan alueella on <u>useita uhanalaisia suoluontotyypppejä ja eläinlajeja.</u></i> <i>Näin ollen Kylkisalonneva muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän luonnonarvon.</i> <i>Suoyhdistymätyypin ja uhanalaisten suotyyppien uhanalaisuusasteen perusteella ja luonnontilaisen alueen pinta-alan perusteella <u>Kylkisalonnevan luonnonarvo on alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä.</u>"</i> • Luken kansainvälinen tutkimuskooste (2023) lajiston katoamisesta useiden kilometrien etäisyydellä tuulivoima-alueista huomioidaan, koska Ooperin osalta kyseessä ovat naapurikunta Ilmajoen viimeiset	melu- ja välkevaikutusten sekä tarkempien luontovaikutusten osalta osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavatasoisissa alueiden rajausperusteissa, selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa Lauttajärven eteläpuolinen alue on ollut potentiaalista tuulivoima-aluetta samaan tapaan kuin Ooperin alueen muut osat. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa arvioidaan tarkemmin mm. luontoarvoja. Maakuntakaavan Ooperin tuulivoimaloiden alueen rajaus ei ulotu Kylkisalonnevan suoalueen ydinosaan Ilmajoen kunnan puolella. Maakuntakaavaehdotuksessa osoitettua Orisbergin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen rajausta laajennetaan siten, että se ulottuu Kylkisalonnevalle. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan useilla lajeilla tapahtuu tuulivoiman vuoksi "siirtymistä" (esim. käyttäytyminen, runsaus, eloonjääminen). Vaikutukset ulottuvat keskimäärin 500 – 5000 metrin
--	--

merkittävät suo- ja metsälajiston luontoarvot, joiden hävitessä luonnon monimuotoisuus köyhtyy hyvin merkittävällä tavalla laajalla alueella ja lisäksi alueiden välillä, koska Lauttajärventien ja kuntarajan välisen 0-2 km leveään kosteikko- ja metsäkaistaleen läpi kulkee tosiasiallinen ylimaakunnallinen viheryhteys (EP-liiton maakuntakaavan selvitykset). Jos tämä kapea kaistale säilytetään nykyisessä metsätaloustaloudessa tuulivoimaloista vapaana, säilytetään Ooperissa monimuotoinen eri-ikäisten suojelumetsien, talousmetsien ja kosteikkoalueiden mosaiikki, joka on monelle lajille pesinnän onnistumisessa (kantojen säilyminen) ja elinympäristönä elintärkeä. Nämä seikat huomioiden esitetään maakuntakaavaehdotuksen Ooperin tuulivoima-alueen eteläraja siirrettäväksi noin 2 km pohjoiseen päin siten, että tuulivoima-alueen etelärajana on Lauttajärventie. Etelärajan tarkistus antaa perusteen Ooperin tuulivoima-alueen maakuntakaavamerkinnälle.	etäisyydelle. Vaihtelua aiheutui tutkimuksen mukaan mm. iästä, sukupuolesta, elinkierron vaiheesta riippuen, eli samat lajit voivat tilanteesta riippuen sekä välttää että suosia tuulivoima-alueita esimerkiksi elinkierron eri vaiheissa. Yksityiskohtaisemmassa tuulivoima-alueiden suunnittelussa tehdään lajikohtaisia vaikutusten arviointeja, joissa tulee huomioida paras käytettävissä oleva tutkimustieto. Vastineessa esitettyjen maakuntakaavatasoisen suunnittelun lähtökohtien, selvitysten ja vaikutusten arviontien perusteella maakuntakaavaehdotuksessa esitetyn Ooperin tuulivoimaloiden alueen rajauksen muuttamiselle yleispiirteissä maakuntakaavassa ei ole perusteita.
--	---

Yksityishenkilö 5	Vastine
Hei. Esitän, että kaavasta poistetaan Vimpelin, Lappajätven ja Alajärven Suolasalmen hankealueet. Omistan Lappajärveltä lomakiinteistön. En halua, että alueilla olevat eläimet kärsii tuulivoimarakentamisesta näille alueille. Lisäksi kiinteistöjen arvo laskee. Tuulivoimaloiden vaikutuksista ihmisiin ja eläimiin ei ole riittävästi tietoa, jotta niitä voitaisiin huolettomasti sijoittaa.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksessa seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita (väh. 7 tuulivoimalaa) osoitetaan Vimpeliin ja Alajärvelle. Lappajärvelle maakuntakaavan laadinnan aikaisemmissa vaiheissa osoitettua Iso Saapasnevan tuulivoima-aluetta ei osoiteta maakuntakaavaehdotuksessa. Tälle alueelle on kuitenkin mahdollista maakuntakaavan estämättä selvittää ja toteuttaa paikallinen tuulivoimahanke. Maakuntakaavoissa osoitetaan seudullisen kokoluokan tuulivoimatuotannolle soveltuvia alueita maakuntakaavatasoihin selvityksiin perustuen. Selvityksissä on huomioitu laajasti esimerkiksi luontoon ja maisemiin kohdistuvia vaikutuksia. Maakuntakaavan laadinnan tukena käytetyt selvitykset löytyvät täältä. Selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella maakuntakaavassa osoitetaan sellaiset seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueet, joiden ei maakuntakaavatasoisten selvitysten perusteella katsota vaarantavan maakuntakaavalle asetettuja tavoitteita. Tuulivoima-alueita ei toteuteta ilman vaikutusten arviointia. Tarkemmat, yksityiskohtaisemmat selvitykset esimerkiksi tuulivoimaloiden melusta, välkkeestä ja

Maakuntakaavan kuvina käytetty hienoja etelä-pohjanmaan maisemakuvia. Oisko hienoa, kun niitäkon maisemia pilaisi korkeat ja rumat tuulivoimalat.	elinympäristövaikutuksista laaditaan tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä, jolloin niitä on mahdollista arvioida huomioiden tarkemmat voimalasijainnit ja -korkeudet. Tuulivoiman vaikutuksista kiinteistöjen arvoon on liitossa tiedossa yksi Suomessa toteutettu tutkimus sekä kansainvälisiä tutkimuksia. Tutkimusten tulokset eivät ole yksiselitteisiä ja kiinteistöjen arvon muodostumiseen vaikuttavat tuulivoiman etäisyyden ja näkyvyyden lisäksi mm. kiinteistöjen sijainti ja kunto. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman vaikutusta kiinteistöjen arvon kehitykseen selvitetään sekä laajempaan tarkasteluna että hankekohtaisissa arvioinneissa siltä osin, kun se on mahdollista. Maakuntakaavassa annetaan erilaisia suunnittelumääräyksiä, joilla edellytetään huomioimaan tuulivoiman vaikutuksia mm. asutukseen ja loma-asutukseen, maisemaan ja elinkeinoihin sekä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimalat tulevat muuttamaan lähialueidensa maisemaa. Se, millä tavoin maisemavaikutuksia lievennetään ja mikä kullakin alueella katsotaan hyväksyttäväksi maiseman muutokseksi, ratkaistaan lopullisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä ja kuntien tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, ja annetaan
--	--

	esimerkiksi tuulivoima-aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä maisemavaikutusten huomioimisesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

Yksityishenkilö 6	Vastine
Hei, Ehdotuksessa on selvästi nähtävissä yhtenäisten hiljaisten metsäalueiden suunnittelun puute. Tällaiset alueet ovat välttämättömiä monen eläinlajin kannalta. Myös Natura-alueet ovat mitättömän pieniä alueita. Näin näyttää siltä, että luonnonarvot ovat laskettu varsin mitättömiksi.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Vaikka hiljaisia alueita ei ole osoitettu maakuntakaavassa, ne on huomioitu paikkatietanalyysillä osana pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvitystä vuosina 2021–2022. Maakuntakaavan kokonaisvaikutusten arvioinnissa on todettu, että noin 90 %:lla (151 kpl) kokonaan tai osittain Etelä-Pohjanmaan puolella olevalla hiljaisella alueella ei ole lainkaan tuulivoimaloiden alueita Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista 15 sijoittuu kokonaan tai osittain hiljaiselle alueelle. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan ja maakunnan lähialueen tuulivoima-alueiden vaikutukset hiljaisiin alueisiin arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Paikallisesti hiljaisille alueille voi

Toisaalta tuulivoimalle on varattu valtavia alueita. Koska jokainen tuulivoimala on teollisuuslaitos, siksi näitä alueita	aiheutua merkittäviä muutoksia ja ne voivat menettää hiljaisuuteen liittyvät arvonsa. Etelä-Pohjanmaan liitto täydentää hiljaisiin alueisiin liittyvää vaikutusten arviointia tiedoilla tuulivoimaloiden alueiden sijoittumisesta hiljaisten alueiden läheisyyteen. Tuulivoima-alueen sijaitseminen hiljaisen alueen läheisyydessä, ei pelkästään hiljaiseksi todetulla alueella, voi osaltaan vaikuttaa hiljaisuuteen liittyviin arvoihin. Laajoja ja yhtenäisiä metsä- ja suoalueita on puolestaan selvitetty ja tunnistettu vuonna 2022 valmistuneessa Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä. Selvityksen lopputuloksia, mukaan lukien laajat ja yhtenäiset metsä- ja suoalueet, on esitetty Etelä-Pohjanmaan ekologinen verkosto -teemakartassa. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetaan kaavamerkinnällä luonnonsuojelulain mukaiset, voimassa olevat Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Lisäksi kaavassa osoitetaan olemassa olevat luonnonsuojelualueet ja muita suojelualueita, sekä alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet. Tuulivoimaloiden alueille on kaavassa laadittu erillinen Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, jonka tulokset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa
--	--

tulee kutsua teollisuusalueiksi, kuten muitakin teollisuusalueita. Nämä valtavat alueet itse asiassa muodostavat yhtenäisiä kaistaleita halki maakunnan estäen näin luonnon moninaisuuden kannalta tärkeät yhtenäiset häiriöttömät metsäalueet, joilla voisi elää edes jokunen lintu, hirvi, orava tai vaikkapa kyy. Tuulivoimalat tutkitusti karkoittavat eläimiä. Jotkin eläimistä poistuvat jopa kymmenien kilometrien päähän tuulivoimaloista. Jopa maassa elävät madot yrittävät paeta näiltä alueilta. Voimalat tuottavat sellaisia värähtelyjä, joita herkemmin aistivat luonnoneläimet karttavat. Pienten Natura-alueiden eläimistö joutuu pakenemaan tuulivoimaloiden katveesta ja siten ne köyhtyvät mitättömiksi jättömaiksi.	alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Tuulivoimaloiden alueiden osoittaminen maakuntakaavassa ei suoraan merkitse niiden kaikkien toteutumista sellaisenaan. Tuulivoima-alueiden toteutumiseen vaikuttavat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tehtävät vaikutusten arvioinnit sekä kuntien päätökset tuulivoima-alueiden kaavoittamisesta. Maakuntakaavassa ei osoiteta yhtenäisiä, maakunnan läpi ulottuvia tuulivoimaloiden alueita. Kaavaehdotuksessa osoitetut tuulivoimaloiden alueet kattavat maakunnan pinta-alasta yhteensä noin 4 %. Etelä-Pohjanmaan liitto pyytää lisäksi huomioimaan, että laajojen tuulivoimaloiden alueiden päämaankäyttöluokka on useimmiten muu kuin tuulivoimatuotanto, yleisimmin metsätalous, ja tuulivoimaloiden alueen merkinnän rajautuminen esimerkiksi suojelualueeseen ei suoraan merkitse tuulivoimaloiden sijoittumista alueiden reunavyöhykkeille. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan useilla lajeilla tapahtuu tuulivoiman vuoksi "siirtymistä" (esim. käyttäytyminen, runsaus, eloonjääminen). Vaikutukset ulottuvat keskimäärin 500 – 5000 metrin etäisyydelle. Vaihtelua aiheutui tutkimuksen mukaan mm. iästä, sukupuolesta, elinkierron vaiheesta riippuen, eli samat
---	--

Vääjäämättä tuulivoimala-alueet tulevat köyhdyttämään Suomen eläimistön ja myös kasviston moninaisuutta, mutta koska luonnon moninaisuuden säilyttäminen on EU:n ja Suomenkin kirjaama tavoite, niin kyllä sen pitäisi vaikuttaa maakuntakaavaan erittäin voimakkaasti. Jos luonnon monimuotoisuutta halutaan tosissaan turvata, niin vain huolehtimalla toimivasta ekologisesta verkostota voidaan turvata alueelle ominaisen lajiston ja niiden elinympäristöjen	lajit voivat tilanteesta riippuen sekä välttää että suosia tuulivoima-alueita esimerkiksi elinkierron eri vaiheissa. Yksityiskohtaisemmassa tuulivoima-alueiden suunnittelussa tehdään lajikohtaisia vaikutusten arviointeja, joissa tulee huomioida paras käytettävissä oleva tutkimustieto. YVA-menettelyiden lopputuloksena voidaan määritellä hankekohtaisia lieventämistoimenpiteitä, jotka voivat liittyä esimerkiksi tuulivoimaloiden sijoitteluun suhteessa alueella todettuihin eläinlajien reviireihin tai lintujen lentoreitteihin. Etelä-Pohjanmaan liitto tunnistaa tuulivoimaloiden eläimille kohdistuviin vaikutuksiin liittyvän tutkimuksen keskeneräisyyden ja on reagoinut tähän huomioimalla varovaisuusperiaatteen alueiden rajauksissa sekä edellyttämällä esimerkiksi tuulivoimahankkeiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueiden luonnon erityispiirteiden ja lajiston huomioimista aluekohtaisten suunnittelumääräysten kautta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa on huomioitu kattavasti alueidenkäytön kokonaisuus. Luonnon monimuotoisuutta ja luontokadon ehkäisyä on tuettu mm. viherrakenteen merkinnöillä, jotka ovat maakuntakaavassa suurelta osin uusia Etelä-Pohjanmaalla. Ekologinen verkosto huomioidaan esimerkiksi koko maakuntaa koskevalla ekologisten yhteyksien huomioimista koskevalla yleisellä suunnittelumääräyksellä. Varsinaisten viherrakenteen merkintöjen lisäksi monissa koko maakuntaa koskevissa
---	---

säilyminen. Kysymys on siitä, että kumman ihminen valitsee: luonnon vai teollisuuden. Ainakin Pohjois-Pohjanmaan Pelastuslaitos on laatinut ohjeen tuulivoimarakentamiseen. Ohjeessa pelastuslaitos toteaa, että se ei pysty sammuttamaan tuulivoimalapaloja, koska koneistot ovat jopa yli 200 metrin korkeudessa. Maakuntakaavasta ei käy ilmi miten tällainen pelastusviranomaisen toimintaedellytys otetaan huomioon. Itse asiassa tiedetään, että tuulivoimalat aiheuttavat alailmakehän laminaaristen virtausten muuttumisen pyörteiseksi. Tästä on tutkittua tietoa, että tämä ilmiö aiheuttaa alueen lämpötilan nousua ja erityisesti maaperän kuivumista. Kuivuminen voi olla jopa 5 % enemmän kuin ilman tuulivoimaloita. Tuulisena ja kuivana kesänä tällainen lisäkuivuminen on äärimmäisen vaarallista. Koska tuulivoimalapaloja on jo tapahtunut (mm. 15.2.2024, Vaala), niitä tulee tapahtumaan myös tulevaisuudessa. Kun tällainen palo sattuu juuri tuollaiseen kuivaan aikaan, niin seuraukset ovat katastrofaaliset. Viranomaisten pitäisi tutustua ja ottaa oppia vuonna 2023 Kanadassa tapahtuneista ennätysmäisistä metsäpaloista. Niistä ainakin osa syttyi tuulivoimala-alueilta. Kun maakuntaa halkovat tuollaiset tuulivoima-alueet, on tulen leviäminen laajoille alueille vääjääntöntä. Voisiko näin näkymä Etelä-Pohjanmaasta olla vuonna 2050 seuraava: Ränsistyneitä mustuneita tuulivoimaloiden torsoja kaatuneina ja öljyjä	suunnittelumääräyksissä sekä lukuisissa maakuntakaavaan sisältyvien merkintöjen suunnittelumääräyksissä edellytetään eri tavoin huomioimaan luonnon monimuotoisuus ja luontoarvot. Tuulivoiman paloturvallisuutta ei arvioida maakuntakaavan yleispiirteisellä suunnittelutasolla, jossa ei mm. määritellä voimaloiden määrää ja korkeutta tai voimalatyyppejä. Yleisesti tuulivoiman paloturvallisuusriskit arvioidaan vähäisiksi, mutta arviointi on tehtävä osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua valittu voimalatyyppi sekä alueen erityispiirteet huomioiden.
---	---

valuvina, hiiltyneitä metsiä ja palaneita kyliä. Ei kuulu linnunlaulu eikä metsissä (joita ehkä jotain on jäänyt) kulje eläimiä eikä maassa ole edes matoja enää. Toivottavasti ei käy näin. Täten maakuntakaavassa tulisi siis näkyä myös tuulivoimaloiden kiihdyttämien laajojen maasto/metsäpalojen riskit ja niiden hallinta sekä palontorjuntaedellytykset. Kun vielä tarkastellaan viimeisten vuosien sähköenergian vientiä ja tuontia, huomataan Suomeen ostetun sähkönn olleen noin neljä kertaa kalliimpaa kuin viety sähkö. Tämähän on selvä tulonsiirto ulkomaisille sähkönkäyttäjille. Tämä johtuu siitä, että tuulivoimaa saadaan usein silloin, kun kulutus vähäistä ja hinta alhaista, joka viedään maasta ulos. Toisaalta silloin, kun ei tuule ja sähkönn hinta on korkealla, täytyy Suomeen tuoda sähköä. Koska monet tuulivoimatoimijat ovat ulkomaisia, ei siis ole ihme, että tulot virtaavat ulkomaille. Näin myös valtion tuet valuvat ulos ja tämän veronmaksajat maksavat. Jos kuitenkin kaikista riskeistä huolimatta rakennetaan näin paljon tuulivoimaa, olisi maakuntakaavaan myös lisättävä varaus muulle toiminnalle (esim. energian varastointi), jolla hyödynnetään ylimääräistä energiaa paikallisesti. Se myös	Valmisteilla olevan maakuntakaavan tavoitevuosi on 2050. Maakuntakaavaratkaisu pyrkii osaltaan huomioimaan energiantuotanto- ja varastointialan murroksen, jossa yhteiskunnan sähköistyminen ja päästötöntä energiaa tarvitseva teollisuus edellyttävät energiantuotannon kasvattamista. Energiantuotanto Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla 2050 -selvityksen mukaan yhteiskunnan voimakas sähköistyminen edellyttää sähköntuotannon lisäämistä, mikä varsinkin Etelä-Pohjanmaan kohdalla tarkoittaa merkittävää muutosta aiempaan tilanteeseen, jossa sähköä tuotettiin maakunnan alueella niukasti. Tulevaisuudessa energian varastoinnin ratkaisut voivat muuttaa asetelmaa, jossa kaikkea tuotettua energiaa ei pystytä käyttämään itse. Etelä-Pohjanmaan liitto yhtyy näkemykseen siitä, että valtakunnallisen ja maakunnallisen energiajärjestelmän kehittämisen tulisi olla kokonaisvaltaista ja huomioida energiantuotanto-olosuhteiden vaihtelut. Maakuntakaavamerkintä ei kuitenkaan ole edellytyksenä
---	---

helpottaisi kantaverkon kestävyyttä ja tasoittaisi sähkön hintavaihteluja.	esimerkiksi energianvarastointiyksikön rakentamiselle, vaan vastaavia toimintoja voidaan toteuttaa yksityiskohtaisempaan suunnitteluun perustuen. Tähän liittyen maakuntakaavaehdotuksessa annetaan sekä tuulivoimaan että aurinkovoimaan liittyen suunnittelumääräys, jonka mukaan tuuli- tai aurinkovoima-alueiden "yhteyteen voidaan sijoittaa energiantuotannon ja - varastoinnin järjestelmiä ja rakenteita yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen."
---	--

Yksityishenkilö 7	Vastine
Muistutus valtatie 18 Pääsuuntaselvityksessä valitusta linjauksesta välillä Seinäjoki – Alavus 80-luvun alussa, kun Vaasa-Seinäjoki-Jyväskylä valtatie hanke sai virallisesti alkunsa, niin tiepiireillä oli vielä tuohon aikaan tavoitteena yhdistää suurimpia asutuskeskuksia toisiinsa. Tilanne on kuitenkin nopeasti kasvaneen liikenteen myötä muuttunut ja uudessa tielaissa on kirjoitettuna, että <i>"valtateiden tarkoitus on yhdistää maakuntia toisiinsa"</i>. Ilkka-Pohjalainen kirjoitti 12.3.2022 otsikolla: <i>Kolme maakuntaa yhtä mieltä väylätoiveista</i>. Tiejohdaja Anders Östergård kertoi samassa lehdessä, että <i>"yli 30 vuotta Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa on esitetty valtatie 18 kulkemaan Seinäjoen Kouran kautta, mutta nyt tarkastellaan asiaa <u>tämän päivän</u></i>	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Merkitään valtatie 18 mielenkiintoinen historia tiedoksi.

valossa. Onko tuo vanha linjaus edelleen paras mahdollinen vai löytyykö parempia vaihtoehtoja?"

Herää kysymys miksi näin ei sitten toimittu, vai oliko tuo vanha linjaus sittenkin jollain taholla jo ennalta päätetty?

Kirjailija Jorma Ojajarju kertoo. *Tämä elomme riemu ja rikkaus*, kirjassan vuodelta 1999, että "*hänen Erasmus Oy ja Heikki Niemenpään yhtiö perustivat 80-luvun lopulla Nurmon Plassi Oy -nimisen kehitysyhtiön. Se sai Vaasan Osuuspankista 20 miljoonan markan valuuttaluoton. Nurmon kunnan kanssa tehty esisopimus kävi luoton vakuutena. Sopimuksen mukaan Nurmon Plassi Oy ostaisi tontteja valmistuvan Vaasa – Seinäjoki -Jyväskylän pikatien varrelta*". Ilmeisesti em. "tonttialue" sijoittuu Seinäjoelta Kouraan kulkevalle oikaisulle. Tämä yritys kaatui 90-luvun alun devalvaatioihin, jossa Ojajarju menetti kaiken omaisuutensa.

Olen joutunut tekemisiin tämän valtatieksen kanssa useaan eri otteeseen ja kerran 90-luvun alussa aivan sattumalta huomasin, että miksi ihmeessä tämän tien suuntausta ei ole koskaan tutkittu Ruismäestä suoraan Töysään. ***Yksilöiviä tietoja häivytetty.***

Vuonna 2002 luin lehdestä, maakuntakaavan tarkistuksesta, ja minulla, kun sattui tuolloin olemaan aikaa, niin tein hankkeesta kansalaisaloitteen, joka tutkimatta tyrmättiin maakuntaliitossa siihen aikaan vaikuttaneiden johtajien toimesta, siitä huolimatta useita kuntia mm. Kuortane mukaan lukien kannatti

tuolloin ehdotustani. Ainut lehtien palstoilla esille noussut syy johtajilla oli tuolloin pelko siitä, että jos linjausta muutetaan, <i>"niin riidan alainen hanke siirretään alimmaiseksi"</i>, vaikka se oli silloin jo ollut >20 vuotta alimmaisena muutenkin ja nyt jo yhteensä >40 vuotta. Valitettavasti tarkempia liikennemääriä kyseiseltä alueelta ei tuolloin ollut käytössäni, joten esim. alustavat h/k-laskelmat jäivät täten tekemättä ja näin asia jäi ennalleen odottamaan uusia päättäjiä ja parempia aikoja. Esisuunnittelun tarkoitus oli etsiä yhdessä eri vaikutustahojen kanssa entistä parempia ratkaisuja ja saada tiehankkeet tärkeysjärjestykseen huomioiden mm. maankäyttösuunnitelmat, saavutettavuus, teollisuus, ympäristöasiat, liikenneturvallisuus ja yhteiskuntataloudellisuus. Lisäksi eräs tarkoitus oli estää politikkojen tiehankkeiden välistävedot, joilla he yrittivät pelkästään kalastaa ääniä itselleen, koska nämä välistävedot aiheuttivat tiepiireille ongelmia tarpeellisten jo budjettiin varattujen kiireellistenkin hankkeiden viivästymisistä ja näistä johtuvista taloudellisista menetyksistä, toinen tärkeä asia oli saada luotettavimmat kustannus- ja hyötykustannusarviot, että saataisiin eri hankkeet mahdollisimman oikeudenmukaiseen kiireellisyysjärjestykseen. Väyläviraston ohjeissa 37/2020, Tiehankkeiden arviointi ohje: <i>"Kannattavuuslaskelmia voidaan tehdä eri menetelmillä. Yksinkertaisissa hankkeissa (lähinnä arviointitapaus) voidaan käyttää ajokustannusten laskentamallia tai sen perusteella laadittuja taulukkolaskentasovelluksia".</i>	Merkitään valtatie 18 esitetty linjaus ja sen perustelut tiedoksi. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että samasta asiasta on luonnosvaiheessa annettu lausuntopalaute. Tässä
---	--

Verohallinnon hyväksymissä vähennyskelpoisissa kilometrikustannuksissa on melko hyvin huomioitu kaikki menot, joista ajokustannukset muodostuvat. Taulukkolaskentaani olen käyttänyt ainoastaan lähinnä vertaamaan eri vaihtoehtoja toisiinsa, joka antaa aivan riittävän varman tiedon edullisimmasta linjausvaihtoehdosta.

Paras vaihtoehto olisi Lahdenkankaan kautta kulkeva linjaus, mutta siellä on I luokan pohjavesialue ja jotain muinaismuistoja, mutta tämä alue kannattaa tutkia tarkemmin, koska sieltä on kaivettu hiekkaa ja näin siihen on muodostunut oivallinen eritason paikka. Kaikki karttaan piirretyt linjaukset kulkevat suurimmaksi osaksi tasaiselle ja kantavalla maalle, koska kantamattomalla suolla eivät puut kasva.

Tulevaisuus näyttää tätä nykyä ennalta arvaamattomalle ja esim. maaliikenneyhteys Vaasan ja Uumajan välille on noussut esille ja jopa eduskunnan puolustusvaliokuntakin on herännyt näkemään tämän merkityksen (I-P 2.4.2024). Itse näen tämän valtatiehankkeen edelliseen hankkeeseen liittyvänä jatkeena, ja maanpuolustuksen sekä huoltovarmuuden näkökulmasta erittäin tärkeänä (*Ähtärin ja Ilmajoen varikot, Lapuan patruunat jne.*), kuten myös mahdollisia evakuinteja. Esittämässäni vaihtoehdossa liikenne tulee kasvamaan Lapuan suunnasta, kun tie lyhenee Jyväskylän suuntaan noin 7,5–8,4 km (Lahdenkankaan kautta lyhennys olisi 9,1 km) verrattuna Kyyjärven kautta ja, kun Myllymäen Multia välinen oikaisu toteutuu, niin lyhennys onkin jo lähes 20 km. ja sillä on jo

muistutuksessa muistutuksenantaja on kommentoinut luonnosvaiheen palautetta.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti kaavan "tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin." Liitto katsoo, että maakuntakaavan tarkkuustaso huomioiden Valtatie 18 Seinäjoki - Alavus: Pääsuuntaselvitys täyttää lain vaatimuksen.

Selvitystyössä ovat olleet edustettuina Väylävirasto tienpitäjänä, Etelä-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, alueen kunnat sekä Etelä-Pohjanmaan liitto. Työ on laadittu Väyläviraston suunnitteluohjeiden mukaisesti.

Pääsuuntaselvitys on laadittu ns. puhtaalta pöydältä tutkien nykyisten ohjeiden pohjalta parhaat ja toteutettavimmat vaihtoehdot valtatie 18 kehittämiselle Seinäjoen ja Alavuden Hakojärven välille. Mikään taho ei työssä esittänyt muistuttajan esittämää linjausvaihtoehtoa.

Selvityksen perusteella Etelä-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut, että valtatie 18 linjaus tulee jatkossakin perustua olemassa olevaan linjaukseen ja sen kehittämisvaihtoehtoihin.

Muita, sinänsä perusteellisia, esitettyjä laskelmia ei voida pitää lain edellyttäminä luotettavina selvityksinä etenkin silloin,

merkitystä niin yhteiskuntataloudelle kuin myös maanpuolustukselle. Jos hanketta edelleen päätetään viedä Alavuden kautta, valtatie tulee vähäisen liikennemäärän takia jäämään edelleen torsoksi eikä näillä näkymin tule toteutumaan valtatie tasoiseksi koskaan. Valitsemalla ehdottamani vaihtoehto, niin yhteiskunnallinen kannattavuus sekä huoltovarmuuden ja maanpuolustuksen turvaaminen nostaa tien toteutettavien joukkoon ja tämä johtaa ennen pitkää siihen, että tulevien liikennemäärien kasvun myötä myös Myllymäen ja Multian väli nousee toteutettavaksi, jolloin myös Tuurin kauppakeskus saanee entistä enemmän asiakkaita Keski- ja Itäsuomesta. Mielestäni jokaisen kansalaisvelvollisuus olisi pyrkiä säästämään yhteiskunnan varoja, tässäkin tapauksessa noin 50 milj. € pelkästään rakennuskustannuksista ja edellisten lisäksi vielä liikenteestä tulevat säästöt, jotka nekin ovat huomattavat, joilla on merkitystä varsinkin ammattiliikenteelle. Olen kerännyt oheiseen Excel-taulukkoon riittävästi tietoja vaihtoehtoisista linjauksista ja niiden edullisuuksien vertailuista, joka on muistutuksen liitteenä. Liite 1: Excel taulukko: VT 18 kustannusten vertailua eri vaihtoehtoisissa välillä Seinäjoki-- Ähtäri välillä	kun on olemassa tienpitäjän tuoreeseen selvitykseen perustuva erilainen kanta.
---	---

Vt 18 kustannusten vertailua eri vaihtoehtoissa välillä Seinäjoki-Ähtäri Näissä laskemissa on käytetty Keski-Suomen piirin hintatasoa, joka vastaa lähinnä todellisuutta.

	3	Vo1	Kangas-Lahel	Vo2	Pakarlin kautta	VE 4	Mäyrystä 0,5 km	Maakuntakaavassa oleva VE1B	Destian ehdotus VE1A					
uuden tien km milj. €	0,6	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €				
laajituksen km hinta milj. €	0,6													
oikaisun pituus/laatu tiellä	25,2			75,6	25,8		77,4	21,8	65,4	37	111	28	84	
levennettävän tien pituus	28,2			16,92	28,2		16,92	34,5	20,7	17	10,2	26	15,6	
nykyistä tieltä	15,6			16			16,1		17,7			19,7		
päätien risteykset	1 kpl arvio	3	3		3	1,5	1 arvio ja 1 kpl 66 siirto	1	5		3	1,5	3	
rautatien alikulut	2,5										2	5		
vesistö sillat		2	3		2	3		1	1					
levennettävät sillat	0,4		3	1,2		3	1,2	4	1,6					
lyhennystä seinäjoki- ähtäri	7,1			6,2			3,7		4,4			2,4		
lyhennystä kuortane-ähtäri	8,4			7,5			9,1		0			0		
koko pituus	69			69,9			72,4		71,7			73,7		
nykytilanne Seinäjoki-Ähtäri	76,1			76,1			76,1		76,1			76,1		
kustannukset milj. € yht				99,72			100,02		99,7			127,7		106,1
säästöä peikillä ajokustannuksella/ vuosi/milj.€				5,78			5,10		4,98			2,07		1,13
peikillä ajokustannusten säästöillä hankkeen maksuilla/v				17			20		21			62		94
ajokustannussäästöt peikillä lyhennyksistä 80km/h				1,65			1,46		1,25			0,99		0,32
säästö peikillä ajo- ja ajokustannuksella/ vuosi/milj.€				7,44			6,56		5,64			2,67		1,45
ajo- ja ajokustannusten säästöillä hankkeen maksuilla/v				13,4			15,3		16,6			47,9		72,9
H/K vain ajo- ja ajokustannussäästöillä				H/k = 2,2			H/k = 2,0		H/k = 1,8			H/k = 0,63		H/k = 0,41

verohallinnon hyväksymä kilometrihinta €	0,46	raskaat
KVL seinäjoki - ähtäri välillä lisäksi raskaat	2600	8 %
KVL kuortane - ähtäri välillä lisäksi raskaat	1600	8 %

tarkennettu 25.4.2024

Töissä ollessani tein Tieliikenteen, "Tieliikenteen ajokustannukset", ohjekirjan mukaisen laskentaohjelman excelille. Jonka tarkasti aikoinaan olen sittemmin päivittänyt ohjelmaa useaan kertaan, mutta olen hukannut sen, mutta muistan laskentamenelmien periaatteet. Ohjelmallani on laskettu lukemattomien toteutuneiden hankkeiden h/k:t.

Kuvasta häivytetty yksilöiviä tietoja.

Aika- ja ajokustannuksia laskettaessa ei ole huomioitu muuta kuin tien lyhenemisestä aiheutuneet säästöt, vaikka kaarteisuus täyttää >100 km/h vaatimukset. Vuotuiset säästöt eli hyödyt ovat kerrottu 30 vuodelle ilman diskonttauksia, joka on hankkeen tarkastelujakso hyötykustannuksia laskettaessa. Kustannusten laskennassa on käytetty kaikissa vaihtoehtoissa samoja yksikköhintoja samoissa toimenpiteissä. KVL:t otettu "Pääsuuntaselvityksestä", ne ovat kuitenkin todellisuudessa suuremmat ja vielä suuremmat jos hanke toteutuisi ehdotukseni mukaisesti, koska liikenne tulee siirtymään

automaattisesti lyhyemmille reiteille. Vanhan tien osat jäisivät palvelemaan paikallis-, kevyttä- ja maatalousliikennettä. Paras vaihtoehto olisi Ve1 ja Ve2 välissä oleva Lahdenkangas, jätettiin I lk:n pohjavesialueen vuoksi huomioimatta, joka lyhentäisi ajomatkoja eniten. Mikäli tie kuitenkin vietäisiin Lahdenkankaan kautta, siellä olisi myös edullisin paikka eritasolle, ja täten myös edullisin hyötykustannusuhde, jonka toteuttaminen kannattaa kyllä selvittää. Vilkkaimpiin risteyksiin suositellaan liikenneympyrää ja muihin kunnolliset ohituskaistat. Mainittakoon, että Vaasan piirin kustannukset "Pääsuunta selvityksessä" olivat noin 1,9 milj. €/km, kun taas Keski-Suomen piirin kustannukset . omassa selvityksessään olivat samalla välillä eli Tuuri-Hakojärvi noin 3 milj.€/km, jota on myös käytetty oheisissa taulukkolaskelmissa. Ehdottamillani vaihtoehdoilla 4 kpl rautatien tasoristeyksiä poistuisi valtatieltä, joka pienentäisi kustannuksia ja parantaisi myös liikenneturvallisuutta. Lisäksi ehdottamallani vaihtoehdolla Vaasan ja Udestakaarlepyyn suunnasta kulkevien matka lyhenisi noin 3,5 km Tuurin kauppakeskukseen. Ehdottamani linjaus on toteutettavissa myös vaiheittain: Ruismäestä -Kt 66:lle (10,8 km) ja siitä Töysään (15 km). Järkevintä on kuitenkin toteuttaa kerralla, koska vaiheittain rakentaminen nostaa kustannuksia työmaan perustamis-, purkamis- ja yleiskustannusten osalta.

Hyötykustannuslaskelmissani, hankkeesta kertyvät säästöt/hyödyt tulevat pelkästään ajoneuvojen ajo- ja aikakustannuksista, jonka lisäksi tulisi vielä onnettomuuskustannuksista, ylläpito- ja

kunnossapitokustannuksista joita en ole näissä laskelmissa huomioinut, joten hyötykustannukset ovat todellisuudessa suuremmat. Kilometrikustannuksissa on mukana tienrakennuskustannukset korkoineen ja myös julkisten varojen rajakustannukset. Hyväksytyllä linjauksella liikenne jää niin pieneksi, että säästöjä ei synny, jos ajomatkojen pituuksia ei lyhennetä, tällöin myös hyötykustannukset jäävät niin merkityksettömiksi, että hanke ei näillä näkymin tule toteutumaan. Edullisin taulukon vaihtoehto olisi Ve1 Kangas-Lahti, mutta siellä linjaus kulkee valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läpi ja läheltä Sarvijärven linnunsuojelualuetta, toiseksi paras Ve2 Pakarin kautta, jossa ehdottamani linjaus kulkee maakunnallisesti maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeän alueen läpi, mutta uuden tien linjaus on sijoitettu sellaiseen rykeikköön, että ei se ainakaan huononna tätä arvokasta ympäristöä. Ehdottamillani linjauksilla ei ole asutusta juuri laisinkaan, joten meluhaitat eivät ole ongelma. Sitä vastoin "hyväksytyllä" linjauksella on runsaasti tienvarsiasiutusta, joten melusuojauksista aiheutuu merkittäviä lisäkustannuksia. Hyväksytyn valtatie jyrkät luiskat ja runsaiden yksityistie- ja maatalousliittymien pystysuorat rumpujen päät johtavat tieltä suistuttaessa vakaviin onnettomuuksiin, joten näiden korjaaminen aiheuttaa lisää kustannuksia. Maakuntakaavaan viety VE1B maksaa 127,7 milj.€ ja ehdotuksessani Ve2 kustannukset ovat noin 100 milj.€ eli erotus on noin 28 milj. € ja lisäksi maakuntakaavassa ja Destian ehdotuksissa ei ole esitetty esim. Putulan risteysjärjestelyä, eikä yksityistiejärjestelyä, nykyisen tien	
---	--

kantavuuden nostoa, melusuojauksia, joista tulee kustannuksia vielä lisää arviolta 15 - 25 milj.€ eli kustannusten ero saattaa nousta jopa yli 50 milj. €. **Tuurin ja Hakojärven välille tehdyssä yleissuunnitelmassa on 2.luokan pohjavesialueen ja pehmeikköjen lisäksi >10 m korkeita penkereitä ja >10 m syviä leikkauksia. Peltoa menee pituussuunnassa noin 3 km eli 1 km enemmän, kuin ehdotuksessani. Destian, Seinäjoki - Alavus Pääsuuntaselvityksen linjauksessa Tuurin - Hakojärven välillä peltoa menee myös leveyssuunnassa enemmän, johtuen korkeista penkereistä ja syvistä leikkauksista.**

Pääsuuntaselvityksessä valittu VE1A, jonka $h/k = 0,76$, jossa on käytetty rakennuskustannuksina 57,8 milj € ja hyötykustannuksina 43,9 milj €, kun lasketaan Keski-Suomen hinnoilla niin hyötykustannukset pysyvät samana, mutta rakennuskustannukset nousevat 99,9 miljoonaan euroon, niin silloin h/k putoaa 0,44 eli hankeella ei ole näin ollen reaalista kannattavuutta toteutukseen. Tästä johtuen on mennyt jo >40 vuotta ministeriön päätöksestä. Mikäli joku epäilee laskelmiani niin ne voi aina tarkistaa, kunhan laskija ymmärtää mistä laskennassa käytetyt parametrit muodostuvat, joka tapauksessa taulukon eri Ve-laskelmat ovat toisiinsa nähden täysin vertailukelpoiset. Destian 2022 tekemässä Pääsuuntaselvityksessä ei ollut tutkittu laisinkaan jo yli 20 vuotta sitten esittämiäni vaihtoehtoja silloista maakuntakaavan tarkistusta varten, jotka kulkevat Ruismäestä suoraan Töysään, joissa oli huomioitu ajomatkojen lyheneminen sekä Kuortaneen suunnasta yli 7,5 - 9,1 km:in

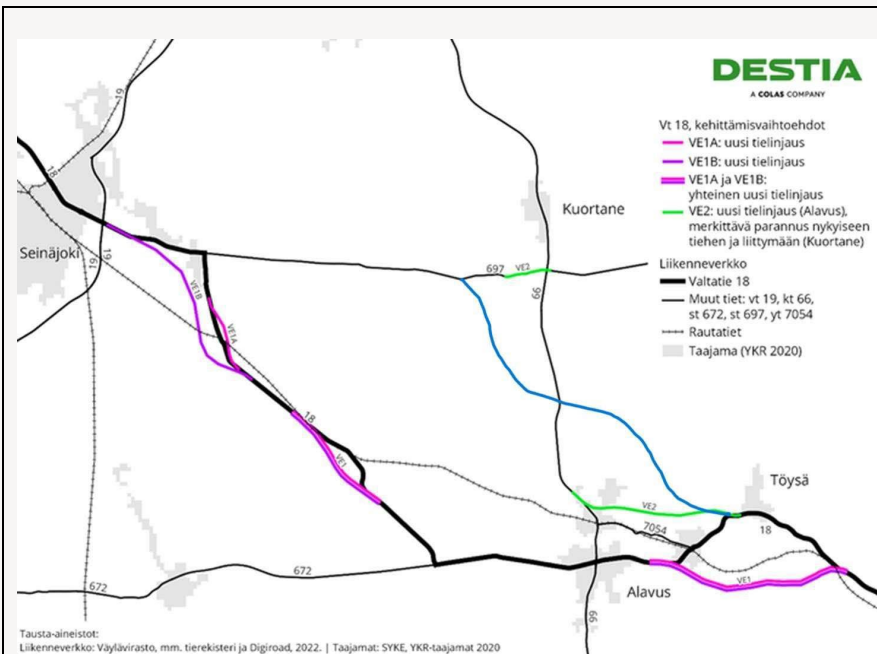
että Seinäjoen suunnasta 3,7 - 7,1 km:in, joiden vaihtoehtoisista linjauksista löytyy myös ratkaisu, joka mahdollistaist tämän hankkeen toteutuksen. Pääsuuntaselvityksessä valitun vaihtoehdon suunniteltujen oikaisujen kerrotaan kulkevan peruskartan mukaan suoalueella ja, että siellä <u>ei olisi suuria maaleikkauksia ja penkereitä?</u> Katso Tuurin - Hakojärven väliä. Hankkeen vaikutuspiirissä asuu noin 0,5 miljoonaa asukasta, joista 0,42 miljoonan eli 84 %:n pitäisi kiertää Alavuden kautta 6,2 -7,5 km:ä ylimääräistä kulkiessaan Jyväskylästä Vaasaan tai Uuteenkaarlepyyhyn ja takaisin, lisäksi pelkästään huoltovarmuutta, maanpuolustusta ja tähän liittyen mahdollisia evakuoiteja ajatellen pitäisi olla useita mahdollisimman nopeita tieyhteyksiä länsirannikon satamiin, joista voi sitten jatkaa tarvittaessa eteenpäin. Sitä paitsi tämä hanke on valtakunnallinen ja tuntuu käsittämättömältä, että linjauksesta ovat olleet päättämässä ainoastaan niiden kuntien edustajat, joiden kautta tien linjauksen on ajateltu kulkevan. Liite 2: Kommentit maakuntaliiton palautteesta + Destian maakuntakaava kartta Etelä-Pohjanmaan liiton palaute ehdotuksestani uudeksi linjaukseksi "Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on tehnyt vuonna 2022 valmistuneen pääsuuntaselvityksen pohjalta ratkaisun valtatie 18 linjauksesta. Linjaus noudattelee valtatie 18 nykyistä linjausta, sisältäen kuitenkin kolme merkittävää uutta,	
---	--

nykyisestä linjauksesta poikkeavaa kohtaa. Vaihtoehtojen vertailut on tehty ja perustelut esitetty valtatie 18 Seinäjoki-Alavus pääsuuntaselvityksessä. Pääsuuntaselvitys on tehty noudattaen voimassa olevia suunnitteluohjeita ja Väyläviraston hyväksymillä laskentatavoilla ja ohjelmistoilla. Pääsuuntaselvityksen laatimista ovat valvoneet sekä Väylävirasto että ELY-keskus. Pääsuuntaselvityksessä nykyiseen vaihtoehtoon tukeutuvaa vaihtoehtoa kannattivat Väylävirasto, ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Alavuden ja Seinäjoen kaupungit. Mäyrän kautta kulkevaa vaihtoehtoa kannatti Kuortaneen kunta. Työssä ei ehdotettu Kuortaneen ja Alavuden ohittavaa vaihtoehtoa. Pääsuuntaselvityksessä todettiin, että nykyiseen linjaukseen tukeutuva vaihtoehto voidaan toteuttaa vaiheittain. Kuten muistutuksessa todetaan, valtatie 18 parantaminen on edennyt hyvin hitaasti. Siksi on hyvin mahdollista, että tie kulkee vielä pitkään pääosin nykyisellä linjallaan. Kouran ja Sydänmaan oikaisujen toteutuessa nykyiseen linjaukseen perustuva vaihtoehto lyhentäisi matkaa 2–3 km sekä matka-aikaa. Toimenpiteillä päästään tienkäyttäjien kannalta riittävän hyvään lopputulokseen. Muistutuksessa ehdotettu linjausehdotus perustuu muistuttajan paikallistuntemukseen ja asiantuntemukseen. Linjauksen toteuttamiskelpoisuudesta ei ole tarkempaa tietoa. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että se laatii maakuntakaavaa tehtyihin selvityksiin perustuen. Mikäli väyläviranomaisen haluaa myöhemmin esitettyä vaihtoehtoa selvittää, ja sen perusteella uutta linjausta esittää, voidaan maakuntakaavan päivittämistä siinä tapauksessa harkita.

Etelä-Pohjanmaan liitto esittää kaavaehdotukseen valtatielle 18 pääsuuntaselvityksen mukaista linjausta" Kommentit liiton palautteesta: Vaihtoehtojen vertailut on tehty ja perustelut esitetty valtatie 18 Seinäjoki-Alavus pääsuuntaselvityksessä. Mäyryssä tutkitut vaihtoehdot olivat ikään kuin vain tempaistu kartalle eivätkä olleet realistisia. Lisäksi nämä ehdotukset kulkevat kaikki valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen poikki. Hylätty vaihtoehto oli kaiken lisäksi yhteiskuntataloudellisesti kaikkein edullisin, jonka h/k:ta ei laskettu laisinkaan, koska se hylättiin yksimielisesti sen vuoksi, kun se oli liian pitkä ja kulki selvityksen mukaan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen poikki, <u>vaikka se ei edes koskettanut tätä aluetta?</u> Pääsuuntaselvitys on tehty noudattaen voimassa olevia suunnitteluohjeita ja Väyläviraston hyväksymillä laskentatavoilla ja ohjelmistoilla. Totta, mutta ainoastaan käytössä olleen vaihtoehdon lisäksi vaihtoehdoissa, jotka olivat otettu ikään kuin suojaamaan jo käytössä olevaa linjausta, koska mikään näistä muista vaihtoehdoista eivät olleet toteuttamiskelpoisia. Maakuntaliitolle jo vuonna 2002 ehdottamaani linjausta ei edes jostain syystä tutkittu laisinkaan, joka kyllä herättää ihmetystä. Pääsuuntaselvityksessä nykyiseen vaihtoehtoon tukeutuvaa vaihtoehtoa kannattivat Väylävirasto, ELY-keskus, EteläPohjanmaan liitto ja Alavuden ja Seinäjoen kaupungit.	Kommentit koskevat maakuntakaavan kaavaratkaisun pohjaselvitystä (ks. vastine aiemmin), eivät varsinaisesti maakuntakaavaratkaisua. Etelä-Pohjanmaan liitto vastaa kuitenkin muistutuksessa esitettyihin väitteisiin. Selvityksessä tutkitut oikaisuvaihtoehdot VE2, A2 ja VE2, A1 kulkivat molemmat kokonaan tai osittain valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Pääsuuntaselvityksessä vaihtoehtojen tutkiminen on toteutettu noudattaen voimassa olevia suunnitteluohjeita. Kaikkia oikaisuvaihtoehtoja (nykyiseen linjaukseen tukeutuvia, Kuortaneen kautta kulkevia sekä ns. oikaisuvaihtoehtoja) on tutkittu tasavertaisista lähtökohdista. Merkitään tiedoksi.
--	---

Mäyryn kautta kulkevaa vaihtoehtoa kannatti Kuortaneen kunta. Ainoastaan Pääsuuntaselvityksessä olevista ehdotuksista valittiin, joista ei jäänyt muuta kuin nykyinen linjaus jäljelle, jonka perusteella myös väylävirasto kannatti sitä. Väylävirastolla ei muutenkaan tunnu olevan kiinnostusta tästä päätöksestä, koska tie on niin vähäliikenteinen, että tehty päätös ei tule aiheuttamaan pääsuuntaselvitystä enempää toimenpiteitä tähän hankkeeseen. Työssä ei ehdotettu Kuortaneen ja Alavuden ohittavaa vaihtoehtoa, vaikka olin tehnyt ensimmäisen ehdotukseni ja muistutukseni jo vuonna 2002 silloista maakuntakaavan tarkistusta varten ja lisäksi toin asian esille uudelleen vuonna 2022 maakunnan päivälehdessä reilusti ennen selvityksen valmistumista. nykyiseen linjaukseen tukeutuva vaihtoehto voidaan toteuttaa vaiheittain. Samoin voidaan toteuttaa myös ehdottamani vaihtoehto eli ensin kt 66:lta Töysään 15 km ja toiseksi Ruismäestä – kt:lle 66 10,8 km eli yhteensä 25,8 km. Järkevintä on kuitenkin toteuttaa hanke kerralla. Kouran ja Sydänmaan oikaisujen toteutuessa nykyiseen linjaukseen perustuva vaihtoehto lyhentäisi matkaa 2–3 km. Matka lyhenee noin 2,0 km, jos Seinäjoelta Kouraan maakuntakaavassa esitetty linjaus toteutetaan, joka on <u>Pääsuuntaselvityksessä valitun vaihtoehdon VE 1 A vastainen toimenpide</u> ja se pidentää uuden tien rakentamisen 37 kilometriin, ja nostaa kustannuksia lähes 30 miljoonalla eurolla.	Pääsuuntaselvityksessä vaihtoehtojen tutkiminen on toteutettu noudattaen voimassa olevia suunnitteluohjeita. Kaikkia oikaisuvaihtoehtoja (nykyiseen linjaukseen tukeutuvia, Kuortaneen kautta kulkevia sekä ns. oikaisuvaihtoehtoja) on tutkittu tasavertaisista lähtökohdista. Kuten muistutuksessa todetaan, olisi siinä ehdotettu vaihtoehto järkevintä toteuttaa kerralla. Ehdotetun vaihtoehdon toteuttaminen vaiheittain olisi teknisesti muttei talouden kannalta katsottuna mahdollista. Pääsuuntaselvityksen Kouran ohittava linjaus VE1A, kohde B2 ei lyhennä matkaa nykyiseen linjaukseen verrattuna. Matka-aika lyhentyy ajonopeuden kasvaessa. Muut vaihtoehdot lyhentävät matkaa ja erityisesti matka-aikaa.
---	---

Uuden rakennettavan tien pituus eli VE1B:ssä on esitetty olevan 28 km, johon sisältyy Tuurin -Hakojärven väli, joka tuo lyhennystä Seinäjoen suunnasta 2,4 km. Kuortaneen suunnasta matka säilyy entisellään ja, jos molemmat eli VE1B Seinäjoki-Koura ja Tuuri-Hakojärvi toteutetaan, lyhennys on yhteensä 4,4 km Seinäjoen suunnasta ja Kuortaneelta kulkevalle liikenteelle matka pysyy edelleen entisellään. Linjauksen toteuttamiskelpoisuudesta ei ole tarkempaa tietoa. Liiton päättämän vaihtoehdonkaan toteutuksesta työryhmällä ole ollut sen tarkempaa tietoa, koska heillä ei ollut käytössään edes Tuurin ja Hakojärven välistä yleissuunnitelmaa, jossa on yli 10 metrin korkuisia penkereitä ja leikkauksia sekä pehmeikköjä. Lisäksi tämä oikaisu vie pituussuunnassa noin 3 km peltoa, kun vastaavasti ehdotukseni vie vain 2 km. Veneskosken-Putulan välillä Pääsuuntaselvityksessä oli maininta, että kahden rautatien tasoristeyksien ohittamiseksi esitetty oikaisu kulkisi suolla. Pohjanmaan liitto toteaa, että se laatii maakuntakaavaa tehtyihin selvityksiin perustuen. Olen myös selvittänyt ehdotustani hyvinkin tarkasti ja sen oikeellisuutta. Sitä voi ja kannattaa tutkia, mikäli halutaan saada sujuvampaa ja vähemmän kuluttavampaa liikennöintiä sekä lisäksi säästää yhteiskunnan varoja tässäkin tapauksessa pelkästään rakennuskustannuksissa lähes 50 milj. puhumattakaan liikenteelle aiheutuvista aika- ja ajokustannussäästöistä.	Kaikkien pääsuuntaselvityksessä tutkittujen vaihtoehtojen kaikkien osuuksien tiedot ja kustannukset ovat olleet käytössä sillä tarkkuudella kuin pääsuuntaselvityksessä on ollut tarvetta. Ks. palaute vastineessa ylempänä.
--	--

Merkitään linjausvaihtoehdon esittely tiedoksi.

Sinisellä näkyvä linjaus yllä olevassa kuvassa on ehdottamani Ruismäki - Töysä linjausvaihtoehdo, joka palvelee myös Kuortaneen suunnasta kulkevia, lyhentäen heidän ajomatkaansa valitusta vaihtoehdosta riippuen **7,5–9,1 km** Jyväskylän suuntaan kuljettaessa.

Kuvassa näkyvä Seinäjoelta Kouraan kulkeva oikaisu ei ollut päätetyssä VE1A vaihtoehdossa mukana, jossa uuden tien pituus oli **28 km** ja jos se on mukana kuten se on edelleen maakuntakaavassa, niin uuden tien pituus onkin jo **37 km**, jonka kustannukset ovat **127,7 milj.€**. Lisäksi tulee vielä yksityistiejärjestelyt, Putulan risteyksen parantaminen, tien ja

liittymien luiskien loivennukset, melusuojauskset ja kantavuuden nostot, jotka voivat nostaa kustannuksia lisää noin 15–25 milj. €. E-P:n ELY-Keskuksen uuden tien rakentamiskustannukset ovat noin 1,9 M€ /km, kun vastaavasti K-S:n ELY- Keskuksen ovat 3 M€, jotka vaikuttavat realistisimmalta. Hyötykustannukset pysyvät oletettavasti samana, mutta kun hankkeen kustannukset nousevat samalle tasolle Keski-suomen kanssa niin E-P:n ELY-Keskuksen laskemat hyötykustannukset putoavat heidän valitsemassaan vaihtoehdossa 0,76–0,44:än. ps lähdeaineistona ovat pääasiassa olleet molempien ELY-keskusten pääsuuntaselvitykset Liite 3: Kopio alun perin 1:25000 mittakaavaisesta kartasta ja siinä esitetyistä vaihtoehtoisista linjauksista	
--	--

Liite 4: Vaasa - Seinäjoki – Jyväskylä valtatieen vaikutusalueella olevat kunnat

Vaasa - Seinäjoki – Jyväskylä valtatieen vaikutusalueella olevat kunnat

Kuntia **31** kpl ja asukkaita **463987**.

Vaasa – Seinäjoki

Vaasa 67615

Mustasaari 19525

Maalahti 2915

Sundom 2525

Laihia 6616

Vähäkyrö 3494

Isokyrö 4522

Ilmajoki 12294

Seinäjoki 64135

yhteensä 183641

Merkitään laskelmat tiedoksi.

Seinäjoki - Kuortane - Jyväskylä

Kuortane 3534

Töysä 3122

Ähtäri 5616

Multia 1579

Petäjävesi 3806

Jyväskylä 144473

yhteensä 162130

Seinäjoen ja Ähtärin väli on VE2:ssa >6 km lyhyempi sekä Kuortaneelta Ähtäriin matka vähenisi 7,5 km nykyisestä. Mikä luonnollisesti vähentää matka-aikaa ja ajokustannuksia kuin myös ympäristöhaittoja.

Uusikaarlepyy – Kuortane

Uusikaarlepyy 3429

Jepua 1404

Alahärmä	4661	
Ylihärmä	2916	
Kauhava	15514	
<u>Lapua</u>	<u>14422</u>	
<u>yhteensä</u>	<u>42346</u>	
 Kristiinankaupunki – Alavus		
Kristiina	2706	
Närpiö	9564	
Kaskinen	1280	
Karjoki	1192	
Teuva	4955	
Kauhajoki	13143	
Kurikka	20199	
Jalasjärvi	7729	
Peräseinäjoki	3634	

Alavus	11468
yhteensä	75870
Ehdottamani VE2 linjaus Uudestakaarlepystä Kuortaneen kautta Ähtäriin ja siitä edelleen Jyväskylään on noin 8 km lyhyempi kuin Kyyjärven kautta ja kun Multian oikaisut valmistuvat niin matka lyhenee 11 km lisää eli yhteensä noin 19 km.	

Yksityishenkilö 8 (2 hlöä)	Vastine
Päävaatimuksemme on ollut ja tulee olemaan, että Lappajärven, Vimpelin ja Alajärven alueelta poistetaan tuulivoimapotentiaaliset alueet. Lisäksi alueille ja kaavaan tulee palauttaa viheryhteyskäytävät jotka turvaavat luonnon monimuotoisuutta. Palautteen annamme siitä, että kaavan ehdotusmateriaalissa nämä alueet on merkitty, numeroitu ja nimetty monella eri tavalla, tämä aiheuttaa sekaannusta ja emme voi antaa yksilöityä palautetta.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksessa seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita (väh. 7 tuulivoimalaa) osoitetaan Vimpeliin ja Alajärvelle. Lappajärvelle maakuntakaavan laadinnan aikaisemmissa vaiheissa osoitettua Iso Saapasnevan tuulivoima-aluetta ei osoiteta maakuntakaavaehdotuksessa. Tälle alueelle on kuitenkin mahdollista toteuttaa tuulivoimahanke, joka on kokoluokaltaan ja vaikutuksiltaan seudullista pienempi. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus on tammikuussa 2024 evästänyt maakuntakaavan jatkovalmistelua siten, että

Lisäksi lausuminen on haasteellista ja sotkee suurta yleisöä kun vireillä on maakuntakaavoituksen lisäksi osayleiskaava hankkeita joissa vaaditaan lausumista yvaan ja kaavoihin. Tarkoituksellisesti tehty haastavaksi etujen puolustaminen. Samaan aikaan näitä alueita kaavoitetaan jo kunnissa yleiskaavoilla. Ensin tulisi selvittää alueen soveltuminen tuulivoimatuotantoon ja vasta sitten alkaa kaavoittamaan.	viherysteystarpeen merkinnät tulee poistaa ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita edistää kaavassa muulla tavoin. Yksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteista on ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteen täyttämiseksi maakuntakaavaehdotukseen on lisätty koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys koskien ekologisten yhteyksien turvaamista maankäytön suunnittelussa. Tuulivoimaloiden alueiden numerointia on pyritty selkeyttämään kaavaprosessin aikana. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueet on nimetty maantieteellisiin sijainteihin perustuen. Tuulivoimahankkeiden kehittäjät voivat käyttää omissa hankkeissaan eri nimiä. Etelä-Pohjanmaan liitto tunnistaa maankäytön suunnittelun seuraamiseen ja palautteen antamiseen liittyvät haasteet. Etelä-Pohjanmaan liitto on pyrkinyt tiedottamaan maakuntakaavan valmistelusta ja mahdollisuuksista antaa palautetta mahdollisimman monikanavaisesti, yhtenä menetelmänä esimerkiksi uutiskirje, joka on ollut mahdollista tilata suoraan omaan sähköpostiin. Etelä-Pohjanmaan liitto on pyrkinyt tiedottamaan maakuntakaavan valmistelusta johdonmukaisesti ja selkeästi. Maankäytön suunnittelujärjestelmä Suomessa mahdollistaa alueiden suunnitteluprosessien etenemisen samanaikaisesti eri suunnittelutasoilla. Voimaan astuessaan yleiskaava ei kuitenkaan saa olla voimassa olevan maakuntakaavan
---	--

Yleiskaavoituksen yhteydessä on tullut esille, että alueet ei sovellu tuulivoimatuotantoon. Perustelemme vaatimustamme sillä, että maakuntakaavoituksessa tulee huomioida muutkin arvot kuin tuulivoima. Lappajärven alueen ympäristössä on tuhansia loma-asuntoja mm. pelkästään Iso-Saapasnevan osayleiskaavahankkeessa on todettu olevan 2 500 loma-asuntoa tuulivoimahaittojen vaikutuspiirissä. Alajärven Möksyn voimalat jotka ovat 150 m korkeita näkyvät jo nyt Lappajärven pohjoispäähän 40 km päähän laajassa järvimaisessa. Mallinnuskuvat joilla päätös tehdään on puutteellisia.	vastainen. Vaikutusten arviointia tehdään ja alueiden soveltumista tuulivoimatuotantoon arvioidaan joka tapauksessa molemmilla suunnittelutasoilla. Maakuntakaavoissa osoitetaan seudullisen kokoluokan tuulivoimatuotannolle soveltuvia alueita erilaisiin maakuntakaavatasoihin selvityksiin perustuen. Selvityksissä on huomioitu laajasti esimerkiksi luontoon ja maisemiin kohdistuvia vaikutuksia. Maakuntakaavan laadinnan tukena käytetyt selvitykset löytyvät täältä. Selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella maakuntakaavassa osoitetaan sellaiset seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueet, joiden ei maakuntakaavatasoisten selvitysten perusteella katsota vaarantavan maakuntakaavalle asetettuja tavoitteita. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueen merkintää Lappajärvelle Iso Saapasnevan alueelle. Palautteessa mainituilla mallinnuskuvilla tarkoitetaan oletettavasti tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä havainnekuvia ja näkemäalueanalyseja. Ne perustuvat yleensä hankkeissa suunniteltuihin voimalakorkeuksiin ja -sijainteihin. Havainnekuvat toteutetaan valitsemalla tuulivoimahankkeen lähialueilta ns. katselupisteitä, joista otettuihin valokuvaan mallinnetaan tuulivoimalat suunniteltujen sijaintien ja korkeuksien mukaisina. Käytännöt esimerkiksi katselupisteiden valintaan voivat vaihdella hankkeittain.
--	---

Lappajärven kunta, lappajärveläiset ja Lappajärvellä asuvat tunnistavat alueen matkailupotentiaalin. Matkailuhankkeisiin on laitettu paljon julkista rahaa mm. Niskan monitoimikanava johon kunta panosti 750 000€ ja Ely-keskus 750 000 € ja kunta kaavoitti alueelle loma-asuntotontteja. Nyt Kunta ja Liitto haluavat tähän samaan ympäristöön kaavoittaa satoja tuulivoimaloita. Järvisseudun alueella on Geopark-status, tuulivoima ei sovi tähän ympäristöön suunnitellussa laajuudessaan. Maakuntajärvenä ja Euroopan suurimman kraaterijärven potentiaalia ei tunnisteta maakuntakaavoituksessa. Kyseessä on tuulivoimakaava joka ei huomioi muita arvoja joita ovat asumisviihtyvyys, matkailuelinkeino, muut elinkeinot esim. maa- ja metsätalous ja matkailu. Vaadimme, että kaavavalmistelijat tuovat esille Liiton päättäjille Lappajärven alueen asukkaiden ja loma-asukkaiden voimakkaan vastustuksen tuulivoimahankkeille. Lappajärven kunnassa on jokaisessa tuulivoimahankkeita koskevissa	Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden suunnittelua koskevia suunnittelumääräyksiä, jotka tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kuten osana ympäristövaikutusten arviointia ja perustella näiden toteutuminen. Maakuntakaavassa ei oteta kantaa ympäristövaikutusten arviointityön yksityiskohtaisiin menetelmiin. Etelä-Pohjanmaan liitto pyytää huomioimaan, että Lappajärven alueelle on maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu erilaisia merkintöjä suunnittelumääräyksineen, kuten matkailun ja virkistyskehitämisvyöhyke sekä maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Näiden lisäksi Lappajärven lähialueille on osoitettu kaksi tuulivoimaloiden aluetta, Alajärvellä sijaitseva Lautakangas ja Vimpelissä sijaitseva Talpakanrämme. Näille alueille mahtuu laskennallisesti joitakin kymmeniä voimaloita, ja todellinen yhteenlaskettu voimalamäärä riippuu alueiden tarkemmasta suunnittelusta. Maakuntakaavassa eri puolille maakuntaa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on 4 % koko maakunnan pinta-alasta. Muille alueille voi sijoittua merkitykseltään ei-seudullisia, enintään 6 voimalan tuulivoimahankkeita. Maakuntakaavasta julkisen kuulemisen aikana saatu palaute viedään Etelä-Pohjanmaan maakuntahallituksen käsiteltäväksi (kaavaluonnos- ja ehdotusvaiheet). Maakuntahallitus merkitsee käsittelyssään saadun palautteen tiedoksi ja
--	---

päätöksissä äänestetty ja niistä on jätetty eriäviä mielipiteitä. Tämä on tuotava Liiton päättäjien tietoon. Teknisessä valiokunnassa yksimielisiä hylkääviä päätöksiä ja kunnanhallituksessa 4-3 äänestystuloksella. Tekninen valiokunta on asiantuntija valiokunta. Lisäksi eri järjestöt vastustavat hankkeita perustellusti. Maakuntajärven ympäristö on syytä rauhoittaa tuulivoimarakentamisen osalta koska alueella on jo riittävästi tuulivoimaa mm. Alajärvellä joka on rakennettu keskitetysti edellisen maakuntakaavan perusteella. Erityisen huolissamme olemme siitä, että Keski-Pohjanmaan Liiton, Etelä-Pohjanmaan Liiton ja Keski-suomen Liiton tuulivoimaselvityksessä Lappajärven alue tunnistettiin ainoaksi hiljaiseksi alueeksi. Tästä huolimatta Etelä-Pohjanmaan Liitto halusi merkitä alueelle tuulivoimapotentiaaleja alueita jotka vasta Puolustusvoimien määräyksellä poistettiin kaavasta. Olimme Liittoon yhteydessä jo hyvissä ajoin ennen maakuntakaavan esille tuloa, rauhoittakaa Lappajärven ympäristö ja nähkää muitakin arvoja kaavoituksessa kuin tuulivoima. Iso-Saapasnevan osayleiskaavaa Ely-keskus vaati yvan alaiseksi ja hankkeen myötä alueella on tuhansien ihmisten vastustus, Lappajärven kuntaan on toimitettu yli 1 000 nimen addressi. Osayleiskaavahankkeen perusteella	hyväksyy siihen laaditut vastineet. Päätöksentekijöillä, eli maakuntahallituksen jäsenillä on pääsy kaikkiin alkuperäisiin palautteisiin. Kokonaismaakuntakaavasta on sen eri vaiheissa saatu runsaasti palautetta. Palautteesta on pyritty tekemään teemoittain kattavat koosteet esiteltäessä sitä päätöksentekijöille. Etelä-Pohjanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että kaavaehdotuksen julkisen kuulemisen palautteita esiteltäessä käy ilmi maakunnan eri kunnista ja seuduilta saatujen palautteiden määrä ja pääasiallinen sisältö. Etelä-Pohjanmaan liitto korjaa palautteessa esitettyä tietoa siltä osin, että osana pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvitystä tunnistettiin maakunnan alueelta yhteensä 151 kpl hiljaisia alueita, joiden yhteispinta-ala on 1 150 km². Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n laadinnan aikana tuulivoimaloiden alueiden rajausten ja suunnittelumääräysten suunnittelu on edennyt maakuntakaavoitukselle tyypilliseen tapaan, jossa kaavaluonnoksen jälkeen lopullinen kaavaratkaisu muodostuu selvitysten, neuvottelujen sekä lausunto- ja palautteenantokierrosten kautta. Maakuntakaavan taustaselvityksenä toimivassa tuulivoimaselvityksessä potentiaalisia tuulivoima-alueita kartoitettiin ns. poissulkevan paikkatietoanalyysin avulla ja potentiaalisiksi tunnistetuille kohteille tehtiin yleispiirteiset vaikutusten arvioinnit. Palautteessa mainitulla alueella on
---	--

tehty Elyn perusteltu päätelmä toi esille alueen erityisherkkyden. Silti Liitto ja tuulivoimayhtiöt varasivat 8 eri aluetta Lappajärven ympäriltä tuulivoimatuotantoon omien selvitystensä jälkeen. Lisäksi tulee ylimaakunnalliset alueet joita ei ole huomioitu mitenkään (maakuntakaavat Pohjanmaa, Keski-Suomi, Keskipohjanmaa ja kuntien omat hankkeet). Olemmekin tuoneet aiemmissa palautetta esille tämän asian, että kaavoitusta ohjaa myös Etelä-Pohjanmaan Liitossa tuulivoimayhtiöiden maksamat kaavakonsultit mm. Ramboll ja FSG (Kuntaliiton omistama kaavakonsultti). Iso- Saapasnevan osayleiskaavaa konsultoi Ramboll Oy tuulivoimayhtiö Abo Wind Oy:n maksamana. Tuulivoimayhtiöt ja heidän rahoittamansa kaavakonsultit eivät ole riippumattomia. Tämä näkyy siinä, että maakuntakaavaan laitetaan tuulivoimapotentiaaleja alueita jotka ovat potentiaaleja myös kaavakonsulteille. Mitä enemmän alueita sitä enemmän rahaa ja tuottoa Etelä-Pohjanmaan kustannuksella kaavakonsulteille.	tuulivoimaselvityksessä todettu potentiaalisia tuulivoimaloiden alueita, kun huomioon on otettu poissulkevalla paikkatietoanalyysillä eri tekijöitä vastaavalla tavalla kuin muuallakin maakunnassa. Tuulivoimaselvityksen vaikutusten arviointeja täydennettiin lisäselvityksissä mm. maisemavaikutusten ja lajiston (maakotka, merikotka, sääksi, metsäpeura, susi) osalta. Lisäksi alueiden rajauksiin ja on kaavan valmistelussa vaikuttanut mm. maakotkaan, Ilmatieteen laitoksen säätutkaan ja metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten huomioiminen. Maakuntakaavan rajaukset perustuvat maakuntakaavan selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, tuulivoima-alueiden kaava- ja YVA-tietoihin sekä alueista käytyihin neuvotteluihin. Maakuntakaavassa tulee huomioida tuulivoiman yhteisvaikutukset ja ylimaakunnalliset vaikutukset. Etelä-Pohjanmaa on Suomen maaseutuvaltaisimman maakunta, jossa 44 % väestöstä asuu ydinmaaseudulla. Pelkästään asutuksesta aiheutuvat rajoitukset johtavat siihen, että teollisen mittaluokan tuulivoimatuotannolle soveltuvia alueita on rajallisesti. Tämän vuoksi on yleistä, että samat alueet nousevat esiin eri tahojen toteuttamissa selvityksissä, joissa alueita etsitään samojen poissulkevien kriteerien avulla.
--	--

Samaan aikaa tehdään maakuntakaavoitusta Pohjanmaan maakuntakaavan osalta. Lappajärven alue sijoittuu Keski-Pohjanmaan maakuntarajan ja yhteisvaikutuksissa on huomioitava Keski-Suomen maakunnan alue. Kaikille näille alueille Lappajärven itäpuolelle tulee maankuntarajojen molemmin puolin kymmeniä hankkeita joita on käynnistetty ja käynnistetään kuntien toimesta. Yhteisvaikutuksia ei huomioi hankkeissa kukaan. Olisimme toivoneet, että maakuntaliitot jotenkin koordinoisivat tuulivoimarakentamista. Voimajohtokäytävät ja materiaalin haitta on merkittävä tuhansille kiinteistöjen omistajille. Etelä-pohjoinen suunnassa Alajärven Möksystä- Halsualle tulee Alajärven, Perhon, Vimpelin, Lappajärven, Vetelin, Perhon, Kruunupyyn ja Halsuan hankkeita joita ei koordioi kukaan.

Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liitot ovat toteuttaneet maakuntakaavojensa taustaksi yhteisen tuulivoimaselvityksen, jossa potentiaalisia alueita on kartoitettu samoin kriteerein. Maakuntakaavoja laaditaan parhaillaan näissä kaikissa maakunnissa, kuitenkin hieman toisistaan poikkeavin aikatauluin. Pohjalaismaakuntien liitot käyvät säännöllisesti vuoropuhelua maakuntakaavoituksen tilanteesta erityisesti maakuntien rajaseuduilla. Maakuntakaavoissa tulee huomioida tuulivoiman yhteisvaikutukset ja ylimaakunnalliset vaikutukset.

Maankäytön suunnittelujärjestelmässä kunnan yleiskaavan laadinta on mahdollista käynnistää samanaikaisesti maakuntakaavan laadinnan kanssa. Voimaan astuessaan yleiskaava ei kuitenkaan saa olla voimassa olevan maakuntakaavan vastainen.

Maakuntien liitot vaikuttavat maakuntakaavoissa asetettujen tavoitteiden toteutumiseen myös antamalla lausuntoja tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseihin, tuulivoimaosayleiskaavoihin sekä naapurimaakuntien maakuntakaavoitusprosesseihin. Etelä-Pohjanmaan liitto seuraa aktiivisesti myös maakuntien rajaseuduilla suunniteltavaa maankäyttöä, antaa hankkeisiin lausuntoja ja osallistuu muun muassa hankkeiden viranomaisneuvotteluihin.

Voimajohtokäytävien lisäksi seuraava uhka Etelä-Pohjanmaalle on jo suunnitteilla oleva vetyputkihanke joka tuhoaa merkittävästi Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntaa. Samoin kuin voimajohtokäytävät. Onko tarkoitus karkoittaa asukkaat Itä-Suomeen ja kasvukeskuksiin Pohjanmaalta?

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaa 2050 laadittaessa tarkkoja maantieteellisiä suunnitelmia uudesta vetyinfrastruktuurista ei vielä ole, eikä sitä siksi ole huomioitu maakuntakaavassa. Sähkönsiirtoa koskien maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys, jota on koko kaavan laadinnan ajan kehitetty eteenpäin saadun palautteen perusteella:

"Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa ei tule aiheuttaa merkittäviä haittavaikutuksia kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin eikä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Määräys koskee vähintään 110 kV voimajohtoja.

Energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvitettävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa."

Etelä-Pohjanmaan liitto on lisäksi yhdessä muiden Suomen maakuntien liittojen kanssa toiminut aktiivisesti sähkönsiirtoyhteyksien rakentamiseen vaikuttavan lainsäädännön kehittämiseksi niin, että asutukselle ja

Kaavaehdotuksessa tulee rajoittaa tuulivoimarakentamista. Esimerkiksi Kruunupyyn kunnan ajama Kvarnbackenin hanke 7 voimalan osalta on juuri sellainen hanke joita kaavaehdotuksesta poistettujen viherkäytävien poistaminen tukee. Eli potentiaalisten tuulivoimahankkeiden osalta kunnat saavat kaavoittaa pieniä hankkeita. Kvarnbacken sijoittuu Iso-Saapasnevasta n.5 km päähän ja haitat tulevat Lappajärven, Evijärven, Vetelin ja Kaustisen kuntien ja Kruunupyyn kunnan omien asukkaiden kärsittäväksi. Kruunupyyn kuntakeskus sijaitsee n.40 km päässä hankealueesta. Hankkeeseen on Etelä-Pohjanmaan Liiton otettava kielteinen kanta. Kaavaehdotuksessa on tunnistettu Lappajärven länsipuolelle sijoittuva viherkäytävä jota ei saa poistaa niin kuin Liiton hallitus on esittänyt. Kvarnbacken sijoittuu myös maakuntakaavaehdotuksessa olevan suojellun ja tunnistetun Julkunevan läheisyyteen. Eli viherkäytävät on laitettava takaisin turvaamaan luontoarvoja. Perusteena ei voi olla se, että Liiton hallitus näkee viherkäytävien rajoittavan tuulivoimatuotantoa. Kvarnbackenin ja Saapasnevan hankkeiden yhteisvaikutuksia ei ole selvitetty, tällaiset asiat ovat merkittävä uhka maakunnalle.	elinkeinoille aiheutuvat vaikutukset olisivat nykyistä vähäisemmät. Etelä-Pohjanmaan liitto jatkaa tätä vaikuttamistyötä maakuntakaavan laadinnan ohessa ja sen jälkeen. Etelä-Pohjanmaan liitto lausunnonantajana seuraa myös naapurimaakuntien tuulivoimahankkeita ja niiden vaikutuksia Etelä-Pohjanmaan puolella sijaitseviin alueisiin. Lausunnoissaan Etelä-Pohjanmaan liitto ottaa kantaa erityisesti Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa asetettuihin tavoitteisiin ja maakuntakaavassa osoitettaviin merkintöihin ja suunnittelumääräyksiin. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus on tammikuussa 2024 evästänyt maakuntakaavan jatkovalmistelua siten, että viheryhteystarpeen merkinnät tulee poistaa ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita edistää kaavassa muulla tavoin. Yksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteista on ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteen täyttämiseksi maakuntakaavaehdotukseen on lisätty koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys koskien ekologisten yhteyksien turvaamista maankäytön suunnittelussa. Tämä yleinen suunnittelumääräys ekologisten yhteyksien turvaamisesta tulee huomioida myös Lappajärven seudulle sijoittuvissa maankäyttöhankkeissa. Etelä-Pohjanmaan liitto pitää tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten selvittämistä keskeisenä ja tuo asiaa esiin eri hankkeisiin antamissaan lausunnoissa.
---	---

Olemme antaneet palautetta ennen kaavanhankkeen esille tuloa ja jokaisessa kaavakuulemisessa suurin piirtein näillä samoilla argumenteilla. Koska hankkeille ei ole Lappajärven ympäristössä sosiaalista hyväksyntää mikä on tuotu esille, luontojärjestöt ja muut järjestöt vastustaa hankkeita, Evijärven kunta haluaa turvata elinvoimaansa tuulivoimavapaana alueena niin siitä huolimatta Liitto haluaa rakentaa tuulivoimaa alueelle tai mahdollistaa sen rakentamisen. Ely-Keskus, Luonnonvarakeskus, Riistakeskus ja Ilmatieteen laitos suhtautuvat Lappajärven alueelle rakennettaviin alueisiin kriittisesti (nämä laitokset ovat Liitosta ja kunnista riippumattomia). Kaiken tämän jälkeen hankealueita ajetaan maakuntakaavaan. Kaavoitus ei näin ollen täytä maankäyttö- ja rakennuslain vuorovaitutteisuutta. Toisin sanoen poistakaa Lappajärven ympäristöstä tuulivoima-alueet koska poistamiselle on perusteet. Maisemahaitat tulevat olemaan merkittäviä Lappajärven ympäristössä Etelä-Pohjanmaan Liiton ja ylimaakunnallisen tuulivoimakaavoittamisen vuoksi. Etelä-Pohjanmaan Liiton on otettava voimakas kanta ja vaadittava poistamaan Keskipohjanmaan Liiton ja Keski-Suomen Liiton käynnistämien maakuntakaavoitusten ja näiden maakuntien kuntien käynnistämien hankkeiden poistoa, hankkeet ovat uhka eteläpohjalaisille. Miksi alueet merkitään maakuntakaavaan kun on tunnistettu maakuntakaavoituksessa että alueet eivät sovellu	Ks. aiempi vastine. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita Evijärven kunnan alueelle. Etelä-Pohjanmaan liitto laatii maakuntakaavan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti Etelä-Pohjanmaan alueelle. Lausunnonantajana Etelä-Pohjanmaan liitto seuraa naapurimaakuntien maakuntakaavoitusta ja maakuntarajalle sijoittuvien kuntien tuulivoimakaavoitusta. Viranomaisneuvotteluissa ja antamissaan lausunnoissa Etelä-Pohjanmaan liitto ottaa kantaa kysymyksiin, joiden osalta vaikutukset ulottuvat Etelä-Pohjanmaan puolelle. Etelä-Pohjanmaan liitto on laatinut maakuntakaavaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti sekä
---	--

tuulivoimatuotantoon Lappajärven ympäristössä ja yleiskaavahankkeissa joita parhaillaan on menossa yhtä aikaa maakuntakaavoituksessa tulee Elyn perustelluissa päätelmissä kritiikkiä. Mahdollisissa kunnallisissa päätettävässä yleiskaavahankkeessa alueet eivät tule menemään läpi valitusten vuoksi. Miksi Liitto haluaa olla työllistämässä viranomaisia joka vaiheessa viimeiseksi hallinto-oikeudessa? Mitä merkitystä on maakuntakaavoituksella kun sen esilleselvityksissä tuomia asioita ei käytetä päätöksenteon tukena. Seuraavia epäkohtia on tullut esille Liiton ja viranomaisten lausumissa jotka löytyvät kaavoitusmateriaalissa ja tukevat lausumaamme ja vaatimaamme poistoa tuulihankkeiden osalta Lappajärven ympäristöstä: Kaavaselotus: Tuulivoimaloiden alueiden 3 (Aitakangas, Alajärvi), 7 (Korkeamaa, Soini), 11 (Savonneva, Alajärvi), 12 (Konttisuo, Soini), 13 (Talpakandräme, Vimpeli), 21 (Piikkilänviita, Isojoki), 34 (Kimpilamminkangas, Ähtäri ja Soini), 32 (Louhukangas, Alajärvi), 33 (Hanhimaa, Isojoki) ja 41 (Juoleikonkangas, Ähtäri) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyminen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut 22.11.2023 lausunnon maakuntakaavaan ehdolla olevien tuulivoima alueiden vaikutuksista Natura 2000 -alueisiin. Lausunnossa todetaan, että seuraavat alueet on poistettava	maakuntakaavatasoisiin selvityksiin perustuen. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että maakuntakaavaehdotuksessa osoitetut kaavamerkinnot ja suunnittelumääräykset perustuvat ajantasaiseen selvitystietoon, minkä lisäksi kaavaratkaisussa on huomioitu saatu runsas palaute ja muu vuorovaikutus osallisten kanssa. Maakuntakaavaratkaisu on joiltain osin merkittävästi muuttunut kaavaluonnoksen jälkeen myös Lappajärven ympäristössä (ks. myös kaavaselostus luku 5), mikä osoittaa selvitystiedon ja vuorovaikutuksen merkityksellisyyden. Maakuntakaavan vaikutusten arviointiin perustuen palautteessa mainituille tuulivoimaloiden alueille on annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, joka edellyttää metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilymisen turvaamista tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että maakuntakaavassa esitetty tuulivoima-alueen raja-alue yhdessä aluekohtaisen suunnittelumääräyksen kanssa mahdollistaa seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueen rakentamisen, mikäli yksityiskohtaisemmassa vaikutusten arvioinnissa ja suunnittelussa osoitetaan, että suunnittelumääräyksissä edellytetyt asiat on mahdollista toteuttaa. Etelä-Pohjanmaan liitto huomioi maakuntakaavan laadinnassa keskeisten viranomaisten ja asiantuntijoiden lausunnot, samoin kuin alueensa kuntien lausunnot. Natura-arvioinnista saatujen lausuntojen perusteella on mm. tehty muutoksia Vimpelin
---	---

tuulivoimatuotannosta eli Iso-Saapasneva (alue 33?), Vimpelin alue (alue 13?) ja Alajärven alue (alue 3?). Vaadimme, että Lappajärven, Vimpelin ja Alajärven alueille suunnitellut tuulivoima-alueet poistetaan perusteltujen lausuntojemme ja erityisesti viranomaisten antamien lausuntojen perusteella (Luonnonvarakeskus, Ely-keskus, Riistakeskus, Iltatieteenlaitos). Lappajärven ja Vimpelin kuntien vastineet eivät perustu mihinkään tutkimustietoon eikä faktaan. Luonnonvarakeskuksen ja Riistakeskuksen akateemiseen tutkimukseen perustuvat lausumat pitää ottaa huomioon kaavoitettaessa. Luontoharrastajat tapaavat rauhoitettuja lajeja näillä alueilla joita Vimpelin ja Lappajärven kunnat eivät tunnista. Luontoselvitykset ovat puutteellisia ja tuulivoimayhtiöiden maksamia. Esim. Kvarnbackenin hankkeessa ei tunnisteta tuulivoimayhtiön maksaman kaavakonsultin toimesta metsäpeuraa. Luonnonvarakeskus riippumattomana selvittäjänä tunnistaa samoin kuin alueen luontoharrastajat. Abo Wind Oy on laittanut Saapasnevalle riistakameroita, tarkoituksena ilmeisesti torpata riippumaton akateeminen tutkimus metsäpeuran osalta. Luonnonvarakeskuksen lausunto: "Luke toi aikaisemmassa lausunnossaan esiin metsäpeuran osalta 16 tuulivoima-aluetta, jotka nykyisen peurakannan tilan kannalta ovat ongelmallisia. Näistä mainittiin erityisesti	Talpakanrämeeen ja Alajärven Aitakankaan tuulivoimaloiden alueiden rajauksiin. Iso Saapasnevan alueelle ei maakuntakaavassa osoiteta tuulivoimaloiden alueen merkintää. Kaavaratkaisu perustuu kaavan selvitysten, vaikutusten arviointien, käytyjen neuvottelujen ja saadun palautteen perusteella tehtyyn kokonaisarviointiin. Etelä-Pohjanmaan liitto huomioi maakuntakaavan laadinnassa keskeisten viranomaisten ja asiantuntijoiden lausunnot, samoin kuin alueensa kuntien lausunnot. Kaavaratkaisu perustuu kaavan selvitysten, vaikutusten arviointien, käytyjen neuvottelujen ja saadun palautteen perusteella tehtyyn kokonaisarviointiin. Luonnonvarakeskuksen lausunto on huomioitu maakuntakaavan laadinnassa. Lisäksi Luonnonvarakeskuksen kanssa on pidetty kaavaprosessin aikana useita neuvotteluja. Metsäpeuran kannalta ongelmallisimpien alueiden osalta
--	---

Aitakankaan, Talpakanrämeeen, Iso- Saapasnevan, Savonnevan, Korkeamaan, Konttisuon, Rajamäenkylän*, Kimpilamminkankaan, Lakiakankaan*, Hanhimaan* ja Piikkilänviidan* hankealueet" Lopuksi toteamme, että on harmillista kun eteläpohjalaisten mielipiteitä ei oteta huomioon vaan maakuntakaavoitus on tehty tuulivoimayhtiöiden ohjaamana. Vaadimme saatavaksi tietoon ketkä kuuluvat ohjausryhmään joka ohjaa maakuntakaavoitusta. Vaadimme, että kaavoitus perustuu tutkittuun tietoon eikä poliittisten päättäjien ja kuntien haluihin saada tuhottua Etelä-Pohjanmaan maakunta. Tuulivoimarakentaminen tulee mahdollistaa hallitusti ja siihen olisi Etelä-Pohjanmaan Liiton pitänyt pystyä. Nyt kaavaehdotuksesta jää epäselväksi kaikki muut maakunnalle tärkeät asiat mm. elinvoimaisuus, luonto, asumisviihtyvyys ja matkailuelinkeino. Miten on turvattu luonnon ja eläinten asema? Ei mitenkään kun katsoo kaavaehdotusta ja ylimaakunnallista tuulivoimakaavoittamista ei ole huomioitu mitenkään. Kaavaehdotus on puutteellinen näillä perusteilla. <i>Palautteenantaja on valtuutettu myös Itäkylän metsästysseura ry:n yleisen kokouksen 17.2.2019 päätöksellä lausumaan Iso-Saapasnevaa koskevissa tuulivoima-asioissa (yksilöiviä tietoja häivytetty).</i>	kaavaan on tehty muutoksia aluerajausten ja suunnittelumääräysten osalta. Etelä-Pohjanmaan liitto on laatinut uutta maakuntakaavaa vuodesta 2021 alkaen. Kaavan laadinnan aikana Etelä-Pohjanmaan liitto on laatinut kymmeniä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja, järjestänyt yleisötilaisuuksia eri puolilla maakuntaa, saanut satoja lausuntoja ja laatinut näihin yksilöidyt vastineet, järjestänyt lukuisia työneuvotteluja ja sovittanut yhteen maakuntakaavan osallisten ja viranomaisten erilaisia intressejä samalla huomioiden, että maakuntakaavan tavoitteet toteutuvat ja maankäyttö- ja rakennuslain edellytykset ja sisältövaatimukset täyttyvät. Maakuntakaava on prosessin aikana muuttunut monilta osin merkittävästi saatujen lausuntojen ja vaikutusten arviointien perusteella. Esimerkkeinä voidaan mainita kaavaehdotuksesta poistetut tuulivoimaloiden alueet ja uudet koko maakuntaa koskevat suunnittelumääräykset. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että kokonaisuudessaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 toteuttaa sille asetetut tavoitteet ja on maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset.
---	---

Yksityishenkilö 9 ym. (3 hlöä)	Vastine
Muistutus koskee Siltanevan tuulivoimalaa Teuvalla. Kyseinen alue lisättiin maakuntakaavan kaavasuunnitelman loppuvaiheessa. Alueen asukkailla ei ole aikaisemmin ollut mahdollisuutta vaikuttaa alueen suunnitelmiin. Nyt alueelle suunnitellaan 11 voimalan hanketta.. Mielestämme kyseiselle alueelle ei tule rakentaa yhtäkään tuulivoimalaa.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Siltanevan tuulivoimaloiden alue on otettu maakuntakaavaan kaavan ehdotusvaiheessa. Aikaisemmassa kaavaluonnosvaiheessa alueelle ei osoitettu tuulivoimaloiden alueen merkintää. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallituksen 22.5.2023 kaavaluonnoksen palautteisiin antaman yleisvastineen mukaan "mikäli maakuntakaavaan halutaan osoitettavaksi uusia tuulivoima-alueita, joita ei ole kaavaluonnoksessa, on niistä esitettävä maakuntaliitolle valmiit maakuntakaavatasoiset selvitykset ennen kaavan ehdotusvaihetta. Tuulivoima-alueiden osoittaminen maakuntakaavassa ratkaistaan selvitysten perusteella. Maakuntaliitto ei laadi ennen kaavan ehdotusvaihetta uusia tuulivoima-alueita koskevia selvityksiä." Siltanevan tuulivoimaloiden alueesta on toimitettu maakunnan liittoon ennen kaavan ehdotusvaihetta maakuntakaavatasoinen selvitys. Selvityksen perusteella alue täyttää maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueille asetetut kriteerit ja vaikutusten arviointien perusteella sen osoittamiselle ei ole esteitä. Asukkailla on mahdollisuus antaa palautetta maakuntakaavasta kaavaehdotuksen julkisen kuulemisen

Suunniteltu tuulivoimala-alue sijaitsee keskellä yhtenäistä metsäaluetta ,jonka se tulee pirstomaan pitkänä ja kapeana kaistaleena, mistä syystä alue ei alkuperäisessä maakuntakaavasuunnitelmassa ollut. Alue on ollut ns lähimetsä, johon on voinut poiketa pikaisesti rauhoittumaan, seuraamaan luontoa , marjastamaan jne. Tuulivoimaloiden melu maailmaan ei kukaan halua mennä. Talvisin metsään tulee uusi vaaratekijä: voimaloista irtoavat jääkimpaleet . Lähimmät asunnot ovat vain 1,5 km päässä voimaloista,joka etäisyys on aivan liian vähän.Asutus sijoittuu kaukaisimmillaan neljän km päähän tuulivoimala-alueesta,joka sekin on liian vähän. Voimaloiden vaikutus asukkaisiin ja maisemaan on suuri . Ne pilaavat kolmen kylän (Kauppila, Riippi ja Nori) elinympäristön ja maiseman .Varsinkin Kauppilassa voimalat	aikana, jolloin annettuihin palautteisiin laaditaan vastineet, jotka hyväksytään Etelä-Pohjanmaan maakuntahallituksessa. Kaavasta voi antaa palautetta myös kuulemisten ulkopuolella. Siltanevan tuulivoimaloiden alue on osa kaavaehdotuksen julkisen kuulemisen aineistoa ja maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kuuleminen alueesta toteutuu. Siltanevan alueelle ei kaavaluonnoksessa osoitettu tuulivoimaloiden alueen merkintää potentiaalisen alueen pienialaisuuden vuoksi. Tarkemmissa selvityksissä on kuitenkin osoitettu, että alueelle voidaan tarkastella seudullisen kokoluokan (vähintään 7 voimalaa) tuulivoima-alueen toteuttamista. Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Etelä-Pohjanmaan liiton käsityksen mukaan voimaloista putoavan jään aiheuttamat vahingot ovat jäätävällä säällä mahdollisia, mutta harvinaisia ja niitä pyritään ehkäisemään eri keinoin. Ehkäisy- ja varoitusmenetelmät ratkaistaan kunkin hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavassa vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä 1,5 kilometrin etäisyys potentiaalisista tuulivoimaloiden alueista asutukseen. Maakuntakaavan selvitysten yhteisvaikutusten arvioinneissa on arvioitu tuulivoiman vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön.
---	---

tulevat näkymään voimakkaasti maisemassa ,koska ne sijoittuvat peltoaukean yhteyteen ,jossa metsä ei peitä 300m rakennelmia. Myös meluhaitat ja varsinkin infraäänit lisääntyvät, kun äänen leviämiseen ei ole mitään estettä. Melumallinnukset on laadittu pienempien tuulivoimaloiden mukaan,eivätkä ne pidä tämän kokoluokan tuulivoimaloiden osalta paikkaansa. Kaavaselostuksessa luvataan asukkaille turvallinen , ympäristöystävällinen ja terveellinen elinympäristö. Siltanevan kohdalla näistä ei mikään tule toteutumaan. Jokainen rakennettu voimala tuhoaa 2-4 ha metsää. Mihin unohtui hiilinielut ja metsien ennallistaminen , joita koko ajan vaaditaan lisäämään?	Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys. Sen mukaan mm. "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset vakituiseen ja loma-asutukseen --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia." Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan lisäksi täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen mukaan tuulivoimalan perustusten ja teiden toteutuksen myötä hiilinielujen pinta-ala vähenee noin 1,5 hehtaaria. Tuulivoimaselvityksen mukaan (FCG 2021):
--	--

Maakuntakaavaan merkitty Kauppilan maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema ja maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on lähimmillään vain parin kilometrin päässä alueesta. Tuulivoimalat eivät kuulu tähän maisemakuvaan, jos se halutaan säilyttää.	"Tämä tarkoittaa, että mikäli manneralueella toteutuu 3 055 tuulivoimalaa, metsän pinta-ala vähenee noin 4 580 hehtaarilla ja hiilinielut pienenevät vuositasona noin 17 150 tonnia CO₂ekv. Tämän lisäksi hiilinielujen pienentämiseen vaikuttaa myös siirtovoimajohtojen toteutukset. Toimintansa aloitettuaan tuulivoimala tuottaisi takaisin valmistuksessaan kuluviin päästöjen vaatiman energiamäärän 3–6 kuukaudessa, jonka jälkeen voimalan tuottama energia on käytännössä päästötöntä, sillä tuulivoiman tuotannossa ei muodostu hiilidioksidia, typen oksideja, rikkidioksidia tai hiukkaspäästöjä." Maakuntakaavassa edistetään hiilinielujen ja -varastojen säilymistä mm. sähkönsiirtoon ja aurinkovoimaan liittyvillä koko maakuntaa koskevilla suunnittelumääräyksillä. Suunnittelumääräyksillä ohjataan sähkönsiirtolinjojen sijoittumista olemassa oleviin johtokäytäviin ja yhteispylväisiin, ja aurinkovoima-alueiden sijoittumista ensisijaisesti muille kuin metsäalueille. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavalla ei ohjata metsien ennallistamista. Siltanevan tuulivoimaloiden aluetta lähimpänä sijaitsevat, maakuntakaavassa osoitettavat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Jurvanjärven kulttuurimaisemat alueen pohjoispuolella ja Teuvanjoen- ja Tiukanjoen alueen lounaispuolella.
---	--

Kauppilan Pontuksessa oleva peltoaukio on keväisin ja syksyisin runsaslukuisten hanhi, kurki ja joutsen parvien muutonaikainen levähdyspaikka. Niiden saapuminen alueella tapahtuu suunnitellun tuulivoimaa-alueen ylitse. Pikkulintukannat ; hömötiainen ,töyhtötianen ja kuukkeli jne tulevat alueelta häviämään. Voimaloiden rakentaminen karkoittaa tutkimusten mukaan eläimet ja niiden palaaminen alueelle takaisin on epätodennäköistä.	Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jossa huomioidaan myös maisema-arvot ja joka tulee huomioida osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Suunnittelumääräyksen mukaan mm. "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- maisemaan, kulttuuriperintöön --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset." Maisemavaikutukset arvioidaan osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua määriteltäessä mm. voimaloiden määrää, kokoa ja sijoittumista alueella. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan useilla lajeilla tapahtuu tuulivoiman vuoksi "siirtymistä" (esim. käyttäytyminen, runsaus, eloonjääminen). Vaikutukset ulottuvat keskimäärin 500 – 5000 metrin etäisyydelle. Vaihtelua aiheutui tutkimuksen mukaan mm. iästä, sukupuolesta, elinkierron vaiheesta riippuen, eli samat lajit voivat tilanteesta riippuen sekä välttää että suosia tuulivoima-alueita esimerkiksi elinkierron eri vaiheissa. Yksityiskohtaisemmassa tuulivoima-alueiden suunnittelussa tehdään lajikohtaisia vaikutusten arviointoja, joissa tulee huomioida paras käytettävissä oleva tutkimustieto.
---	--

Kaavaehdotuksessa ei ole mitään mainintaa mitenkä palolaitokset pystyvät hoitamaan voimalassa syttyneen tulipalon. Heidän sammutuskalusto ei yllä 300m ja voimalan sammuttaminen vaatii rakenteensa vuoksi erityisosaamista. Onko sitä? Palava tuulivoimala levittää ympäröivään metsään palopesäkkeitä, joista seuraa laajoja metsäpaloja, joiden hallintaan saaminen on vaikeaa (Kalajoen maastopalo). Kuka lopulta vastaa tuulivoimalan palosta aiheutuneet kustannukset? Ei ainakaan yhtiö, luultavasti maanomistaja on lopulta yksin vastuussa.

Tutkimusten mukaan jokaisen tuulivoimalan lavoista irtoaa vuodessa n 1000kg mikromuoveja. Muovit leviävät ympäröivään kasvillisuuteen ja eläimiin ja sitä kautta lopulta ihmiseen. Kerran luontoon jouduttuaan mikromuovia ei saa sieltä pois.

Tuulivoimaloiden purkuun pitäisi liittyä myös betonialustojen purku ja poistaminen luonnosta, eikä niinkuin nyt, että vain myllyt puretaan ja alustat saavat jäädä paikoilleen ja ne ns ennallistetaan, luontohoitaa tyyliin. Luonnonsuojelulain

Tuulivoiman paloturvallisuutta ei arvioida maakuntakaavan yleispiirteisellä suunnittelutasolla, jossa ei mm. määritellä voimaloiden määrää ja korkeutta tai voimalatyyppejä.

Yleisesti tuulivoiman paloturvallisuusriskit arvioidaan vähäisiksi, mutta arviointi on tehtävä osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua valittu voimalatyyppi sekä alueen erityispiirteet huomioiden.

Ruotsin luonnonsuojeluyhdistyksen (Naturskyddsföreningen) mukaan Ruotsin tuulivoima-alueet vapauttavat vuodessa yhteensä noin 0,6 tonnia mikromuovia. Luku on vuodelta 2022, jolloin Ruotsissa oli 2,5-kertainen määrä tuulivoimaa Suomeen verrattuna. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston laskelmien mukaan esimerkiksi tieliikenne, mukaan lukien renkaiden kuluminen, tuottaa mikromuovia 8 190 tonnia, pikamuodissa paljon käytettyjen synteettisten vaatekuitujen pesu 8–950 tonnia, rakennusten maalaus 130–250 tonnia ja hygieniatuotteet 66 tonnia vuodessa. Lisätietoa tuulivoimasta ja mikromuovista löytyy esimerkiksi [Tuulivoimayhdistyksen nettisivuilta](#)

Tuulivoimaloiden purkua käsitellään osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

mukaan luontoon ei saa jättää mitään sinne kuulumatonta. Voimala alueet tulisi toiminnan loputtu saattaa alkuperäiseen asuunsa; poistaa kaikki rakenteet, tiet, istuttaa uusi metsä tilalle yhtiön toimesta. Siltanevan lisääminen maakuntakarttaan tuulivoimala-alueena on virhe joka olisi voitu välttää jos kartan laadinnassa ei olisi lähdetty kannattamaan kunnan ja tuulivoimalayhtiön ahneutta. Etelä-Pohjanmaan maakunta on jo nyt täynnä teollisia tuulivoimaloita, joita kunnat kaavoittavat kiinteistöverotulot silmissä. Tämä on raakaa energiafirmojen bisnestä, kuntien ja maakunnan luonnon ja ennen kaikkea ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden kustannuksella. Etelä-Pohjanmaan ei tarvitse pelastaa koko Suomea ja maailmaa ns vihreällä energialla. kolme yksityishenkilöä	Siltanevan alueelle voidaan maakuntakaavatasoisten selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella osoittaa tuulivoimaloiden alueen merkintä. Merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka ei varaa aluetta tiettyyn käyttötarkoitukseen, vaan osoittaa sen potentiaalia tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 10	Vastine
Hei, Tässä muistutus / mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Esitän, että maakuntakaavassa tarkastellaan tarkemmin Nättypiin Natura-alue ja Vittingin historiallinen kaivosalue ja Rekognitioinimetsä Seinäjoen Ylistarossa. Kaavalla eikä siinä olevalla Ooperin tuulivoimatuotantoalueella eikä sen sähkönsiirtolinjoilla ei saa näitä alueita eikä niiden tilaa vaarantaa. Nättypiin Naturan lähellä on kyläläisten laavu ja se on hiljaisuuden aluetta.

Maakuntakaavan potentiaalisille tuulivoimaloiden alueille on laadittu arviointi siitä, tuleeko niille laatia maakuntakaavatasolla Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, Arviointitarpeesta on neuvoteltu myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön kanssa.

Nättypiin Natura-alueelle ei ole todettu olevan arviointitarvetta huomioiden alueen riittävä etäisyys maakuntakaavan Ooperin tuulivoimaloiden alueeseen sekä se, että alue on suojeltu luontotyyppien (ei linnuston) perusteella. Nättypiin alueelle sekä läheiselle Pelman metsän Natura-alueelle osoitetaan kuitenkin maakuntakaavassa Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen merkintä, joka tulee huomioidessa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavassa osoitetaan Vittinkiin merkinnät "valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde" ja "arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma". Merkinnöille annetaan Vittingin alueen yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaavat suunnittelumääräykset:

Valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde:
Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden erityispiirteiden säilyminen on turvattava yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja maankäytössä. Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet tulee huomioida kaikessa maankäytön suunnittelussa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden

Lisäksi mm. Ylistaron Hopiavuoren, Hytyn ja Vittingin alueella on tavattu viitasammakkoa ja liito-oravia, eikä niitä lajeja saa vaarantaa. Aiemmin nämä lajit on otettu huomioon Fingrid oy:n YVA:ssa Ahonkylä-Tuovila 400 kV-sähkönsiirtolinjan osalta ja linjaa siirrettiin aikanaan näiden lajien takia. Maakunta kaavassa tulisi nostaa enemmän esille näiden lajien suojelutarvetta Ooperin tuulivoimahankkeen ja sen sähkönsiirtolinjojen osalta. Muilta osin ehdotan kaavamääräyksiin, että arvokkailla luontokohteilla, kulttuurikohteilla, maisemakohteilla ja -alueilla sähkönsiirtolinjojen osalta kirjataan maakaapelointia koskeva asia kaavamääräykseksi.	<i>mukaisena inventointina. Kohteista ja niiden lähiympäristöä koskevista suunnitelmista tulee pyytää alueellisen vastuumuseon lausunto. Kohteisiin liittyvistä lupa-asioista vastaa aina Museovirasto.</i> Arvokas harjuaalue tai muu geologinen muodostuma: <i>Alueen maankäyttö ja toimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että alueen geologiset erityispiirteet turvataan.</i> Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan luontoarvot (ml. viitasammakko, liito-orava) tulee huomioida osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua huomioiden myös sähkönsiirto. Suunnittelumääräyksen mukaan mm. "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset." Maakuntakaavassa ei suunnitella tuulivoimaloiden alueiden sähkönsiirtoa. Maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskien sähkönsiirtoon liittyvä suunnittelumääräys, jossa osin huomioidaan muistutuksessa esiin tuodut näkökulmat: <i>Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa ei tule aiheuttaa merkittäviä</i>
---	--

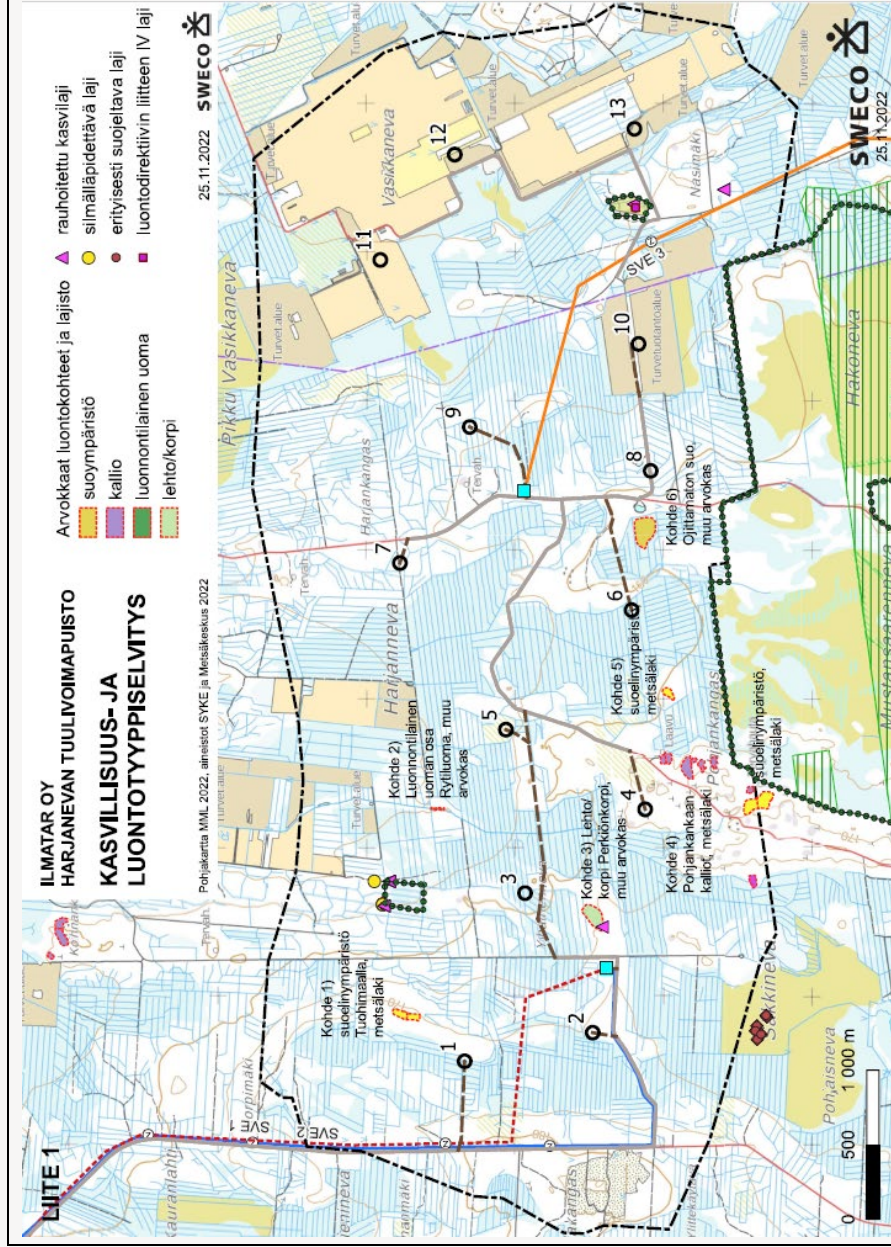
Toivon kirjallista kannanottoa muistutuksiini tähän sähköpostiin. Lisäksi pyydän nämä asiat ja kannanoton kirjattaviksi anonyymisti NN-koodilla tai muulla koodilla kaavaa koskeviin julkisiin materiaaleihin.	<i>haittavaikutuksia kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin eikä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Määräys koskee vähintään 110 kV voimajohtoja.</i> <i>Energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvitettävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa.</i> Maakuntakaavan suunnittelumääräyksellä ei voida edellyttää maakaapelointia, mutta suunnittelumääräyksen kautta ohjataan sen selvittämistä siten kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana voi tehdä.
--	---

Yksityishenkilö 11	Vastine
Hei! Viitaten otsikkoon lausun palautteenani seuraavaa:	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Yksi olemassa olevista moottorikelkkareiteistä kulkee minun (xxx-xxx-x-xxx) ja eteläpuolisen naapurikiinteistöni (xxx-xxx-x-xxx) (<i>yksilöivä tieto häivytetty</i>) rajaa pitkin. Samalla rajalla / rajan läheisyydessä (ks. liitteenä oleva Swecon kartta) on Harjannevan tuulivoimapuiston hankealueen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä (josta ote liitteenä) todettu olevan korpi- ja lehtoalue (Swecon kartalla kohde 3)). Swecon selvityksen on laatinut biologi (FM) Aija Degerman. <i>Olen hakemassa kiinteistölleni ympäristötukea (10 v. sopimus) em. korpi- ja lehtoalueen perusteella kuluvaan vuoden 2024 aikana</i>, ja siihen liittyvänä korpi- ja lehtoalueen luontoarvot tullaan arvioimaan vielä uudestaan. Mikäli moottorikelkkareitti kulkisi jatkossakin nykyisellä paikallaan eli minun ja naapurini rajaa pitkin, vaarantuisivat ympäristötukihakemukseni perusteena olevat luontoarvot, mm. koska moottorikelkkareitin käytettävyys edellyttää pensaiden säännöllistä poistoa kelkkareitiltä. Olen itse tavannut kiinteistölläni mm. näsiää jo vuonna 2006 (ks. liitteenä tuolloin ottamani valokuva), ja on suuri riski, että kelkkareitin aukipitorauvauksissa myös näsiä ym. mahdolliset korpi- ja lehtoalueille tyypilliset pensaat tulevat poistetuiksi.	Liitto pitää myönteisenä, että palautteenantaja on tietoinen omistamansa kiinteistön ominaispiirteistä ja pohtii alueelleen sopivinta käyttötarkoitusta niiden perusteella. Maakuntakaavassa olemassa olevat moottorikelkkareitit osoitetaan yleispiirteisesti, mukaillen niiden todellisia sijainteja maastossa. Maakuntakaavassa ei oteta kantaa reittien sijaintiin kiinteistöjen tarkkuudella. Maakuntakaava laaditaan ohjeeksi tarkemman maankäytön suunnitteluun. Maakuntakaavamerkinnän tarkoitus moottorikelkkareittien tapauksessa on osoittaa tarve ottaa alueella kulkeva moottorikelkkareitti huomioon alueen tarkemmassa ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Virallinen moottorikelkkareitti perustetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymän reittisuunnitelman perusteella, jolloin reittien tarkka sijainti
---	--

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa (s. 49) todetaan: "Moottorikelkkareittien merkintöjä on tarkistettu ja muokattu vastaamaan paremmin olemassa olevia reittejä". Toisaalta moottorikelkkailureitin suunnittelumääräyksessä (s. 92) todetaan: "Reitin kehittämisessä ja uuden reitin suunnittelussa on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Reitin tarkempi sijainti tulee suunnitella yhteistyössä maanomistajien ja viranomaistahojen kanssa". Edellä kerrotun perusteella pyydän, että kelkkareitin nykyinen sijaintikohta minun ja naapurini rajalla todetaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 moottorikelkkailuun soveltumattomaksi kelkkailusta luontoarvoille aiheutuvien haittojen vuoksi. Korvaava sijainti kelkkareitille löytynee alueelta ongelmitta.	määräytyy aina maanomistajien ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vuoropuhelun perusteella. Tässä tapauksessa kyseessä on olemassa oleva reitti, jonka tarkemmasta reittisuunnitelmasta ja sen mahdollisesta muuttamisesta tulee olla yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen. Palautteessa mainittu suunnittelumääräys koskee moottorikelkkareittejä koskevaa tarkemman tason suunnittelua. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulisi siis huomioida reitin jatkokehittämisessä alueen luontoarvot. Maakuntakaavassa ei ole mahdollista osoittaa yksittäisiä kiinteistöjä moottorikelkkailuun sopimattomaksi. Maakuntakaavassa osoitetaan alueiden ominaispiirteitä, kehittämistarpeita sekä aluevarauksia, kuten luonnonsuojelualueita. Moottorikelkkareittimerkinnälle annettu suunnittelumääräys tarkoittaa, että reittien tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida nämä maakuntakaavassa reitin läheisyyteen osoitetut merkinnät sekä yksityiskohtaisemmassa ja tarkemmassa suunnittelussa (esimerkiksi tuulivoima-alueen luontoselvityksissä) esiin nousevat kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Moottorikelkkailuun sopimattomaksi osoittautuvat alueet ja kiinteistöt selviävät siis tarkemmassa
--	--

Liite 1: Sweco_Finland_Oy_26.5.2023_Harjannevan_tuulivoimapuiston_kasvillisuus_ja_luontotyyppiselvitys_LIITE_1_Kartta_arvokkaista_luontokohteista.pdf	suunnittelussa, tässä tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimesta.
--	---

Liite 2: Ote

Sweco_Finland_Oyn_kasvillisuus_ja_luontotyyppiselvityksesta
_Harjannevan_tuulivoimapuiston_hankealueella.pdf

Kohde 3) Perkiökorpi

Perkiökorven alueella on muusta hankealueesta poiketen kasvillisuudeltaan rehevää lehtomaista metsää ja korpea. Maaperän rehevyyttä kuvaa kasvillisuus, jossa esiintyy rauhoitettua valkolehdokkia ja lehtokasveja mm. näsiää. Maasto laskee loivasti koillisen suuntaan. Kankaan alaosa ojitettun alueen reunassa ja osin ojitetulla alueella on lehtokorpea/ruoho- ja heinäkorpea. Perkiökorven alue ei ole luonnontilainen, vaan puustoa on käsitelty. Alueella on myös useita matalia ojia, joita ei ole esitetty pohjakartalla. Tästä huolimatta korpi-/lehtoalue on luonnon monimuotoisuutta lisäävä kohde, vaikka ei täytäkään em. uhanalaisten luontotyyppien määritelmää. Perkiökorpi rajautuu eteläpuoleltaan avohakkuualueeseen. Pohjoispuoleinen alue on voimakkaasti ojitettu.

Kuva 15. Perkiönkorpi.

Kohde 4) Pohjankankaan avokalliot

Pohjankankaan lakialueella on hankealueella useita kalliopaljastumia. Osa näistä on Metsäkeskuksen kuviotiedoissa rajattu metsälain mukaisina erityisen arvokkaina elinympäristöinä. Arvokkaina rajatut kalliot ovat puuttomia ja kasvittomia sileitä kallionlakia tai niillä kasvaa puustoa kalliopaljastumien väleissä. Laajimman kallioalueen alueella on vanhempaa ja eri-ikäistä puustoa, lähinnä mäntyä. Kallioita ympäröi tavanomainen talousmetsä, joka on nuorta männikköä. Pohjoisimman ja laajimman silokallion reunalla on laavu ("Kalliolaavu").

Liite 3: Näsiä

Yksityishenkilö 12 ym. (useampi hlö)

Tuulivoimaloiden alue 10 (Ooperi)

Asia: Tuulivoimaloiden alueen 10 rajausta alueen eteläosassa tulisi tarkastella uudelleen. Alueen eteläraja tulisi linjata joka kohdassa minimissään 3km päähän Ilmajoen kuntarajasta.

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen.

Perustelut tukevat tätä rajaismuutosta useasta eri näkökulmasta. Perustelut: 1) <u>Ei ole laillisia perusteluja jättää huomioimatta Ilmajoen kunnan virallisia kannanottoja maakuntakaavaprosessissa.</u> Ilmajoen kuntarajan lähelle kaavoitetulla alueella on haittavaikutuksia, jotka ulottuvat Ilmajoen kunnan puolelle, vaikka kaavamerkintä onkin Seinäjoen puolella. Ilmajoen kunta on yksiselitteisesti vaatinut <u>3 km etäisyyttä kuntarajasta tuulivoima-alueeseen 10.</u> Ilmajoen kunta on esittänyt vaatimuksensa kaavoitusprosessin jokaisessa vaiheessa, sekä luonnosvaiheessa että ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisessa, mutta vaatimusta ei ole huomioitu alueen rajauksessa. Ilmajoen kohdalla on erityisesti huomattava, että kunnan kaavaprosessissajulkituoman kannan taustalla on poikkeuksellisen laaja ja yksimielinen, virallisissa prosesseissa osoitettu kuntalaisten mielipide 2) <u>Ei ole laillisia perusteluja kaavoittaa tuulivoimaa sellaisella aluerajauksella, että Kvkisalonneva ympärysmetsineen ekologisena kokonaisuutena</u>	Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Maakuntakaavassa osoitettava Ooperin tuulivoimaloiden alue ei ulotu Ilmajoen kunnan alueelle. Kunnilla on kaavoitusmonopoli koskien oman kuntansa aluetta. Ilmajoen mahdollisesta tuulivoimarakentamisesta kohdistuvat vaikutukset tulee huomioida ja ratkaista mm. melu- ja välkevaikutusten sekä tarkempien luontovaikutusten osalta osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavassa osoitettava Ooperin tuulivoimaloiden alue ei ulotu Kulkisalonnevan suoalueen ydinalueelle Ilmajoen kunnan puolella.
--	--

<u>jätetään huomioimatta kokonaisuutena, myös Seinäjoen puoleiselta osaltaan.</u> Asiassa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta. Uusi luonnonsuojelulaki 9/2023 korostaa varovaisuusperiaatetta. Siirtämällä tuulivoima-alueen eteläinen rajausta joka kohdassa vähintään 3 km päähän Ilmajoen kunnarajasta, varovaisuusperiaate toteutuu. On huomioitava, että Kylkisalonnevasta ympärysmetsineen on käytetty kaavoitusprosessissa vanhaa aineistoa, jossa on virheellistä tietoa Kylkisalonnevan luonnontilaisuudesta. Lisäksi, kaikki kaavoittajan tuoreempi taustamateriaali korostaa alueen ekologistia arvoja monesta eri näkökulmasta. Kaavoittaja on todennut, että Kylkisalonnevan osalta on käytetty kaavoitusprosessissa Etelä-Pohjanmaan suoselvityshanketta 2013. Kyseisessä vuoden 2013 suoselvityshankkeessa Kylkisalonneva on virheellisesti luokiteltu luonnontilaisuusluokkaan 2, kun se tosiasiallisesti on arvokkaampaa luokkaa 3 (Vaasan hallinto-oikeus 1322/2022). Kyseessä on Ilmajoen ja Seinäjoen kunnarajalla sijaitseva alueen viimeinen luonnontilainen suoalue ympärysmetsineen. Lisäksi, maakuntakaavaa varten tehdyistä taustaselvityksistä voidaan Kylkisalonnevaan ja sen ympärysmetsiin liittyen havaita: - Alue on kokonaisuudessaan tunnistettu hiljaiseksi alueeksi. Vaikka hiljaiset alueet jätettiin pois virallisista	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajausten ulkopuolelle on jätetty perustetut luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Muiden arvokkaiden luontokohteiden, kuten Kylkisalonnevan ja sen ympärysmetsien osalta luontoarvoja tulee arvioida ja tuulivoimarakentamisen suunnittelua tehdä osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jossa määrätään mm., että "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia" ja "tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin". Yksityiskohtaisessa suunnittelussa arvioitaessa alueen tarkempia luontoarvoja on käytettävä ajantasaisinta saatavilla olevaa tietoa sekä kaavatasolle tarpeellisia inventointeja. Vaikka hiljaisia alueita ei ole osoitettu maakuntakaavassa, ne on huomioitu paikkatietanalyysillä osana pohjalaismakuntien tuulivoimaselvitystä vuosina 2021–2022. Maakuntakaavan kokonaisvaikutusten arvioinnissa on todettu,
--	---

kaavamerkinnoista, ei niiden arvoa voi jättää huomioimatta. Tällä kyseessä olevalla hiljaisella alueella on vahva alueellinen merkitys lähellä maakuntakeskusta.	että noin 90 %:lla (151 kpl) kokonaan tai osittain Etelä-Pohjanmaan puolella olevalla hiljaisella alueella ei ole lainkaan tuulivoimaloiden alueita Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista 15 sijoittuu kokonaan tai osittain hiljaiselle alueelle. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan ja maakunnan lähialueen tuulivoima-alueiden vaikutukset hiljaisiin alueisiin arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Arvioinnin mukaan hiljaisille alueille voi paikallisesti aiheutua merkittäviä muutoksia ja ne voivat menettää hiljaisuuteen liittyvät arvonsa. Arvioinnin mukaan Ooperin tuulivoimaloiden alueen pinta-alasta yli puolet on hiljaisella alueella ja näin ollen mahdollisesta tuulivoimarakentamisesta aiheutuu alueen äänimaisemaan vaikutuksia. Etelä-Pohjanmaan liitto täydentää hiljaisiin alueisiin liittyvää vaikutusten arviointia tiedoilla tuulivoimaloiden alueiden sijoittumisesta hiljaisten alueiden läheisyyteen. Tuulivoima-alueen sijaitseminen hiljaisen alueen läheisyydessä, ei pelkästään hiljaiseksi todetulla alueella, voi osaltaan vaikuttaa hiljaisuuteen liittyviin arvoihin. Hiljaisia alueita ei ole maakuntakaavan laidinnassa käytetty tuulivoimaloiden alueita rajaavana tai poissulkevana tekijänä. Hiljaiset alueet tullaan lisäämään teemakartalle (ei oikeusvaikutteinen), joka kuvaa Etelä-Pohjanmaan ekologista verkostoa.
---	--

- Maakunnan yhden vahvimista ekologisista yhteyksistä tunnistettiin viherrakenneselvityksessä kulkevan ja haarautuvan moneen suuntaan juuri Kylkisalonnevan ympäristössä. Vaikka ekologist yhteydet jätettiin pois virallisista kaavamerkinnoista, ei niiden arvoa voi jättää huomioimatta. - Hallinto-oikeuden päätös 1322/2022 toteaa, että alueella on useita uhanalaisia suoluontotyypppejä ja eläinlajeja. Näin ollen Kylkisalonnevan alue ympärysmetsineen muodostaa ympäristönsuojelulain 13 § :n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän luonnonarvon. Eläimet väistävät tuulivoimaa ja tuulivoimaloiden perustukset ja tiestö muuttavat alueen vesitaloutta ja luontotyypppejä. Jos Kylkisalonnevan läheisyyteen, 2-3 km etäisyydelle rakennetaan tuulivoimaloita, köyhtyy alueen luonto ja on merkittävä riski sille, että uhanalaisia luontotyypppejä ja eläinlajeja häviää alueelta. 3) <u>Maakuntakaava ei täytä vaatimusta riittävästä ohjausvaikutuksesta, jos se jättää Ilmajoen Alajoen</u>	Kuten muistutuksessa tuodaan esiin, Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä on tunnistettu vahva ekologinen yhteys, joka kulkee Kylkisalonnevan alueella. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus on tammikuussa 2024 evästännyt maakuntakaavan jatkovalmistelua siten, että kaavaluonnoksessa ja kaavan viranomaisehdotuksessa osoitetut viheryhteystarpeen merkinnät tulee poistaa ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita edistää kaavassa muulla tavoin. Yksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteista on ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteen täyttämiseksi maakuntakaavaehdotukseen on lisätty koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologist yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätaloustähtöissä". Lisäksi liitto on laatinut mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tuloksiin perustuvan Etelä-Pohjanmaan ekologista verkostoa kuvaavan teemakartan, joka ei ole oikeusvaikutteinen. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan "maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja
---	---

<u>valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen säilymisen sen varaan, että myöhemmissä vaiheissa Seinäjoen kaupunki tai tuulivoimatoimijat kykenisivät tosiasiallisesti säilyttämään maisema-alueen suunnittelumääräyksen turvin.</u> Myöhemmän vaiheen toimijat eivät ole objektiivisia asian suhteen, sillä Seinäjoen kaupunki ja tuulivoimatoimija hyötyvät taloudellisesti alueen tuulivoimarakentamisesta. Etelä-Pohjanmaan liiton rooli maakuntakaavaprosessissa on toimia objektiivisesti ja varmistaa, että kaava-alueiden rajaukset perustuvat tehtyihin taustaselvityksiin ja mm. alueiden luonnonarvoihin ja maisema-arvoihin. Maakuntakaavoitusprosessiin ei saa vaikuttaa se, millaisia hankealueita tuulivoimasta taloudellisesti hyötyvillä toimijoilla on jo vireillä. Nyt ehdotettu suunnittelumääräys ei riittävällä varmuudella turvaa Ilmajoen Alajoen valtakunnallisen maisema-alueen säilymistä. Alueen säilyminen on mahdollista turvata ainoastaan tuulivoima-alueen rajauksella. Siirtämällä tuulivoima-alueen eteläinen rajausta joka kohdassa vähintään 3 km päähän Ilmajoen kuntarajasta, Ilmajoen Alajoen valtakunnallisen maisema-alueen säilyminen turvataan.	asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi" ja 30 §:n mukaan "maakuntakaavassa annetaan määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan maakuntakaava-aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa (maakuntakaavamääräykset)". Maakuntakaavassa annettavat suunnittelumääräykset on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti huomioitava osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Ooperin potentiaalisen tuulivoima-alueen maisemavaikutukset on tunnistettu maakuntakaavan taustalle laaditussa selvityksessä (Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, 2021). Alue on selvityksessä luokassa "tuulivoima-alueet, joiden arvioitujen maisemavaikutusten merkittävyys on suuri ja maiseman tärkeitä ominaispiirteitä suuresti heikentävä". Selvityksen perusteella maakuntakaavassa annetaan Ooperin tuulivoimaloiden alueelle suunnittelumääräys, joka tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa arvioitaessa alueen toteuttamisedellytyksiä ja suunniteltaessa mm. voimaloiden määrää, korkeutta ja sijoittumista alueella. Kaavaehdotukseen suunnittelumääräystä on tarkistettu ja määräys on seuraavanlainen: <i>Tuulivoimaloiden alueen 10 (Ooperi, Seinäjoki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei</i>
---	---

Ystävällisesti Joukko Ilmajoen kunnan asukkaita	<i>tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemien, Orisbergin kulttuurimaiseman tai Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä.</i> Vastineessa esitettyjen maakuntakaavatasoisen suunnittelun lähtökohtien, selvitysten ja vaikutusten arviontien perusteella maakuntakaavaehdotuksessa esitetyn Ooperin tuulivoimaloiden alueen rajauksen muuttamiselle yleispiirteissä maakuntakaavassa ei ole perusteita.
---	--

Yksityishenkilö 13	Vastine
Seurasin useita tilaisuuksia, osaa jopa paikan päällä, kun tuulivoima-alueista keskusteltiin. Kyseessä olivat erityisesti Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahankkeet. Näistä tehtiin kyselyitä ja annettiin useita huomautuksia ja valituksia koskien liikennettä, metsien pirstomista, luonnonrauhaa, eläimistöä ja luonnon monimuotoisuutta.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan laadinnan kanssa samanaikaisesti on järjestetty Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn ja osayleiskaavoitukseen liittyviä yleisötilaisuuksia. Tämän lisäksi maakuntakaavan julkisen kuulemisen aikana (5.4.-13.5.2024) järjestettiin maakuntakaavan laadintaa koskevia Kysy kaavasta

Näitä alueita ei mainita Maakuntakaavassa 2050. Sen sijaan tuli uusia aluenimiä, mm. Leviäkangas ja Pauhusaari, joiden kohdalla kaavaselostuksessa ei näy huomioitavaa. Onko nimenvaihdokset syynä siihen, ettei valituksia tarvitse käsitellä? Jotenkin tuntuu, että asukkaiden vastustus piilotetaan tällaisilla nikseillä. Edelleen kaipaavat myös yhteenvetoa valituksista. Tunnustan kyllä, etten koko kaavaselostusta ole lukenut läpi, ainoastaan otsikoiden mukaan kiinnostavat kohdat.	-tilaisuuksia paikan päällä eri puolilla maakuntaa sekä yksi tilaisuus etäyhteydellä. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueita ei ole nimetty alueilla mahdollisesti käynnissä olevien hankkeiden mukaan. Tuulivoimahankkeet käynnistyvät ja etenevät eri alueilla eriaikaisesti ja on mahdollista, että esimerkiksi hanketoimijan vaihtumisen myötä myös hankkeen nimi muuttuu. Tämän vuoksi maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueille on annettu maantieteelliseen sijaintiin perustuva nimi, joka usein poikkeaa hankkeen nimestä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa on kaikille palautteessa mainituille alueille sijoittunut tuulivoimaloiden alueen merkintä kaavan luonnosvaiheessa. Tämän jälkeen Napalankallioiden alueen merkintä on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella. Tämä tarkoittaa, että alueelle voi sijoittua vain ei-seudullinen (alle 7 voimalan) hanke. Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella Hietarjunkankaan ja Palopättäränmäen alueelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaari-niminen tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistäseudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita. Tämä tarkoittaa, että maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuille
--	---

	Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueelle on mahdollista tarkempaan suunnitteluun perustuen toteuttaa kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta. Maakuntakaavassa kahta erillistä kaavamerkintää ei voi nimetä samalla nimellä, ja siksi alueet on nimetty omilla nimillään. Maakuntakaavassa tuulivoimaan liittyen annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys (kaavaselostus luku 6.2), joka koskee myös Pauhusaaren ja Leviäkankaan hankkeita. Koko maakuntaa koskevassa suunnittelumääräyksessä veloitetaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ottamaan huomioon vaikutukset esimerkiksi vakituiseen ja loma-asutukseen, maisemaan ja virkistysarvoihin. Lisäksi tuulivoimahankkeille on annettu aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä. Pauhusaaren ja Leviäkankaan osalta aluekohtainen suunnittelumääräys velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Lisäksi Leviäkankaan aluekohtainen suunnittelumääräys velvoittaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistamaan, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa. Napalankallioiden ja Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueita koskeva palaute on huomioitu maakuntakaavan laadinnan aikana samoin periaattein kuin muitakin alueita tai aiheita koskevat palautteet. Napalankallioiden ja Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueiden merkintöihin maakuntakaavan
--	---

Mökkiympäristön luonnonrauhan perusteella vaadin, että tuulimyllyhankkeet perutaan.

laadinnan aikana tehdyt merkittävät muutokset ovat hyvä esimerkki siitä, miten kaavoitustyön aikana tarkentunut selvitystieto ja saatu palaute on vaikuttanut lopulliseen kaavaratkaisuun.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n laadinnan vaiheita, saatua palautetta ja kaavaan tehtyjä muutoksia on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 5. Lisäksi jokainen virallisten kuulemisten aikana saatu palaute ja palautteisiin laaditut vastineet on julkaistu [Etelä-Pohjanmaan liiton nettisivuilla](#) sellaisenaan (mahdolliset yksilöivät tiedot häivyttäen).

Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää.

Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen.

Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava.

	Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

Yksityishenkilö 14 ym. (6 hlöä)	Vastine
Ostimme v. 2007 rauhallisesta metsäisestä kalliopaikasta loma-asunnon, yhtenä kriteerinä luonnon rauha, koskemattomuus ja ettei läheisyydessä ole melutekijöitä. Yrittäjinä rauhallinen lomapaikka on meille korvaamattoman tärkeä. Tuulivoimaloiden jälkeen se ei sitä enää ole. Olemme sijoittaneet loma-asuntoomme n 400 000 euroa. Lisäksi ostimme metsää joitakin hehtaareja sen ainutlaatuisen luonnon ja rauhallisuuden takia, mitä ympäristön miljöö ulkoilumahdollisuuksineen sieni- ja marjametsineen meille tarjoaa. Metsässämme on myös kosteikkoja linnuille. Metsästä saamme marjat, mm hillaa löytyy metsästämme. Meillä asustelee tontin läheisyydessä mm petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty), joka istuskelee usein laiturillamme, lisäksi on mm. harmaahaikaroita, kuikkaa, kurkia, petolintuja (sensitiiviset lajitiedot häivytetty) ja samat joutsen pariskunnat tulevat ja pesivät lahdessamme. Lisänä normaalit pikkulinnut joita suomen kesässä on. Eläimet ja linnut ovat alttiita kun luonnon rauha järkkyy ja häiriintyy, tuskin nämä harvinaiset lintumme pesivät täällä sen jälkeen. Puhumattakaan meistä ihmisistä. Ääni kantaa vettä pitkin kovemmin!!!!	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Muistutuksessa tuodaan esiin Kuorasjärven pohjoispuolelle sijoittuvien tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia mm. vapaa-ajan asutukseen, viihtyisyyteen, virkistyskäyttöön, kiinteistöjen arvoon, maisemaan ja petolintuihin. Muistutuksessa ja Etelä-Pohjanmaan liiton tuulivoimaselvityksissä on tunnistettu pääosin samankaltaisia vaikutuskohteita. Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella Kuorasjärven pohjoispuolelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta. Tämä tarkoittaa, että maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuille Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueelle on mahdollista tarkempaan suunnitteluun perustuen toteuttaa kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta. Lisäksi maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajauksia on ko. alueilla tarkistettu kaavan laadinnan aikana mm.

Meillä on kodin yhteydessä 3,5km:ssä 17 kpl tuulivoimalaa. TV-lähetys pätkii, valot vilkkuu ja lapojen äänet kuuluu kotiimme. Voimme puhua oma kohtaisesta kokemuksesta tuulivoimaloiden läheisyydessä. Sitä meluhaittaa mm. lapojen lätkytystä, tulee unihäiriöitä, rytmihäiriöitä, sydämen tykytyksiä ja migreeniä vilkkuvaloista. Ja se arvonalennus mitä kiinteistöt tämän johdosta kokevat. Emme halua kokea näitä terveysvaikutuksia mökilläkin. Arvon alentumaa tulee	huomioimalla 1,5 km etäisyys vakituiseen ja loma-asutukseen, jättämällä kaavarajauksen ulkopuolelle Kouran kylän itäpuolella kaavaluonnoksessa mukana ollut "sakara" ja rajaamalla alueita petolintuihin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi. Maakuntakaavan rajaukset perustuvat maakuntakaavan selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, tuulivoima-alueiden kaava- ja YVA-tietoihin sekä alueista käytyihin neuvotteluihin. Maakuntakaavassa tulee huomioida tuulivoiman yhteisvaikutukset ja ylimaakunnalliset vaikutukset. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaan liittyen annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys (kaavaselostus luku 6.2), joka koskee myös Pauhusaaren ja Leviäkankaan hankkeita. Koko maakuntaa koskevassa suunnittelumääräyksessä veloitetaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ottamaan huomioon vaikutukset esimerkiksi vakituiseen ja loma-asutukseen, maisemaan ja virkistysarvoihin. Suunnittelumääräystä tullaan
---	--

roimasti järven kiinteistöille, kukaan ei halua katastrofaalista vilkkuvalotaivasta järven ylle loma-asunnolleen. Älkää altistako meitä tälle melu ja haittasaasteelle!!!!	vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Tähän liittyen maakuntakaavassa annetaan myös suunnittelumääräys, jonka mukaan "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia". Lisäksi tuulivoimahankkeille on annettu aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä. Pauhusaaren ja Leviäkankaan osalta aluekohtainen suunnittelumääräys velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Lisäksi Leviäkankaan aluekohtainen suunnittelumääräys velvoittaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistamaan, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa.
Myllyt ovat liian lähellä tietä ja aiheuttavat vaaraa kulkijoille. Hetkelliset verotulot kaupungille eivät korvaa tuhoa jota myllyt Kuorasjärveläisille aiheuttaa. Miettikää asiaa omalle kohdallenne...	Tuulivoimaloiden varoetäisyydet esimerkiksi yleisille teille ratkaistaan osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua, jolloin asiaa arvioidaan perustuen suunniteltujen myllyjen kokoon ja tyyppiin.

Mielestämme hanke ei ole toteuttamiskelpoinen. Pyydämme perukaa voimaloiden suunnittelu alueelta.	Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	--

Yksityishenkilö 15 ym. (3 hlöä)	Vastine
Huomautus maakuntakaavaan Arvoisat maakuntakaavan suunnittelijat Huomautuksemme koskee maakuntakaavassa Kröninkankaan tuulivoimapuiston suunnittelualuetta, joka ollaan jättämässä pois maakuntakaavasta 2050. Huomautuksemme edustaa noin 60:n alueen maanomistajan ääntä. Maanomistajien yleisessä kokouksessa meidät <i>(xxx, xxx, xxx) (yksilöiviä tietoja häivytetty)</i> on valittu neuvotteluryhmään (liite1), jonka tarkoitus on ajaa mahdollisen tuulivoimapuiston sopimuksia kilpailutuksin ja edesauttaa syntyvää sopimusta tuulivoimayhtiön kanssa. Lisäksi koemme, että olemme tällöin	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä alueiden käytön suunnitelmana. Lain mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää mm. turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön luomista. Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan "Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

oikeutettuja myös kommentoimaan maakuntakaavaa alueen maanomistajien äänin. Mielestämme Kröninkankaan tuulivoimapuiston alueen poistolle ei ole edellytyksiä, koska kyseessä ei ole tiheästi asuttu alue, eikä lähimmissä asutuksissa haastattelujemme perusteella ole juurikaan vastustusta asian suhteen. Osa alueen talouksista tai loma-asuntojen omistajista olisi valmiita ottamaan tuulimylyn lähemmäksi kuin 1km, niistä saatavan korvausten vuoksi. Tämän lisäksi huomautamme, että yleisessä maanomistajien kokouksessa tuulivoiman puolesta äänesti käsiäänestyksin 70-75% (liite2), loppujen jäädessä odottamaan tarkempia tietoja asiasta. Tämän vuoksi vaadimme, että kyseistä Kröninkankaan tuulivoimapuistoaluetta ei poisteta maakuntakaavasta, vaan aluetta kehitetään edelleen tuulivoimalle suotuisana alueena. Huomautamme, että mahdollinen tuulivoimapuisto tuo tullessaan alueelle lisää työllisyyttä, verotuloja, luo alueelle lisää elinvoimaisuutta ja hyödyttää alueella toimivia erilaisia järjestöjä perustettavan kylärahaston takia. Poistamalla tämä alue maakuntakaavasta haitataan merkittävästi alueen kehitystä, työllistymistilannetta, Kurikan kaupungin verotuloja ja erilaisia kerrannaisvaikutteita. Tuulivoimapuiston mahdollinen tuleminen parantaa lisäksi alueen rapistunutta tiestöä tuulivoimapuiston huolehtiessa tiestön kunnossapidosta ja rakentamisesta, jota pidämme liikkuvuuden kannalta erittäin positiivisena asiana.	Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus". Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (2016) -oppaan mukaan maakuntakaavassa tulee varmistua alueen toteuttamiskelpoisuudesta ja otettaessa huomioon maakuntakaavan tehtävä tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaamisessa, ei kaavan vaikutusten selvittämistä voida jättää pelkästään yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tehtäväksi. Kröninkankaan alue on poistettu luonnosvaiheen jälkeen maakuntakaavasta johtuen vakituisen ja loma-asutuksen läheisyydestä sekä alueen pienialaisuudesta maakuntakaavassa osoitettavan seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen toteuttamiseen. Maanmittauslaitoksen maastotietokannan asuin- ja lomarakennusten aineistojen ajantasaisuus on varmistettu Kurikan kaupungin rakennustiedoista. Etäisyys erityisesti vakituisen, mutta myös loma-asutukseen on selvästi alle 1,5 km, mikä on huomioitu maakuntakaavan potentiaalisten tuulivoimaloiden alueiden tarkastelussa etenkin uusien, rakentumattomien tuulivoima-alueiden osalta. Kröninkankaan alueella on maakuntakaavan estämättä mahdollista selvittää paikallisen tuulivoima-alueen toteuttamista. Tällöinkin tuulivoimaloiden sijainnin ja rakentamisen suunnittelussa, sekä lupamenettelyissä ja valvonnassa sovelletaan valtioneuvoston asetusta tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista. Ohjearvoilla
---	--

Liite 1: Kröninkankaan maanomistajien kokous tuulivoimahankkeesta 12.6.2023 Metsäkylän nuorisoseuralla <i>(Yksilöiviä tietoja sisältävää liitettä ei julkaista).</i> Liite 2: Kröninkankaan maanomistajien kokous 14.12 <i>(Yksilöiviä tietoja sisältävää liitettä ei julkaista).</i>	pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan, eikä melu aiheuta ihmisille terveyshaittaa tai heikennä elinympäristön viihtyisyyttä. (Ympäristöministeriö) Kröninkankaan alueelle ei osoiteta maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintää. Merkitään tiedoksi. Merkitään tiedoksi.
---	---

Yksityishenkilö 16	Vastine
Suurena huolenaiheenani on tuulivoimaloiden öljypäästöt. Voimalan vaihdelaatikossa on 300-500 litraa/voimala ja toimiakseen koneisto vaatii öljyn lisäämistä säännöllisesti. Kurikassa, erityisesti entisen Jurvan kunnan alueella, myös Kauhajoella ja Isojoella on suuria pohjavesialueita ja juuri näille alueille ja niiden läheisyyteen on rakennettu useita tuulivoimala-alueita. Öljy leviää pisaroina voimalan normaalissakin toiminnassa laajalle alueelle metsämaastoon. Mikäli voimala rikkoutuu, öljy valuu maahan. Onko varaa riskeerata vesivaramme ja kenen on vastuu, jos/kun niin käy! Miksi maakuntahallinto ei ole millään tavalla pyrkinyt	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueita ei osoiteta pohjavesialueille. Tuulivoimaloiden mahdolliset öljypäästöt arvioidaan osana tuulivoimahankkeiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja ympäristövaikutusten arviointia.

rajoittamaan tätä rakentamista näin arvokkailla alueilla vai onko? Nyt jo on myöhäistä, koska alueet ovat jo rakennettu ja koko ajan nytkin on lisää rakenteilla. Kurikan ja Jurvan alueella on tuhottu suuria alueita metsää voimaloiden, huoltoteiden ja sähkönsiirtoa varten rakennettujen voimalinjojen takia. Mikähän mahtaakaan olla hakattujen metsien hehtaarimäärä!? Saako siitä tietoa? Näitä alueita ei voi enää käyttää marjastukseen, metsästykseseen, ulkoiluun, koska liikkuminen on siellä vaarallista. Kesälläkin voi voimalan lavoista pudota jäätä ja onhan niitä rikkoutunutkin ja tonnien painoiset lavat irronneet. Lavoista irtoaa myös mikromuovia niiden kuluessa.	Maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen mukaan tuulivoimalan perustusten ja teiden toteutuksen myötä hiilinielujen pinta-ala vähenee noin 1,5 hehtaaria. Tarkka poistettavan puuston määrä on tuulivoima-aluekohtaista. Tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arviointiselostuksissa on tavallisesti arvioitu kunkin hankkeen vuoksi poistettavan puuston määrä ja sen vaikutukset esimerkiksi hiilinieluihin. Maakuntakaavassa annetaan sähkönsiirtoon liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys. Suunnittelumääräyksellä ohjataan sähkönsiirtolinjojen sijoittumista maakaapeleihin sekä olemassa oleviin johtokäytäviin ja yhteispylväisiin, jotta esimerkiksi metsätaloudelle aiheutuvat vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäiset. Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Etelä-Pohjanmaan liiton käsityksen mukaan voimaloista putoavan jään aiheuttamat vahingot ovat jäätävällä säällä mahdollisia, mutta harvinaisia ja niitä pyritään ehkäisemään eri keinoin. Ruotsin luonnonsuojeluyhdistyksen (Naturskyddsföreningen) mukaan Ruotsin tuulivoima-alueet vapauttavat vuodessa
--	---

Voimaloiden perustukset ovat vaatineet valtavat määrät betonia – vähintään 1500 kuutiota/voimala! ja lisäksi valtava määrä terästä. Paljon on soraharjuja tuhottu betonin valmistukseen. Ja melkoinen rekkojen ralli rakennustyömaille! Ei vaikuta kovin vihreältä energialta. Miten tämä tuulivoima on onnistuttu markkinoimaan puhtaana energiana ja luontoa säästävänä?! Se on kaikkea muuta! Kriittistä tietoa ei julkaista. Vierailu voimalatyömaalla voisi monien ajatuksia muuttaa tuulivoimaloiden luontoa säästävänä energiana. Mitä nämä voimalat aiheuttavat eläimistölle? Tuolla edellä mainitulla, aiemmin yhtenäisellä metsäalueella, on ollut rikas eläimistö, on ollut hirviä, peuroja, susia, karhuja ja harvinaisia lintuja. Niiden elinympäristö on nyt rikottu ja varmasti äänihaitat vaikuttavat niihin, kuten myös alueen läheisyydessä asuviin ihmisiin.	yhteensä noin 0,6 tonnia mikromuovia. Luku on vuodelta 2022, jolloin Ruotsissa oli 2,5-kertainen määrä tuulivoimaa Suomeen verrattuna. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston laskelmien mukaan esimerkiksi tieliikenne, mukaan lukien renkaiden kuluminen, tuottaa mikromuovia 8 190 tonnia, pikamuodissa paljon käytettyjen synteettisten vaatekuitujen pesu 8–950 tonnia, rakennusten maalaus 130–250 tonnia ja hygieniatuotteet 66 tonnia vuodessa. Lisätietoa tuulivoimasta ja mikromuovista löytyy esimerkiksi Tuulivoimayhdistyksen nettisivuilta. Yksittäisten tuulivoima-alueiden laskennallisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia käsitellään osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua, useimmiten osana ympäristövaikutusten arviointiselostuksia, joissa arvioidaan esimerkiksi sitä, millaisen ajan kuluttua tuulivoima-alueen rakentamisesta aiheutuneet päästöt ovat kompensoituneet. Eri hankkeiden ympäristövaikutusten arviointituloksia löytyy ymparisto.fi-sivustolta. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan useilla lajeilla tapahtuu tuulivoiman vuoksi "siirtymistä" (esim. käyttäytyminen, runsaus, eloonjääminen). Vaikutukset ulottuvat keskimäärin 500 – 5000 metrin etäisyydelle. Vaihtelua aiheutui tutkimuksen mukaan mm. iästä, sukupuolesta ja elinkierron vaiheesta riippuen, eli samat lajit voivat tilanteesta riippuen sekä välttää että suosia tuulivoima-alueita esimerkiksi elinkierron eri vaiheissa.
---	---

Turvaetäisyydet asuntoihin ovat liian lyhyet, vain 1500 m! Tuulimyllyt ovat pilanneet maisemat ja vilkkuvat valot häiritsevät ennen niin kauniissa maisemissa. Varsinkin järvien läheisyyteen tuulivoimaloita ei saisi rakentaa. Järvet ovat täällä Etelä-Pohjanmaalla vähissä ja ihmiset ovat rakentaneet sinne mökkejä, voidakseen nauttia luonnon rauhasta. Nyt kiinteistöjen arvo romahtaa tuulimyllyjen vuoksi. Rauha on mennyt ja maisema pilalla. Jotkut hyötyvät myllyistä taloudellisesti, mutta monien omaisuuden arvo romahtaa. Kunnat halajavat kiinteistöveroja kuulematta asukkaitaan, varsinkaan niitä, joille voimaloista on haittaa. Myös lakeusmaisemat on pilattu näillä tuulimyllyillä.	Yksityiskohtaisemmassa tuulivoima-alueiden suunnittelussa tehdään lajikohtaisia vaikutusten arviointeja, joissa tulee huomioida paras käytettävissä oleva tutkimustieto. YVA-menettelyiden lopputuloksena voidaan määritellä hankekohtaisia lieventämistoimenpiteitä, jotka voivat liittyä esimerkiksi tuulivoimaloiden sijoitteluun suhteessa alueella todettuihin eläinlajien reviireihin tai lintujen lentoreitteihin. Suomessa ei ole asetettu valtakunnallista asutukseen liittyvää etäisyysrajoitusta koskien tuulivoimarakentamista. Myöskään maakuntakaavassa ei määrätä tuulivoimaloiden etäisyyksistä asutukseen. 1,5 km rajoitusta on käytetty maakuntakaavan taustaselvityksessä toimineessa tuulivoimaselvityksessä, jossa karkealla poissulkuanalyysillä kartoitettiin tuulivoimatuotannolle potentiaalisia alueita tarkempaa vaikutusten arviointityötä varten. Lopulliset etäisyydet asutukseen määritellään osana tuulivoimaosayleiskaavaa, jonka laatii kunta. Kunnassa tuulivoimaosayleiskaavat tulee laatia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti sisältäen lainmukaiset palautteenantomahdollisuudet. Tuulivoiman vaikutuksista kiinteistöjen arvoon on liitossa tiedossa yksi Suomessa toteutettu tutkimus sekä kansainvälisiä tutkimuksia. Tutkimusten tulokset eivät ole yksiselitteisiä ja kiinteistöjen arvon muodostumiseen vaikuttavat tuulivoiman etäisyyden ja näkyvyyden lisäksi mm. kiinteistöjen sijainti ja kunto.
--	--

Nyt tuntuu, että valittaminen on turhaa. Luontoa on jo nyt pilattu valtavat määrät. Voimala-alueita on jo rakennettu ja vielä aiotaan rakentaa lisää. Eikö jo riittäisi tämä Länsi-Suomen metsien pilaaminen. Eikö tuulivoimalat tulisi rakentaa sinne, missä kulutus on suurinta eli Etelä-Suomeen, silloin ei tarvitsisi vetää läpi Suomen siirtolinjojakaan. Alkaisikohan olla eri ääni päättäjilläkin ja tällä "vihreän siirtymän" kannattajilla, kun omalle takapihalle ja mökkitonteille alkaisi nousta näitä 300 metrin korkeuteen yltäviä voimaloita. Herää myös kysymys onko maakuntahallinnolla ja tällä maakuntakaavalla mitään merkitystä?	Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman vaikutusta kiinteistöjen arvon kehitykseen selvitetään sekä laajempaan tarkasteluun että hankekohtaisissa arvioinneissa siltä osin, kun se on mahdollista. Tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun, välkkeeseen ja maisemavaikutuksiin vaikuttavat ennen kaikkea myllyjen koko, tyyppi ja tarkka sijainti. Nämä ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden suunnittelua koskevia määräyksiä liittyen esimerkiksi vakituiselle ja loma-asutukselle aiheutuviin vaikutuksiin sekä maisemavaikutuksiin. Nämä tulee huomioida tarkemmassa suunnittelussa esimerkiksi osana ympäristövaikutusten arviointia. Tuulivoimaloiden alueita koskeva palaute on huomioitu maakuntakaavan laadinnan aikana samoin periaattein kuin muitakin aiheita koskevat palautteet. Useisiin tuulivoimaloiden alueiden merkintöihin on maakuntakaavan laadinnan aikana tehty merkittäviä muutoksia rajausten ja suunnittelumääräysten osalta. Joitakin alueita on maakuntakaavaluonnoksen jälkeen poistettu, joitakin puolestaan lisätty. Tehdyt muutokset ovat esimerkki siitä, miten kaavoitustyön aikana tarkentunut selvitystieto ja saatu palaute on vaikuttanut lopulliseen kaavaratkaisuun. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n laadinnan vaiheita, saatua palautetta ja kaavaan tehtyjä muutoksia on käsitelty
---	---

Kukahen maksaa sitten aikanaan voimaloiden purkamisen noin 20-30 vuoden kuluttua, kun ne ovat tiensä päässä. Arvaan, että valtio eli veronmaksajat tietysti, kun rakennusfirmoja ei enää ole. Tulipa kallis lasku, kannattiko tämä vihreä siirtymä?? P.S: Tuulivoimala-alueet ovat teollisuusalueita. Niistä ei saisi mediassa tai muuallakaan käyttää nimitystä "tuulivoimapuisto". Näin on haluttu vain luoda positiivinen mielikuva, joka on mielipidevaikuttamista ja täysin harhaan johtavaa. Tosiasiassa niillä alueilla ei ole turvallista edes liikkua ja ympäristöä uhkaa saastuminen. Erikoista on, että niille myönnetään rakennusluvut, kun kaikelle muulle rakentamiselle on äärimmäisen tarkat määräykset.	kaavaselostuksen luvussa 5. Lisäksi jokainen virallisten kuulemisten aikana saatu palaute ja palautteisiin laaditut vastineet on julkaistu Etelä-Pohjanmaan liiton nettisivuilla sellaisenaan (mahdolliset yksilöivät tiedot häivyttäen). Seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueita (väh. 7 voimalaa) on mahdollista sijoittaa vain voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Muille alueille on mahdollista rakentaa pienempiä tuulivoimaloita. Lopullisen päätöksen tuulivoimaloiden rakentamisesta tekee aina kunta. Tuulivoimaloiden purkua käsitellään osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettavan merkinnän nimi on Tuulivoimaloiden alue.
--	--

Yksityishenkilö 17 (2 hlöä)	Vastine
Tuulivoimaloiden alue 14 (Pauhusaari) Vastustamme tuulivoimapuiston rakentamista Pauhusaaren alueelle. Ilmatar Energyn suunnitelmissa on rakentaa alueelle 16 kpl 350-metrisiä tehokkuudeltaan 7–10 MV voimaloita. Pauhusaaren alue tulee poistaa maakuntakaavasta, koska Kuortaneentien ja Kuorasjärven välinen 4 km:n alue on aivan liian ahdas tuuliteollisuusalueen rakentamiseen. Ilmattaren tuuliteollisuushankkeen keskeisimmät haittavaikutukset kohdistuvat maisemaan, linnustoon, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ja alueen luontoon.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavaluonnoksessa Kuortaneentien ja Kuorasjärven väliselle alueelle sijoittui Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueen merkintä. Maakuntakaavaehdotusvaiheessa Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on jaettu kahteen osaan. Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta. Tämä tarkoittaa, että maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuille Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueille voi olla mahdollista tarkempaan suunnitteluun perustuen toteuttaa kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaan liittyen annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys (kaavaselostus luku 6.2), joka koskee myös Pauhusaaren ja Leviäkankaan

	hankkeita. Koko maakuntaa koskevassa suunnittelumääräyksessä veloitetaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ottamaan huomioon vaikutukset esimerkiksi vakituiseen ja loma-asutukseen, maisemaan ja virkistysarvoihin. Suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Lisäksi tuulivoimahankkeille on annettu aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä. Pauhusaaren ja Leviäkankaan osalta aluekohtainen suunnittelumääräys velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Lisäksi Leviäkankaan aluekohtainen suunnittelumääräys velvoittaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistamaan, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava.
--	---

Maakuntakaavaa laadittaessa tuulivoimalle soveltuvien alueiden arvioinnissa on käytetty 1,5 km:n etäisyyttä kiinteistöihin. Se on mitä ilmeisimmin luku, joka on määritelty kauan sitten, kun voimalat olivat nyt suunnitteilla olevia voimaloita puolta pienempiä. Nykyisten yli 300-metrinen voimaloiden aikakaudella tämä arviointietäisyys tulisi olla vähintään 3 km. On valitettavaa, että voimaloiden koon kasvaessa tätä etäisyyttä ei ole lakisääteisesti kasvatettu. Tuulivoimaloiden mikromuovipäästöjä (kg/voimala/v), joista terveydelle vaarallisin on Bisfenoli-A, ei ole tietääksemme tutkittu Suomessa. Mielestämme asiasta tulee tehdä puolueettoman tahon tutkimusta ennen kuin voimaloita aletaan rakentaa lähelle asutusta ja vesistöjä. Ilmattaren Palopättäränmäen ja Napalankallioiden tuuliteollisuusalueiden haitalliset yhteisvaikutukset tulisivat olemaan merkittävät lähialueen eli Kuorasjärven pohjoispään asukkaille mm. järvimaiseman (joita ei ole liikaa Seinäjoen lähialueella) tuhoutumisen, kiinteistöjen arvon laskun, ihmisten elinolojen, viihtyvyyden ja melu- ja sykintävaikutusten takia. Meluhaitta Kuorasjärven pohjoispäässä, jossa on runsaasti vapaa-ajan asutusta, tulisi olemaan kohtuuton niin luoteis-,	Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Maakuntakaavan taustaselvityksenä toimineessa tuulivoimaselvityksessä, siihen liittyvissä analyyseissä sekä muissa maakuntakaavan vaikutusten arvioinneissa on käytetty lähtöoletuksena 300 m korkuisia voimaloita. Ruotsin luonnonsuojeluyhdistyksen (Naturskyddsföreningen) mukaan maan tuulivoimapuistot vapauttavat vuodessa yhteensä noin 0,6 tonnia mikromuovia. Luku on vuodelta 2022, jolloin Ruotsissa oli 2,5 kertainen määrä tuulivoimaa Suomeen verrattuna. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston laskelmien mukaan esimerkiksi tieliikenne, mukaan lukien renkaiden kuluminen, tuottaa mikromuovia 8 190 tonnia, pikamuodissa paljon käytettyjen synteettisten vaatekuitujen pesu 8–950 tonnia, rakennusten maalaus 130–250 tonnia ja hygienia tuotteet 66 tonnia vuodessa. Lisätietoa tuulivoimasta ja mikromuovista löytyy esimerkiksi Tuulivoimayhdistyksen nettisivuilta. Napalankallioiden hankealueelle maakuntakaavaluonnoksessa sijoittunut tuulivoimaloiden alueen merkintä on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta tarkentuneen vaikutusten arvioinnin myötä. Tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun, välkkeeseen ja maisemavaikutuksiin vaikuttavat ennen kaikkea myllyjen koko, tyyppi ja tarkka sijainti. Nämä ratkaistaan
---	--

pohjois-, koillis- ja itätuulella. Meidän lautarakenteinen mökkimme on rakennettu pohjoispäähän 1950-luvulla. Sen äänieristys ei ole omakotitalon luokkaa. Tällä tietoa lähin voimala tulisi sijaitsemaan vain 2,4 km etäisyydellä meidän mökistämme. Todennäköisesti emme pystyisi viettämään aikaa mökillä, kun näistä suunnista tuulee. Tuulivoimalat aiheuttaisivat merkittävää haittaa myös antenni-tv:n vastaanottoon etenkin radio- ja tv-lähetysasemaan nähden, koska se sijaitsee Lapuan ja Kuorasjärven pohjoispään asutuksen välissä. Telian mukaan tuulivoimalat saattaisivat katkaista Telian radiolinkkiyhteyden, mikä on huolestuttavaa, koska mökiltä käsin tehdään myös etätöitä muutamia kuukausia vuodessa. Hankealueen kautta kulkee kurkien päämuuttoreitti. Alueella pesii myös uhanalaiseksi luokiteltu lintulaji sekä useita päiväpetolintuja. Voimalat muodostaisivat merkittävän törmäysriskin alueen suurille petolinnuille ja päiväpetolinnuille. Voimaloista aiheutuisi merkittäviä suoria haittavaikutuksia niiden pesimäreviirin saalistus- ja	yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden suunnittelua koskevia määräyksiä liittyen esimerkiksi vakitukselle ja loma-asutukselle aiheutuviin vaikutuksiin sekä maisemavaikutuksiin. Suunnittelumääräyksen mukaan "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia". Suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Maakuntakaavan suunnittelumääräykset koskien tuulivoimarakentamista tulee huomioida tarkemmassa suunnittelussa esimerkiksi osana ympäristövaikutusten arviointia. Radio- ja tietoliikenneyhteyksiä koskevat asiat ratkaistaan osana tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavaan taustalle laaditussa, lintujen törmäys- ja populaatiomallinnukseen päämuuttoreiteillä keskittyvässä selvityksessä on arvioitu tuulivoiman vaikutuksia lintujen päämuuttoreiteillä ja tuotettu tietoa muuttolinnustoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista (Sitowise, 2023). Selvityksessä ovat mukana keskeisimmät
--	---

ruokailualueeseen. Esimerkiksi <i>petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)</i> käy Kuorasjärvellä saalistuslennoilla ja talvella se syö pilkkijöiden jäälle jättämiä pikkupikkukaloja. Hankkeissa tulisi noudattaa ns. varovaisuusperiaatetta ja jättää tuulivoima-alue rakentamatta luonnon monimuotoisuudelle tärkeille alueille, lintujen muuttoreiteille ja niiden viereen sekä suojelu- ja Natura-alueiden viereen. Suojaetäisyyden tulisi olla näillä alueilla olla 5 km. Toteutuessaan tuulivoimapuisto aiheuttaisi kohtuutonta haittaa lähialueen ihmisille ja eläimistöille. Voimaloiden näkemä- ja maisemavaikutukset ulottuvat laajalle alueelle Kuorasjärven pohjoispäässä vaikuttaen merkittävästi asumisviihtyvyyteen. Ottaen huomioon Kuorasjärven	tuulivoimahankkeista mahdollisesti kärsivät lajit (metsähanhi, laulujoutsen, kuikkalinnut (kuikka, kaakkuri), arktiset vesilinnut (mustalintu, pilkkasiipi, allii), kurki ja merikotka). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaloiden alueilla ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia yhdenkään arvioidun lajin populaatioihin. Lisäksi maakuntakaavaan on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (Tikkanen, Ekbländ & Tuohimaa 2022). Selvityksen tuloksena on saatu tarkastelu, jossa on arvioitu maa- ja merikotkan kannalta soveltuvimpia teoreettisia voimalasijainteja. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimarakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "<i>Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin.</i>" Selvitysten perusteella Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueille on lisäksi annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, joka velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Maakuntakaavassa osoitetaan tuulivoimaloiden alueita perustuen maakuntakaavatasoisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin samoin periaattein koko maakunnan alueella. Kuorasjärven pohjoispuolelle sijoittuneiden tuulivoimaloiden alueiden merkinnät ja suunnittelumääräykset ovat
--	---

pohjoispään vapaa-ajan asukkaiden yleisen mielipiteen sekä Apila-kirjastossa järjestetyn yleisötilaisuudessa kuulemamme mielipiteet hankkeen haittavaikutuksista, pyydämme, että E-P:n liitto arvioi uudelleen hankkeen soveltuvuutta alueelle.	maakuntakaavan laadinnan aikana muovautuneet tarkentuneen vaikutusten arvioinnin ja saadun palautteen perusteella. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että alueiden kokonaan merkitsemättä jättämiselle ei maakuntakaavatasoisten selvitysten perusteella ole perusteita. Alueiden toteutuminen ratkeaa yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella kunnallisessa päätöksenteossa.
---	---

Yksityishenkilö 18	Vastine
Maakuntakaava 2050, Kuortaneenjärven kulttuurimaisemat Hei! Omistan Kuortaneen Mäyryssä Kujanjärven eteläpäässä kantatie 66 itäpuolella xxx xxx-xxx-xx-xx (yksilöivä tieto häivytetty) nimisen tilan. Otsikossa mainitussa kaavaehdotuksessa on tilalleni ehdotukseen sisällytetty pellon reunasta metsään (itään) päin n.100-150m yhteensä n.1,8 ha oleva alue koko tilan leveydeltä. Koska kaavat toteutuessaan rajoittavat aina maa- ja metsätaloustaloustaloutta jollain tavalla on omistamassani kohteessa vaikutus tilan metsäpinta-alaan nähden suhteellisen suuri. Lisäksi alue sijaitsee kumpuilevan maaston ja olemassa olevien rakennusten sijainnin takia horisontaalisesti varsin näkymättömällä alueella. Lisäksi	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kuortaneenjärven kulttuurimaisemat on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonka valtioneuvosto on vahvistanut vuonna 2021. Maisema-alueiden avulla pyritään sekä turvaamaan edustavien ja elinvoimaisten maaseutumaisemien säilyminen että herättämään kiinnostusta maisemanhoitoa kohtaan. Maakuntakaavan merkintä ja siihen liittyvä suunnittelumääräys eivät estä alueen maa- ja metsätaloustaloutta.

maastossa kantatien ja kohteen välillä on pienialaisia viljelemättömiä metsäisiä alueita. Lisäksi perusteisiin tutustuessani kaavamääräysten ei saa haitata normaalia maa- ja metsätaloustäyttöä.	
---	--

Yksityishenkilö 19	Vastine
Esitys maakuntakaavaan Etelä-Pohjanmaan liitolle Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjoispohjanmaan itäisten osien yhteyksien parantamiseksi. Otsikossa mainitut alueet ja niiden maakuntaliitotkin ovat esittäneet viime vuosina Kauhava-Liminka(Oulu) kantatiejaksolle yhtenäistä numerointia ja nostamista valtatieleksi. Liikennemäärät ja erityisesti kuljetetut tonnimäärät puoltavat näitä toimenpiteitä. Avarasti katsoen kyseinen yhteysväli yhdistää myös maakuntia, maanosia ja suurehkoja keskuksia, vaikka taso Kaustisen eteläpuolella on vielä hyvin surkea. Kuitenkin asiaa voi tarkastella pitemmälle tulevaisuuteen siten, että tarvitaan varsinkin Itä-Euroopan ja Pohjois-Euroopan välille hyviä matkailutievaihtoehtoja muun liikenteen lisäksi. Tallinnan seudulle tulevat nopeat junayhteydet Keski- ja Itä-Euroopasta ja Pohjoisessa Ruotsi ja Norja nopeuttavat yhteyksiään etelään. Oulusta tutkitaan nopeita yhteyksiä Luulajaan ja Narvikiin ja Tromssaan. Alue on Lapin lisäksi suurta potentiaalista matkailualueita. Luonteva	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Väylävirasto toteutti Maanteiden toiminnallisten luokkien päivitystarpeiden tarkastelu -selvityksen vuonna 2023. Selvityksen mukaan "uuden tai parannettavan maantien geometrian (suuntaus ja poikkileikkaus) suunnittelussa noudatetaan Väyläviraston suunnitteluohjeita. ... Valta- ja kantatie käsitellään kuitenkin samanarvoisina, joten niiden välillä luokan muutos ei vaikuta. ... Liittymäpolitiikasta ei ole erillistä Väyläviraston ohjetta. Yleinen toimintalinja on, että liittymäpolitiikka tiukkenee tieluokan noston myötä ja päinvastoin." Selvityksessä todettiin, että "kantatie 63 ja 86 muodostaa valtatiele 8 vaihtoehtoisen ja lyhyemmän reitin Kauhavan ja Limingan välillä. Tie on pääosin hyvälaatuinen lukuun ottamatta Ina-Kaustinen-osuutta, jota suunnitellaan

matkailutievaihtoehto olisi Tampereella Näsijärven rantoja pitkin E-P:n järviolueen kautta Ouluun. Reitin läheisyydessään on mm. Virrat, Alavus, Seinäjoki, Lappajärvi, Alajärvi, Evijärvi, Ähtäri, Kuortane, Kaustinen, Kalajoki, Hailuoto. Lapua , Kauhava ja Kokkola. Reitillä on nyt joitakin kituvia matkailukeskuksia, joilla voisi olla edellytyksiä parempaan. Valtatie 8:n ja nelostien lisäksi tarvitaan erilainen matkailutievaihtoehto näiden väliin tulevaisuudessa. Lyhyytensäkin takia se jo nyt myös merkittävä rekkayhteyskin. Valtatietaso Kauhava-Liminka- välillä tukee myös maakuntien itäisten osien yhteyksien parantamista sekä etelään että pohjoiseen. Maakuntakaava toki ajelee vanhoissa raiteissaan lainsäädännön pohjalta liikenneviraston ohjaamana, mutta voisi siinä olla enemmän edes verbaalista sympatiaa köyhemmille alueille. Sitä eivät edes Helsingin herrat voi estää.	rakennettavaksi uuteen maastokäytävään." Kokonaisuuden liikenteestä lähes kolmasosa on pitkämatkaista, yli 100 km matkoja. Selvityksen mukaan kantateiden 63 ja 86 muodostaman kokonaisuuden tieluokan korottamiselle valtatieksi ei löydy määrittelyn mukaisia perusteluita. Sen sijaan kokonaisuuden merkitsemiseksi yhtenäisenä kantatienä 63 löytyy määrittelyn mukaisia perusteluita. Selvityksessä todetaan, että kustannuksia aiheutuisi ainoastaan numeroinnin ja viitoituksen muutoksista. Etelä-Pohjanmaan liitto tunnistaa kantatien merkityksen reittinä Etelä-Pohjanmaalta pohjoiseen. Reittiä käyttävät niin henkilöautot kuin raskas liikennekin. Liikennemäärän odotetaan ainakin joillakin osuuksilla nousevan, kun tien varressa olevia kaivosalueita kehitetään ja maantien heikkotasoisia osuuksia saadaan parannettua. Kantatie 63 on maakuntakaavassa merkitty parannettavaksi Ina-Kaustinen-osuudelta. Osuus kulkee kolmen maakunnan alueella ja on koko kantateiden 63 ja 86 muodostaman kokonaisuuden heikkotasoisin osuus. Osuudella on alkamassa yleissuunnittelu, jossa tie suunnitellaan nykyisten ohjeiden mukaisena uuteen maastokäytävään. Maakuntakaavassa kantateiden 63 ja 68 sekä valtatie 19 ja kantatien 63 liittymät on merkitty parannettaviksi. Koska valtatie 19 on osa valtakunnallista pääväyläverkkoa, sen liittymän kehittämisen lähtökohtana on korkeatasoinen liittymä, jolla voidaan taata valtatie sujuva liikenne.
--	--

	Etelä-Pohjanmaan alueella tie on leikkauksen ja geometrian osalta pääosin valtatieasoista väylää. Muutos kantatiestä valtatieksi tulisi todennäköisesti vaikuttamaan merkittävimmin Kauhavan taajamana kohdassa, jossa liittymätiheys on suuri. Tieluokan noston myötä muodostuisi tarve jollain aikavälillä kehittää Kauhavan kohdalle kaupungin sisäistä liikennettä palvelevaa rinnakkaistieverkkoa sekä katuverkkoa. Kantatien kehittämistä jatketaan yhteistyössä tienpitäjän kanssa. Etelä-Pohjanmaan liitto edistää kantatien 63 parantamista liikennejärjestelmätöissä.
--	---

Yksityishenkilö 20	Vastine
Hei, haluaisin esittää huoleni koskien Seinäjoen Ylistaron Ooperin tuulipuistoa. Olen vasta muutama kuukausi sitten havahtunut siihen, että kotini läheisyyteen ollaan kaavoittamassa tuulivoimalaa (~6km). Nyt kun olen aihetta tutkinut, niin huomaa, että asia on ollut asian mukaisesti julkisestikin nähtävillä. Esitän huoleni itseni kaltaisten ihmisten puolesta: hektistä lapsiperhearkea elävä, työssä käyvä (henkilökohtaisesti käyn Vaasassa töissä) keski-ikäinen ihminen, jolla ei ole aikaa lueskella lehtiä tai seurata eri tahojen julkipanoja.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan liitto tunnistaa maankäytön suunnittelun seuraamiseen ja palautteen antamiseen liittyvät haasteet. Etelä-Pohjanmaan liitto on pyrkinyt tiedottamaan maakuntakaavan valmistelusta ja mahdollisuuksista antaa palautetta mahdollisimman monikanavaisesti, yhtenä menetelmänä esimerkiksi uutiskirje, joka on ollut mahdollista tilata suoraan omaan sähköpostiin. Etelä-Pohjanmaan liitto on pyrkinyt tiedottamaan maakuntakaavan valmistelusta johdonmukaisesti ja selkeästi.

Nyt kun olen tässä viime aikoina asiasta puhunut paikallisten kanssa, kenelläkään ei ole ollut tietoa meneillään olevista suunnitelmista, vaikka asuvat hyvinkin liki aluetta.

Se, kuinka huomattava hanke on ja sen vaikutus ihmisten jokapäiväiseen elämään, tiedottaminen on ollut erittäin heikkoa. Miksi tästä ei tule vaikka lehtistä postilaatikkoon, jolloin hyödyt ja haitat ovat kaikkien nähtävissä?

Itsellekin aineiston läpikäynti on aikaavievää ja raskastakin luettavaa, vaikka oma koulutukseni antaa valmiuksia aiheen ymmärtämiseen. Ei voi olettaa, että kaikki, joita asia kuitenkin koskettaa jaksavat käydä laajaa aineistoa läpi. ***Yksilöiviä tietoja häivytetty.***

Tutustuin maakuntakaavaehdotukseen ja siellä on hyvin ohjeistettu huomioimaan ympäristöhaitat.

Vuosia Seinäjoen kaavoitusta/rakentamista seuranneena, voin taata, että siellä ei mennä maisemakuva edellä päätöksissä. Kuten esim. tuo Heikkilän kylän perinnemaisema-alue; rakennettu täyteen niin, ettei sillä ole enää kulttuurista arvoa, vaikka yksittäiset perinnerakennukset sinne ovatkin jääneet. - Seinäjoen keskustasta puhumattakaan.

Maankäytön suunnittelujärjestelmä Suomessa mahdollistaa alueiden suunnitteluprosessien etenemisen samanaikaisesti eri suunnittelutasoilla. Vaikutusten arviointia tehdään ja alueiden soveltumista tuulivoimatuotantoon arvioidaan sekä maakuntakaavassa että kunnan tuulivoimaosayleiskaavassa. Kunnan tuulivoimaosayleiskaavoitus ja siihen liittyvä ympäristövaikutusten arviointiprosessi sisältävät alueen asukkaiden kuulemista erillisten säädösten perusteella.

On tavanomaista, että osana tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arviointia toteutetaan asukaskysely lähettämällä kysely postitse kaikille asukkaille tietyllä etäisyydellä tuulivoimahankealueen rajoista. Tiedot Ooperin tuulivoimahankkeessa toteutetusta vuorovaikutuksesta löytyvät hankkeen YVA-prosessiin liittyvistä asiakirjoista ymparisto.fi-sivustolta.

Merkitään tiedoksi.

Vaikutustenarviointi näytti olevan vuodelta 2014, jossa Ooperin aluetta ei esitetty. Mallinnukset oli tehty tuulimyllyillä, joiden napakorkeus oli 140m ja lapakorkeus 210m. (näilläkin mitoilla myllylukumäärältään suuret puistot näyttivät maisemassa irvokkailta) Nyt Ooperiin suunnitellussa puistossa näyttäisi olevan 21kpl napakorkeudeltaan 225m ja lapakorkeudeltaan 350m tuulimyllyä! Eli puhutaan täysin suhteettomasta mittakaavasta maisemaan, kun jo tuo 210 metriäkin on huolestuttava, kuten kaavaehdotuskin jo antaa ymmärtää.

Miten laaja ja kauaskantoinen haittavaikutus tuollaisilla monumenteilla onkaan?

Eikö maakuntakaava voisi rajata maksimikorkeutta? Ja myllyjen lukumäärää? Onko tästä Ooperin alueesta tehty mallinnusta tuolla 350 metrin myllyllä?

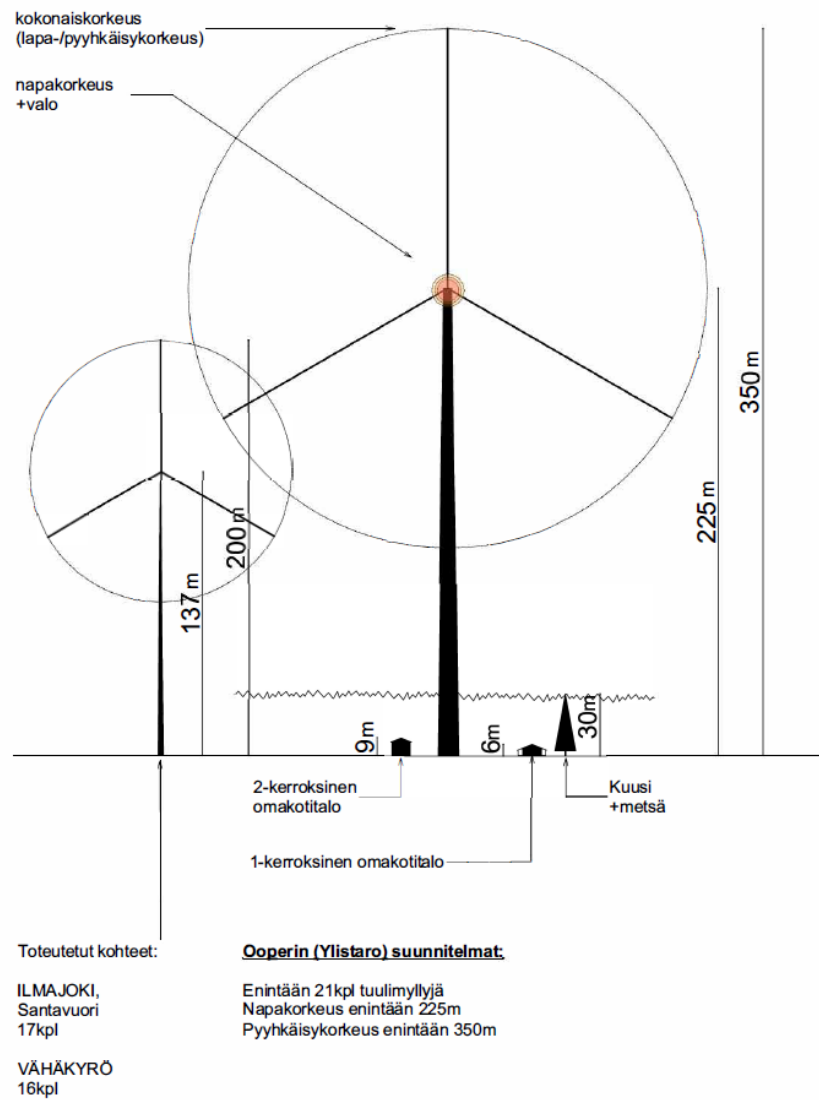
Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaa 2050 laadittaessa on vuosina 2021–2023 toteutettu erilaisia vaikutusten arviointeja, mukaan lukien potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, jossa lähtöoletuksena ovat olleet 300 m korkeat voimalat. Kaikki laaditut selvitykset löytyvät [Etelä-Pohjanmaan liiton nettisivuilta](#).

Tuulivoimalat tulevat muuttamaan lähialueidensa maisemaa. Se, millä tavoin maisemavaikutuksia lievennetään ja mikä kullakin alueella katsotaan hyväksyttäväksi maiseman muutokseksi, ratkaistaan lopullisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä ja kuntien tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, ja annetaan esimerkiksi tuulivoima-aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä maisemavaikutusten huomioimisesta.

Ooperin tuulivoimaloiden alueelle annetaan maakuntakaavassa seuraava aluekohtainen suunnittelumääräys: *"Tuulivoimaloiden alueen 10 (Ooperi, Seinäjoki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemien, Orisbergin kulttuurimaiseman tai Ilmajoen*

Terveysvaikutuksista en nähnyt mitään tutkimusta liittyen maakuntakaavaan. Voi tietysti olla, että en vain nähnyt sitä. Kuitenkin tässä yhteydessä mainitaan valon ja äänen aiheuttama stressi; matalataajuinen infraääni, vaikutukset eläimiin ja ihmisiin. Totta on, ettei se kaikkiin vaikuta. Mutta todistettavasti jotkut ovat niin herkkiä, että joutuvat kotinsa jättämään terveysvaikutusten takia. En haluaisi, että minä tai naapurini, tai kukaan joutuisi tähän tilanteeseen. Me olemme valinneet asuinseuduksi maalaismaiseman, näemme täällä vahvuuksia olla ja elää, vaikka eläminen täällä tehdään alati hankalammaksi. Maisema täällä on kuitenkin yksi tärkeimmistä arvoista. Lyhyesti: Liian monta ja liian suuria!	<i>Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä."</i> Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei ratkaista tuulivoimaloiden kokoa, tyyppiä tai tarkkaa sijaintia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa mallinnukset tulee tehdä hankkeessa suunnitelluilla voimalatyypeillä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Tähän liittyen maakuntakaavassa annetaan myös suunnittelumääräys, jonka mukaan "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia". Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Tuulivoimalat tulevat muuttamaan lähialueidensa maisemaa. Se, millä tavoin maisemavaikutuksia lievennetään ja mikä kullakin alueella katsotaan hyväksyttäväksi maiseman muutokseksi, ratkaistaan lopullisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä ja kuntien tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja
--	---

Liite 1: Ooperi vertailu	maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, ja annetaan esimerkiksi tuulivoima-aluekohtaisia suunnittelumääryksiä maisemavaikutusten huomioimisesta.
---------------------------------	--

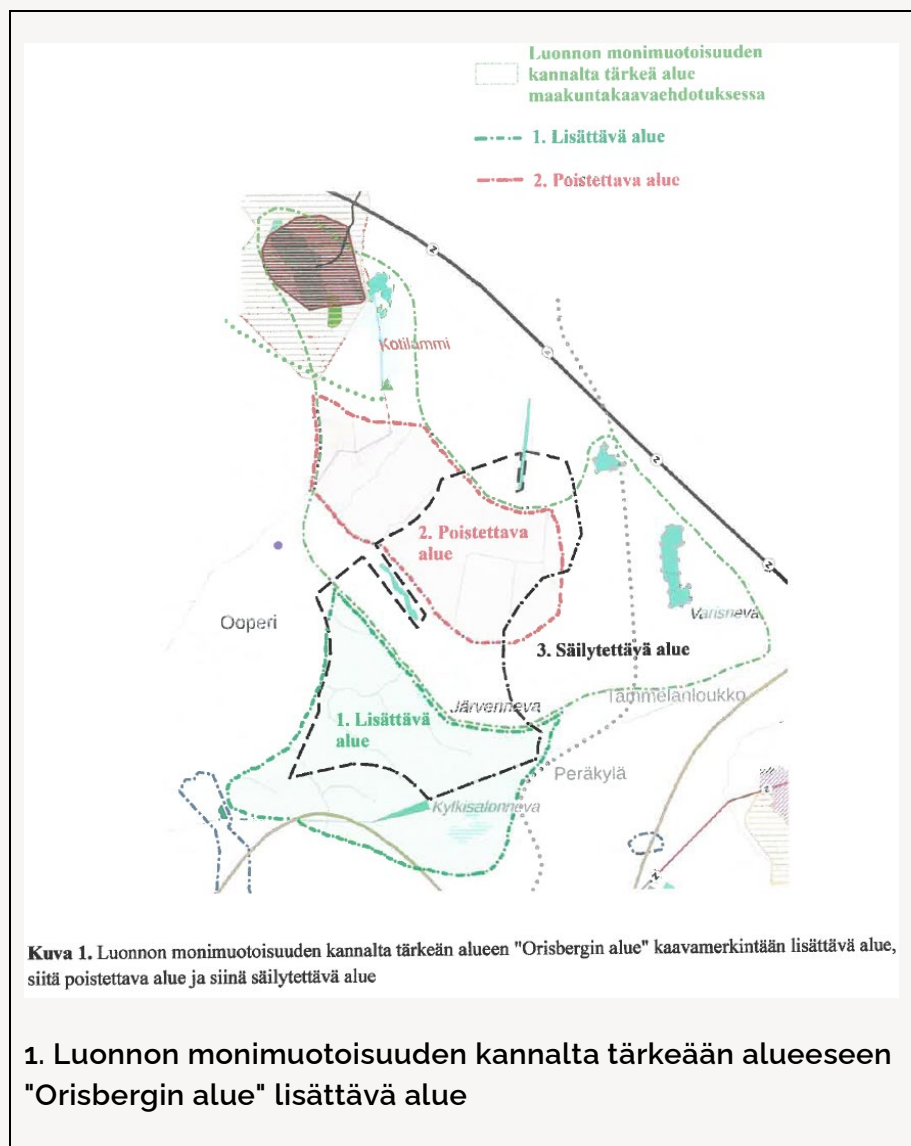

1:2000

Yksityishenkilö 21 ym. (ryhmittymä)	Vastine
Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen kaavamerkintä "Orisbergin alue" on jäänyt korjaamatta maakuntakaavaehdotukseen Maakuntakaavaehdotuksen mukaisesta karttamerkinnästä luonnon monimuotoisuusalueeksi, "Orisbergin alue", puuttuu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti tärkeä luontoalue, mutta kuitenkin mukana on ylimääräinen alue, jolla ei ole luonnon monimuotoisuuden kannalta erityistä maakunnallista merkitystä. Maakuntakaavaehdotuksen kaavaselostuksessa esitetyn "luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen" ominaisuusmerkinnän kuvauksen mukaan: <i>"Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Alueet ovat keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa. Aluerajaukset ovat yleispiirteisiä ja niiden sisällä voi olla useita eri maankäyttömuotoja".</i> 1. Orisbergin alueen luonnon monimuotoisuusalueeseen tulee kaavaselostuksen kuvauksen nojalla lisätä: • Maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävä laaja, yhtenäinen ja luontoarvoiltaan edustava suo- ja	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Merkitään tiedoksi. Aluetta laajennetaan Kylkisalonnevan suoalueen osalta, ks. vastine myöhemmin

metsäluonnon kokonaisuus, joka on yksi keskeisimmistä osista maakunnan sisäisessä ja maakuntien välisessä ekologisessa verkostossa (kuva 1, kuva 2) 2. Orisbergin alueen luonnon monimuotoisuusalueesta tulee kaavaselostuksen kuvauksen nojalla poistaa: • Laaja talousmetsien ja ojitettujen soiden alue, joka ei sisällä maakunnallisesti erityisen merkityksellisiä metsä- tai suoluonnon arvoja tai suojelualueita eikä ole keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa (kuva 1). Tälle alueelle voidaan edelleen osoittaa seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotantoalue. 3. Orisbergin alueen luonnon monimuotoisuusalueessa tulee kaavaselostuksen kuvauksen nojalla säilyttää: • Nättypiin ja Pelman metsän Natura 2000 -alueet, Veteläniityn luonnonsuojelualue ja Orisbergin luonnonsuojelualueet (kuva 1) 4. "Orisbergin alue" -nimi on muutettava ja kuvausta täydennettävä: • Nykyinen nimi ei kuvaa luonnon ydinalueen merkittävimpiä luontoarvoja riittävän kattavasti. Nimi ei ole linjassa muiden luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden nimien kanssa, joissa on käytetty paikannimien yhdistelmiä kuvaamaan	Esitettyä aluetta ei poisteta, ks. vastine myöhemmin Suojelualueet sisältyvät jo nykyisellään aluerajaukseen, ks. vastine myöhemmin Muutetaan alueen nimi ja täydennetään kuvausta, ks. vastine myöhemmin
--	--

ydinalueiden merkittävimpiä luontoarvoja. Nimi tulee muuttaa muotoon "Kylkisalonnevan alue" tai "Orisbergin-Kylkisalonnevan alue". Alueen kuvaukseen tulee kaavaselostuksessa (s.218) lisätä maininta: keskeinen ekologisten yhteyksien solmukohta. 5. Kylkisalonnevan ja ympärysmetsien lisätyltä luonnon monimuotoisuusalueelta on poistettava kaavamerkintä "tuulivoimaloiden alue": • Alue ei ole merkittävien itseisarvojen ja seudulliseen luontoon kohdistuvien yhteisvaikutusten nojalla soveltuva tuulivoiman tuotantoon maakuntakaavassa tarkoitettulla tavalla. Jäljempänä kohdissa 1-5 esitetyt pääkohdat tarkemmin.	Maakuntakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja tuulivoimaloiden alueet osoitetaan alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä, jotka voivat olla päällekkäisiä. Ks. vastine myöhemmin
--	--

Orisbergin luonnon monimuotoisuusalueeseen lisättävä alue on kuvassa 2.

Alue tulee sisällyttää luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen merkintään maakuntakaavassa, koska alueella on: **1**) valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä itseisarvoja ja **2**) viherrakenneselvityksen mukaisesti keskeinen välittävä osa maakunnan sisäisessä ja maakuntien välisessä ekologisessa verkostossa.

Kuva 2. Tämä alue tulee sisällyttää Orisbergin luonnon monimuotoisuusalueeseen

Kuvassa 2 oikean yläreunan alue kuuluu jo osittain Orisbergin alueen monimuotoisuusmerkintään (Lauttajärvi osittain ja Järvenneva), mutta tärkein alue sekä itseisarvoiltaan että

Etelä-Pohjanmaan liitto on käynyt läpi Kylkisalonnevan suoalueen luontoselvityksiä ja laajentaa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen rajausta ulottumaan myös Kylkisalonnevan suoalueelle ja Kärmesojanmaan luonnonsuojelualueelle. Aluetta ei laajenneta länsiosistaan ulottumaan Perähaudannevalle saakka, sillä tämä osa ei selvitysten perusteella edusta maakuntakaavamerkinnän perusteena olevia luontoarvoja.

keskeisenä osana maakunnan ekologista verkostoa puuttuu: Lauttajärventien eteläpuolinen metsä- ja suoekosysteemi, valtakunnallisesti arvokas Kyllisalonneva ja Kärmesojanmaan luonnonsuojelualue. Kuvan 2 alueen läpi kulkee länsi-itä - suunnassa yksi maakunnan tärkeimmistä ja maakuntakaavaehdotuksen teemakartan mukaisista viheryhteyksistä. Kuvan 2 alue on maakunnallisesti ja maakuntien välisesti merkittävä ja keskeinen osa ekologista verkostoa. Kuvan 2 alue ei ole soveltuva uudelle seudullisen tuulivoima-alueen kaavamerkinnälle maakuntakaavaehdotuksessa. Lauttajärventien eteläpuolinen alue on hiljaista ja ihmisrakenteilta säästynyttä. Alue on yksi keskeisimmistä osista maakunnan laajojen yhtenäisten metsä- ja suoalueiden verkostossa ja siksi sen luonteelle on kuvaavaa, että uhanalaisten pesimälajien lisäksi alueelta on Pässilänvuoren/Sikavuoren ja Talasnevan suuntaan lähivuosilta sekä lumisen että sulan maan ajalta suurpetohavaintoja kaikista neljästä Suomen suurpetolajista; ahma, karhu, susi ja ilves. Suurpetoja liikkuu ja mahdollisesti myös pesii alueella tai sen läheisyydessä. Linnuista alueella pesii esimerkiksi riekko ja kuukkeli, jotka ovat lähes kokonaan eteläisestä Suomesta hävinneitä lajeja ja mm. Suomessa erittäin uhanalainen mehiläishaukka. Alue sijaitsee lajistolle tärkeiden Levanevan ja Pässilänvuoren Natura 2000-alueiden ja Ilmajoen Alajoen peltolakeuden MAALI-alueen (maakunnallisesti tärkeä lintualue) välissä. Alueelta on sen koillispuolelta yhteys Nättypiin ja Pelman metsän vanhojen	Liitto huomauttaa, että teemakartta ei ole maakuntakaavan kaava-aineistoa. Teemakartat ovat vakiintunut tapa tuoda esiin maakuntien liitoissa tehtävien selvitysten paikkatietopohjaisia tuloksia. Etelä-Pohjanmaan ekologisen verkoston teemakartta perustuu mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tuloksiin ja sen lisäksi kartalla on esitetty mm. perustetut luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet.
--	--

metsien Natura 2000 -alueisiin, joilla esiintyy mm. liito-oravaa, ja sieltä edelleen yhteys samalla yhtenäisellä metsäalueella sijaitseville Kotilammille ja Orisbergin luonnonsuojelualueille. Tämän kokonaisuuden säilyttäminen tuulivoimaloista vapaana on maakunnallisen luonnon säilymiselle ja lajien uhanalaistumisen näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää ja sen tulisi olla tällä alueella kaikkein tärkein tavoite yli muiden maakuntakaavan tavoitteiden. Maakuntakaavan on mahdollistettava merkittävien luontoalueiden kytkeytyneisyyden säilyminen, mikä on yksi maakuntakaavan tärkeimmistä ohjaavista tehtävistä.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 29.11.2022 nro 1322/2022 mukaan: *"Kylkisalonnevan alueella on useita uhanalaisia suoluontotyyppisiä ja eläinlajeja. Näin ollen Kylkisalonneva muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän luonnonarvon. Suoyhdistymätyypin ja uhanalaisten suotyyppien uhanalaisuusasteen perusteella ja luonnontilaisen alueen pinta-alan perusteella Kylkisalonnevan luonnonarvo on alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä."*

Kuvan 2 koko alue kuuluu maakuntakaavan viherrakenneselvityksessä "Kylkisalonnevan luonnon ydinalueeseen". Maakuntakaavaehdotuksen kartassa tämä alue on kuitenkin nimetty uudelleen "Orisbergin luonnon ydinalueeksi" ja sijoitettu muualle. Ehdotuksen kartta ei vastaa luonnosvaiheessa annettuja vastineita ja viherrakenneselvitystä. Kyseessä on nähdäksemme ainakin osittain kaavakartan yleisen tason mittasuhteesta aiheutunut

epätarkkuus, jonka vuoksi aluerajaukset ovat siirtyneet korjaamattomina luonnosvaiheesta ehdotusvaiheeseen. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa annetuissa vastineissa yrityksille ja yhteisöille on kerrottu aikeesta huomioida Ilmajoen ja Seinäjoen kuntarajan molemmiin puolin sijaitsevia ja maakunnalle keskeisiä luontoarvoja jo ainakin osittaisesti, mutta ei riittävästi, mm. seuraavassa kokonaan uutta seudullista tuulivoima-aluetta koskevassa vastineessa: "Kylkisalonneva rajataan pois kaavaehdotusvaiheessa" (vastineet s.250). Kuitenkaan näin ei ole ehdotuksessa tehty. Maakuntakaavan luonnosvaiheen vastineissa yksityishenkilöille on todettu, että :<i>"Kylkisalonneva on Ooperin tuulivoimaloiden alueen rajauksen ulkopuolella"</i> (vastineet s.114), mutta kaavaehdotuksen kartta ei ole vastineen mukainen. Luonnosvaiheen vastineissa on tunnistettu koko maakunnalle tärkeitä luontoarvoja: <i>"Kylkisalonneva on tunnistettu arvokkaana suoalueena"</i> (vastineet s.114), mutta luonnosvaiheen lausunnoista ja vastineista poiketen Kylkisalonneva ympärysmetsineen eli koko Lauttajärventien eteläpuolinen alue kokonaisuutena ei kuulu suurimmaksi osaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeään alueeseen "Orisbergin alue". Alla kuvassa 3 on maakuntakaavan taustaselvitykseksi tehdystä viherrakenneselvityksestä (s.22) kartta, jossa ovat osoitettuina Kylkisalonnevan luonnon ydinalue ja keskeinen merkitys osana maakunnan ekologista verkostoa eri suojelualueiden (Talasneva, Levaneva ja Pässilänvuori) sekä Ilmajoen Alajoen MAALI-alueen välillä. Selvityksen karttaan on	Aiemmissa maakunnan liiton vastineissa on viitattu Kylkisalonnevaan tarkoittaen virheellisesti vain suoalueen Ilmajoen kunnan puolella olevaa osaa. Tämän vuoksi vastineissa on myös todettu Kylkisalonnevan suoalueen sijaitsevan Ooperin tuulivoimaloiden alueen ulkopuolella. Liitto korjaa aiempaa vastinettaan tässä yhteydessä toteamalla, että Kylkisalonnevan suoalueen pohjoisosat ulottuvat maakuntakaavaehdotuksessa osoitetulle Ooperin tuulivoimaloiden alueelle.
---	---

tämän muistutuksen yhteydessä (kuva 3) lisätty Orisbergin ja Kotilammin alue ympäröitynä. Orisbergin alue ei ole yhtä keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa kuin Lauttajärventien eteläpuolinen alue ml. Kylkisalonneva eikä sen vuoksi täytä luonnon monimuotoisuusalueen kuvauksen ehtoa kaavaselostuksessa "*alueet ovat keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa*" sellaisella tavalla, että Orisberg voisi olla osoitettuna kaavaehdotuksessa luonnon monimuotoisuudelle tärkeänä alueena, mutta Lauttajärventien eteläpuolen alue ei.

Kuva 3. Lauttajärventien eteläpuolinen alue ml. Kylkisalonneva on keskeinen ekologisen verkoston solmukohta.

Kuvassa 3 on sinisellä värillä esitetty riistaeläinonnettomuuksien intensiteetti, mikä kuvaa hyvin Levaneva–Pässilänvuori-Kylkisalonneva -linjan keskeisyyttä maakunnallisena viheryhteytenä. Koko Etelä-Pohjanmaan alueella on tämän kohdan lisäksi ainoastaan yksi näin vahvan intensiteetin alue riistaeläinonnettomuuksissa, joten Pässilänvuoren ja Kylkisalonnevan välinen alue on hyvin merkittävä lajiston liikkumiselle. Tihentymä ei ole Levanevan ja Talasnevan välissä eikä siten Pohjanmaan voimassa

olevassa maakuntakaavassa ja kaavaehdotuksessa Levanen ja Talasnevan välinen ekologinen yhteystarve kuvaa eläinten todellista liikkumista alueiden välillä. Mittavat Ilmatar Laihia Oy:n, Ilmatar Laihia Kattiharju Oy:n ja Prokon Wind Energy Finland Oy:n uudet tuulivoimahankkeet Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueilla Levanenvalta valtatie 3:n yli Talasnevan pohjoispuolelle aina n.5 km etäisyydelle Orisbergin/Kotilammin länsipuolelle (vrt. kuva 3) heikentävät Orisbergin alueen roolia maakunnan ekologisessa verkostossa. Uusien kunnallisten ja maakunnallisten tuulivoimahankkeiden nykytilanteen johdosta tulee Kulkisalonnevan alueen merkittävyys keskeisenä solmukohtana maakunnan ekologisessa verkostossa korostumaan vielä nykyistään enemmän lähivuosina, kun lajiston liikkumista siirtyy Levanen-Talasneva -linjalta mittavien tuulivoimahankkeiden vuoksi Levanen-Pässilänvuori-Kulkisalonneva- Oksivuori-Ilmajoen Alajoen peltolakeusalue -linjalle, jolle ei olla kaavoittamassa tuulivoimaa. 2. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueista "Orisbergin alue" poistettava alue Kaavamerkinnästä tulee poistaa ylimääräisenä laaja talousmetsien ja ojitettujen soiden alue, joka ei sisällä maakunnallisesti erityisen merkityksellisiä metsä- tai suoluonnon arvoja tai suojelualueita eikä ole myöskään keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa (kuva 1).	Poistettavaksi esitetyllä alueella on maakuntakaavan taustalle laaditussa Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä tunnistettu sellaisia luontoarvoja, joiden perusteella se on perusteltua sisällyttää luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeään alueeseen (lumo-alue). Merkinnän kuvauksen mukaan "merkinnällä
--	---

Poistettava alue on alueellisten luonnonsuojeluyhdistysten mukaan osoitettavissa seudullisen tuulivoiman alueeksi vähiten merkittäviä maakunnallisia haittoja aiheuttaen. Yhteysviranomaisen lausunnossa Ooperin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (8.6.2023) Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ja Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys lausuvat: <i>"Merkittävää luonnonarvojen heikentämistä voitaisiin vähentää sijoittamalla VE 2 vaihtoehdossa kuvattu voimalamäärä kokonaan Ulvilanluoma-Lauttajärvi alueen pohjoispuolelle"</i>: kun taas maakuntakaavaehdotuksen karttamerkinnässä on päinvastoin Ulvilanluoma-Lauttajärvi alueen pohjoispuolelle osoitettukin luonnon monimuotoisuusalue "Orisbergin alue". Viherrakenneselvityksen mukaisen "Kylkisalonnevan luonnon ydinalueen" tärkein osa eli Lauttajärventien eteläpuoli on jätetty kaavaehdotuksessa virheellisesti monimuotoisuusalueesta pois. Orisbergin luonnon monimuotoisuusalueesta poistettava alue ei vastaa luonnon monimuotoisuusalueen ominaisuusmerkinnän kuvausta kaavaselostuksessa eikä sen alueella ole merkittäviä soiden ja metsien muodostamia ekosysteemejä, kuten Lauttajärventien eteläpuolisella yhtenäisellä suo- ja metsäalueella. 3. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeässä alueessa "Orisbergin alue" säilytettävät alueet	osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Alueet ovat keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa". Selvityksen mukaan poistettavaksi esitetyllä alueella on erityisesti metsäluontoon liittyviä arvoja, joita on selvitetty mm. erittäin tärkeiden elinympäristökuvioiden ja Kemera-tukea saaneiden metsäkuvioiden sekä metsäelinympäristöjen valtakunnallisen Zonation-arvoanalyysin aineistoista. Lisäksi poistettavaksi esitetty alue on selvityksessä laaditun ylimaakunnallisten ekologisten yhteyksien analyysin mukaan erittäin keskeisen ylimaakunnallisen ekologisen verkoston kannalta (Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen kuva 12). Alue sijaitsee selvityksen perusteella samalla Kylkisalonnevan ydinalueella kuin pohjoisempi Orisbergin ja eteläisempi Kylkisalonnevan aluekin. Maakuntakaavassa osoitettavien lomo-alueiden aluerajaukset ovat yleispiirteisiä ja niiden sisällä voi olla useita eri maankäyttömuotoja. Alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida alueiden luontoarvojen vaihtelu aluerajauksen sisällä. Muistutuksessa mainitut luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet sisältyvät jo nykyisellään maakuntakaavaehdotuksessa osoitetulle luonnon
---	--

Näyttypiin ja Pelman metsän Natura 2000 -alueet, Veteläniityn luonnonsuojelualue ja Orisbergin luonnonsuojelualueet ovat edustavia luontokokonaisuuksia Kylkisalonnevan luonnon ydinalueella (kuva 1).

4. Luonnon monimuotoisuusalueen "Orisbergin alue" -nimi on muutettava ja kuvausta täydennettävä

Nykyinen nimi ei kuvaa viherrakenneselvityksen mukaisen Kylkisalonnevan luonnon ydinalueen merkittävimpiä arvoja. Nimi ei ole linjassa muiden luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden nimien kanssa, joissa on käytetty paikannimien yhdistelmiä kuvaamaan ydinalueiden merkittävimpiä luontoarvoja vrt. esimerkiksi luonnon monimuotoisuusalueeksi osoitettu "Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue".

"Orisbergin alue" nimi tulee muuttaa maakuntakaavaa varten tehtyjen selvitysten mukaisesti takaisin muotoon "Kylkisalonnevan alue" alueen itseisarvojen ja keskeisen sijainnin vuoksi osana maakunnan ekologista verkostoa tai muuttamaan nimi paremmin aluetta kuvaavaan muotoon "Orisbergin-Kylkisalonnevan alue". Kaavaselostuksessa alueen kuvaukseen tulee lisätä kaavaehdotusta varten tehtyjen selvitysten nojalla huomio: keskeinen ekologisten yhteyksien solmukohta. Lisäksi "Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo" - aineistoon (s.74) tulee lisätä kuntaluetteloon Isonkyrön ja Seinäjoen lisäksi Ilmajoki.

monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle. Lisäksi alueille on osoitettu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueen ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden kaavamerkinnot.

Muutetaan alueen rajausta aiemmin vastineessa esitetyn mukaisesti. Muutetaan alueen nimi muotoon "Orisbergin-Kylkisalonnevan alue", lisätään kuntaluetteloon Ilmajoen kunta ja täydennetään alueen kuvausta liitteessä.

5. Kylkisalonnevan ja ympärysmetsien lisätyltä luonnon monimuotoisuusalueelta on poistettava kaavamerkintä "tuulivoimaloiden alue"

Maakuntakaavaehdotuksessa uusina merkintöinä esitettävien 1."Orisbergin luonnon monimuotoisuusalueen" ja 2."Ooperin seudullisen tuulivoimaloiden alueen" kaavamerkinnät ovat hyväksyttävissä tarkistusten jälkeen, kun merkinnät mahdollistavat sekä luontoarvojen säilymisen että seudullisen tuulivoima-alueen. Luonnon monimuotoisuusmerkinnän puuttuminen sekä maakunnallisesti suhteessa vähäisen tuulivoima-alueen kaavoittaminen Lauttajärventien eteläpuolelle pienelle pinta-alalle vastoin tärkeimpien lausunnonantajien lausuntoja eli alueen luonto-olosuhteet tuntevien luontoyhdistysten lausuntoja ja vastoin sen kunnan lausuntoja, jonka tärkeimpiä luontoarvoja kaavamerkinnät eniten pilaisivat (Ilmajoki) sekä sellaiselle alueelle, jolla on sekä maakunnallisia että valtakunnallisia itseisarvoja ja keskeinen osa maakunnan ekologisessa verkostossa, ei noudattaisi hyvää tapauskohtaista ja perusteltua kokonaisharkintaa seudullisesti merkittävässä kysymyksissä. Tässä tapauksessa ei aiheutettaisi ainoastaan paikallisten luontoarvojen pilaantumista, vaan merkittävää seudullista pilaantumista, koska alue on maakunnan keskeisimpiä osia ekologisessa verkostossa. Verkoston keskeisen luontoalueen siirtäminen energiantuotantoon voi aiheuttaa merkittävää ja yllätyksellistä koko seutua koskevaa luontokatoa. On

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue -merkintä on merkintätyypiltään ominaisuusmerkintä, joka osoittaa maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Merkinnät voivat olla päällekkäisiä tuulivoimaloiden alueiden kanssa, jotka osoitetaan maakuntakaavassa myös alueen erityisominaisuutta, eli tuulivoimatuotannon potentiaalia osoittavalla merkinnällä. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ja turvata alueen luontoarvot, mikä korostuu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla. Tuulivoimaan liittyvässä yleisessä suunnittelumääräyksessä ohjataan myös ekologisten yhteyksien huomioimisesta tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi lumo-alueelle sijoittuvassa tuulivoimahankkeessa sitä, että suunnittelussa on huomioitava alueen merkitys osana laajempaa yhtenäisten metsä- ja suoalueiden monimuotoista kokonaisuutta. Suunnittelussa on pyrittävä mm. voimalasijoittelulla sekä sähkönsiirron ja tiestön ratkaisulla välttämään luontoarvoihin ja niitä ylläpitäviin elinkeinoihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten elinympäristöjen pirstoutumista.

noudatettava tutkittua tietoa ja luonnonsuojelulain (9/2023) 7 §:n varovaisuusperiaatetta.	
Kunnioittaen, allekirjoittajat: Ryhmittymä Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava-alueen kuntalaisia	

Yksityishenkilö 22	Vastine
Mielipide koskee tuulivoima-alueita ja erityisesti tuulivoima-alueisiin täydennyksenä lisättyä Niittunevan tuulivoima-alueita. Kaavakartan perusteella Niittunevan alue näyttää olevan puristuksissa monen herkän kohteen välissä. Alue on lähes kokonaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi merkityn rajauksen sisällä, ja sen välittömässä läheisyydessä on 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeä Pyssykankaan pohjavesialue (1058903), Haukilamminnevan Natura 2000 -alue ja Seinäjoen vaellusreitti. Tuulivoima-alue sijoittuu Natura-alueen pohjoispuolelle, mikä on sijaintina mielenkiintoinen, koska se osuu suoraan esimerkiksi suolla levähtävien muuttolintujen pohjois-eteläsuuntaiselle muuttoreitille. Suunniteltu tuulivoima-alue on kiinni Pyssykankaan pohjavesialueen rajassa, mutta Niittunevaa koskevassa vaikutusten arvioinnissa ei asiaa ole käsitelty lainkaan. Pyssykankaan pohjavesialueella on vedenottamo, minkä vuoksi kohde on erityisen herkkä, ja siksi	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita pohjavesialueille. Maakuntakaavassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä alueiden käytön suunnitelmana ei kuitenkaan voida selvittää tarkemmin tuulivoimatuotantoon potentiaalisten alueiden vaikutuksia

ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista pohjaveden pilaamiskieltoa on noudatettava ehdottomasti. Pohjavesialueeseen kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida erityisen huolellisesti ja huomioon tulee ottaa muita ennakkotapauksia, joissa tuulivoimaa on suunniteltu lähelle pohjavesialuetta. Yksi ennakkotapaus on Korkeimman hallinto-oikeuden päätös (KHO 2017:2581), jossa puollettiin Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä kumota Kurikan kaupunginvaltuuston tekemä päätös Lehtivuorten tuulivoimaosayleiskaavasta hyväksynnästä perustuen viereistä pohjavesialuetta koskeviin puutteellisiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Vaikka alueen metsät ovat pääosin metsätalouskäytössä, alueella on merkittäviä luontoarvoja. Haukilammennevan Natura-alueen lisäksi mm. Raatoneva on kaunis suoalue metsälain (1093/1996) 10 §:n suojelemin metsäsaarekkein. Alueella elää Peurainnevan susilauma, sekä siellä on tehty toistuvasti havaintoja karhusta, ahmasta ja ilveksestä. Alueen kaakkoispuolella muutamien kilometrien päässä on myös	vaikutusalueen pohjavesialueisiin. Vaikutukset pohjavesialueisiin tulee selvittää tarkemmin osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua osayleiskaavan ja YVA:n yhteydessä. Tällöin voidaan huomioida myös mm. voimaloiden määrä ja tarkempi sijoittuminen alueella, mitä ei ratkaista yleispiirteisessä maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaan suunnitteluun liittyen suunnittelumääräys, jonka mukaan "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- pohjavesiin --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset". Maakuntakaavassa osoitetaan lisäksi tärkeät tai muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet. Alueille annettavan suunnittelumääräyksen mukaan "aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että ne eivät vaaranna pohjavesialueen vedenkäyttöä, pohjaveden laatua tai määrää". Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita perustetuille luonnonsuojelualueille tai Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille. Tuulivoimaloiden alueiden ja niiden vaikutusalueen luontoarvoja on maakuntakaavan laadinnan aikana selvitetty useissa maakuntakaavatasoisissa selvityksissä, mm. maa- ja
---	---

<i>petolintujen (sensitiivisiä lajitietoja häivytetty)</i> reviirejä. Alue sijaitsee maakunnan ja Seinäjoen reuna-alueilla, jonka vuoksi se on lähitienoon rauhallisimpia ja vähäasutuisimpia seutuja. Vähäinen asutus ja toiminta alueella on osaltaan ylläpitänyt monimuotoista luontoa ja lajistoa. Tuulivoimaloiden sijoittaminen alueelle herättää huolta, koska lisääntyvä toiminta rikkoi paikoin jopa erämaisen hiljaisuuden. Vaikka alue onkin vähäisen asutuksen vuoksi soveltuva tuulivoimalle, herää jälleen kysymys kumpi on tärkeämpää, häiritsemätön luonto vai sitä rikkova energiantuotanto. Niittunevan tuulivoima-alueen ja sen eteläpuolella olevan tuulivoima-alueen (Selvitysalue 9) vaikutuksia myöskään Käskyvuorelta nähtyyn maisemaan ei ole juurikaan huomioitu. Käskyvuoren huippu sijaitsee 150 metriä Etelä-Pohjanmaan rajan ulkopuolella, mutta vaikutukset sieltä nähtävään näköalaan tulee huomioida myös Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa. Käskyvuori on osa Pirkanmaan, Pohjois-Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan rajaseudulla sijaitsevaa Lauhavuori-Hämeen kangas Unesco Global Geoparkia. Käskyvuoren laella on laavu ja näkötorni, jonka näkymät aukeavat Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan suuntaan. Käskyvuorelta näkymät Etelä-Pohjanmaan ylle ovat ainutlaatuiset, ja tuulivoimaloiden sijoittaminen tämän näkymän etualalle voi olla maisema- ja kulttuuriarvon kannalta kohtalokasta.	merikotkaan sekä sääkseen ja Natura 2000 -verkostoon kuuluviin alueisiin liittyen. Lisäksi liitto on tilannut Luonnonvarakeskuksesta metsäpeuroihin ja susiin liittyviä aineistoja. Tehtyjen selvitysten perusteella maakuntakaavaprosessissa on tehty tuulivoimaloiden alueille rajoituksia liittyen esim. maakotkien ydinreviireihin ja annettu suunnittelumääräyksiä, joiden mukaisesti luontoarvoja tulee huomioida osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavaehdotukseen sisältyvässä tuulivoimaa koskevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä todetaan mm. seuraavasti: "Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset vakituiseen ja loma-asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, pohjavesiin, kansallispuistoihin, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset." Lisäksi Peurainnevan tuulivoimaloiden alueelle annetaan seuraava aluekohtainen suunnittelumääräys: "Tuulivoimaloiden alueen 9 (Peurainneva, Seinäjoki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida läheisen Käskyvuoren ulkoilu- ja retkeilyalueen virkistysarvojen säilyminen."
--	---

Kaavakartassa ei ole näkyvillä eikä vaikutusten arvioinnissa ole otettu huomioon osittain tuulivoima-alueen sisälle jäävää Jännekiven soranotto- ja kallionmurskausaluetta. Alueella on tehty murskaustoimintaa vuodesta 1999, hiekanottoa sen eteläosista 1960-luvulta lähtien. Onko tuulivoima-alueen valinnassa mietitty alueen soveltuvuutta tähän tarkoitukseen, kun Jännekivellä tehtävä louhinta tehdään räjäyttämällä? Räjäytyksen aiheuttamien kallioperän tärähdysten vuoksi täytyy voimaloiden sijainti miettiä huolellisesti ja mahdollisesti esittää murskan ympärille riittävän isoa suojavyöhykettä. Tuulivoiman tuotanto ei myöskään saa rajoittaa murskan toimintaa, eikä toiminnanharjoittaja voi olla vastuussa, jos räjäytysten aiheuttamat tärähdykset aiheuttavat ongelmia tai vaurioita tuulivoimaloiden perustuksiin. Tuulivoima-alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös murska-alueen laajentuminen, eikä tuulivoimaloiden sijoittuminen saa estää kallioon louhitun montun tai toiminnan laajentumista. Jännekiven alueen eteläosissa on huomioitava myös hiekanottoalueet. Hiekan otolle ei ole voimassa olevaa lupaa, mutta ne ovat hiekkavarantojen puolesta käyttöönotettavissa, mikäli tarve vaatii. Toiminta hiekkamontuilla ei saa estyä tuulivoimatuotannon vuoksi. Kaiken kaikkiaan alueella esiintyy runsaasti tuulivoimaa rajoittavia tekijöitä, minkä vuoksi alue ei välttämättä ole tuulivoiman tuotannolle paras mahdollinen.	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden alueita ei ole kategorisesti rajattu maa-aineisten ottoalueiden ulkopuolelle. Toiminnan huomioiminen tulee tehtäväksi osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavassa annetaan tähän liittyen suunnittelumääräys, jonka mukaan "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- elinkeinoihin --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia". Maakuntakaavatason selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella ei ole tullut esiin sellaisia seikkoja, joiden vuoksi alueelle ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen merkintää maakuntakaavassa.
---	--

	Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 23	Vastine
Palaute Etelä-Pohjanmaa 2050 maakuntakaavaehdotukseen Maakuntakaavaehdotus 2050 perustuu vuosien työhön, laajaan tausta-aineistoon, strategiassa esitettyyn analyysiin maakunnan olosuhteista ja kuvaukseen tavoiteltavasta tulevaisuuden tilasta. Ison organisaation tuottaman tietomassan ja julkisorganisaatioiden lausuntojen välissä yksittäinen palaute joutuu helposti puristuksiin ja voi jäädä näin omaan arvoonsa. Kun on mukana osallisena kaavoitusprosessissa alusta alkaen, sen useat lausuntovaiheet antavat yksittäisellekin mielipiteelle mahdollisuuden nousta valmisteluun ja päätöskeskusteluun.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Merkitään tiedoksi.

Toki palautteen pitää olla perusteltu ja linjassa maakuntakaavatason tavoitteiden kanssa. Perusteet ovat nyt riittäneet Lapualla sijaitsevan Honkimäen talon ja sitä ympäröivän kulttuurimaiseman osalta, jotka ovat mukana nyt nähtävillä olevassa ehdotuksessa. Monivaiheisen kaavoitusprosessin etuna on, että sen kuluessa kaikkien osapuolten ajatukset täsmentyvät ja luottamus päätösten oikeellisuuteen kasvaa. Jos maakuntakaavaehdotuksen perustalta pitäisi tehdä vain yksi johtopäätös, olisi se: Luonnon kestävyys on otettava ihmisen toiminnassa huomioon aikaisempaa paljon tarkemmin. Tämän takia ei ole perusteltua, että ekologisten yhteyksien kartta on jätetty oikeudellisten vaikutuksien ulkopuolelle. Tämä viestii siitä, että asia asetetaan vähemmän merkitykselliseksi verrattuna muihin alueidenkäyttömuotoihin. Lehtitiedoissa (Ilkka-Pohjalainen 4.4.2024) esitetty pelko viheryhteysmerkintöjen toimintaa aiheuttavista rajoituksista ei ole relevantti siihen nähden, mikä on ihmisen toiminnan ja luonnon tilan välinen suhde tällä hetkellä. Vaikka ekologistia yhteyksiä esittävä kartta on korvattu kompromissina koko maakuntaa koskevalla sanallisella suunnittelumääräyksellä, näyttää siltä, että asiassa on pistetty pää pensaaseen. Kun todellisuus esitetään kuvana, sitä ei uskalletakaan ottaa huomioon. Pahinta on, että ihmisen toiminnan seuraukset ilmenevät sekä kulttuurisessa että luonnon ekosysteemeissä vähitellen ja	Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus on tammikuussa 2024 evästännyt maakuntakaavan jatkovalmistelua siten, että viheryhteystarpeen merkinnät tulee poistaa ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita edistää kaavassa muulla tavoin. Yksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteista on ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteen täyttämiseksi maakuntakaavaehdotukseen on lisätty koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys koskien ekologisten yhteyksien turvaamista maankäytön suunnittelussa. Lisäksi ekologiin yhteyksien huomioimisesta annetaan suunnittelumääräykset myös mm. tuulivoima-alueiden ja liikenneväylien suunnitteluun liittyen. Vaikka viheryhteystarpeen merkinnän puuttuminen oikeusvaikutteisesta kaavakartasta vaikuttaa vaikutusten arvioinnin mukaan heikentävästi luontoarvoihin, täyttää kaavaratkaisu kokonaisuudessaan vaikutusten arvioinnin mukaan maakuntakaavan tavoitteet ja sisältövaatimukset ja
---	--

havaitaan tai todetaan monasti liian myöhään. Tämän takia ehdotan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon viitaten vielä harkittavaksi, että ekologisia yhteyksiä kuvaava kartta otetaan myös oikeudellisten vaikutuksien piiriin koko maakuntaa koskevan sanallisen määräyksen rinnalle.	valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä edistää maakuntastrategian tavoitteiden toteuttamista. Lisäksi liitto on laatinut mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tuloksiin perustuvan Etelä-Pohjanmaan ekologista verkostoa kuvaavan teemakartan, joka ei ole oikeusvaikutteinen.
--	---

Yksityishenkilö 24	Vastine
Kuorasjärven kesämökkikiinteistön omistajana sekä Kuortaneentie-Kallioniemi tiekunnan osakkaana vastustan ehdottomasti tuulivoimaloiden kaavoituksen hyväksymistä Kuorasjärven pohjoispään vapaa-ajan asuntojen sekä Kuorasjärventien läheisyyteen!! Tuulivoimalat muuttaisivat mökkiläisten elinympäristöä ja niiden aiheuttamat haitat olisivat jatkuvia sekä yksityistien varressa olevista tuulimyllyistä aiheutuu vaaraa tiellä liikkuville.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Muistutuksessa tuodaan esiin Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia mm. vapaa-ajan asutukseen, viihtyisyyteen, virkistyskäyttöön, kiinteistöjen arvoon ja maisemaan. Muistutuksessa ja Etelä-Pohjanmaan liiton tuulivoimaselvityksissä on tunnistettu pääosin samankaltaisia vaikutuskohteita. Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella alueelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta. Lisäksi maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajauksia on ko. alueilla tarkistettu kaavan laadinnan aikana mm. huomioimalla 1,5 km etäisyys vakituiseen ja loma-asutukseen, jättämällä

Virkistyskäyttöalue ei ole oikea paikka tuulivoimaloille. Kukaan ei halua katsella tuulivoimalanäkymää rannalla ollessaan tai järvellä liikkuessaan. Eli ei Leviäkankaan (Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan) eikä Pauhusaaren (Palopättäränmäen) tuulimyllyjä lähellekään järviolueita eikä liioin asuntoalueita. Tällä alueella on todella vähän järviä ja veden äärellä olosta pitää päästä nauttimaan. Myllyt sellaiseen paikkaan, jossa ne eivät häiritse melullaan ja välkkeellään vapaa-ajastaan nauttivien ihmisten rauhaa! Miten tuollaiset tuulivoimalat sopivat järvimaisemaan? Eivät mitenkään! Voimalat hallitsisivat haitallisesti järvimaisemaa. Järvelle kuuluu luonnon äänet eikä tuulimyllyjen lapojen viuhuna. Lisäksi vesi kantaa ääniä todella pitkien matkojen päähän. Kuinka paljon melua syntyy, jos lähettyvillä on 42 tuulimyllyä?? Ihmisten vapaa-ajan vietto pilaantuu välke- ja äänihaitoista.	kaavarajauksen ulkopuolelle Kouran kylän itäpuolella kaavaluonnoksessa mukana ollut "sakara" ja rajaamalla alueita petolintuihin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi. Tuulivoimalat tulevat muuttamaan lähialueidensa maisemaa. Se, millä tavoin maisemavaikutuksia lievennetään ja mikä kullakin alueella katsotaan hyväksyttäväksi maiseman muutokseksi, ratkaistaan lopullisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä ja kuntien tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, ja annetaan esimerkiksi tuulivoima-aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä maisemavaikutusten huomioimisesta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Tähän liittyen maakuntakaavassa annetaan myös suunnittelumääräys, jonka mukaan <i>"Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia"</i>. Suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi.
---	---

Onko kenelläkään päättäjistä kesämökkiä tuulivoimala-alueella? Haluaisitteko te olla tuollaisen näkymän äärellä vapaa-ajallanne? Laittakaapa omalle kohdallenne tämä tilanne. Miten saat esim. mökkisi myytyä tuollaiselta alueelta sen jälkeen kun et itse enää jaksu sitä hoitaa? Jätetäänkö se mätänemään paikoilleen? Kukaan ei osta "rauhan tyyssijaa" tuulivoima-alueelta.

Entä kuka korvaa kiinteistön arvon alenemisen?

Kuorasjärven läheisyydessä on mm. Kuhjonnevan pitkospuut, joita tullaan käyttämään muualtakin kuin mökkialueelta. Talvisin Kuhjonnevalla kulkee hiihtoladut ja sinne on kökkätyönä tehty ojien ylitykseen siltoja, samoin kuin pitkospuut alueelle on tehty mökkiläisten kökkätyönä. Kuka sinne uskaltaa hiihtämään, kun pitää varoa ettei tuulimyllyjen lavoista irtoa lumi- tai jääpaakkuja ja osu hiihtäjään?

Maakuntakaavasta julkisen kuulemisen aikana saatu palaute viedään Etelä-Pohjanmaan maakuntahallituksen käsiteltäväksi (kaavaluonnos- ja ehdotusvaiheet). Maakuntahallitus merkitsee käsittelyssään saadun palautteen tiedoksi ja hyväksyy siihen laaditut vastineet. Päätöksentekijöillä, eli maakuntahallituksen jäsenillä on pääsy kaikkiin alkuperäisiin palautteisiin.

Tuulivoiman vaikutuksista kiinteistöjen arvoon on liitossa tiedossa yksi Suomessa toteutettu tutkimus sekä kansainvälisiä tutkimuksia. Tutkimusten tulokset eivät ole yksiselitteisiä ja kiinteistöjen arvon muodostumiseen vaikuttavat tuulivoiman etäisyyden ja näkyvyyden lisäksi mm. kiinteistöjen sijainti ja kunto.

Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman vaikutusta kiinteistöjen arvon kehitykseen selvitetään sekä laajempaa tarkasteluna että hankekohtaisissa arvioinneissa siltä osin, kun se on mahdollista.

Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Etelä-Pohjanmaan liiton käsityksen mukaan voimaloista putoavan jään aiheuttamat vahingot ovat jäätävällä säällä mahdollisia, mutta harvinaisia ja niitä pyritään ehkäisemään eri keinoin. Ehkäisy- ja varoitusmenetelmät ratkaistaan kunkin hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Myös marjastajia ja sienestäjiä liikkuu alueella paljon syksyisin. Heidän turvallisuutensa täytyy ottaa huomioon. Kiinteistöni on ollut suvun hallussa jo 1950-luvulta lähtien. Olen jäämässä lähiaikoina eläkkeelle ja tarkoitus on viettää entistä enemmän aikaa vapaa-ajan asunnolla (yksilöiviä tietoja häivytetty). Lähin Kuortaneen alueen tuulimyllyistä tulisi sijaitsemaan n. 2,5 km päässä mökistäni ja Seinäjoen tuulimyllyistä lähin n. 4 km päässä. Miten käy tv- ja radioyhteyksien? Nuoremmat mökkiläiset tekevät etätöitä vapaa-ajan asunnoilla eikä Lapuan suunnassa olevien tuulivoimaloiden saa estää Simpsiöltä tulevaa tv-signaalia eikä matkapuhelinyhteydet saa pätkiä tai huonontua. Tämä vaikuttaa jo turvallisuuteenkin. Mitä teet, jos pitäisi soittaa hätäkeskukseen eikä puhelinyhteys toimi? Eiköhän maakunnasta löydy peltoa ja metsää, niin ettei asutusten ja vapaa-ajan asutusten lähelle tarvitse tällaisia voimaloita rakentaa.	Radio- ja tietoliikenneyhteyksiä koskevat asiat ratkaistaan osana tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa
--	--

	seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

Yksityishenkilö 25 (2 hlöä)	Vastine
Mielipide, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, Huomisen lakeus 2050 12.5.2024 Lapualle ja Seinäjoelle ollaan kaavoittamassa Hietikonneva (alue 5) nimistä tuulipuistoaluetta, jossa jopa 300 m korkeat 45 kpl (Isovuori ja Lamminneva-hankkeet) tuulivoimalaa on suunniteltu yli 5500 hehtaarin kokoiselle alueelle. Rakennettavat tuulivoimalat ovat Suomen korkeimpia ja ne on suunniteltu kehittyvän asutun alueen keskelle, jossa tuulivoimaloiden vaikutusalueella on yli 15000 ihmistä. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokas (VAMA) Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema (etäisyys n. 6 km) sekä maakunnallisesti arvokas Nurmonjoen kulttuurimaisema (etäisyys n. 1 km). Molemmille alueille ennätysellisen korkeat tuulivoimalat näkyvät merkittävästi,	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksessa osoitetaan Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueen merkintä. Osittain samalla alueella on lisäksi käynnissä muistutuksessa esiin tuodut tuulivoimahankkeet. Maakuntakaavassa ei suunnitella voimaloiden tarkempia yksityiskohtia, kuten voimalamääriä ja korkeuksia, vaan ne määritellään osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

sekä korkeudeltaan, että määrältään. Malliesimerkkinä tästä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan näkymäalueanalyysin [1] kuva 30, kuvauspiste 9, joka sijaitsee Nurmonjoen kulttuurimaiseman alueella (etäisyys 2,9 km). Kuvasta (myös liitteenä [2]) on havaittavissa selvästi, että suunniteltu tuulipuisto muuttaa täysin, käytännössä tuhoaa, molempien alueiden lakeusmaiseman horisontissa selkeästi korkeina erottuvilla tuulivoimaloilla. Vaikutus on erityisen voimakas Nurmonjoen kulttuurimaisemassa, joka mukailee suunnitellun tuulipuiston reunaa. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon valtion viranomaisten toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa. 300 m korkeudelle nousevat tuulivoimalat, joiden valaistu napa nousee 210 m korkeudelle, näkyvät laskennallisesti lakeusalueella jopa 61,8 km ja 51,7 km (napa) päähän. Koska sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman että Nurmonjoen kulttuurimaiseman olennaisena osana on myös lakeusnäkymä, suunniteltu tuulivoimapuisto muuttaa merkittävästi näiden kulttuuriympäristöjen maisemaa ja luonnonpiirteitä. Etelä-Pohjanmaan lakeusmaisemat ovat tärkeä osa niin valtakunnan kuin maakunnan ominaispiirteitä ja siksi ne on tärkeää säilyttää kulttuurillisesti muuttumattomina. Lisäksi tuulivoimapuisto	Tuulivoimalat tulevat muuttamaan lähialueidensa maisemaa. Se, millä tavoin maisemavaikutuksia lievennetään ja mikä kullakin alueella katsotaan hyväksyttäväksi maiseman muutokseksi, ratkaistaan lopullisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä ja kuntien tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, ja annetaan esimerkiksi tuulivoima-aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä maisemavaikutusten huomioimisesta. Maakuntakaavassa Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueelle annetaan aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan <i>"yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa."</i>
--	---

todennäköisesti estää sijainniltaan hyvällä paikalla olevan Nurmonjoen kulttuurimaisema-alueen kehittämisen asuinkäyttöön jatkossa sen aiheuttamien haittojen takia. Maakuntakaavan ensimmäisen kommentointikierroksen vastineessa todettiin, että a) Hietikonnevan alueen etäisyys asutuksesta varmistetaan olevan vähintään 1,5 km ja b) että tuulivoimaloiden korkeus määritetään erikseen hankkeissa eli havainnekuvan korkeus on vain esimerkki, joka tarkentuu. Liittyen kohtaan a) valitettavasti 1,5 km etäisyys asutuksesta ei ole riittävä haittojen välttämiseksi olemassa olevalle asutukselle. Lähikunnissa (Ilmajoki ja Evijärvi) riittäväksi etäisyydeksi on määritelty 3-4 km. Tämäkään etäisyys ei estä ainutlaatuisen lakeusmaiseman tuhoutumista, vaikka voikin auttaa muiden haittojen (melu, välke) osalta. Kohtaan b) liittyen, Lamminnevan tuulivoimaloiden, jotka muodostavat suurimman osan Hietikonnevan tuulivoimaloista, suunniteltu korkeus on rajattu nimenomaan 300 metriin [3], joten haitat ovat täysin todellisia kymmenien kilometrien säteellä lakeusalueella havainnekuvien mukaisesti. Ehdotamme, että Hietikonnevan kaavoituksesta tuulipuistoalueeksi luovutaan perustuen yllä oleviin seikkoihin. Mikäli Hietikonnevan tuulipuistoalue kaavoitetaan, huomisen lakeutta ei valitettavasti enää ole.	Maakuntakaavan suunnittelumääräykset on huomioitava hankkeiden vaikutusten arvioinneissa ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sekä perusteltava, miten suunnittelumääräykset toteutuvat hankkeissa. Ks. aiempi vastine. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle. Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueella ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja,
--	--

Tämän lisäksi uudesta maakuntakaavaversiosta on poistettu viheryhteystarvemerkinnot, jotka turvaavat maakuntatasolla luonnon monimuotoisuutta ja merkittäviä ekologisia yhteyksiä. Niiden poistolle ei ole perusteita, koska yksittäisten paikallisten hankkeiden on mahdoton turvata ekologisia yhteyksiä maakuntatasolla. Viheryhteystarvemerkinnot nimenomaan auttavat ja ohjaavat tässä. Näin ollen ehdotamme, että viheryhteystarvemerkinnot palautetaan.	joiden vuoksi alueelle ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus on tammikuussa 2024 evästänyt maakuntakaavan jatkovalmistelua siten, että viheryhteystarpeen merkinnot tulee poistaa ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita edistää kaavassa muulla tavoin. Yksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteista on ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteen täyttämiseksi maakuntakaavaehdotukseen on lisätty koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys koskien ekologisten yhteyksien turvaamista maankäytön suunnittelussa. Lisäksi ekologisiin yhteyksien huomioimisesta annetaan suunnittelumääräykset myös mm. tuulivoima-alueiden ja liikenneväylien suunnitteluun liittyen.
---	--

Lähdeviitteet: 1. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, Liite 2: Näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet, s. 27, Kuva 30: KP9, TV5, https://epliitto.fi/tiedostot/Liite_2_B_110_Nakymaalueanalyysi_ja_valokuvasovitteet_web.pdf, viitattu 25.2.2023 2. Näkymäalueanalyysi, Kuva 30, KP9, TV5, etäisyys 2,9 km, sähköpostin liite 3. Lamminnevan tuulivoimahanke, https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/lamminnevan-tuulivoimahanke-seinajoki-ja-lapua, viitattu 12.5.2024 Liite 1:	Vaikka viheryhteystarpeen merkinnän puuttuminen oikeusvaikutteisesta kaavakartasta vaikuttaa vaikutusten arvioinnin mukaan heikentävästi luontoarvoihin, täyttää kaavaratkaisu kokonaisuudessaan vaikutusten arvioinnin mukaan maakuntakaavan tavoitteet ja sisältövaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä edistää maakuntastrategian tavoitteiden toteuttamista. Lisäksi liitto on laatinut mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tuloksiin perustuvan Etelä-Pohjanmaan ekologista verkostoa kuvaavan teemakartan, joka ei ole oikeusvaikutteinen.
---	---

Kuva 30: KP9. TV5. Lähin etäisyys 2,9 km

Yksityishenkilö 26

Lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 ehdotuksesta

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaehdotukseen on esitetty tuulivoimaa-alueeksi Harjankankaan alue numero 36 Kauhajoella/Kurikassa.

Kyseinen alue ei sovellu tuulivoimatuotantoon.

- Alue on Ikkeläjärven tärkeimpien pohjavesi ja vedenottamoalueen vaikutusalueella. Vaikutus on kolmen eri vesiosuuskunnan vedenottoon. Koivuniemen vesiosuuskunta, Hakokallion vesiosuuskunta sekä Rytinevan vesiosuuskunta. Mikäli suunniteltu alue osoitettaisiin maakuntakaavassa tuulivoimarakentamiselle, otettaisiin tietoinen riski pohjavesien

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Palaute koskee maakuntakaavassa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta nro 36, Harjanneva.

Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita pohjavesialueille. Maakuntakaavassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä alueiden käytön suunnitelmassa ei kuitenkaan voida selvittää tarkemmin tuulivoimatuotantoon potentiaalisten alueiden vaikutuksia vaikutusalueen pohjavesialueisiin. Vaikutukset

pilaamisesta. Jo pelkästään siivistä vuosien mittaan hioutuva ja irtoava lasikuitu ja muu komposiittimateriaali on terveydelle erittäin haitallista ja sen kulkeutuminen myös pohjavesiin on täysin mahdollista. Esimerkiksi Ilmatar Suomen tuulivoimahankkeen mukaan tälle luontoalueelle tuotaisiin betonia n. 36700 kuutiota eli n. 88 216 128 kg (Kun perustuksen koko D 30m L 4m), rauditusrautaa n. 10 650 000 kg. Tämän lisäksi mm. tuhansia litroja koneistojen vaihteistoöljyä, tuulimyllyn rungon ja koneiston massiiviset rakenteet, -siipineen. Alueella tehtäisiin mittavia maanrakennus töitä, joiden vaikutukset pohjavesiin voivat olla arvaamattomat. - Voimalat sijoittuisivat asutun Ikkeläjärven kylän eteläpuolelle, jolloin haittavaikutukset korostuvat. Auringon tuoma välkevaikutus tulee suoraan asutulle alueelle, vallitsevat tuulet tulevat voima-alueelta, joka tehostaa voimaloiden meluhaittoja. Maisemahaitta esimerkiksi Ilmatar Suomen suunnitelmien mukaisilla jättiläisillä (tuulivoimalan korkeus 350m) on valtava.	pohjavesialueisiin tulee selvittää tarkemmin osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua osayleiskaavan ja YVA:n yhteydessä. Tällöin voidaan huomioida myös mm. voimaloiden määrä ja tarkempi sijoittuminen alueella, mitä ei ratkaista yleispiirteisessä maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaan suunnitteluun liittyen suunnittelumääräys, jonka mukaan "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- pohjavesiin --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset". Maakuntakaavassa osoitetaan lisäksi tärkeät tai muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet. Alueille annettavan suunnittelumääräyksen mukaan "aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että ne eivät vaaranna pohjavesialueen vedenkäyttöä, pohjaveden laatua tai määrää". Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaan suunnitteluun liittyen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset vakituiseen ja loma-asutukseen, --- maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoinhin --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. -- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava,
---	---

- Ikkeläjärvellä sijaitsee Kauhajoen vähäisistä vesialueista suuri järvi, jonka virkistysarvo on merkittävä. Melu, maisema ja myös mahdolliset välkehaitat ovat alueelle laajan vesialueen korostamina suuret. - Ikkeläjärven ja myös alueen lasku-uoman, Rytiluoman, suojelu- ja kunnostushankesuunnitelmissa merkittävimmiksi ongelmakohdiksi on todettu Rytiluoman latva- ja irtoava maa-aines, joka kulkeutuu Rytiluomaa pitkin Ikkeläjärveen. Voimalaitoshanke toteutuessaan on vahvasti ristiriidassa sekä Rytiluoman, että Ikkeläjärven suojelun ja myös kunnostussuunnitelmien kanssa. Valtavat maansiirtotyöt tällä alueella romuttaisivat vesistönsuojelutavoitteet Ikkeläjärven ja myös Rytiluoman osalta. Ikkeläjärvi on Kauhajoelle tärkeä vesistö, järven laskujoki Ikkelänjoki on luokiteltu erityissuojelluksi vesistöksi maakuntakaavassa ja Rytiluoma on Ikkeläjärven merkittävin järveen laskeva uoma. - Mahdollisien tuulivoimaloiden vaikutusalueella on elinkeinotoimintaa, joiden toimintaa perustellusti haitattaisiin, jos alueelle tuotaisiin tämän tapainen voimalaitosalue. Alueelle tulevalla toimijalla ei ole oikeutta tämän tapaisen	ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia." Tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun, välkkeeseen ja maisemavaikutuksiin vaikuttavat ennen kaikkea myllyjen koko, tyyppi ja tarkka sijainti. Nämä ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, esimerkiksi osana ympäristövaikutusten arviointia. Tarkemmassa suunnittelussa on myös huomioitava maakuntakaavassa annetut suunnittelumääräykset. Tuulivoimahankkeiden vaikutuksia pintavesiin tarkastellaan osana hankkeiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua, tyypillisesti osana ympäristövaikutusten arviointiprosessia. Tällöin vaikutuksia voidaan arvioida perustuen tarkempiin suunnitelmiin voimaloiden, teiden ja muiden rakentamistoimenpiteiden sijainneista. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevan yleisen suunnittelumääräyksen mukaan myös elinkeinoin kohdistuvat vaikutukset tulee ottaa huomioon tuulivoimahankkeiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, ja haitallisia vaikutuksia on pyrittävä ehkäisemään.
---	---

haitan tuottamiseen ja alueella jo olemassa olevan elinkeinotoiminnan ja olemassaolon vaarantamiseen. - Tuulivoimaloilla vaarannetaan uhanalaiseksi luokiteltuja lajeja. Alueella mm. uhanalaiseksi luokiteltu <i>petolintu (sensitiivinen laji häivytetty)</i>, erittäin uhanalaiseksi luokiteltu susi ja silmälläpidettäväksi lajiksi määritelty karhu.	Maakuntakaavan laadinnan taustaksi on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (Tikkanen, Ekbländ & Tuohimaa 2022). Selvityksen tuloksena on saatu tarkastelu, jossa on arvioitu maa- ja merikotkan kannalta soveltuvimpia teoreettisia voimalasijainteja. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimarakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin." Lisäksi maakuntakaavassa annetaan Harjannevan tuulivoimaloiden alueelle seuraava aluekohtainen suunnittelumääräys: <i>"alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueilla todettujen suurten petolintujen reviireihin. Voimaloiden määrä ja sijainti tulee suunnitella siten, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostu reviirille suunniteltavien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa."</i> Kaavan taustalle on hankittu Luonnonvarakeskukselta paikkatietoaineisto (GPS-panta-aineisto ja Tassu-järjestelmän havainnot) susien eniten käyttämistä alueista ja ydinalueista
--	--

- Tuulivoimaloiden tuominen Harjankankaan alueelle, ei nauti alueen asukkaiden hyväksyntää, mikä pitää olla lähtökohta tämän laatuksille ja laajuisille hankkeille. 82% alueen maanomistajista vastustaa esimerkiksi Ilmattaren hanketta alueelle. Kaikista vastanneista 74% (hankkeen YVA-selvitys 5.1.7). Suunnitellun kaltaisilla voimaloilla viedään pois ne mitkä ovat alueen yksistä suurimmista arvoista ja sen vahvuuksista - hiljaisuus, maisema ja rauha elinympäristö niin ihmisille, eläimistöille kuin muulle luonnolle. Tuulivoimalat tälle alueelle olisivat epäinhimillisiä voimalarakennuksia, joita suunnitellaan 2500 hehtaarin hankealueelle 13 kpl. Nämä voimalat olisivat 350 metrin kokonaiskorkeudella (korkeudessa pyörivien roottoreiden pyyhkäisy pinta-ala on n. 5 hehtaaria/mylly, siivet pyörisivät yhteensä 63,8 hehtaarin ilmapinta-alalla). Niiden massiivisen kokoiset generaattorikoneistot olisivat tuottamassa melua ja maisemahaittaa 225 metrin korkeudessa	Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Luonnonvarakeskuksen aineistoja on hyödynnetty tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa (FCG 2022a), Natura-arvioinnissa (Sitowise 2024) sekä maakuntakaavaratkaisussa ja kaavan vaikutusten arvioinnissa (Sweco 2024). Tuulivoimalle annettava koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys velvoittaa huomioimaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa eläimistön ja luontoarvot, mikä koskee myös mm. sutta ja muita suurpetoja. Suden, ilveksen ja karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee hävittämis- ja heikentämiskielto (luonnonsuojelulaki 68 §, 78 §). Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin periaattein koko maakunnan alueella. Harjannevan tuulivoimaloiden alueella ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi alueelle ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen
---	---

- Sisällyttämällä Harjankankaan alue tuulivoimakaavaan, olisi sillä mahdollisesti peruuttamattomat vahingot ja vaikutukset, esimerkiksi kerran pilattu pohjavesi on lopullisesti pilattu. - Sisällyttämällä Harjankankaan alue tuulivoimakaavaan, loukataan sillä ihmisten oikeutta terveeseen elin- ja vapaa-ajanympäristöön, oma asuinpaikka pitää olla turvattu. Etelä-pohjanmaan maakunta liiton pitää olla osaltaan sen turvaaja ei tuhoaja.	edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. ks. vastine yllä ks. vastine yllä
---	---

Yksityishenkilö 27	Vastine
Hyvät vastaanottajat. Ilkka-Pohjalaisen mielipideosastolla oli 6.5.2022 asiantunteva ja ajatuksia herättävä Esko Kuivalaisen kirjoittama juttu vt 18 linjauksesta välillä Seinäjoki-Ähtäri. Siinä päädyttiin johtopäätökseen, että Alavus ja Kuortane ohitettaisiin ja rakennettaisiin Ruismäestä Töysään suora yhteys, joka olisi samalla lyhin ja nopein yhteys Seinäjoelta Ähtäriin.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti kaavan "tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin." Liitto katsoo, että maakuntakaavan tarkkuustaso huomioiden Valtatie 18 Seinäjoki - Alavus: Pääsuuntaselvitys täyttää lain vaatimuksen. Selvitystyössä ovat olleet edustettuina Väylävirasto tienpitäjänä, Etelä-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja

Jostain syystä selvitysryhmä ei laskenut tälle vaihtoehdolle HK- suhdetta, vaikka se olisi mielestäni järkevin vaihtoehto tämän valtatie linjaukselle, ja se hyödyttäisi parhaiten todella laajaa aluetta ja suurta väestöpohjaa Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Keski- Suomessa. Toivonkin, että tämän linjauksen HK- laskettaisiin, ja että tämä yhteys merkittäisiin vaihtoehto reitiksi tulevaan maakuntakaavaan. Tälle linjaukselle on mielestäni monta hyvää perustetta: - Tielinjan olisi järkevää kulkea koko matkaltaan Seinäjoki-Haapamäki radan pohjoispuolta. - HK-suhde muodostuu 70-80 % aikakustannus- ja ajoneuvokustannus-säästöistä ja kun tie lyhenee, niin myös HK-suhde paranee, kuten tässä Ruismäki-Töysä linjauksessa kävisi. Tämän lisäksi tien lyhenemisellä on suuri merkitys elinkeinoelämälle. - Asutusta ja liittymiä tällä reitillä olisi paljon vähempi kuin suunnitellulla Sydänmaan linjauksella.	ympäristökeskus, alueen kunnat sekä Etelä-Pohjanmaan liitto. Työ on laadittu Väyläviraston suunnitteluohjeiden mukaisesti. Pääsuuntaselvitys on laadittu ns. puhtaalta pöydältä tutkien nykyisten ohjeiden pohjalta parhaat ja toteutettavimmat vaihtoehdot valtatie 18 kehittämiseksi Seinäjoen ja Alavuden Hakojärven välille. Mikään taho ei työssä esittänyt muistuttajan esittämää linjausvaihtoehtoa. Selvityksen perusteella Etelä-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut, että valtatie linjaus tulee jatkossakin perustua olemassa olevaan linjaukseen ja sen kehittämisvaihtoehtoihin. Merkitään huomiot tiedoksi. Tielinjaus voi ylittää Seinäjoki-Haapamäki radan, mutta tasoylikäytäviä ei tulisi tulevaisuudessa enää olla. Tähän maakuntakaavan merkinnöillä pyritään. Myös pääsuuntaselvityksessä valittu vaihtoehto lyhentää matkaa ja matka-aikaa. Sydänmaan linjauksen tarkka sijainti ja liittymäjärjestelyt tullaan ratkaisemaan mahdollisessa tiesuunnitelmassa. Valtatie 18 Seinäjoki-Veneskoski osuuden liikennemäärä on vuonna 2023 ollut noin 5600 ja seututien 697 (Kuortaneentie) noin 2600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Mikäli valtatie 18 liittymä siirtyisi kohti Seinäjokea (VE 1 b), olisi Seinäjoen ja
--	---

Lisäksi haluaisin muistuttuttaa, että suunniteltu VE 1 b vaihtoehto Seinäjoelta Kouraan on kallis ja turha, koska väli Seinäjoki-Veneskoski on jo nyt levitetty valtatietasoisiksi yhteydeksi.	Veneskosken välinen liikennemäärä kuitenkin noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa. On hyvä, että tuota liikennemäärää varten on olemassa valtatietasoinen yhteys. Maakuntakaavaehdotukseen on Seinäjoki-Veneskoski-osuudelle merkitty kevyen liikenteen yhteystarvemerkinä. Tarve turvallisen kevyen liikenteen väylän toteuttamiseen on olemassa kaikissa valtatien 18 linjausvaihtoehdoissa.
---	--

Yksityishenkilö 28	Vastine
Päivää. Seinäjoen kaupungin omistamalle maalle rakennettakoon runsaasti myllyjä, mutta ainakin Veneskosken-Kourantien kohdalla 3-5 läntisintä myllyä täytyy poistaa tai siirtää itään päin, kuten viime kokouksessa voimakkaasti kritisoiitiin. Nämä ko. myllyt loistavat eniten läheiseen Kouran kylätaajamaan ja Kuorasjärven mökkeihin, joista myllyjä runsaasti arvosteltiin. Toivotaan, että uusi voimalinja rakennetaan Kuortaneen kautta Lapualle Fingridin linjalle Seinäjoen, Kyrkösjärven, Törnävän kautta kulkeva uusi ilmavoimalinja on ikävä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Muistutuksessa esiin tuodut asiat koskevat maankuntakaavaan merkitylle Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueelle suunnitellun tuulivoimahankkeen voimaloiden lukumääriä ja sijainteja, sekä muita hankkeen tarkempaan vaikutusten arviointiin ja yksityiskohtaisempaan suunnitteluun liittyviä asioita, joita ei ratkaista maakuntakaavassa. Etelä-Pohjanmaan liitto vastaa maakuntakaavan laadinnasta, eikä vastineessa ota kantaa käynnissä olevan tuulivoimahankkeen yleiskaavaan tai ympäristövaikutusten arviointiin liittyviin huomioihin. Hanketta koskeva palaute pyydetään ystävällisesti suuntaamaan osayleiskaavan ja YVA:n laadintaan.

Myllyjen korkeus Seinäjoen kaupungin alueella, kylien lähellä, voi rajoittaa 250:een metriin. Myllyjen poisto aikanaan, on ohitettu erittäin vähällä huomiolla. Luontoselvitys on liian minimaalinen. Nyt vuokrasopimuksen tehneet ovat lähinnä ulkopaikkakuntalaisia. Me joustamme paljon, kai Ilmatarkin voi joustaa vähäsen.	
--	--

Yksityishenkilö 29	Vastine
-Taajamien kaupunki-maaseutu luokitus: Lapua, Ilmajoki, Kurikka, Kauhajoki, maaseudun palvelukeskus. (Perustuu ilmeisesti SYKE:n aineistoon. Mutta Alajärvi ja Alavus eivät ole mukana luokituksessa.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kaavaselostuksessa Seinäjoen kaupunkiseudun kehittämisvyöhykkeen merkinnän kaavaratkaisun kuvauksessa on esitetty kuva Etelä-Pohjanmaan kaupunki-maaseutuluokituksesta. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämässä kaupunki-maaseutuluokituksessa koko Suomen alue jaetaan seitsemään kuntarajoista riippumattomaan luokkaan. Kaupunki-maaseutuluokituksessa kaupungeiksi lasketaan ne keskustaajamat, joissa asukasmäärä ylittää 15 000.

-Matkailua palveleva suuryksikkö. Todetaan, että ei ole vaikutusta keskustan palveluihin. Kuitenkin Tuurin kauppakeskittymä vaikuttaa Alavuden keskustan palveluihin merkittävästi. -Merkittävää, että turvetuotanto ja maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on saatu	Kaupunkiseuduista rajataan Suomen ympäristökeskuksen luokittelussa aluetehokkuuden perusteella sisempi ja ulompi kaupunkialue. Kaupungin kehysalue kokoa sisemmän ja ulomman kaupunkialueen ulkopuoliset kaupunkiseudun lähitaajamat ja näiden välisen alueen yhtenäiseksi kaupunkialueeksi. Pienet, alle 15 000 asukkaan keskustaajamat luokitellaan paikalliskeskuksiksi ja osaksi maaseutua. Muita maaseutuluokkia ovat: kaupungin läheinen maaseutu, ydinmaaseutu ja harvaan asuttu maaseutu. Tuorein Suomen ympäristökeskuksen kaupunki-maaseutuluokitus on peräisin vuodelta 2018. Matkailua palvelevan suuryksikön merkintä on osoitettu Kauhavan Powerparkiin (20 000 k-m²) ja Alavuden Tuuriin (180 00 k-m²). Alavuden Tuurin nykyinen tilanne perustuu aiemmin tehtyihin suunnitteluratkaisuihin. Powerparkin merkintä ja kaavamääräys perustuvat Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:a varten tehtyyn kaupalliseen selvitykseen ja ELY-keskuksen sekä kaupungin kanssa käytyihin keskusteluihin, joissa PowerParkin kaavamerkinnän ja suunnittelumääräyksen on arvioitu turvaavan Alahärmän keskustan palveluiden säilymisen. Merkitään tiedoksi.
--	---

maakuntakaavaan. Merkittävä ohjausvaikutus niihin. Monessa maakunnassa näitä teemoja ei ole tuotu maakuntakaavaan. -Miten maakunnallisesti merkittävät maisemat ja maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö lopulta ohjaavat suunnittelua ja kaavoitusta? -Hiilinegatiivisyys ja vihreä siirtymä on merkittävää. Painotus voisi näkyä vielä enemmänkin. Vihreän siirtymän mahdollisten investointien mahdollistaminen kaavoituksella. Kauhajoen Aronkylän biotuotetehtaan merkintä on juuri tätä teemaa. Myös logistiikka-alueet mahdollistavat yritystoiminnan kehittämistä kaavoituksen keinoin. Investointeja voidaan houkutella myös kaavoituksen keinoin, niin kuin Vaasassa tehdään. Tuulivoiman lisäksi myös vetytaloutta ja muuta energiasektoria voisi tuoda esiin. Tuulisähkön jalostusarvo kasvaisi jos siitä tuotettaisiin paikallisesti vetyä. Nyt sähkön tuotanto rinnastuu hieman "banaanin" viljelyyn.	Maakuntakaavan tarkoitus on ohjata kuntakaavoitusta eli yleis- ja asemakaavaa. Yleis- ja asemakaavoitus on vuorovaikutteinen prosessi, jossa suunnittelun ohjauksen onnistuminen ja lopputulos riippuu kaavan laatijan ammattitaidosta, osallisten kuten kansalaisten ja viranomaisten valveutuneisuudesta ja aktiivisuudesta sekä poliittisesta päätöksenteosta. Kulttuuriympäristön suunnittelumääräyksiin liittyy lausuntopyyntövelvoite alueelliselta vastuumuseolta ja tarpeen mukaan valtion muilta keskeisiltä viranomaisilta, joiden toimialaa käsitellään. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa vihreä siirtymä näkyy monin tavoin aiempaa maakuntakaavaa enemmän, esimerkiksi huomioimalla eri uusiutuvan energian tuotantomuotoja koko maakuntaa koskevissa suunnittelumääräyksissä. Energian jatkojalostamiseen ja varastointiin liittyvät investoinnit soveltuvat liiton näkemyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa edistettäväksi, sillä niillä ei katsota olevan samalla tavalla seudullisia vaikutuksia kuin esimerkiksi laajoilla energiantuotantoalueilla. Vetytalous ja energian jatkojalostaminen on huomioitu maakuntakaavassa muun muassa osoittamalla kuntien toiveiden perusteella T/kem-merkinnällä potentiaalisia
--	---

-Tuulivoimalla on merkittäviä vaikutuksia maisemaan, joka on tuotu vaikutusten arvioinnissa esiin. Vaikutuksia on myös ihmisten elinympäristöön, jota ei ole niin tuotu esiin. Tuulivoima-alueiden erityispiirteet on tuotu hyvin esiin. -Esimerkiksi Lappajärvellä tuulivoimat voivat aiheuttaa herkkään maisemaan merkittäviä muutoksia.	teollisuus- ja varastoalueita, joille voidaan sijoittaa toimintoja, joita koskee vaarallisia aineita käyttäviä, käsitteleviä tai varastoivia toimintoja koskeva Seveso III-direktiivi. Näiden toimintojen sijoittuminen maakuntakaavassa osoitetuille T-alueille on myös mahdollista yksityiskohtaisempaan suunnitteluun perustuen. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa tuodaan esiin tuulivoiman ihmisten elinympäristölle aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia, kuten melua ja välkettä. Tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun, välkkeeseen ja maisemavaikutuksiin vaikuttavat ennen kaikkea myllyjen määrä, koko, tyyppi ja tarkka sijainti. Nämä ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, ja siksi näitä tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia ei voida tarkasti arvioida vielä maakuntakaavan yleispiirteisellä tasolla. Vaikutusten arviointia tullaan kuitenkin vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvityksessä (2022) Lappajärven alue on tunnistettu alueena, jonne voi läheisten tuulivoima-alueiden myötä syntyä merkittäviä maisemallisia yhteisvaikutuksia. Selvitystä laadittaessa Lappajärven maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läheisyyteen sijoittui 5 potentiaalista tuulivoima-aluetta. Maakuntakaavaehdotukseen on näistä viidestä alueesta merkitty vain yksi ja sekin rajaukseltaan suppeampana, mikä
--	--

-Tuulivoimaloiden maisemavaikutukset ja melu voi aiheuttaa vaikutuksia muulle maankäytölle, esimerkiksi Santavuoren tuulivoimapuisto Ilmajolle voi aiheuttaa melua ja maisemavaikutuksia viereiselle maakuntakaavan virkistysalueelle. -Liikenteessä on tuotu esiin myös sosiaalinen tasa-arvoisuus. Liikenteessä on tuotu esiin huoltovarmuus, VT 19 merkitys etelä-pohjoissuunnan yhteytenä nelostien tapaan. Länsi-Suomen satamat, rautatiet ja tiet korostuvat uudella tavalla muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa. -Huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus ovat tulleet myös liiton suunnittelutoimintaan mukaan. Kun ne ennen olivat enemmän erillisiä vähän merkittäviä teemoja. -Tulisiko myös Seinäjoki-Jalasjärvi VT 19 välille osoittaa myös ohituskaistoja merkittävän liikenteen vuoksi?	vähentää selvityksessä arvioituja maisemavaikutuksia huomattavasti. Maakuntakaavassa Santavuoren alueelle osoitettu tuulivoimaloiden alue on toteutunut tuulivoima-alue. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkinnän rajauksen ulkopuolelle on kaavassa osoitettu Santavuoren virkistysalueen aluevarausmerkintä. Liiton tietoon ei ole tullut merkittäviä negatiivisia meluvaikutuksia, jotka olisivat estäneet Santavuoren virkistysalueen hyödyntämisen. Maakuntakaavassa Santavuoren tuulivoimaloiden alueelle annetaan aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida läheisen Santavuoren virkistysalueen virkistysarvojen säilyminen Merkitään tiedoksi. Merkitään tiedoksi. Valtatie 19 on yksi maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta annetun asetuksen mukaisista maanteista. Pääväyläasetuksen mukaisesti "tienpitäjän on
--	--

-Suomen lähijunat suunnittelee lähijunaliikennettä maakuntiin. Paikalliset pysäkit tärkeitä rautateillä. Voivat olla tulevaisuutta.	turvattava pitkämatkaisen liikenteen hyvä ja tasainen matkanopeus. Nopeusrajoituksen on oltava vähintään 80 km/h. ... Tason I pääväylillä on oltava turvallisia ohitusmahdollisuuksia säännöllisin välein." Ohitusmahdollisuudet voivat olla ohitukset mahdollistavia riittäviä suoria osuuksia tai ohituskaistaosuuksia. Suunnitteluratkaisuihin vaikuttaa merkittävästi myös tien liikennemäärä, Jalasjärvi (mt 672)-Seinäjoki-osuudella liikennemäärä on noin 5700 ajoneuvoa vuorokaudessa. Maakuntakaavaehdotuksessa merkittävästi parannettavaksi suunnitellun ja olemassa olevan ohituskaistatien välimatka on noin 16 km. Maakuntakaavassa on merkitty "Uusi tai parannettava maantie" -merkinnällä merkitty runsaasti valta- ja kantateitä, muun muassa valtatie 19 Seinäjoen ja Alahärmän välillä. Kokonaisarvioinnin perusteella valtatie 19 Jalasjärvi -Seinäjoki osuutta ei ole merkitty parannettavaksi tieosuudeksi. Mikäli osuuden liikennemäärä kasvaa merkittävästi, tulee pääväyläasetuksen mukaisten ohitusmahdollisuuksien toteutuminen turvata esimerkiksi ohituskaistoin. Maakuntakaavaehdotuksessa on esitetty olemassa olevien rautateiden henkilöliikennepaikkojen lisäksi monia uusia liikennepaikkoja. Liikennepaikat on lisätty alueellisen junaliikenteen kehittämistä silmällä pitäen.
--	---

-Tulvariskit on tuotu mukaan maakuntakaavaan, mikä on hyvä asia Etelä-Pohjanmaan tulvariskien kannalta. -Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet on merkittävää maakunnan luonnon säilymisen kannalta. Kuitenkin osin päällekkäisiä tuulivoimala-alueiden kannalta. Luonnon pirstaloituminen uhkaa edelleen. Viheryhteyksien puuttuminen vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen heikentävästi. Luonnon monimuotoisuuden alueet kuitenkin ehkäisivät pirstaloitumista.	Etelä-Pohjanmaan liitto pyrkii edistämään alueellisen junaliikenteen kehittämistä maakuntakaavoituksen lisäksi muun muassa liikennejärjestelmätyössä. Merkitään tiedoksi. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue -merkintä on merkintätyypiltään ominaisuusmerkintä, joka osoittaa maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Merkinnot voivat olla päällekkäisiä tuulivoimaloiden alueiden kanssa, jotka osoitetaan maakuntakaavassa myös alueen erityisominaisuutta, eli tuulivoimatuotannon potentiaalia osoittavalla merkinnällä. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ja turvata alueen luontoarvot, mikä korostuu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla. Tuulivoimaan liittyvässä yleisessä suunnittelumääräyksessä ohjataan myös ekologisten yhteyksien huomioimisesta tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi lumo-alueelle sijoittuvassa tuulivoimahankkeessa sitä, että suunnittelussa on huomioitava alueen merkitys osana laajempaa yhtenäisten metsä- ja suoalueiden monimuotoista kokonaisuutta. Suunnittelussa on pyrittävä mm. voimalasijoittelulla sekä sähkönsiirron ja tiestön ratkaisulla välttämään luontoarvoihin
---	--

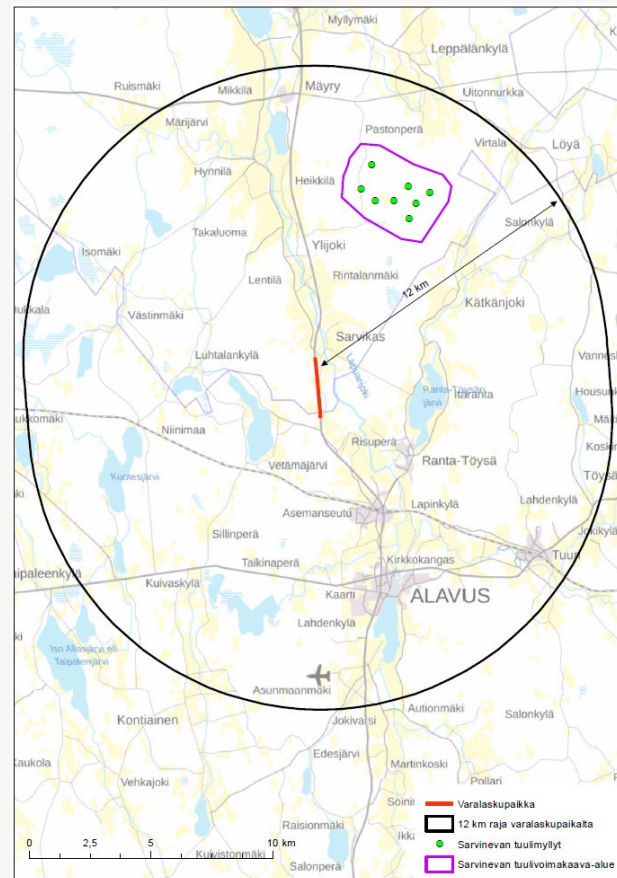
	ja niitä ylläpitäviin elinkeinoiniin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten elinympäristöjen pirstoutumista. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus on tammikuussa 2024 evästänyt maakuntakaavan jatkovalmistelua siten, että viheryhteystarpeen merkinnät tulee poistaa ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita edistää kaavassa muulla tavoin. Tästä johtuen aiemmin maakuntakaavaluonnoksessa olleet viheryhteystarve-merkinnät on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta. Yksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteista on ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteen täyttämiseksi maakuntakaavaehdotukseen on lisätty koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys koskien ekologisten yhteyksien turvaamista maankäytön suunnittelussa. Lisäksi ekologisiin yhteyksien huomioimisesta annetaan suunnittelumääräykset myös mm. tuulivoima-alueiden ja liikenneväylien suunnitteluun liittyen. Vaikka viheryhteystarpeen merkinnän puuttuminen oikeusvaikutteisesta kaavakartasta vaikuttaa vaikutusten arvioinnin mukaan heikentävästi luontoarvoihin, täyttää kaavaratkaisu kokonaisuudessaan vaikutusten arvioinnin mukaan maakuntakaavan tavoitteet ja sisältövaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä edistää maakuntastrategian tavoitteiden toteuttamista.
--	---

-Simpstö Lapualla on saanut erittäin merkittävät merkinnät: Virkistysalue, matkailualue, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue/luonnoltaan merkittävä kohdealue, kalliomuodostuma, luonnonsuojelualue, lehtojensuojelualue ja YSA-alue. Tästä voi antaa erityiskiitoksen Etelä-Pohjanmaan liitolle.	Lisäksi liitto on laatinut mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tuloksiin perustuvan Etelä-Pohjanmaan ekologista verkostoa kuvaavan teemakartan, joka ei ole oikeusvaikutteinen. Merkitään tiedoksi.
--	---

Yksityishenkilö 30	Vastine
Hei! Alla on mielipiteeni kuulutettavana olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tuulivoimaosiosta Kuortaneen Sarvinevan osalta. Kaavaselostuksessa kerrotaan, että tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 12 km etäisyydelle puolustusvoimien varalaskupaikoista. Etäisyys Alavudella sijaitsevalta varalaskupaikalta Sarvinevan tuulivoima-alueelle on reilusti alle 10 km (liitekartta). Vaikka Vaasan hallinto-oikeus hylkäisi Sarvinevan tuulivoimakaavasta	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan liitto on saanut Puolustusvoimilta tiedon, että Sarvinevalle on mahdollista osoittaa maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä, vaikka alue sijaitsee alle 12 kilometrin etäisyydellä Alavuden varalaskupaikasta. Sarvinevan tuulivoimaloiden alueelle osoitetaan maakuntakaavassa merkintä.

tehdyn valituksen, Puolustusvoimien lausunnon mukaisesti Sarvinevan tuulivoimaloita ei saa rakentaa. Tämän vuoksi Sarvinevan tuulivoimakaava-alue tulisi poistaa maakuntakaavasta.

Liite 1: Kartta

Yksityishenkilö 31	Vastine
Viitaten lausunnolla olevaan maakuntakaava-ehdotukseen Kauhavan, Ylihärjän ja kahden muun kunnan Kuntaliitossopimuksessa sovittiin yhdyskuntarakenteen tiivistämiseksi sekä Kankaan kylän asioinnin helpottamiseksi Kangas – Annala tien rakentamisesta. Tie (lisättynä Viemerö – Kangas osuudella) voisi toimia, loppuun saakka rakennettuna, paremmin liikennettä pääväylille ohjaavana tienä kuin nykyinen Viemerö – Ylihärjä tie 7233, jonka linjaus ei vastaa nykyistä kaupunkirakennetta. Tämä rakennettu kokoojatie puuttuu nyt maakuntakaavaehdotuksestanne. Pyydän tien lisäämistä ehdotukseenne.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Seudullisesti merkittävä yhdystie -merkinnällä osoitetaan merkittävät yhdystiet, joiden keskivuorokausiliikenne on vähintään 350 ajoneuvoa vuorokaudessa, ja jotka yhdistävät kyläkeskuksia kuntakeskuksiin tai joilla on laajempaa verkollista merkitystä. Maakuntakaavakarttaan yhdystienä merkitään mt 7233 Viemerö-Kangas-Rannanjärvi. Maakuntakaavakarttaan ei merkitä maantietä mt 17685 (Rintala – Kangas) eikä maantietä mt 17687 (Yli-Hella – Hellanmaa), koska niiden liikennemäärä jää asetetun vuorokausiliikennemäärärajan alle. Maantien mt 17685 liikennemäärä on noin 250 ajoneuvoa vuorokaudessa ja maantien mt 17687 liikennemäärä noin 60 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kummallakaan maantiellä ei ole laajempaa verkollista merkitystä. Maakuntakaavaan merkitään valtion maantiet. Kangas – Annala -tie on yksityistie, eikä sitä sen vuoksi merkitä maakuntakaavaan. Maanteiden merkintöjen osalta kyse on maakuntakaavakartan kuvaustavasta. Vaikka maantietä ei ole maakuntakaavaan merkitty, ei sillä ole vaikutusta tien luokitukseen, kunnossapitoon tai kehittämiseen.

	Mahdollisten uusien tielinjauksien merkinnät on maakuntakaavassa keskitetty valta- ja kantateille. Teiden parannusmerkintöjä löytyy maakuntakaavassa valta-, kanta- ja seututeiltä. Alueella on käynnissä maantien mt 7233 parantaminen välillä Viemerö - Rannanjärvi. Tiesuunnitelman on tarkoitus valmistua vuonna 2024.
--	---

Yksityishenkilö 32	Vastine
Mielipiteeni maakuntakaavaan koskien tuulivoimaloiden ympäristö ym. vaikutuksiin. Maakuntakaavaan Kauhajoen Ikkeläjärvellä merkityn Harjannevan tuulipuiston maisemaan liittyvät vaikutukset. Ikkeläjärven kylämaisemalle tuulivoimalat tulevat vaikuttamaan muokaten maisemaa epäedulliseen suuntaan. Järven rannoille asutus on kehittynyt vuosisatojen aikana aina 1600-luvun alusta lähtien ja järvi on asutuksessa ollut vaikuttavana tekijänä. Nykyisin järvirannoille on muodostunut runsaasti vapaa-aika rakennuksia ja järvi on lisääntyvässä käytössä niin kalastuksessa kuin muussakin vapa-aika toiminassa. Tuulivoimaloitten, asukkaitten viihtyvyyttä sekä maisemaa rumentava vaikutus tulisi haittaamaan muunmuassa kiinteistöjen arvoihin hintoja alentavasti. Voimalat on suunniteltu rakennettavaksi kylän eteläpuolelle ja ovat siten korkeudestaan johtuen voimakkaasti mm.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Tuulivoimalat tulevat muuttamaan lähialueidensa maisemaa. Se, millä tavoin maisemavaikutuksia lievennetään ja mikä kullakin alueella katsotaan hyväksyttäväksi maiseman muutokseksi, ratkaistaan lopullisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä ja kuntien tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, ja annetaan esimerkiksi tuulivoima-aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä maisemavaikutusten huomioimisesta.

välkevaikutusten suhteen erittäin haittaavia mikä vaikuttaa voimakkaasti viihtyvyyteen. Missään nimessä tuulivoimalat ei kuulu tällaiseen vanhaan perinteiseen kylämaisemaan, noinkin laajana ja massiivisesti kylän välittömään läheisyyteen näkyvien suurten voimaloiden kyseessä ollen. Myös asukaskysely tyrmää hankkeen aivan ylivoimaisesti maiseman, viihtyvyyden ja kannatuksen osalta. Ympäristövaikutukset Suunnitellun tuulivoimapuiston alueella sekä välittömässä lähialueella on alueen asukkaiden vedenottoa, joista suurin osa kyläläisistä saa käyttövetensä. Yksi vedenottamo sijaitsee suoraan alueen keskellä ja kaksi muuta aivan lähialueella. Mitään selkeätä takuuta siitä, että pohjavesi säilyisi tulevaisuudessakin puhtaana ei varmaan kukaan voi antaa. Se on kuitenkin kyläläisille tärkeä elinehto.	Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Tähän liittyen maakuntakaavassa annetaan myös suunnittelumääräys, jonka mukaan " Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia". Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita pohjavesialueille. Maakuntakaavassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä alueiden käytön suunnitelmassa ei kuitenkaan voida selvittää tarkemmin tuulivoimatuotantoon potentiaalisten alueiden vaikutuksia vaikutusalueen pohjavesialueisiin. Vaikutukset pohjavesialueisiin tulee selvittää tarkemmin osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua osayleiskaavan ja YVA:n yhteydessä. Tällöin voidaan huomioida myös mm. voimaloiden määrä ja tarkempi sijoittuminen alueella, mitä ei ratkaista yleispiirteisessä maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaan suunnitteluun liittyen suunnittelumääräys, jonka mukaan "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon
--	---

Maaperä alueella on erittäin kulketumaherkää hienojakoista hiuesmaata joka on jo nyt aiheuttanut runsasta valumaa järven suistoon. Kun rakentamisen aikaan maata kaivetaan ja siirrellään huomattavasti enemmän kuin aikaisemmat ojitusten aiheuttamiset vaarana on runsaat kulkeutumat alueen vesistöihin ja järveen Pääosin voimalaalueen vedet laskevat Ikkeläjärven eteläosassa olevan Luokanlahden suistoalueelle. Suurimpana vesiväylänä Rytiluoma, sen lisäksi kaksi isohkoa laskuojaa jotka laskee rytiluoman kanssa samalle alueelle Luokanlahden poukamaan, vaarana olisi järven voimakas umpeenkasvu.	vaikutukset --- pohjavesiin --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset". Maakuntakaavassa osoitetaan lisäksi tärkeät tai muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet. Alueille annettavan suunnittelumääräyksen mukaan "aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että ne eivät vaaranna pohjavesialueen vedenkäyttöä, pohjaveden laatua tai määrää". Maakuntakaavassa ei osoiteta kaavamerkinnoin vedenottamoita, mutta niiden sijainti tulee selvittää ja vaikutukset arvioida osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Tuulivoimahankkeiden vaikutuksia pintavesiin tarkastellaan osana hankkeiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua, tyypillisesti osana ympäristövaikutusten arviointiprosessia. Tällöin vaikutuksia voidaan arvioida perustuen tarkempiin suunnitelmiin voimaloiden, teiden, voimajohtojen ja muiden rakentamistoimenpiteiden sijainneista.
--	--

Sivuhaaroineen Rytiluoma kattaa huomattavan osan hankealuetta ja vain läntinen osa aluetta laskee Ikkeläjokeen aiheuttaen samat kulketumahaitat.

Meidänhän tulisi erityisesti suojella maakunnan harvalukuisia vesiä, varsinkin kun Ikkeläjärvestä on asukkaiden toimesta Ramboilin laatima kunnostus suunnitelma odottamaan toimia. Suunnitelmalla oli kylässä yksimielinen kannatus, mikä ei varmaan kestä lisävalumien ja lisätöiden ilmaantumista.

Näiden vesistöjen suojeleminen on mielestäni erityisen tärkeää niiden haavoittuvuudenkin vuoksi.

Turvallisuus

Kyseinen alue on retkeilijöiden ja marjastajien sekä metsästäjain suosimaa aluetta läheisyytensä takia. Tuulivoiman toteutuessa tilanne voi mudostua hyvinkin vaaralliseksi heille mahdollisten irtoavien jäiden tai muun kiinteän tavaran muodossa. Jos siipiä käsitellään kemikaaleilla jään estämiseksi aiheuttaa se suuren ympäristöhaitan, varsinkin kun on kyse alueesta jossa on vedenottamoita.

Linnustolle varsinkin muuttoaikoina, kun lentosuuntana on järveltä katsottuna eteläinen, tuulimyllyjen siivet aiheuttavat törmäämisriskin. Siipien pyyhkäisyala, noin 5 hehtaaria myllyä kohdin, on monille linnulle myös lentokorkeus jolloinka vahinkoja ei voida välttää. Mitkään tekniset laitteet eivät

Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Etelä-Pohjanmaan liiton käsityksen mukaan voimaloista putoavan jään aiheuttamat vahingot ovat jäätävällä säällä mahdollisia, mutta harvinaisia ja niitä pyritään ehkäisemään eri keinoin. Ehkäisy- ja varoitusmenetelmät ratkaistaan kunkin hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavaan laadintaa varten toteutetulla Linnuston törmäys- ja populaatiomallinnuksella on arvioitu tuulivoiman vaikutuksia lintujen päämuuttoreiteillä ja tuotettu tietoa muuttolinnustoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista (Sitowise, 2023). Selvityksessä ovat mukana keskeisimmät

mielestäni voi pysäyttää massiivisen siiven liikettä, noin 60 – 80 metriä sekunnissa, niin nopeasti että törmäminen voitaisiin estää.	tuulivoimahankkeista mahdollisesti kärsivät lajit (metsähanhi, laulujoutsen, kuikkalinnut (kuikka, kaakkuri), arktiset vesilinnut (mustalintu, pilkkasiipi, allsi), kurki ja merikotka). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaloiden alueilla ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia yhdenkään arvioidun lajin populaatioihin. Lisäksi maakuntakaavaan on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (Tikkanen, Ekbländ & Tuohimaa 2022). Selvityksen tuloksena on saatu tarkastelu, jossa on arvioitu maa- ja merikotkan kannalta soveltuvimpia teoreettisia voimalasijainteja. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimarakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin." Lisäksi maakuntakaavassa annetaan Harjannevan tuulivoimaloiden alueelle seuraava aluekohtainen suunnittelumääräys: <i>"alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueilla todettujen suurten petolintujen reviireihin. Voimaloiden määrä ja sijainti tulee suunnitella siten, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostu reviirille suunniteltavien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa."</i>
--	---

Mielipiteeni on kokemus pitkäaikaisesta asioiden ja luonnon seurannasta, 75 vuotta paikalla asuneena ja asioita ja ympäristömme tilaa seuranneena ja halusta vaikuttaa velä kotiseudun tulevaisuuteen. Siitä syystä esitän kaavasta tuolta Harjankankaan osalta luovuttaisiin	Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin periaattein koko maakunnan alueella. Harjannevan tuulivoimaloiden alueella ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi alueelle ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 33	Vastine
AJATUKSIA PALOPÄTTÄRÄNMÄEN TUULIVOIMALAHANKKEESTA 2024 Näkemys: Hanketta EI tule toteuttaa mm. alla olevin perustein	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Palopättäränmäen mittava tuulivoimahanke liittyy maamme energiantuotantohankkeisiin. Energiantuotannon omavaraisuuden turvaamiseksi tällä hetkellä on meneillään ylimittaisia tuulivoimalahankkeita jopa huonosti toteutusalueisiin sopiviin sijaintipaikkoihin, kuten Palopättäränmäen alueessa on kysymys. Kyseessä olevat hankkeet ovat pitkäaikaisia investointeja tilanteessa, jossa yleisesti todetaan, että energiantuotannon keinot mm. aurinkovoiman osalta, ovat voimakkaassa kehitysvaiheessa. Kun parempia energiantuotannon keinoja jatkossa on väistämättä luvassa, ei ole järkevää nyt tehdä suurta panostusta merkittäviä haittavaikutuksia sisältävään tuulivoimahankkeeseen vuosikymmeniksi, erityisesti, kun mm. tämä hanke on kohdannut suurta vastustusta haittavaikutuksineen. Haittaa aiheutuu luonnolle, asukkaille, vapaa-ajan kiinteistöjen omistajille jne. Hyötyjinä ulkomaisiin konserneihin kuuluvat tuulivoimayhtiöt, muutamat maanomistajat vuokratuottoineen ja kunnat kiinteistöverotuottojen odotuksen muodossa. Todennäköisesti kuitenkin merkittävästi vähenevässä määrin valtionosuuksien palautusjärjestelmän uudistuessa siten, että kuten ydinvoimaloidenkin kiinteistöverotuotot jatkossa myös tuulivoimaloiden sijaintikuntien nykyisin saamat kiinteistöverotuotot jaetaan jatkossa tasan kaikkien Suomen kuntien kesken. Kun tuulivoimala tulee käyttöikänsä päähän, jää nähtäväksi, miten laite jalustoineen puretaan, ympäristö entisöidään ja kenen kustannuksella. Jos vastuuyhtiötä ei esim. ole enää olemassa (mikä on hyvin mahdollista),

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksessa on alun perin osoitettu kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta Napalankallioiden, Hietaharjunkankaan ja Palopättäränmäen suunnitellun tuulivoimahankeen alueelle. Tämän jälkeen Napalankallioiden alueen merkintä on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella.

Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella Hietarjunkankaan ja Palopättäränmäen alueelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta. Tämä tarkoittaa, että maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuille Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueelle on mahdollista tarkempaan suunnitteluun perustuen toteuttaa kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta.

Etelä-Pohjanmaan liitto korjaa palautteessa esitettyä siltä osin, että valtakunnallisia päätöksiä tuulivoima-alueiden kiinteistöverotulojen jakamiseen liittyvien perusteiden muuttamisesta ei ole tehty.

vuokramaapalan omistaja tuskin pystyy mittavaan urakkaan. Kustannukset jäävät näin kaupungille tässä tilanteessa. Palopättäränmäen alue on mitä epäsovivin paikka isolle tuulivoimahankkeelle. Luontoon kuulumattomille jättilaitteilla on huomattava haitta luonnolle ja ihmisille. Valintana mahdollisena sijoituskohteena Palopättäränmäen alue muutenkin vähäisillä järviolueilla varustetulla Etelä-Pohjanmaalla on vaihtoehtona erittäin huono valinta. Mahdolliset tuulivoimalajättiläiset ovat todella vaikuttava haitta niin vakinaisille asukkaille (esim. Koura) kuin myös vapaa-ajan kiinteistöjen omistajille (mm. Kuorasjärvi, jossa on	Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin perustein koko maakunnassa. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun, välkkeeseen ja maisemavaikutuksiin vaikuttavat ennen kaikkea myllyjen määrä, koko, tyyppi ja tarkka sijainti. Nämä ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jonka osana myös arvioidaan melu- ja välkevaikutuksia. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden suunnittelua koskevia
--	--

yli 400 kesämökkiä, joista pohjoispäässä n. 170). Kyseessä ei ole pelkkä visuaalinen haitta, vaan haittatekijöiden luettelo on laajempi sisältäen mm. välke- ja äänihaitat. Turvallisuustekijöinä esiin tulevat tuulivoimaloista irtoavat isot (tuulivoimaloiden lapoja on irronnut) ja pienet (esim. jäänpalat, mikromuovin palat jne.) osat, jotka voivat aiheuttaa välittömiä ja välillisiä vakavia seurauksia ihmisille ja luonnolle. Haittatekijöiden vaikutukset tulisivat takuuvarmasti näkymään sekä vakituisilla asujilla päivittäin, että merkittäväksi virkistysalueeksi muodostuneella Kuorasjärven alueella. Esiselvityksissä huomiota kiinnittää se, ettei Kuorasjärven tiheää vapaa-ajan mökkiasutusta ole noteerattu mahdollisen tuulivoimala-alueen vaikutusalueena. On täysin selvää, että toteutuessaan tuulivoimala-alue vaikuttaa huomattavan heikentävästi Kuorasjärven virkistyskäyttöön ja kiinteistöjen arvoon. Suuri osa kiinteistöjen omistajista on seinäjokisia.	määräyksiä liittyen esimerkiksi vakituiselle ja loma-asutukselle aiheutuviin vaikutuksiin sekä maisemavaikutuksiin. Suunnittelumääräyksen mukaan "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia". Maakuntakaavan suunnittelumääräykset koskien tuulivoimarakentamista tulee huomioida tarkemmassa suunnittelussa esimerkiksi osana ympäristövaikutusten arviointia. Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Etelä-Pohjanmaan liiton käsityksen mukaan voimaloista putoavan jään aiheuttamat vahingot ovat jäätävällä säällä mahdollisia, mutta harvinaisia ja niitä pyritään ehkäisemään eri keinoin. Ruotsin luonnonsuojeluyhdistyksen (Naturskyddsföreningen) mukaan Ruotsin tuulivoima-alueet vapauttavat vuodessa yhteensä noin 0,6 tonnia mikromuovia. Luku on vuodelta 2022, jolloin Ruotsissa oli 2,5ertainen määrä tuulivoimaa Suomeen verrattuna. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston laskelmien mukaan esimerkiksi tieliikenne, mukaan lukien renkaiden kuluminen, tuottaa mikromuovia 8 190 tonnia, pikamuodissa paljon käytettyjen synteettisten vaatekuitujen pesu 8–950 tonnia, rakennusten maalaus 130–250 tonnia ja hygieniatuotteet 66 tonnia vuodessa. Lisätietoa tuulivoimasta ja mikromuovista löytyy esimerkiksi Tuulivoimayhdistyksen nettisivuilta.
---	---

Luonto kärsii siihen kuulumattomien laitteiden rakentamisesta. Tuulivoimalan jalustan rakentaminen vaatii yli 1000m³ betonia. Helsingin Sanomat artikkelissaan 26.4.2024 toteaa, että "betoni on iso saastuttaja" ja että betonin valmistus tuottaa maailman kasvihuonepäästöistä 5-8 prosenttia. Samassa artikkelissa mainitaan, että tuo määrä painaa 2,4 miljoonaa kiloa. Kyseessä siis on vain yhden voimalan tarvitsema betonimäärä. Jos tuulivoimalahanke monine tuulivoimaloineen toteutuu, tähtitieteellinen määrä betonia upotetaan luontoon. Kun tuulivoimala on käyttöikänsä päässä, sen rakentaja ei välttämättä enää ole olemassa (huom! konsernin ulkomaisia, myyntejä yms. tapahtuu). Kuka siis vastaa voimalan purkamisesta ja alueen ennallistamisesta mukaan lukien betonijalustan poistamisesta? Tuskin maanomistajalla, joka on antanut maanpalan vuokralle, on siihen varoja. Mittavat purkukustannuksen jäisivät helposti kaupungille. Monien toivomat kiinteistöverotuotot eivät niitä tulisi kattamaan, erityisesti, koska valtionosuuksien palautusjärjestelmän uudistus tuo todennäköisesti palautusperiaatteisiin muutoksen. Ministeri Ikonen asetti elokuussa 2023 työryhmän, joka tutkii järjestelmää tarkoituksella ajanmukaistaa järjestelmä. Nykyisin ydinvoimaloiden maksamat kiinteistöverotuotot jaetaan kaikille kunnille. Nyt tulevan uudistuksen käsittelyssä on ollut esillä myös tuulivoimaloiden kiinteistöverojen osalta siirtyminen samaan menettelyyn. Eli tuulivoimaloiden sijaintikunta ei enää jatkossa saisi pitää maksettuja tuulivoimaloiden kiinteistöverotuottoja itse, vaan maksetut kiinteistöverot jaetaan kaikille kunnille, niillekin, joilla

Yksittäisten tuulivoimaloiden perustamistapa ja sen ympäristö- ja ilmastovaikutukset arvioidaan osana hankkeiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua, samoin kuin voimaloiden purkamiseen liittyvät kysymykset.

Maakuntakaavan laaditaan vuosien 2021–2024 aikana. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä ei varaa aluetta tuulivoimatuotantoon eikä velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen. Tuulivoimaosayleiskaavan hyväksynnästä päättää kullakin alueella aikanaan kunnanvaltuusto, joka arvioi tuulivoimatuotannon haittoja ja etuja kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön pohjalta.

tuulivoimaloita ei ole alueellaan. Valtionvarainministeriön ylijohtajan Pitkaniemen, joka toimii työryhmän vetäjänä, mukaan meneillään on nyt kuntien kuulemismenettely asiassa. Lienee selvää, että ne kunnat, jotka eivät nyt saa osaa tuulivoimaloiden maksamista kiinteistöverotuotoista, kertovat kantanaan, että kuten ydinvoimaloidenkin osalta, myös tuulivoimaloiden osalta maksetut verotuotot täytyy jakaa kaikille kunnille. Merkittävien hättatekijöiden ottaminen kaupungille/kunnalle ei ole kannattavaa olipa tarkasteluna lyhyt tai pitkä aikaväli. Merkittävä vaikeus tässä muutenkin tuulivoimaan huonosti sopivassa paikassa on se, miten mahdollisesti sähkö saataisiin siirrettyä kantaverkkoon. Asiasta kirjoitettiin Ilkka-Pohjalaisessa (toimittaja Annukka Latvala) ansiokas artikkeli. Siirtomahdollisuuksien puute ei myöskään millään tavalla puolla Palopättäränmäen hanketta. Kuorasjärven pohjoispuolella sijaitseva alue on merkittävä ja tärkeä luonnon itsensä kannalta. Tehdyt tutkimuksen ovat kiistattomasti todenneet, että erityisesti isot linnut lentävät tuulivoimaloiden lapoihin ja menehtyvät. Alueella on mm. petolinnun ja useiden petolintujen (sensitiivisiä lajitietoja häivytetty) reviirejä. Kangasalan Pohtiolammella on tehty tutkimuksia, joissa todetaan petolinnun kalastavan jopa 40 km pesäpuustaan. Kuorasjärvelläkin kalastaa useita petolintuja. Olen seurannut Kuorasjärven linnustoa mökkiläisenä 60-luvulta lähtien ja huomannut mm- petolinnun (sensitiivisiä lajitietoja häivytetty) lisääntyneen alueella. Jos	Yksittäisen tuulivoimaloiden alueen sähkönsiirron vaihtoehdot kartoitetaan ja vaikutusten arviointi toteutetaan osana alueen yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavaan taustaselvitykseksi on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (Tikkanen, Ekbländ & Tuohimaa 2022). Selvityksen tuloksena on saatu tarkastelu, jossa on arvioitu maa- ja merikotkan kannalta soveltuvimpia teoreettisia voimalasijainteja. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimarakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "<i>Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään</i>
---	--

tuulivoimalahanke toteutetaan, nämä lintujemme aateliin kuuluvat lajit joutuvat väistymään. Tai pahimmassa tapauksessa ne menehtyvät tuulivoimaloiden lapoihin. Muuttoreittinä alue on myöskin lintujen paljon käyttämä. Joutsenien määrä on pesivinä lisääntynyt huomattavasti. Kurkien massamuutto tuhansine toittavineen lintuineen on valtaisa näky, jota Kuorasjärvellä säännöllisesti on mahdollisuus havainnoida. Samoin hanhetkin käyttävä järveä lepo- ja ruokailupaikkanaan. Luontoon kuulumattomien tuulivoimaloiden vaikutus on haitallinen myös muille eläimille ja kasvistolle. Luonnonmukaisen ympäristön säilyttäminen Seinäjoen alueella on kaikkien alueella asuvien ja toimivien etu. On käsittämätöntä, ettei tuulivoimalahankkeen esivalmistelussa ole päädytty näiden asioiden kannalta sellaisiin päätelmiin, ettei hanketta kannata yrittää sovittaa mainitulle alueella. Ja miten on voitu Kuorasjärven merkittävän virkistysalueen näkökulma huomioimatta. Valmistelutyötä ei valitettavasti voi mitenkään pitää huolellisena.	<i>ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin."</i> Selvitysten perusteella Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueille on lisäksi annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, joka velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Maakuntakaavaan laadintaa varten toteutetulla Linnuston törmäys- ja populaatiomallinnuksella on arvioitu tuulivoiman vaikutuksia lintujen päämuuttoreiteilla ja tuotettu tietoa muuttolinnustoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista (Sitowise, 2023). Selvityksessä ovat mukana keskeisimmät tuulivoimahankkeista mahdollisesti kärsivät lajit (metsähanhi, laulujoutsen, kuikkalinnut (kuikka, kaakkuri), arktiset vesilinnut (mustalintu, pilkkasiipi, alli), kurki ja merikotka). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaloiden alueilla ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia yhdenkään arvioidun lajin populaatioihin. Yleispiirteisellä maakuntakaavan tasolla on arvioitu alueiden virkistyskäyttöön kohdistuvia vaikutuksia pääasiassa maakuntakaavassa osoitettavien virkistysalueiden ja -reittien näkökulmasta. Tarkemmat paikalliseen virkistyskäyttöön liittyvät vaikutusten arvioinnit tulee tehdä osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Tähän liittyen maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräys, jonka mukaan "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset ---
---	---

	virkestykseen --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia". Lisäksi maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä.
--	---

Yksityishenkilö 34	Vastine
MUISTUTUS ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA 2050 -EHDOTUKSESTA Kiitän mahdollisuudesta antaa muistutukseni asiassa. Esitän seuraavat muutokset mainittuun maakuntakaava-ehdotukseen: 1. Isojoella sijaitseva Piikkilänviidan tuulivoima-alue ja koko Kolmihaaran tuulivoima-alue tulee poistaa kokonaan maakuntakaavasta. 2. Isojoella tulee maakuntakaavaan asettaa 5 kilometrin etäisyys tuulivoimaloiden tuulimyllyjen vähimmäisetäisyydeksi lähimmästä asunnosta tai vapaa-ajan asunnosta. 3. Isojoella tulee maakuntakaavaan asettaa 35 kilometrin etäisyys tuulivoimaloiden tuulimyllyjen vähimmäisetäisyydeksi lähimmästä luonnonsuojelualueesta ja Natura -alueesta.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueen rajausta säilytetään maakuntakaavassa kaavaehdotuksen mukaisena. Ks. perustelut jäljempänä. Maakuntakaavassa ei ole perusteltua asettaa 5 km vähimmäisetäisyyttä tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Ks. perustelut jäljempänä. Maakuntakaavassa ei ole perusteltua asettaa 35 km vähimmäisetäisyyttä lähimpään luonnonsuojelu- tai Natura-alueeseen. Ks. perustelut jäljempänä.

4. Maakuntakaavasta on poistettu viherrakenneselvitys. Ehdotan, että tuo viherrakenneselvitys lisätään maakuntakaavaan	Etelä-Pohjanmaan liitto korjaa muistutuksessa esitettyä siltä osin, että maakuntakaavan taustaselvitykseksi laadittua Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitystä ei ole poistettu maakuntakaavan selvitysaineistosta. Kaikki maakuntakaavan taustaksi laaditut selvitykset löytyvät Etelä-Pohjanmaan liiton verkkosivuilta. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus on tammikuussa 2024 evästänyt maakuntakaavan jatkovalmistelua siten, että viheryhteystarpeen merkinnät tulee poistaa ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä tavoitteita edistää kaavassa muulla tavoin. Tästä johtuen aiemmin maakuntakaavaluonnoksessa olleet viheryhteystarve-merkinnät on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta. Yksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteista on ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteen täyttämiseksi maakuntakaavaehdotukseen on lisätty koko maakuntaa koskeva yleinen suunnittelumääräys koskien ekologisten yhteyksien turvaamista maankäytön suunnittelussa. Lisäksi ekologisiin yhteyksien huomioimisesta annetaan suunnittelumääräykset myös mm. tuulivoima-alueiden ja liikenneväylien suunnitteluun liittyen. Vaikka viheryhteystarpeen merkinnän puuttuminen oikeusvaikutteisesta kaavakartasta vaikuttaa vaikutusten arvioinnin mukaan heikentävästi luontoarvoihin, täyttää kaavaratkaisu kokonaisuudessaan vaikutusten arvioinnin
---	--

Perustelut: 1. Kolmihaaran ja Piikkilänviidan kaavaillut tuulivoima-alueet sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin herkällä luonnon ydinalueella, jonne ei missään nimessä saa rakentaa ainuttakaan tuulimyllyä. Alue sijaitsee monen lintulajin päämuuttoreitillä ja monen lintulajin päämuuttoreitti on tuulimylly-alueen välittömässä läheisyydessä. Pidän hyvänä maakuntaliiton ehdotusta, jossa tuulimylly-aluetta on supistettu perustelluista syistä. Alue on kuitenkin niin harvinainen ja uhanalainen, että loppuosakin tulee kokonaan poistaa kaavaehdotuksesta. Alueella on monia erittäin uhanalaisia lajeja, jotka tuhoutuisivat lopullisesti, mikäli alueelle rakennetaan ehdotettuja noin 300 metrin korkuisia tuulimyllyjä. Alueelle on alunperin kaavailtu 81 mainitun korkuisen tuulimyllyn rakentamista. Tuo toteutuessaan on liian massiivinen tehdas- ja energiantuotantoalue ja se tuhoaisi ison osan alueen perinteisestä elämäntavasta. Alueella on edelleen tärkeänä elinkeinona maa- ja metsätalous, jonka toimintaa tuulimylly-alue kaventaisi ratkaisevasti.	mukaan maakuntakaavan tavoitteet ja sisältövaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä edistää maakuntastrategian tavoitteiden toteuttamista. Lisäksi liitto on laatinut mm. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tuloksiin perustuvan Etelä-Pohjanmaan ekologista verkostoa kuvaavan teemakartan, joka ei ole oikeusvaikutteinen. Maakuntakaavassa Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet mm. petolintuihin kohdistuvat vaikutukset ja alueen eteläpuolella sijaitsevat luonnonsuojelualueet. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita luonnonsuojelualueille, mikä on kaavan laadinnan alkuvaiheessa tehty periaate, jota on sovellettu yhtenäisesti koko maakunnan alueella. Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Etelä-Pohjanmaan liiton käsityksen mukaan voimaloista putoavan jään aiheuttamat vahingot ovat jäätävällä säällä mahdollisia, mutta harvinaisia ja niitä pyritään ehkäisemään eri keinoin. Ruotsin luonnonsuojeluyhdistyksen (Naturskyddsföreningen) mukaan Ruotsin tuulivoima-alueet vapauttavat vuodessa yhteensä noin 0,6 tonnia mikromuovia. Luku on vuodelta 2022,
---	--

Karjankasvatusmahdollisuus lähialueella heikentyisi, koska tuulimyllyn melu tekisi esimerkiksi lypsykarjan levottomaksi ja maidontuotanto ehtyisi oleellisesti sen seurauksena. Lypsävää lehmää ei kannata tuulimyllyjen takia tappaa. Myös liitännäiselinkeinot eli marjastus ja sienestys sekä metsästys alueella tulee turvallisuusriskin takia mahdottomaksi. Tuulimyllyjen monta tuhatta kiloa painavia lapoja on tippunut Suomessakin turhan paljon. Tuulimyllyjä on katkennut keskeltä kahtia. Tuulimyllyn roottorin on raportoitu syttyneen tuleen. Tuulimyllyn muoviosista irtoaa jatkuvasti terveydelle haitallisia aineita. Siksi kukaan tervejärkinen ihminen ei metsästä, ei marjasta eikä kerää sieniä tuulimyllyalueelta.	jolloin Ruotsissa oli 2,5-kertainen määrä tuulivoimaa Suomeen verrattuna. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston laskelmien mukaan esimerkiksi tieliikenne, mukaan lukien renkaiden kuluminen, tuottaa mikromuovia 8 190 tonnia, pikamuodissa paljon käytettyjen synteettisten vaatekuitujen pesu 8–950 tonnia, rakennusten maalaus 130–250 tonnia ja hygieniatuotteet 66 tonnia vuodessa. Lisätietoa tuulivoimasta ja mikromuovista löytyy esimerkiksi Tuulivoimayhdistyksen nettisivuilta.
Mainitulla alueella on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, jonka museovirasto on todennut arvokkaaksi. Tämä alue on Isojokilaakson kulttuurialue, johon kuuluu Engelin suunnitteleman kirkon alue ja sen lähiseutu ja lisäksi Koppelonkylän rakennettu kulttuurialue, joka sijaitsee Kortteenkylässä. Lisäksi mainitun alueen läheisyydessä sijaitsee Kodesjärven maakunnallisesti tärkeä rakennettu kulttuuri- ja maisema-alue sekä Polvenkylän maakunnallisesti tärkeä rakennettu kulttuuri- ja maisema-alue. Tuulimylly-alue on suunniteltu aivan liian lähelle näitä erittäin arvokkaita alueita. Näiden alueiden maisemat ja visuaalinen kauneus tuhoutuvat täysin, jos Kolmihaaran ja Piikkilänviidan tuulivoimalahankkeet merkitään maakuntakaavaan.	Piikkilänviidan tuulivoimaloiden aluetta koskee maakuntakaavassa aluekohtaiset suunnittelumääräykset, joiden mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa "tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueilla todettujen suurten petolintujen reviireihin. Voimaloiden määrä ja sijainti tulee suunnitella siten, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostu reviirille suunniteltavien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa", "tulee turvata metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyminen", "tulee ottaa huomioon Lapväärtinjokeen ja Isojokeen kohdistuvat vesistövaikutukset" ja "on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa".

Mainitut mahdolliset TV-merkinnät maakuntakaavassa johtaisivat siihen, että asukkaiden terveys tuhoutuu, koska lähimmät tuulimyllyt on suunniteltu aivan liian lähelle asuntoja. Mainittujen tuulivoima-alueiden alla on merkittävä pohjavesialue. Lisäksi iso pohjavesialue on tuon Kolmihaaran ja Piikkilänviidan tuulivoima-alueen lähietäisyydessä. Valumavesireitit kulkevat tuulivoima-alueelta pohjavesialueelle. Mailmanlaajuisesti puhtaasta vedestä on jo nyt huutava pula. Tuulivoimaloista irtoavat myrkylliset kemikaalit tuhoavat tuon pohjavesialueen, jonka arvo on nyt mittaamaton. Iso riski on myös sillä, että tuulivoimailojen roottoreista pääsee valumaan erilaisia myrkyllisiä nesteitä, joita yhteensä roottoreissa on tuhansia litroja. Nesteet valuvat siis suoraan pohjaveteen, joka näin pilaantuu täysin.	Maakuntakaavassa vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä 1,5 kilometrin etäisyys potentiaalisista tuulivoimaloiden alueista asutukseen. Maakuntakaavan selvitysten yhteisvaikutusten arvioinneissa on arvioitu mm. tuulivoiman vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön, ja vaikutusten arviointia tullaan täydentämään sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan mm. melu-, välke- ja värinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita pohjavesialueille. Maakuntakaavassa osoitetut pohjavesialueet perustuvat Suomen ympäristökeskuksen aineistoon. Maakuntakaavassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä alueiden käytön suunnitelmana ei kuitenkaan voida selvittää tarkemmin tuulivoimatuotantoon potentiaalisten alueiden vaikutuksia vaikutusalueen pohjavesialueisiin. Vaikutukset pohjavesialueisiin tulee selvittää tarkemmin osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua osayleiskaavan ja YVA:n yhteydessä. Tällöin voidaan huomioida myös mm. voimaloiden määrä ja tarkempi
---	---

Isojoelle ja Isojoen naapurikuntiin on joko jo rakennettu tai on suunniteltu reippaasti yli 200 tuulimyllyn rakentamista. Yhteisvaikutus kaikista noista tuulimyllyistä on niin massiiviinen, että tässä vaiheessa voi jo sanoa, että tuulimylly-rakentaminen Isojoella ja lähialueella on mennyt täysin överiksi. Senkin vuoksi Kolmihaaran ja Piikkilänviidan tuulivoima-alueita ei tule merkitä maakuntakaavaan, koska nuo alueet tulee jättää hiljaisiksi alueiksi. Tällä tavoin ihmisille ja eläimille ja luonnon muille eliölle taataan edes jonkinlainen käytävä tervehenkiseen elämään ja erityisesti yhteiseloön ihmisten ja luonnon eliöitten välillä.	sijoittuminen alueella, mitä ei ratkaista yleispiirteisessä maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisempaan suunnitteluun liittyen suunnittelumääräys, jonka mukaan "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- pohjavesiin --- sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset". Maakuntakaavassa osoitetaan lisäksi tärkeät tai muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet. Alueille annettavan suunnittelumääräyksen mukaan "aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että ne eivät vaaranna pohjavesialueen vedenkäyttöä, pohjaveden laatua tai määrää". Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä määrätään mm., että "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset." Tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi.
---	---

Varovaisuusperiaatteen, suhteellisuusperiaatteen ja kohtuullisuusperiaatteen mukaista on siis poistaa nuo Kolmihaaran ja Piikkilänviidan tuulimyllyalueet kokonaan maakuntakaavasta. 2. Tuulimyllyjen vähimmäisetäisyys lähimmästä asunnosta on kaavaehdotuksessa liian lyhyt. Kaavaehdotuksen etäisyys tuhoaa myllyjen rakentamisen jälkeen monen Isojoen kunnan asukkaan terveyden kokonaan tai osittain. Lisäksi sillä on heikentävä vaikutus asukkaiden työhön, lepoon ja virkistytymiseen. Noita haittavaikutuksia voidaan jossain määrin lieventää, kun vähimmäisetäisyydeksi asetetaan siis 5 km lähimmästä asunnosta. Kaikkia haittavaikutuksia tuokaan etäisyys ei poista. Maiseman visuaalinen turmeltuminen jää edelleen isojokisten taakaksi. Isojoen kunnantalolla järjestettiin maakuntakaavaehdotusta koskeva kuntalaisten kuulemistilaisuus tänä keväänä, jonne kaikki kuntalaiset oli kutsuttu. Sali olikin lähes täynnä ihmisiä. Tuossa tilaisuudessa päätettiin esittää mainittua 5 km:n vähimmäisetäisyyttä. 3. Isojoella on paljon luonnonsuojelualueita ja Natura-alueita. Lisäksi Isojoki on saanut Unescon Geo -park statuksen, joka on Suomen oloissa erittäin harvinainen ja arvokas tunnustus. Nuo	Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueen rajausta säilytetään maakuntakaavassa kaavaehdotuksen mukaisena. ks. perustelut vastineen muissa osissa Maakuntakaavassa vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä 1,5 kilometrin etäisyys potentiaalisista tuulivoimaloiden alueista asutukseen. Käytetty etäisyysvyöhyke perustuu mm. toteutuneilla tuulivoima-alueilla saatuihin tuloksiin esimerkiksi melun ja välkeen raja-arvojen ulottumisesta tuulivoimaloiden ympäristöön sekä maakuntakaavan laadintaprosessin alussa laajan asiantuntijaryhmän kanssa käytyyn keskusteluun soveltuvimmasta etäisyydestä. Maakuntakaavan selvitysten yhteisvaikutusten arvioinneissa on arvioitu mm. tuulivoiman vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön, ja vaikutusten arviointia tullaan täydentämään sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan mm. melu-, välke- ja värinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita luonnonsuojelualueille, suojeluohjelma-alueille tai Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille. Maakuntakaavassa on
--	---

luonnonsuojelualueet menettävät merkityksensä, jos tuulimyllyjä rakennetaan liian lähelle noita alueita. Siksi kaikille noille luonnonsuojelualueille ja Natura-alueille tulee säätää siis 35 kilometrin vähimmäisetäisyys lähimmästä tuulimyllystä. Esimerkiksi Lauhanvuoren kansallispuisto menettää arvonsa ja ominaisuutensa, jos tuulimyllyjä rakennetaan liian lähelle arvokasta kansallispuistoa. Siksi tuo 35 kilometriä on sopiva puskurivyöhyke suojaamaa noita arvoalueita.	laadittu mm. tuulivoiman vaikutuksia Natura 2000 -alueisiin arvioiva selvitys ja lajikohtaisia selvityksiä, joiden tulokset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun. Lisäksi maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä, joilla ohjataan mm. luontoarvojen ja lajiston huomioimista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin mukaan "tuulivoimalat ja niiden sähkönsiirtokäytävät ovatkin suurimpia luontoon vaikuttavia merkintöjä kaavassa. Maakuntakaavamääräyksissä on huomioitu vaikutusten arvioinnin tarve. Tuulivoimaa koskevat suunnittelumääräykset ovat vaikutusten arvioinnin näkökulmasta ansiokkaita ja määrittävät lähtökohdat yksityiskohtaisemmalle ympäristövaikutusten arvioinnille. Lieventämistoimenpiteitä on esitetty kaavan aluekohtaisissa suunnittelumääräyksissä, mitä pidetään myös hyvänä." Lauhanvuoren kansallispuisto ja Unesco Global Geopark -alue on huomioitu Suupohjan alueelle osoitetussa matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeessä. Merkinnän kuvauksen mukaan "matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeinä osoitetaan luontomatkailun ja virkistykseen vetovoima-alueet. Alueisiin sisältyy mm. kansallispuistot, Unesco Global Geopark -alueen kohteita sekä luonnonsuojelu- ja maisema-alueita, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palvelevia laajoja kokonaisuuksia". Suunnittelumääräyksen mukaan "aluetta tulee kehittää valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavana luontomatkailualueena. Suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistykseen
---	--

4. Perustuslaissa on kansalaisille turvattu yhdenvertaisuus lain edessä. Etelä-Pohjanmaan asukkaat ovat eriarvoisessa ja huonommassa asemassa muiden maakuntien asukkaisiin verrattuna, koska ehdotuksesta on poistettu tuo viherrakenne -selvitys. Vetoan Etelä-Pohjanmaan liiton asiantuntijoihin ja päättäjiin, että esittämäni muutokset hyväksytään maakuntakaava -ehdotukseen. Sain Etelä-Pohjanmaan liitolta lisääaikaa muistutuksen antamiseen 20.5.2024 saakka. Siihen mennessä annan sitten muistukseni nro 2.	liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämyspotentialiaalia. Suunnittelussa, rakentamisessa ja muissa toimenpiteissä on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot". Tuulivoimaloiden alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa suhteessa virkistys- ja leirintäalueisiin (ml. Geopark-alueen virkistyskohteet) sekä kansallispuistoihin on huomioitava valtioneuvoston tuulivoimamelua koskevan asetuksen (1107/2015) ohjearvot ulkomelutasosta. Ks. aiempi vastine. Merkitään tiedoksi.
---	--

Maatuulivoimahankkeita tarkasteltaessa tulee huomioida myös tulossa olevat suuret merituulivoimahankkeet. Merituulivoiman suurhankkeet massiivisuudellaan saattavat hyvinkin nopeasti syrjäyttää kannattavan maatuulivoiman tuotannon. Euroopan Unioni hyväksyi marraskuussa 2020 merkittävän ohjelman merituulivoiman tuotannosta tulevana vuosina EU:n merialueilla. Tanska on voimallisesti lähtenyt kehittämään merituulivoimaa Pohjanmerellä ja Itämeren eteläosassa Bornholmin saaren läheisyydessä. Samoin Ruotsi Pohjanlahdella. Eivätkä merituulihankkeet ole enää tuntemattomia Suomessakaan. Niitä on niin Rauman edustan merialueilta aina pohjoisempiinkin osiin Pohjanlahtea. Hankkeet ovat erittäin masiivisia niin Ahvenanmaan merialueilla, Selkämerellä kuin muuallakin Pohjanlahdella. Merituulivoimaloiden tehokkuus on merkittävästi parempi kuin maatuulivoimaloiden, joka nopeasti korvaa kalliimmat rakentamiskustannukset. Merkillepantavia ovat mainitut Ahvenanmaan maakunnan lähivuosina toteuttamat suuret merituulihankkeet, 1.000 neliökilometrin alueelle rakennetaan 500 merituulivoimalaa maakunnan pohjois- ja eteläpuolen merialueille. Pelkästään Ahvenanmaan merituulivoiman 30 terawattitunnin sähkön vuosituotannon kapasiteetti vastaisi jopa 45 % Suomen nykyisestä sähköntuotannosta. Sähköä Ahvenanmaalta on tarkoitus myydä Suomen lisäksi Ruotsiin.	Etelä-Pohjanmaan liitto on laatinut maakuntakaavaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle huomioiden maakuntakaavan paikalliset, maakunnalliset ja ylimaakunnalliset vaikutukset. Merituulivoimahankkeiden vaikutus maatuulivoimahankkeiden toteutukseen ja kannattavuuteen ratkaistaan hankkeiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Merkitään tiedoksi.
--	---

Ympäristöministeriö on ohjeistanut tuulivoiman rakentamista julkaisussaan Tuulivoimarakentamisen suunnittelu 5/2016.

Ympäristöministeriön ohjeistuksessa todetaan aluksi:
"Tuulivoimarakentamisen ohjauksen tavoitteena on eri toimintojen yhteensovittamisen kautta löytää tuulivoimarakentamiselle parhaiten soveltuvat alueet. Samalla ehkäistään tuulivoimaloista luonnolle ja ihmisten elinympäristölle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Keskeisiä vaikutuksia ovat muun muassa vaikutukset maisemaan, linnustoon ja turvallisuuteen sekä tuulivoimaloista aiheutuva melu ja välke."

On aivan kohtuutonta ja mielestäni suorastaan lain vastaista kansallispuistoja koskevan lainsäädännön pohjalta, että aivan kansallispuiston rajanaapuruuteen, kuten myös eräiden luonnonsuojelualueiden, on ajateltukaan sijoittaa tuulivoimatuotantoa. Luonnonsuojelulain 11 §:n mukaan kansallispuiston "alueella on oltava merkitystä yleisenä luonnonnähtävyytenä". Nyt tämä merkitys Lauhanvuoren kansallispuistolla totisesti on. Parhaiten tätä kuvastaa Lauhanvuoren-Pohjankankaan alueen valinta vuonna 2020 toisena Suomessa maailmanlaajuiseen Geopark-verkostoon, johon kuuluu maailmassa vain runsaat 160 kohdetta. Kolmantena Suomessa mukaan pääsi Saimaan alue.

Voi vain kysyä, mitä se merkitsisi Lauhanvuoren kansallispuistolle luonnonsuojelulain mukaisena yleisenä

Ympäristöministeriön julkaisu on huomioitu myös maakuntakaavan laadinnassa. Julkaisua ollaan parhaillaan päivittämässä.

Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita luonnonsuojelualueille, suojeluohjelma-alueille tai Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille. Maakuntakaavassa on laadittu mm. tuulivoiman vaikutuksia Natura 2000 -alueisiin arvioiva selvitys ja lajikohtaisia selvityksiä, joiden tulokset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun. Lisäksi maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä, joilla ohjataan mm. luontoarvojen ja lajiston huomioimista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin mukaan "tuulivoimalat ja niiden sähkönsiirtokäytävät ovatkin suurimpia luontoon vaikuttavia merkintöjä kaavassa. Maakuntakaavamääräyksissä on huomioitu vaikutusten arvioinnin tarve. Tuulivoimaa koskevat suunnittelumääräykset ovat vaikutusten arvioinnin

luonnonnähtävyytenä lähialueiden useat tuulivoimala-alueet. On vielä tarpeen todeta, että Geopark-verkostossa pysymisen edellytykset tarkistetaan neljän vuoden välein. Elleivät mukanaolon edellytykset täyty, Geopark-verkostossa säilyminen voi jäädä hyvin lyhytaikaiseksi.	näkökulmasta ansiokkaita ja määrittävät lähtökohdat yksityiskohtaisemmalle ympäristövaikutusten arvioinnille. Lieventämistoimenpiteitä on esitetty kaavan aluekohtaisissa suunnittelumääräyksissä, mitä pidetään myös hyvänä." Lauhanvuoren kansallispuisto ja Unesco Global Geopark -alue on huomioitu Suupohjan alueelle osoitetussa matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeessä. Merkinän kuvauksen mukaan "matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeinä osoitetaan luontomatkailun ja virkistykseen vetovoima-alueet. Alueisiin sisältyy mm. kansallispuistot, Unesco Global Geopark -alueen kohteita sekä luonnonsuojelu- ja maisema-alueita, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palvelevia laajoja kokonaisuuksia". Suunnittelumääräyksen mukaan "aluetta tulee kehittää valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavana luontomatkailualueena. Suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistykseen liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämyspotentiaalia. Suunnittelussa, rakentamisessa ja muissa toimenpiteissä on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot". Tuulivoimaloiden alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa suhteessa virkistys- ja leirintäalueisiin (ml. Geopark-alueen virkistyskohteet) sekä kansallispuistoihin on huomioitava valtioneuvoston tuulivoimamelua koskevan asetuksen (1107/2015) ohjearvot ulkomelutasosta.
--	--

Saksalaiseen tutkimukseen perustuen Tekniikka&Talous lehti kirjoittaa 15.6.2021, että "tuulipuistoja ei kannata rakentaa liian tiiviisti – "varastavat" tuulienergiasta 20–35 %." Liian tiiviin tuulirakentamisen kielteiset vaikutukset tuulivoiman tehoon yltävät monien kymmenien kilometrien päähän. Tästä näkökulmasta katsottuna monet tuulivoimahankkeet ovat aivan liian lähellä toisiaan niin Satakunnan kuin Etelä-Pohjanmaan kunnissa. Tällöin riski kasvaa, että maatuulivoiman tuotanto ei enää ole kannattavaa ja voimalat jäävät yksittäisten maanomistajien murheeksi. Esitän muistutukseni ja mielipiteeni vaikutusalueen syntyperäisenä asukkaana, kesäasukkaana ja laajan Lauhanvuoren alueen "tutkijana" vuosikymmenten ajan.	Maakuntakaavan laadinnan aikana Etelä-Pohjanmaan liiton tietoon ei ole tullut esimerkiksi osana tuulivoimayhtiöiden antamia lausuntoja, että maakuntakaavassa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet olisivat energiantuotannon tehokkuuden näkökulmasta liian lähellä toisiaan. Merkitään tiedoksi.
---	--

Yksityishenkilö 36 ym. (9 hlöä)	Vastine
Kiitos mahdollisuudesta mielipiteen antamiseen. Tässä mielipiteessä keskitytään Isojoen alueeseen ja tuulivoimaan. Maakuntakaavaehdotuksessa Isojoelle esitetään viittä tuulivoima-alueeksi sopivaa aluetta, pinta-ala yht. 103,5 km². Kun koko Etelä-Pohjanmaata koskevassa maakuntakaavaehdotuksessa osoitetaan 44 tuulivoimaloiden	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Muistutuksessa esitetyt Isojoen tuulivoima-alueiden osuudet maakunnan kaikista tuulivoimaloiden alueista ovat oikeansuuntaiset. Kun huomioidaan, että Rajamäenkylän tuulivoimaloiden alue sijoittuu osin Karijoen puolelle, on

aluetta ja pinta-alaa yht. 510 km², on Isojoen osuus varsin huomattava. Alueiden lukumäärästä 11,36 % ja pinta-alasta jopa 20,2 % tulisi Isojoelle. Kaavoituksen valmistelussa ja kaavasta päätettäessä tulee huomioida myös, että Isojoella on jo nyt varsin paljon joko tuotannossa, luvitus-/kaavoitusvaiheessa tai muuten hankevaiheessa olevia tuulivoimaloita. Osa näistä on joltakin osin mukana maakuntakaavaehdotuksessa, mutta lähes kaikki, eri hankevaiheessa olevat alueet huomioiden, Isojoen tuulivoimalamäärä nousisi yli kahdensadan. Isojoen kunnan pinta-alasta tulisi eri vaiheissa olevat hankkeet ja maakuntakaavaehdotus huomioiden olemaan ainakin 20 % tuulivoimakäytössä ja tuulivoimapotentiaalikäytössä. Vielä tulee huomioida, että osa Isojoella jo olevista tuulivoimahankkeista (etenkin kunnan pohjoispäässä) on naapurikuntien kanssa "yhteisiä". Voimalat pyörivät siis kuntarajojen molemmin puolin, joka tulee huomioida yhteisvaikutusta arvioitaessa. Myös naapurikunnissa Isojoen etelä- ja kaakkoispuolella on toiminnassa olevia ja pitkällä hankevaiheessa olevia tuulivoima-alueketjuja (Honkajoella Marjakeidas, Kirkkokallio, Kooninkallio, Paholampi, Haukkasalo). Niillä on jo oma vaikutuksensa paitsi mm. Haapakeitaan ja Huidankeitaan luontoarvoille, myös Isojoen maisema-arvoille ja mitä ilmeisimmin yhteisvaikutus myös Isojoen ja etenkin Kodesjärven ja Lauhanvuoren ekologisiin yhteyksiin.	Isojoen tuulivoimaloiden alueiden osuus tuulivoimaloiden alueiden kokonaispinta-alasta noin 17 %. Luku koskee maakuntakaavassa osoitettuja seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueita. Maakuntakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä alueiden käytön suunnitelmana. Maakuntakaavan laadinnassa on arvioitu sekä yhteisvaikutuksia että ylimaakunnallisia vaikutuksia huomioiden myös naapurimaakuntien alueella oleva ajankohtainen tuulivoiman suunnittelutilanne. Tuulivoimaan liittyvää yhteisvaikutusten arviointia on tehty osana tuulivoimaselvityksiä sekä koko maakuntakaavan vaikutusten arviointiraporttia (Sweco 2024). Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan lisäksi vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä.
--	--

Myös tuulivoima-alueiden myötä väistämättä kasvavan voimalinjavarkoston vaikutus tulee huomioida.

→ Olemassa olevan, hankevaiheessa olevan ja maakuntakaavaehdotuksen mukaisen tuulivoimakuormituksen yhteisvaikutus Isojoella on vastoin suhteellisuus- kohtuullisuus- ja varovaisuusperiaatteita niin luontovaikutusten, kuin ihmisen elinympäristön muuttumisen kannalta.

Piikkilänviidan alue maakuntakaavaehdotuksessa

On kiitettävää ja tärkeää, että Kolmihaaran hankealuetta on pienennetty (maakuntakaavassa Piikkilänviita). Maakuntakaavassa oleva alue on kuitenkin edelleen varsin suuri eikä sovellu tuulivoima-alueeksi. Kaavaehdotuksessa oleva tuulivoima-alueen raja on kriittisen lähellä Kodesjärveä kaiken kaikkiaan. Kodesjärvi on suojeltu lintujärvi. Suunniteltu tuulivoima-alue pirstoo vaarallisella tavalla luonnon ydinalueita ja rikkoo myös tärkeän Lauhanvuoren Natura-alueen, Hanhikeitaan-Haapakeitaan Natura-alueen ja Kodesjärven Natura-alueen ekologisen yhteyden.

Maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tämä voidaan tehdä monilta osin maakuntakaavaa tarkemmin, kun on tiedossa mm. hankkeissa suunniteltu voimalamäärä ja voimaloiden sijainnit.

Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan täydentämään siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi.

Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita luonnonsuojelualueille, suojeluohjelma-alueille tai Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille. Maakuntakaavassa on laadittu mm. tuulivoiman vaikutuksia Natura 2000 -alueisiin arvioiva selvitys ja lajikohtaisia selvityksiä, joiden tulokset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun mm. Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueen osalta. Lisäksi maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä, joilla ohjataan mm. luontoarvojen ja lajiston huomioimista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavaluonnokseen sisältyneet viheryhteydet on poistettu kaavaehdotuksesta, mutta se ei poista todellisuutta viheryhteyden tarpeesta. Hiljaiset alueet eivät palaudu, jos ne rikotaan.

Etelä-Pohjanmaan Ely-keskus on Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa edellyttänyt mm. Kodesjärven Natura-alueella suojeluperusteena olevan **petolinnun** reviirin parempaa huomioimista maakuntakaavoituksessa. **Petolinnun (sensitiivisiä lajitietoja häivytetty)** tärkeää vaikutusta alueen eliöyhteisölle ja luonnon ekologiseen tasapainoon ei tule väheksyä ja riskeerata.

Lauhanvuoren kansallispuistossa sijaitsee metsäpeuran palautusistutusalue, joka muodostuu useasta lähistöllä olevasta Natura-alueesta. Myös maakunnalliset yhteisvaikutukset tulee huomioida. Ely-keskus on lausunnossaan todennut, että Natura-arvioinnissa ei ole tunnistettu asianmukaisella tavalla tuulivoiman vaikutuksia metsäpeuran liikkumiseen ja alueiden käyttöön eikä tuulivoiman vaikutuksista ole vielä edes riittävästi tietoa mm. yllä mainittuihin herkkiin lajeihin.

Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan ekologisten yhteyksien huomioimista koskeva yleinen suunnittelumääräys: "Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätalousskäytössä."

Piikkilänviidan tuulivoimaloiden aluetta koskee maakuntakaavassa aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa "tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueilla todettujen suurten petolintujen reviireihin. Voimaloiden määrä ja sijainti tulee suunnitella siten, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostu reviirille suunniteltavien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa",

Maakuntakaavan vaikutusten arviointiin perustuen Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueelle on annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, joka edellyttää metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilymisen turvaamista tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tuulivoimaa koskevassa maakuntakaavan yleisessä suunnittelumääräyksessä määrätään seuraavasti: "Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on

Aluetta elinympäristönään käyttäviä herkkiä ja erityisesti EU:n luontodirektiivissä suojeltuja lajeja on toki muitakin, joten tuulivoimarakentamisen vaikutukset eivät rajoitu yhteen ja kahteen lajiin. Tulee myös ottaa huomioon, että lintu ei rajoita lentämistään ja eläin liikkumistaan vain sille kartalle piirretylle alueelle. Luonnon tasapainon ja ekologian säilyminen ei myöskään voi perustua vain siihen, että eläimet noudattaisivat Natura-alueen rajoja. Vaikutukset ihmisen elinympäristöön, maisemaan ja terveyteen ovat merkittävät ja varsinkin terveysvaikutusten osalta pitkälti tuntemattomat. Voimaloiden koko kasvaa jokaisessa hankkeessa eikä vanhentuneita ohjeellisia mittauksia ja vaikutusarviointeja ole välttämättä tehty niiden mukaan. Maakunnallisesti merkittävät, rakennetut kulttuuriympäristöt ja maaseudun kehittämisen ydinvyöhykkeet on suojeltava tuulivoimarakentamisen haitallisilta vaikutuksilta. Maakuntakaavaehdotuksen Piikkilänviidan alueen haittavaikutukset maisemaan ovat erityisen haitalliset esim. maakuntakaavaehdotukseen merkityillä Kodesjärven,	otettava huomioon vaikutukset --- kansallispuistoihin, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset. --- Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin." Tuulivoimahankkeiden yksityiskohtainen suunnittelu sekä vaikutusten arvioinnit ja niihin sisältyvät melu- ja välkemallinnukset tulee tehdä perustuen hankkeessa suunniteltuihin voimalatyyppeihin- ja kokoihin. Maakuntakaavassa annettujen suunnittelumääräysten tulee toteutua valitulla voimalatyypillä. Piikkilänviidan tuulivoimaloiden aluetta koskee maakuntakaavassa aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa "on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa". Kuten muistutuksessa tuodaan esiin, tuulivoimarakentamisella on vaikutusta ympäröivien alueiden maisemaan. Maakuntakaavan taustalle on laadittu potentiaalisten
---	--

Polvenkylän, Kortteenkylän ja kirkonkylän kyläasumisen ja maaseudun kehittämisen alueilla. Asutuksen näkökulmasta tulisi etäisyys lähimpään voimalaan olla ainakin viisi kilometriä. Kaikkiin maisemavaikutuksiin sekään ei riitä. Kun kiipeää Lauhanvuoren Natura- ja Geopark-alueella olevaan torniin, tai Huidankeitaan lintutorniin, tuskin haluaa nähdä joka puolella tuulivoimaloita. Alueen matkailun vetovoima häviää, samoin kunnan asukasvetovoima. Kiinteistöjen hinnat romahtavat. Suhteellisuus- ja kohtuullisuusperiaatteen vastaista on myös se, että tuulivoimaloilla ja lisääntyvillä voimalinjoilla pilataan maaseutu, kun sähkö kuitenkin menee muualla. Yhteenvetona toteamme: Tuntuu järjenvastaiselta, että maakuntakaavaan esitetään tuulivoima-alueiksi soveltuvia alueita, joille joudutaan samanaikaisesti kaavassa asettamaan tuulivoiman rakentamisen edellytykseksi A 4 -sivujen mittaisia määräyksiä eri asioiden turvaamiseksi. Maalaisjärjellä ajateltuna sellaiset alueet eivät yksinkertaisesti sovi tuulivoima-alueiksi. Kun tuulivoimarakentamista ei Suomessa ole säännelty, noilla määräyksillä ei tuulivoimahankkeiden osayleiskaavoitusvaiheessa ole todellisuudessa juurikaan merkitystä.	tuulivoima-alueiden maisemaselvitys. Siinä esimerkiksi Lauhanvuoren alue ja Isojokilaakson kyläasutuksen ja Isojoen kirkkomaiseman valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on tunnistettu suuren maiseman herkkyyden alueina. Piikilänviidan tuulivoimaloiden alue on luokiteltu arvioinnissa luokkaan "tuulivoima-alueet, joiden vaikutus on osin maiseman tärkeitä ominaispiirteitä heikentävä". Piikilänviidan tuulivoimaloiden alueelle annetaan maakuntakaavassa aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa". Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Ja 30 §:n mukaan "maakuntakaavassa annetaan määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon
--	--

Isojoelle maakuntakaavassa tuulivoima-alueiksi soveltuvia alueita tulee vähentää ja ainakin Piikkilänviidan alue lähtökohtaisesti poistaa kokonaan kaavasta. Viimesijainen vaihtoehto on supistaa kaavaehdotuksen mukaista kaava- aluetta. Vanhaa intiaaniviisautta siteeraten: "Vasta sitten kun viimeinen puu on kaadettu, viimeinen kala kalastettu ja viimeinen joki myrkytetty, te huomaatte, ettei rahaa voi syödä".	ottaen tarvitaan maakuntakaava- aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa (maakuntakaavamääräykset)." ks. lisäksi vastine aiemmin
--	--

Yksityishenkilö 37 (2 hlöä)	Vastine
Vastustamme kaavaehdotuksen tuulivoima-alueita Kimpilamminkangas (34) ja Juoleikonkangas (41). Kimpilamminkankaan 16 tuulivoimalan osayleiskaavaehdotus on tulossa hyväksyttäväksi kesän 2024 aikana. Juoleikonkankaan alueen 8-9 tuulivoimalan kaavoitus ja YVA- prosessi on käynnistymässä syksyn 2024 aikana hankanimellä Lintuvuori. Molemmat hankkeet sijoittuvat joko kokonaan tai pääosin Ähtärin kaupungin alueelle ja kahden hankealueen väliin jää Soinin kunnan alue. Ähtäriläiset hyötyvät hankkeesta ja soinilaiset vain kärsivät haitoista. Mikä taho puolustaa ja valvoo soinilaisten oikeuksia epätasa-arvoisessa tilanteessa?	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavataso selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella ei ole tullut esiin sellaisia seikkoja, joiden vuoksi muistutuksessa mainituille alueille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen merkintää yleispiirteisessä maakuntakaavassa. ks. vastine alla

Hankealueet sijoittuvat varsin lähelle toisiaan, joten niiden yksittäiset vaikutukset kertaantuvat ja aiheuttavat merkittäviä haittavaikutuksia lähistöllä asuville. Mikä taho varmistaa, että nämä otetaan riittävän kattavasti huomioon suunnitteluvaiheessa ja ettei kohtuutonta haittaa pääse aiheutumaan?

Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaa koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "*Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset*".

Suunnittelumääräyksessä veloitetaan lisäksi lieventämään haitallisia vaikutuksia sekä varmistamaan, "*ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia*".

Suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi.

Käytännössä yhteisvaikutukset arvioidaan ja esitetään osana hankkeiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja ympäristövaikutusten arviointia, jolloin arviointi on mahdollista tehdä perustuen tarkkoihin suunnitelmiin myllyjen koosta, tehosta ja sijoittelusta. Yhteisvaikutuksia tarkastellaan tyypillisesti esimerkiksi melu- ja välkemallinnusten sekä maisemavaikutusten (havainnekuvat) osalta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn sekä tuulivoimaosayleiskaavojen laadintaan osallistuu kuulemisten ja viranomaisneuvottelujen muodossa eri viranomaisia ja osallisia, jotka tarkastelevat tehtyjä arviointeja sekä antavat asiassa lausuntoja. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimii yhteysviranomaisena, joka tarkistaa ympäristövaikutusten arvioinnin laadun ja riittävyyden, ja antaa asiassa perustellun päätelmänsä, joka tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Etelä-Pohjanmaan liitto toimii

Hankealueiden lähistöllä on runsaasti vapaa-ajan asutusta ja myös Soinin rantayleiskaavassa osoitettuja rakentamattomia vapaa-ajan tontteja. Soinin kunnassa on käynnistynyt rantayleiskaavan uudistaminen, jonka tavoitteena on nostaa rantarakentamisen rakennusoikeuksia. Hankealueet vaikuttavat kielteisesti vapaa-ajan asuntojen ja kaavoitettujen tonttien arvoon. Mikä taho on vastuussa arvonalentumisen korvaamisesta kiinteistönomistajille? Kaavaehdotuksessa kirjoitatte, että teollisen mittakaavan energiantuotantohankkeiden yhteydessä on yhteensovitettava tuotannosta saatavia hyötyjä ja esimerkiksi asumisviihtyvyyttä. Kuvitteletteko todella, että kyseessä on vain asuinviihtyvyys?	lausunnonantajana hankkeissa ja suunnitelmissa, joiden vaikutukset ulottuvat Etelä-Pohjanmaan alueelle. Myös alueen asukkailla on mahdollisuus antaa mielipiteensä ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan ja -selostukseen. Tuulivoimaosayleiskaavan tulee voimaan astuessaan olla voimassa olevan maakuntakaavan ja sen suunnittelumääräysten mukainen. Tuulivoiman vaikutuksista kiinteistöjen arvoon on liitossa tiedossa yksi Suomessa toteutettu tutkimus sekä kansainvälisiä tutkimuksia. Tutkimusten tulokset eivät ole yksiselitteisiä ja kiinteistöjen arvon muodostumiseen vaikuttavat tuulivoiman etäisyyden ja näkyvyyden lisäksi mm. kiinteistöjen sijainti ja kunto. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman vaikutusta kiinteistöjen arvon kehitykseen selvitetään sekä laajempaan tarkasteluna että hankekohtaisissa arvioinneissa siltä osin, kun se on mahdollista. Maakuntakaavassa annetaan erilaisia suunnittelumääräyksiä, joilla edellytetään huomioimaan tuulivoiman vaikutuksia mm. asutukseen ja loma-asutukseen, maisemaan ja elinkeinoihin sekä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Suunnittelumääräys ja alueen
---	---

Jos jäämme kahden hankealueen, yhteensä 25 teollisen kokoluokan tuulivoimalan ja niiden haittavaikutusten puristuksiin, aletaan puhua jo alueen asuinkelvottomuudesta. Jätämme nyt mielipiteen maakuntakaavan kaavaehdotuksesta, joka hyväksyttäneen vuoden 2024 aikana. Nyt kuitenkin jo tiedämme, että kaavoitus etenee molemmissa hankkeissa. Tieto Juoleikonkankaan hankkeen etenemisestä tuli julki huhtikuussa 2024, tieto Kimpilamminkankaan hankkeen etenemisestä toukokuussa 2024. Molemmat hankkeet etenevät, ennen kuin maakuntakaava on edes hyväksytty. Osaatko arvioida, miksi molemmat hankkeet etenevät juuri nyt? Voiko vaikutusta olla esimerkiksi sillä, että kaavaehdotus on ollut jo syksyllä 2023 maakuntakaavan kannalta keskeisten yhteisöjen lausuttavana, onko siellä näytetty "vihreää valoa"? Maakuntakaavan päätöksentekoprosessissa on kehitettävää, sillä tuntuu todella turhauttavalta jättää mielipidettä kaavaehdotuksesta, jonka hankealueet elävät jo toisaalla omaa elämäänsä monta askelta maakuntakaavaa edellä.	nykytilanne tulee huomioida alueelle jatkossa suunniteltavissa tuulivoimahankkeissa ja tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan lisäksi vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Maankäytön suunnittelujärjestelmä Suomessa mahdollistaa alueiden suunnitteluprosessien etenemisen samanaikaisesti eri suunnittelutasoilla. Voimaan astuessaan tuulivoimaosayleiskaava ei kuitenkaan saa olla voimassa olevan maakuntakaavan ja sen suunnittelumääräysten vastainen. Vaikutusten arviointia tehdään ja alueiden soveltumista tuulivoimatuotantoon arvioidaan joka tapauksessa molemmilla suunnittelutasoilla.
---	---

Yksityishenkilö 38	Vastine
Hei.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Mielipiteeni kuulutettavana olevan Etelä-pohjanmaan maakuntakaavan tuulivoimaosiosta Kuortaneen Sarvinevan osalta. Puolustusvoimat ovat vallitsevan maailman tilanteen vuoksi linjanneet, ettei tuulivoimaloita saa rakentaa alle 12km etäisyydelle varalaskupaikoista. Alavuden ja Kuortaneen rajalla sijaitseva varalaskupaikka tulisi olemaan liian lähellä Sarvinevan tuulivoimala-aluetta. Tästä syystä Sarvinevan tuulivoimakaava-alue tulisi poistaa maakuntakaavasta.	Etelä-Pohjanmaan liitto on saanut Puolustusvoimilta tiedon, että Sarvinevalle on mahdollista osoittaa maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä, vaikka alue sijaitsee alle 12 kilometrin etäisyydellä Alavuden varalaskupaikasta. Sarvinevan tuulivoimaloiden alueelle osoitetaan maakuntakaavassa merkintä.
--	--

Yksityishenkilö 39	Vastine
Vastustan Kuorasjärven välittömään läheisyyteen suunniteltua tuuliteollisuusalueen kaavaa ja hanketta (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, tuuliteollisuusalueet Pauhusaari ja Leviäkangas) Perustelut: 1. Tuulivoimaloista aiheutuva meteli. Nyt niitä ollaan suunnittelemassa 42 kpl 350 metrin korkuisina lähimmät ovat muutaman kilometrin päässä järvestä. Suurin tuulivoimaloiden häiritsevyyteen vaikuttava tekijä on sykintä (amplitudimoduaatio). Kuorasjärveä ympäröi noin 430 mökkiä	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti laadittava yleispiirteinen alueiden käytön suunnitelma.

ja niillä tuhansia käyttäjiä. Ääni kantaa järvellä kauas, joten meteliongelma koskee koko Kuorasjärveä. Mökkien äänieristykset eivät ole samaa tasoa kuin omakotitaloissa on. Voitte lukea Ilmattaren Leppävirran tuulivoimalan meluongelmista Ylen artikkelista 13.1.2022 https://yle.fi/a/3-12657936 Meteliongelmia on jo pienemmissä hankkeissa, joissa on vähemmän ja pienempiä tuulivoimaloita. Tässä artikkelin kaksi ensimmäistä lausetta: Tuulivoimayhtiö hakee Leppävirran tuulipuiston meluongelmaan ratkaisua KHO:sta: "Mielestämme melun suhteen on menty parempaan suuntaan" Ilmatar Windpowerin kolmen tuulivoimalan meluhaittoista on kiistelty Leppävirralla viisi vuotta. Kunta vaatii yhtiöltä ympäristölupaa odotettua suurempiin meluhaittoihin. 2. Tuulivoimaloiden peruuttamattomat vaikutukset luonnolle ja eläimille. Tuulivoimalat vaikuttavat mm. lintuihin ja sitä kautta koko Kuorasjärven lähialueen eliöstöön.	Maakuntakaavassa osoitetaan alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä maakuntakaavatasoisin selvityksin todetut potentiaaliset tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Tähän liittyen maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaan liittyvä suunnittelumääräys, jonka mukaan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia". Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita luonnonsuojelualueille, suojeluohjelma-alueille tai Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille. Maakuntakaavassa on laadittu mm. tuulivoiman vaikutuksia Natura 2000 -alueisiin ja muuttolinnustoon arvioiva selvitys ja lajikohtaisia selvityksiä (mm. maakotka, sääksi), joiden tulokset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun mm. Leviäkankaan ja Pauhusaaren tuulivoimaloiden alueiden osalta.
---	---

3. Maisemahaitat. Korkeudeltaan 350 metriä olevat tuulivoimalat eivät sovi järvimaisemaan. Eiffel-tornin korkeus on antennin kanssa 324 metriä. Nyt ollaan rakentamassa 42 kpl x 350 metrin tuulivoimalaa järvien välittömään läheisyyteen.	Maakuntakaavassa tuulivoimaan liittyen annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys (kaavaselostus luku 6.2), joka koskee myös Pauhusaaren ja Leviäkankaan alueita. Koko maakuntaa koskevassa suunnittelumääräyksessä veloitetaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ottamaan huomioon sekä tuulivoiman että siihen liittyvän sähkönsiirron vaikutukset esimerkiksi luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin. Lisäksi tuulivoimahankkeille on annettu aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä. Pauhusaaren ja Leviäkankaan osalta aluekohtainen suunnittelumääräys velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Muistutuksessa viitataan alueella käynnissä olevaan tuulivoimahankkeeseen ja siinä suunniteltuihin voimalamääriin ja -korkeuksiin. ks. vastine yllä liittyen maakuntakaavataso suunnitteluun Leviäkankaalle annetaan maakuntaakaavassa aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan " yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa".
--	---

4. Suuritehoisista lentoestevaloista on eläimille ja ihmisille haittaa. Niitä on nyt tulossa järvimaisemaan useita satoja kappaleita! Valot eivät kuulu järvimaisemaan. Laskennalliset haitat eivät ole sama asia kuin toteutuvat haitat. Luotettavaa tutkimustietoa ei ole riittävästi, jotta voitaisiin sallia 350 metrin korkeuteen kohoavat tuulivoimalat järvien viereen pilaamaan luonto. Tuulivoimayhtiöt hakevat tarkoituksella ylisuurta kappalemäärää tuulivoimaloita. Tämä tehdään sen takia, koska kun tuulivoimaloiden määrää myöhemmin tiputetaan, niin saadaan näyttämään silti, että luontoa ja ihmisten hyvinvointia on huomioitu. Kuorasjärvelle yksikin alle 5 km päässä järvestä oleva tuulivoimala on liikaa. Tuulivoimaloiden sijoituspaikka on täysin väärä. Kuortaneelta, Seinäjoelta, Suomesta tai maailmalta löytyy vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja tuulivoimaloille, joissa ei mene pilalle tuhansien ihmisten kesämökkielämä.	ks. vastine yllä liittyen maakuntakaavassa annettaviin yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaaviin suunnittelumääräyksiin Hankekohtaisissa selvityksissä vaikutusten arvioinnit tulee tehdä suunnittelussa olevien voimaloiden mukaisesti. Merkitään tiedoksi. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin perustein koko maakunnassa. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää.
---	--

Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen.

Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

Yksityishenkilö 40 ym. (6 hlöä)

Havainnekuva Kuorasjärven pohjoisosasta.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 ehdotuksessa on osoitettu Pauhusaaren ja Leviäkankaan alueet tuuliteollisuusalueiden rakentamista varten. Emme kannata tuulivoimaloiden rakentamista näille alueille, merkinnät tulisi mielestämme ehdottomasti poistaa maakuntakaavasta. Alueiden valinta on mielestämme epäonnistunut.

Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuuliteollisuusalueiden haitat kasaantuisivat Kuorasjärven ja erityisesti sen pohjoispään loma-asutusalueelle ja kesämökkien omistajille.

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Muistutuksessa tuodaan esiin Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia mm. vapaa-ajan asutukseen, viihtyisyyteen, virkistyskäyttöön, kiinteistöjen arvoon, maisemaan ja petolintuihin. Muistutuksessa ja Etelä-Pohjanmaan liiton tuulivoimaselvityksissä on tunnistettu pääosin samankaltaisia vaikutuskohteita.

Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella alueelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita.

	Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajauksia on kuitenkin ko. alueilla tarkistettu kaavan laadinnan aikana mm. huomioimalla 1,5 km etäisyys vakituiseen ja loma-asutukseen, jättämällä kaavarajauksen ulkopuolelle Kouran kylän itäpuolella kaavaluonnoksessa mukana ollut "sakara" ja rajaamalla alueita petolintuihin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin perustein koko maakunnassa. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Kuorasjärven merkitystä tärkeänä virkistys- ja loma-asutusalueena ei ole tuotu esiin juuri lainkaan eri taustaselvityksissä. Järvellä on ollut vuosikymmeniä mm. seinäjokelaisten loma-astusta ja virkistysalueesta nauttivat useat sukupolvet. Järvellä on kesämökkejä 430.	Maakuntakaavassa vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä 1,5 kilometrin etäisyys potentiaalisista tuulivoimaloiden alueista asutukseen. Maakuntakaavan selvitysten yhteisvaikutusten arvioinneissa on arvioitu tuulivoiman vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön. Vaikutusten arviointia tullaan saatujen palautteiden myötä vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Lisäksi maakuntakaavassa on laadittu maisemavaikutusten arviointi. Ks. vastine myöhemmin liittyen maisemavaikutuksiin Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden tarkempaan suunnitteluun suunnittelumääräyksiä, joiden mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on mm. huomioitava vakituiseen ja loma-asutukseen sekä maisemaan kohdistuvat vaikutukset, ja varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan
--	--

Kuorasjärvi sijaitsee hiljaisella alueella. Alueella ei kuulu ihmisen toiminnasta aiheutuvaa melua ja siellä vallitsee luonnon rauha. Seinäjoen ja Kuortaneen välinen rajaseutu on Etelä-Pohjanmaan merkittävimpiin kuuluva yhtenäinen erämaa-alue. Tällaista aluetta pitää mielestämme suojella, ei rakentaa sinne tuulivoimaloita. Voimala-alue merkitsee käytännössä luonnon rauhan rikkovaa isoa teollisuusaluetta. Kaupungien muuttuessa yhä meluisemmiksi mm. lisääntyvän rakentamisen ja kasvavan liikenteen vuoksi, ihmisten oikeutta viettää aikaa hiljaisilla alueilla tulee erityisesti suojella. On selvää, että tuuliteollisuusalue eli korkeat voimalat, sähkönsiirtolinjat, huoltoteiden rakentaminen ja voimaloiden vaatimat puuttomat alueet muuttaisivat erämaatyypin alueen luonteen täysin. Se romahduttaisi alueen virkistyskäytön, rikkoisi rauhan ja hiljaisuuden, jota alueelta haetaan, sekä aiheuttaisi haittoja ihmisille ja luonnolle.	vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Suunnittelumääräys ja alueen nykytilanne tulee huomioida alueelle jatkossa suunniteltavissa tuulivoimahankkeissa ja tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakunnan hiljaiset alueet on selvitetty osana potentiaalisten tuulivoima-alueiden selvitystä. Maakuntakaavan kokonaisvaikutusten arvioinnissa on todettu, että noin 90 %:lla (151 kpl) kokonaan tai osittain Etelä-Pohjanmaan puolella olevalla hiljaisella alueella ei ole lainkaan tuulivoimaloiden alueita Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista 15 sijoittuu kokonaan tai osittain hiljaiselle alueelle. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan ja maakunnan lähialueen tuulivoima-alueiden vaikutukset hiljaisiin alueisiin arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Arvioinnin mukaan hiljaisille alueille voi paikallisesti aiheutua merkittäviä muutoksia ja ne voivat menettää hiljaisuuteen liittyvät arvonsa. Etelä-Pohjanmaan liitto täydentää hiljaisiin alueisiin liittyvää vaikutusten arviointia tiedoilla tuulivoimaloiden alueiden sijoittumisesta hiljaisten alueiden läheisyyteen. Tuulivoima-alueen sijaitseminen hiljaisen alueen läheisyydessä, ei pelkästään hiljaiseksi todetulla alueella, voi osaltaan vaikuttaa hiljaisuuteen liittyviin arvoihin.
---	---

Maisemahaitat tulisivat olemaan suuret. Korkeimmillaan tuulivoimalat olisivat 350-metrisiä eli Eiffel-tornia korkeampia. On selvää, että näin korkeiden voimaloiden pyörivät lavat, välke, melu ja huomiovalot ovat suuri rasite loma-asutusalueelle. Haitat ovat pysyviä ja joka päivä toistuvia. Havainnekuva Kuorasjärven alueelta näyttää tilanteen hyvin (yllä). Huoltotiet ja sähkönsiirtolinjat pirstovat myös maisemaa.	Hiljaiset alueita ei ole maakuntakaavan laadinnassa käytetty tuulivoimaloiden alueita rajaavana tai poissulkevana tekijänä. Hiljaiset alueet tullaan lisäämään teemakartalle (ei oikeusvaikutteinen), joka kuvaa Etelä-Pohjanmaan ekologista verkostoa. Kuten palautteessa tuodaan esiin, tuulivoimarakentamisesta aiheutuu maisemavaikutuksia. Vaikutukset korostuvat mm. avoimilla järviolueilla. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvityksessä (FCG 2023) on tunnistettu potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutuksia maisemallisesti arvokkaiksi luokiteltuihin tai herkkiksi todettuihin alueisiin. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueet kuuluvat yhteen kolmesta selvityksessä tunnistettuun ns. hot spot -alueeseen (Etelä-Pohjanmaan maakunnan keskiosan tuulivoima-alueiden kokonaisuus Seinäjoella, Lapualla, Kuortaneella ja Alavudella), joissa on tunnistettu herkkiä kohteita ja voimakkaimpia yhteisvaikutuksia. Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on luokiteltu selvityksessä luokkaan "tuulivoima-alueet, joiden vaikutus on osin maiseman tärkeitä ominaispiirteitä heikentävä". Kuorasjärven alue on luokiteltu maiseman herkkyyksiluokittelussa luokkaan "kohtalainen". Maisemaselvityksen tulosten tulkinnassa on huomioitava, että se on laadittu maakuntakaavan laadinnan aiemmassa
--	--

Maisemahaittojen lisäksi voimalat aiheuttavat häiritsevää melua ja välkettä. Melututkijat, kuten mm. Outi Ampuja, korostavat, että melu ei ole pelkkiä desipelejä vaan sen kokeminen on yksilöllistä. Melun aiheuttamiin terveysriskeihin luetaan tällä hetkellä yleisesti kuulon huonontuminen ja tinnitus, unihäiriöt ja niiden vaikutus ihmisen psyykkiseen ja	vaiheessa, jolloin mm. Pauhusaaren potentiaalinen tuulivoimaloiden alue on ollut valmistelussa laajempaan yhtenäisenä alueena kuin kaavaehdotuksessa esitetty alue ja Napalankallioiden potentiaalinen tuulivoima-alue, jolle maakuntakaavassa ei osoiteta merkintää, on ollut mukana. Maisemaan kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointia on päivitetty maakuntakaavan vaikutusten arviointiraporttiin (Sweco 2024) vastaamaan kaavaehdotuksen tilannetta. Täydennetään vaikutusten arviointiraporttia Kuorasjärvellä erityisesti vapaa-ajan asutukseen kohdistuvien maisemavaikutusten osalta. Kaavaehdotuksessa annetaan Leviäkankaalle aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan " yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa". Lisäksi maisemavaikutuksiin tulee maakuntakaavan yleisen suunnittelumääräyksen mukaan kiinnittää huomiota ja haittavaikutuksia lieventää kaikessa tuulivoimarakentamisessa ja niihin liittyvässä sähkönsiirrossa. ks. vastine yllä liittyen maakuntakaavan suunnittelumääräykseen melu- ja välkevaikutusten selvittämisestä osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua.
--	--

fyysiseen terveyteen sekä stressihormonien erityksen lisääntyminen. Melu heikentää lisäksi immuunijärjestelmää ja nostaa sydän- ja verenpainetautien riskiä. "Tuulivoimaloiden terveyshaitat ovat suuri riski, jota ei oteta riittävästi huomioon poliittisessa päätöksenteossa ja tuuliteollisuusalueiden sijoittelussa", sanovat emeritus professori Kimmo Suomi ja tutkimusassistentti Pirjo Keronen. Heidän julkaisemassaan laajassa tuulivoimaloita koskevassa tutkimuskatsauksessa tuodaan esille tuulivoiman infraäänen haitallisuus ihmisen terveydelle. Näitä haittoja voivat olla muun muassa kuulo- ja tasapaino-ongelmat, huimaus ja tinnitus, vastustuskyvyn heikkeneminen, sydämen ja verisuonten kollageenimuutokset, uni- sekä keskittymishäiriöt. "Infraääni aiheuttaa terveydellisiä ongelmia pitkäaikais- ja yhteisvaikutuksina. Infraäänen ja muiden tekijöiden kuten pienitaajuisten äänten sekä esimerkiksi maanvärähtelyn yhteisvaikutukset ovat aihepiiri, jota Suomessa ei ole tutkittu juuri lainkaan", Suomi sanoo (viite 1). Tuulivoimatuotannon taloudellisia hyötyjä pitää mielestämme verrata suuriin kustannuksiin, joita tuotanto aiheuttaa ihmisille, luonnolle ja alueiden viihtyisyyteen. Mikäli tuuliteollisuusalue rakennetaan, se asettaa kuntalaiset hyvin eriarvoiseen asemaan. Tulemme vaatimaan korvausmenettelyä loma- asuntomme arvon ja ympäristön	Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä. Tuulivoiman vaikutuksista kiinteistöjen arvoon on liitossa tiedossa yksi Suomessa toteutettu tutkimus sekä kansainvälisiä tutkimuksia. Tutkimusten tulokset eivät ole yksiselitteisiä ja kiinteistöjen arvon muodostumiseen
--	---

viihtyisyyden romahtamisesta. Alue ei mielestämme sovellu enää rentoutumiseen ja lomailuun. Uusien pohjoismaisten tutkimusten perusteella tuulivoimalat laskevat kiinteistön arvoa sitä enemmän, mitä lähempänä kiinteistöä (erityisesti etäisyyksillä 0–3 km) ne ovat sekä mitä useammasta ja korkeammasta voimalasta on kyse. Kiinteistöjen arvo laskee entisestään välkevaikutuksen takia. Tutkimusten mukaan loma-asuntojen arvo on laskenut jopa yli 20%. Euroopassa korvaukset ja kompensatiomallit ovat yleistyneet. Saksan kompensatiomallin mukaan korvaus on sitä suurempi, mitä lähempänä voimala sijaitsee (viite 2). On todettava, että Suomi on tällä hetkellä omavarainen sähköntuotannon suhteen (YLE uutiset 27.12.2023, viite 3). Rakennettavien uusien tuulivoimaloiden tuotannosta suuri osa tulee menemään pääosin vientiin. Tuotannosta hyötyy eniten yksityinen yritys, haitat jäävät Etelä-Pohjanmaalle ja yksityisille ihmisille.	vaikuttavat tuulivoiman etäisyyden ja näkyvyyden lisäksi mm. kiinteistöjen sijainti ja kunto. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman vaikutusta kiinteistöjen arvon kehitykseen selvitetään sekä laajempänä tarkasteluna että hankekohtaisissa arvioinneissa siltä osin, kun se on mahdollista. Maakuntakaavassa annetaan erilaisia suunnittelumääräyksiä, joilla edellytetään huomioimaan tuulivoiman vaikutuksia mm. asutukseen ja loma-asutukseen, maisemaan ja elinkeinoihin sekä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Valmisteilla olevan maakuntakaavan tavoitevuosi on 2050. Maakuntakaavaratkaisu pyrkii osaltaan huomioimaan energiantuotanto- ja varastointialan murroksen, jossa yhteiskunnan sähköistyminen ja päästötöntä energiaa tarvitseva teollisuus edellyttävät energiantuotannon kasvattamista. Energiantuotanto Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla 2050 -selvityksen mukaan yhteiskunnan voimakas sähköistyminen edellyttää sähköntuotannon lisäämistä, mikä varsinkin Etelä-Pohjanmaan kohdalla tarkoittaa merkittävää muutosta aiempaan tilanteeseen, jossa sähköä tuotettiin maakunnan alueella niukasti. Tulevaisuudessa energian varastoinnin ratkaisut voivat muuttaa asetelmaa, jossa kaikkea tuotettua energiaa ei pystytä käyttämään itse.
---	---

Tuuliteollisuusalueiden rakentamisen tulisi mielestämme olla maltillista niiden aiheuttamien haittojen vuoksi. Tuulivoimaloiden rakentamisen sijaan tulisi tutkia aurinkovoimaloiden rakentamista ja käyttöä, niin kuin on tehty Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergieselvityksessä. Aurinkovoima on päästötöntä, melutonta ja niiden maisemahaitat ovat huomattavastituulivoimaloita pienemmät. Aurinkoenergian ennustetaan oleva pääasiallinen energiantuotanto pitkällä aikavälillä (www.lut.fi).

Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimalle osoitetut alueet tulisi korvata esim. Kurjennevalle rakennettavilla aurinkovoimaloilla, mikäli se on mahdollista.

Viitteet:

Viite 1: Suomi, Kimmo – Keronen, Pirjo 2021: Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänien haitallisista vaikutuksista terveyteen. Linkki julkaisuun: https://www.dropbox.com/s/dj773noizqp3yrf/Tutkimuskatsaus_Tuulivoiman%20haitalliset%20terveysvaikutukset.pdf?dl=0

Viite 2: Tuulivoimalat laskevat tutkitusti asuntojen ja loma-asuntojen arvoa. Tiedote 27.6.2023. Linkki tiedotteeseen: https://www.sttinfo.fi/tiedote/69995251/tuulivoimalat-laskevat-tutkitusti-asuntojen-ja-loma-asuntojen-arvoa?publisherId=69819944&lang=fi&fbclid=IwAR1dAZAop6jRgVaPeCmH5%20SNX_HujOYvvro2bV8gn-GT5vEfADABOduhdqgo

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksessa osoitettiin muistutuksessa mainitun selvityksen perusteella tunnistettuja potentiaalisia aurinkovoiman tuotantoon soveltuvia alueita. Kaavaprosessissa todettiin kuitenkin, että maakuntakaava ei aurinkovoimakehityksen tässä vaiheessa ole oikea työkalu ohjaamaan aurinkovoiman sijoittumista aluekohtaisin kaavamerkinnoin. Maakuntakaavassa päädyttiin ohjaamaan aurinkovoimatuotantoa yleisen suunnittelumääräyksen kautta. Aurinkovoiman maakuntakaavatasoisen ohjaamisen osalta liitto jää muilta osin seuraavamaan ympäristöministeriön valmistelussa olevaa aurinkovoimaohjetta ja mahdollisia lainsäädäntömuutoksia.

Merkitään tiedoksi.

Viite 3: Yle uutiset 27.12.2023. <https://yle.fi/a/74-20065984>

Yksityishenkilö 41

Uusi tieosuus, valtatie 18 Sydänmaa

Meluhaitta.

Voisiko tielinjausta siirtää rataa kohti niin paljon kuin mahdollista?

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

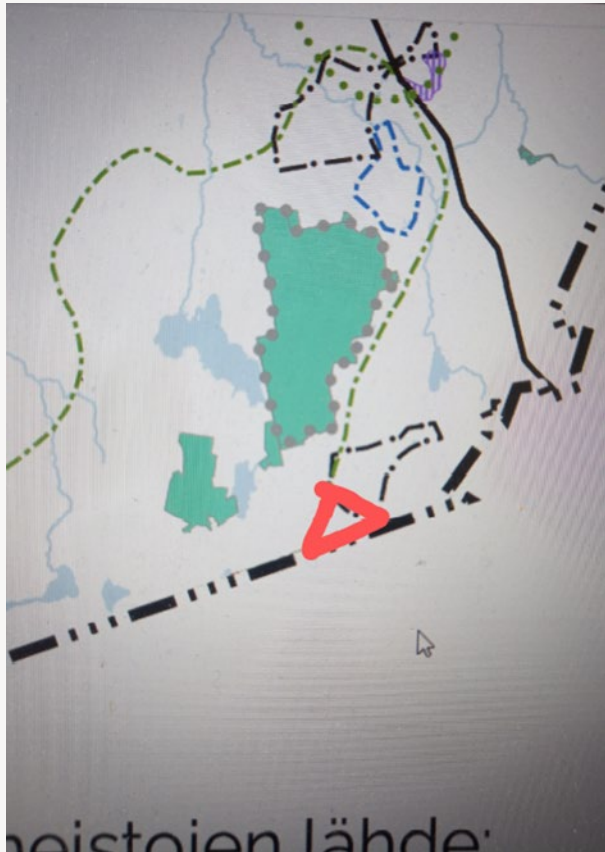
Sydänmaan oikaisu on tarpeellinen erityisesti liikenneturvallisuuden kannalta. Suomessa on vain neljä valtatie ja radan tasoylikäytävää, joista kaksi on Sydänmaalla. Uusi linjaus poistaisi liikenneturvallisuuden kannalta haasteellisen osuuden.

Maakuntakaavaan merkityt valtatie 18 oikaisumerkinnot perustuvat vuonna 2022 valmistuneeseen Valtatie 18 Seinäjoki - Alavus: Pääsuuntaselvitykseen. Selvityksessä tutkittiin Sydänmaan kohdalla kahta linjausvaihtoehtoa (C1 / C2+C3). Linjausvaihtoehtojen alustavien hyöty-kustannuslaskelmien mukaan toteutettavien vaihtoehtojen olisi C1. Linjaus on pohjana maakuntakaavan merkinnälle. Maakuntakaavan merkintä on luonteeltaan yleispiirteinen, eikä määrää tarkasti tielinjauksen sijaintia.

Tielinjauksen tarkka sijainti päätetään tiesuunnitelmassa. Tien vaikutukset arvioidaan suunnittelun yhteydessä ja niiden pohjalta tielinjausta voidaan joutua tarkistamaan.

	Tiesuunnittelun mahdollisesta aloittamisesta tekee päätöksen Väylävirasto.
--	--

Yksityishenkilö 42	Vastine
Muistutus koskee Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvityksen aluetta 9, joka oli merkitty tuulivoima-alueeksi valmisteluvaiheessa maakuntakaavaan 2050, ehdotusvaiheen kartoista alue on pois, selitystä miksi alue on poistettu en aineistosta löydä. Ohessa kartta mitä aluetta tarkoitan, alue sijaitsee Seinäjoen lounaiskulmassa. Olen tehnyt kyseiseltä alueelta maanvuokrasopimuksen Niittunevan tuulipuisto oy:n kanssa tuulivoimatuotannon rakentamiseksi alueelle, myös naapurikiinteistöt ovat vuokranneet maansa tuulivoimatuotantoon. Näkemykseni mukaan alue sopii tuulivoimalle laajemmin kuin nykyiseen ehdotukseen on rajattu, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä alue ulottui yli maakuntarajan. Liite 1: Kartta alueesta	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavaehdotuksessa osoitetaan muistutuksessa esiin tuodulle alueelle Peurainnevan tuulivoimaloiden alueen merkintä. Merkittävin tuulivoimaloiden alueiden rajauksiin vaikuttava tekijä on maakuntakaavassa etäisyys asutukseen. Potentiaalisten tuulivoima-alueiden kartoituksessa on käytetty 1,5 km etäisyysvyöhykettä vakituiseen ja loma-asutukseen. Maakuntakaavassa tulee arvioida petolintuihin kohdistuvia vaikutuksia reviirikohtaisesti, kuitenkin yleispiirteinen kaavataso huomioiden. Peurainnevan tuulivoimaloiden alueen rajausta on tarkistettu kaavaprosessin aikana mm. alueen lounaiskulmasta petolintuihin kohdistuvien törmäysvaikutusten lieventämiseksi. Niiden huomioimiseksi alueen tarkemmassa suunnittelussa on alueelle annettu lisäksi maakuntakaavassa suunnittelumääräys, jonka mukaan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueilla todettujen suurten petolintujen reviireihin. Voimaloiden määrä ja sijainti tulee suunnitella siten, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostu

reviirille suunniteltavien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa".

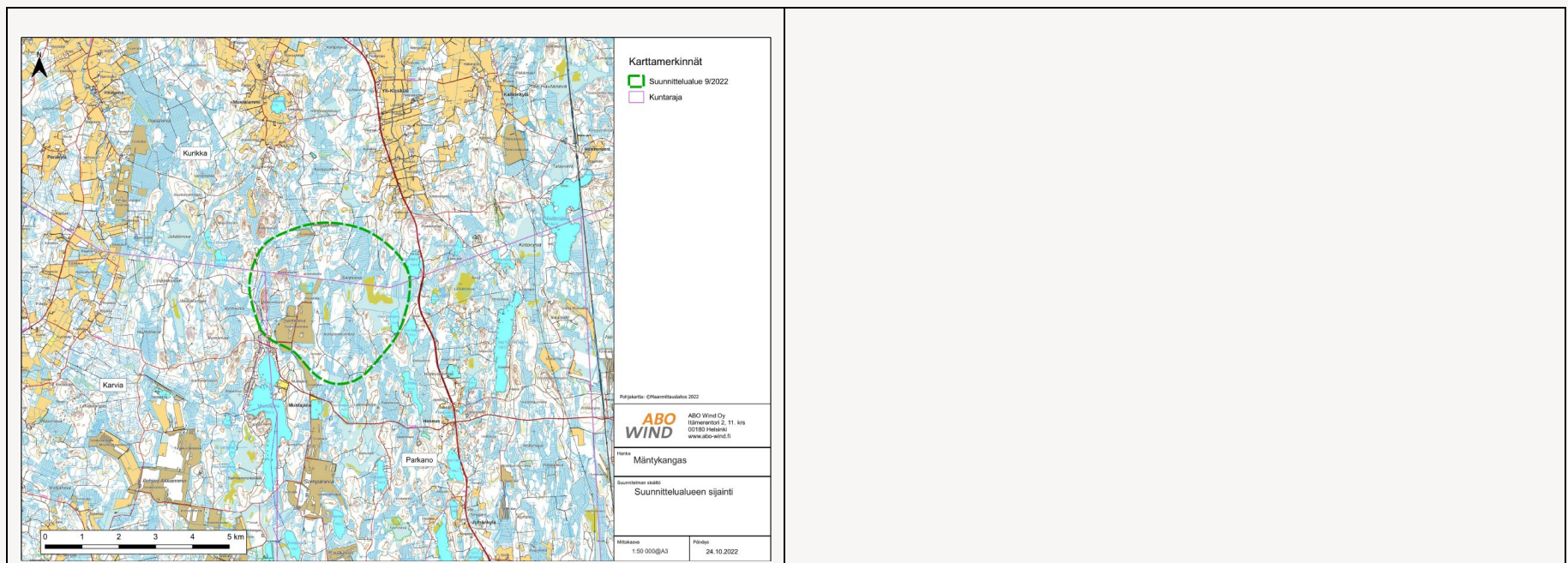
Lisäksi Peurainnevan tuulivoimaloiden alueeseen liittyy Käskeyvuoren virkistysalueelle kohdistuvat vaikutukset. Tähän liittyen maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaloiden alueelle aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan Peurainnevan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida läheisen Käskeyvuoren ulkoilu- ja retkeilyalueen virkistysarvojen säilyminen".

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä. Maakuntakaava osoittaa sille tarkoitetulla yleispiirteisellä tasolla tuulivoimaloiden sijoittamiseen soveltuvien alueiden rajat, mutta ei ratkaise voimaloiden lukumäärää, kokoa tai sijoittelua. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan poiketa maakuntakaavan rajauksista, jos voidaan yleiskaavatasoisin selvityksin varmistua, etteivät maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu. Maakuntakaavan aluerajaukset voivat siis tarkentua eli laajentua tai supistua yksityiskohtaisemman suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin myötä.

Peurainnevan tuulivoimaloiden alueen rajaukseen ei tehdä muutoksia.

Yksityishenkilö 43	Vastine
Muistutus maakuntakaava 2050 ehdotusvaiheen aineistoon koskien Mäntykankaan tuulivoima-aluetta Kurikan kaupungin Koskuen kylässä. Mäntykankaan tuulivoima-alue sijaitsee Parkanon ja Kurikan rajalla 3-tien länsipuolella, ohessa kartta suunnittelualueesta. Alue rajoittuu Pirkanmaan maakuntakaavassa olevaan Niskalamminkankaan tuulivoima-alueeseen. Mäntykankaan tuulivoima-alueen maanomistajat ovat tehneet maanvuokrasopimukset Salpatuuli osuuskunnan kanssa tuulivoimatuotannon rakentamiseksi alueelle yhdessä Parkanon puolen maanomistajien kanssa. Vuokrasopimuksien kattavuus Kurikan puolella on sata prosenttia, neljä maanomistajaa n. 250ha, lisäksi tuulenottoalueelta on vuokrasopimuksia. Maanomistajat haluaisivat, että Mäntykankaan alue lisättäisiin maakuntakaavan tuulivoima-alueeksi, koska maakuntarajan ei pitäisi olla este järkevään tuulivoimarakentamiseen. Ote Pirkanmaan maakuntakaavan perusteluista, koskien tuulivoimarakentamista: Tavoitteet: Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti maakuntakaavassa tulee osoittaa tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet keskittäen tuulivoimalat suuriin puistoihin maakunnan ominaispiirteet huomioiden. Tavoitteena on, että suuremmat puistokokonaisuudet toteutetaan maakuntakaavassa osoitettaville alueille haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei tulla osoittamaan tuulivoimaloiden alueen merkintää Kurikkaan Mäntykankaan tuulivoimahankkeen suunnittelualueen Etelä-Pohjanmaan puoliselle alueelle. Maakuntien raja-alueelle sijoittuvalla Mäntykankaan alueella tuulivoimahanketta voidaan edistää osin myös Etelä-Pohjanmaan alueelle tukeutuen Pirkanmaan elonkirjo ja energia -vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintään, mikäli merkintä sisältyy Pirkanmaan maakuntavaltuuston aikanaan hyväksymään vaihemaakuntakaavaan. Tässä tapauksessa osana hankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja tuulivoimaosayleiskaavan laadintaa tulee yksityiskohtaisempiin selvityksiin tukeutuen kattavasti perustella, että seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueen sijoittuminen maakuntien rajalle ei vaaranna Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n tavoitteita.

lieventämiseksi. Keskittämisen tavoitteena on vähentää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Näin kirjoitettiin Pirkanmaan maakuntakaavan perusteluissa. Salpatuuli osuuskunta on siirtänyt hankeen ABO Energy Suomi Oy:lle, joka nyt on vastuullinen hanketoimija. Parkanon ja Kurikan kaupungit ovat hyväksyneet kaavoitusaloitteet. YVA on laadittu ja sen nähtävillä olo on päättynyt 15.9.2023. Valmistelu vaiheen muistutukseeni vastattiin, että pitää laatia tuulivoimaosayleiskaava ja laatia valmiit maakuntakaavatasoiset selvitykset ennen kaavan ehdotusvaihetta. Kaavoitusaloitteet on tosiaan hyväksytty kaupungeissa ja Yva-menettely aloitettu, joten mielestäni vaadittavat toimenpiteet on tehty ennen ehdotusvaiheen hyväksymistä. Maanomistajat näkisivät järkeväksi lisätä Mäntykangas maakuntakaavaan tuulivoima-alueeksi, vaikka Kurikan puolelle ei yli 6 tuulivoimalaa tulisikaan, suunnitteilla on 4 voimalaa Kurikan puolelle ja Parkanon puolelle 5 kpl, yhdessä Mäntykankaan ja Niskalamminkankaan alueelle ABO Energy Suomi Oy suunnittelee 8-10 voimalaa, määrä tarkentuu hankkeen edetessä. Alueelle on tulossa myös muiden toimijoiden tuulivoima-alueita, joten myös sähkönsiirto voitaisiin toteuttaa järkevästi uuteen Kristiinankaupunki-Nokia sähkönsiirtolinjaan. Omasta ja muiden maanvuokrasopimusten tehneiden maanomistajien puolesta Liite 1: Mäntykankaan tuulivoima suunnittelualue	Merkitään tiedoksi.
---	----------------------------

Yksityishenkilö 44 (2 hlöä)	Vastine
Kuorajärven pohjoispäähän on suunnitteilla tuulivoimapuisto. Tämä mahdollinen alue tulee merkittävästi haittaamaan alueen virkistyskäyttöä kauas näkyvine myllyineen. Melusaaste ja välkehaitta tulevat merkittävästi muuttamaan ja haittaamaan alueella olevien mökkiläisten ja asukkaiden rauhaa ja elämää sekä kaunista näkymää järvelle.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Muistutuksessa viitataan maakuntakaavaehdotuksessa osoitettuihin Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueisiin. Muistutuksessa tuodaan esiin Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia mm. vapaa-ajan asutukseen, viihtyisyyteen, virkistyskäyttöön, kiinteistöjen

Kesäasukkaita on runsaasti suunnitteilla olevan "puiston" lähellä. Etelä-Pohjanmaalla ei ole paljonkaan järviä ja mahdollisuuksia rantamökeille. Miksi juuri tämä alue täytyy pilata myllyillä?

arvoon, maisemaan ja petolintuihin. Muistutuksessa ja Etelä-Pohjanmaan liiton tuulivoimaselvityksissä on tunnistettu pääosin samankaltaisia vaikutuskohteita.

Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella ko. alueelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä kuitenkaan ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajauksia on kuitenkin ko. alueilla tarkistettu kaavan laadinnan aikana mm. huomioimalla 1,5 km etäisyys vakituiseen ja loma-asutukseen, jättämällä kaavarajauksen ulkopuolelle Kouran kylän itäpuolella kaavaluonnoksessa mukana ollut "sakara" ja rajaamalla alueita petolintuihin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi. Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan saatujen palautteiden myötä vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä.

	Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin perustein koko maakunnassa. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset sekä havainnekuvat voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoima-alueiden tarkempaan suunnitteluun suunnittelumääräyksiä, joiden mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on mm. huomioitava vakituiseen ja loma-asutukseen sekä maisemaan kohdistuvat vaikutukset, ja varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Suunnittelumääräys ja alueen nykytilanne tulee huomioida alueelle jatkossa suunniteltavissa tuulivoimahankkeissa ja tuulivoimaosayleiskaavoissa. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa
--	---

Onko Kuhjonnevan suoalueen käyttö jatkossa retkeilyyn, marjastamiseen ja hiihtämiseen turvallista? Varsinkin talvella myllyjen siivistä lentävät jääpaakut voivat aiheuttaa ikävää jälkeä alueella kulkeville. Kuinka maastossa kulkevia varoitetaan tästä asiasta? Kuorasjärventien alkupäässä lähellä Kuortaneentietä olemme nähneet petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty) lentelevän. Onko alue tutkittu huolellisesti? Eikö tämän linnun pesiminen alueella estä myllyjen rakentamisen? Onko muut luontoselvitykset tehty huolella? Alkuvuodesta pidetty tiedotustilaisuus ei antanut kovin vakuuttavaa kuvaa selvittelyn tarkkuudesta ja huolellisuudesta.	alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Etelä-Pohjanmaan liiton käsityksen mukaan voimaloista putoavan jään aiheuttamat vahingot ovat jäätävällä säällä mahdollisia, mutta harvinaisia ja niitä pyritään ehkäisemään eri keinoin. Ehkäisy- ja varoitusmenetelmät ratkaistaan kunkin hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavaan laadintaa varten toteutetulla Linnuston törmäys- ja populaatiomallinnuksella on arvioitu tuulivoiman vaikutuksia lintujen päämuuttoreiteillä ja tuotettu tietoa muuttolinnustoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista (Sitowise, 2023). Selvityksessä ovat mukana keskeisimmät tuulivoimahankkeista mahdollisesti kärsivät lajit (metsähanhi, laulujoutsen, kuikkalinnut (kuikka, kaakkuri), arktiset vesilinnut (mustalintu, pilkkasiipi, alli), kurki ja merikotka). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaloiden alueilla ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia yhdenkään arvioidun lajin populaatioihin. Lisäksi maakuntakaavaan on laadittu
--	---

Myllyjen, teiden sekä voimalinjojen alta kaadetaan paljon puustoa. Tämä on ikävää.	tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (Tikkanen, Ekbländ & Tuohimaa 2022). Selvityksen tuloksena on saatu tarkastelu, jossa on arvioitu maa- ja merikotkan kannalta soveltuvimpia teoreettisia voimalasijainteja. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimarakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin." Selvitysten perusteella Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueille on lisäksi annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, joka velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Em. suunnittelumääräysten noudattaminen edellyttää asianmukaista linnustoselvitystä ja vaikutusten arviointia hankkeen yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Kuten muistutuksessa tuodaan esiin, tuulivoimarakentaminen vaatii metsien raivaamista mm. myllyjen, tiestön ja voimalinjojen toteuttamisen osalta. Pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvityksen mukaan "tuulivoimaloiden toteuttaminen vähentäisi alueen hiilinieluja, koska perustusten ja teiden toteutuksen myötä metsän pinta-ala vähenisi arviolta noin 1,5 ha tuulivoimalaa kohden (Tammi, J., 2015)". Luvussa ei
---	--

	ole huomioitu voimajohtojen rakentamista. Metsien raivaaminen vaikuttaa myös mm. eri lajien elinympäristöjen pirstoutumiseen ja ekosysteemipalveluihin. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa annetaan useita suunnittelumääräyksiä, joilla ohjataan yksityiskohtaisempaa suunnittelua siten, että metsäalueisiin kohdistuvat vaikutukset huomioidaan. Maakuntakaavassa annetaan sähkönsiirtoon liittyvä yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa ei tule aiheuttaa merkittäviä haittavaikutuksia kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin eikä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Määräys koskee vähintään 110 kV voimajohtoja. Energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvitettävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa". Lisäksi maakuntakaavan tuulivoimaan liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan mm. "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- elinkeinoihin --- luonnon monimuotoisuuteen,
--	---

Kesämökkimme Kuorasjärven pohjoispäässä on ollut perheemme omistuksessa 1950-luvulta alkaen. Tuleva muutos tulee olemaan mittaluokaltaan niin suuri, että mökillä virkistäytyminen/rauhottuminen kohdallamme estyy. Olemme kenties pakotettuja myymään kesämökkimme, mikä olisi todella ikävää. Kysyntää kesämökeille tämän projektin myötä ei juurikaan tule olemaan, mikä näkyy varmasti myös tulevaisuuden myyntihinnoissa. Kuka korvaa tämän taloudellisen tappion?	eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset". Kaavaehdotuksen aurinkovoimaan liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan mm. "laajat aurinkovoima-alueet on sijoitettava pääosin muille kuin metsäalueille, viljelyskäytössä oleville peltoalueille tai ojittamattomille tai luonnontilaisille soille. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueiden toteuttamisen kokonaisvaikutuksiin ilmastopäästöjen ja vesistövaikutusten osalta". Ekologisten yhteyksien osalta määrätään, että "Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätalousskäytössä". Tuulivoiman vaikutuksista kiinteistöjen arvoon on liitossa tiedossa yksi Suomessa toteutettu tutkimus sekä kansainvälisiä tutkimuksia. Tutkimusten tulokset eivät ole yksiselitteisiä ja kiinteistöjen arvon muodostumiseen vaikuttavat tuulivoiman etäisyyden ja näkyvyyden lisäksi mm. kiinteistöjen sijainti ja kunto. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman vaikutusta kiinteistöjen arvon kehitykseen selvitetään sekä laajempaan tarkasteluun
---	---

	että hankekohtaisissa arvioinneissa siltä osin, kun se on mahdollista. Maakuntakaavassa annetaan erilaisia suunnittelumääräyksiä, joilla edellytetään huomioimaan tuulivoiman vaikutuksia mm. asutukseen ja loma-asutukseen, maisemaan ja elinkeinoihin sekä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.
--	---

Yksityishenkilö 45	Vastine
Palopättäränmäen tuulivoima-alueen osayleiskaava Tuulivoimaa suunnitellaan vauhdilla, tuntuu, ettei rakentamista hallitse kukaan. Energiateknologia kehittyy vauhdilla koko ajan, ei tiedetä jatkosta - onko tämänkaltaisen tuulivoimarakentaminen vain tilapäinen buumi, jolla kuitenkin ehditään tuhota luonnolle ja ihmisille tärkeitä alueita lopullisesti. Valtavat betonitornit säilyvät "maailman tappiin" alueilla, oli niillä käyttöä tai ei... Kukaan ei voi taata niiden purkua käytön päätyttyä, eikä varsinkaan alueen ennallistamista. Eikä tuo ennallistaminen itse asiassa edes onnistuisi enää mitenkään.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan liitto laatii maakuntakaavaa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti edistäen maakuntakaavalle asetettuja tavoitteita, joita ovat mm. päästöttömän energiantuotantojärjestelmän mahdollistaminen sekä uusiutuvan energian ratkaisujen tukeminen. Samanaikaisesti maakuntakaavassa edellytetään mm. luonto- ja virkistysarvojen huomioimista erilaisin suunnittelumääräyksin. Tuulivoimaloiden mahdollista purkamista käsitellään osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja vaikutusten arviointia.

Tuulivoimalle sopivia alueita oli kaavaluonnoksessa useita. Tämä alue Kuorasjärven pohjoisosan ympärillä voidaan hyvin jättää tuulivoimarakentamisesta pois. Nyt näyttää siltä, että tuulivoimayhtiö katsoo itselleen sopivimmat alueet ja sanelee muusta piittaamatta, mitkä alueet tuulivoimalle uhrataan.

Paikallisten ja mökkiläisten huolelle luonnon ja ympäristön puolesta ei ole painoa laitettu.

Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle. Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella alueelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajauksia on kuitenkin ko. alueilla tarkistettu kaavan laadinnan aikana mm. huomioimalla 1,5 km etäisyys vakituiseen ja loma-asutukseen, jättämällä kaavarajauksen ulkopuolelle Kouran kylän itäpuolella kaavaluonnoksessa mukana ollut "sakara" ja rajaamalla alueita petolintuihin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi.

Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen.

Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen

Alueen hyötykäyttö esim.ulkoiluun vähenee. Metsää tuhoutuu rakentamisen alta. Betonia tarvitaan valtavia määriä, luonnonvarojen haaskausta...	muuttolinnustoon kohdistuvista yhteisvaikutuksista (Sitowise, 2023). Selvityksessä ovat mukana keskeisimmät tuulivoimahankkeista mahdollisesti kärsivät lajit (metsähanhi, laulujoutsen, kuikkalinnut (kuikka, kaakkuri), arktiset vesilinnut (mustalintu, pilkkasiipi, all), kurki ja merikotka). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaloiden alueilla ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia yhtenkään arvioidun lajin populaatioihin. Lisäksi maakuntakaavaa varten on laadittu maa- ja merikotkiin sekä sääkseen kohdistuvien vaikutusten arvioniti, jonka tulokset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun. Tuulivoimaloiden alueilla on pääsääntöisesti mahdollista ulkoilla, marjastaa ja metsästää voimaloiden rakentamisen jälkeen kuten ennenkin. Maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen mukaan yksittäisen tuulivoimalan perustusten ja teiden toteutuksen myötä hiilinielujen pinta-ala vähenee noin 1,5 hehtaaria. Tarkka poistettavan puuston määrä on tuulivoima-aluekohtaista. Tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arviointiselostuksissa on tavallisesti arvioitu kunkin hankkeen vuoksi poistettavan puuston määrä ja sen vaikutukset esimerkiksi hiilinieluihin. Yksittäisen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutuksia, esimerkiksi tarvittavien raaka-aineiden ilmastovaikutuksia arvioidaan tyypillisesti osana hankkeen ympäristövaikutusten arviointia, jonka tulokset esitellään ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa.
--	---

Yksityishenkilö 46	Vastine
Lausuntona kaavas suunnitelmasta esitän kunnioittavasti seuraavaa: Tuulivoimaenergian osalta kaava (Ainakin Lappajärven alue) on mielestäni asiallinen ja järkevä. Täällä korostamiamme luonto- , maisema- ja matkailuarvoja on nyt merkittävästi kunnioitettu. Uskon, että myös lopullisessa kaavatoteutuksessa ollaan yhtä järkeviä ja edelleen kunnioitetaan nyt esitettyjä ratkaisuja. Vielä sananen Suomenpeura-asiasta Asuinalueeni Lappajärven alue on tällä hetkellä yksi alueen merkittävimmistä Suomenpeura-laumojen oleskelu- ja vaellusreiteistä Etelä-Pohjanmaalla. (Katso peurakartat). Valtakunnan tasolla on päätetty tehdä laaja 5 vuoden tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta Suomenpeuroihin ja niiden liikkumiseen. Ehkä tässä tapauksessa olisi realistista ko. vireillä oleva tutkimushanke huomioida maininnalla kaavoitustekstissä. Vaikka tutkimusen ollessa vasta alussa, saattaa se tuoda uutta tietoa peurojen käyttäytymisestä mm. tuulivoimaloiden ja muun ympäristösuunnittelun suhteen.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Merkitään tiedoksi. Kaavaselostukseen tuulivoimaloiden alueen merkinnän kaavaratkaisun kuvaukseen sisältyy seuraava teksti: <i>"Tuulivoimatuotannon vaikutuksista metsäpeuroihin ei ole toistaiseksi olemassa tutkimustietoa, mutta sitä ollaan tuottamassa parhaillaan käynnissä olevassa Luonnonvarakeskuksen ja tuulivoima-alan toimijoiden hankkeessa Metsäeläinten esiintyminen ja elinympäristöjen käyttö tuulivoiman lähialueilla (WINDLIFE). Hanke päättyy vuonna 2027 ja sen tutkimustuloksia voidaan jatkossa hyödyntää tuulivoimaloiden alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa."</i>

Yksityishenkilö 47	Vastine
<u>Maakuntakaavaedotus kannanotto:</u> Napalankallion, Hietaharjunkankaan, Paloprättärämäen tuulivoima-alueet eivät ole toteuttamiskelpoisia ja ne on poistettava maakuntakaavasta (vaihtoehto VEO)	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa on kaikkien palautteessa mainittujen hankkeiden alueelle sijoittunut tuulivoimaloiden alueen merkintä maakuntakaavan luonnosvaiheessa. Tämän jälkeen Napalankallioiden alueen merkintä on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella. Tämä tarkoittaa, että alueelle voi sijoittua vain ei-seudullinen (alle 7 voimalan) hanke. Tarkentuneen vaikutusten arvioinnin perusteella Hietarjunkankaan ja Paloprättärämäen alueelle maakuntakaavassa aiemmin sijoittunut yhtenäinen Pauhusaaren tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavaehdotusvaiheessa jaettu kahteen osaan. Vaikutusten arvioinnin perusteella on katsottu, että maakuntakaavassa ei ole perusteltua osoittaa alueelle yhtä yhtenäistä seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta. Tämä tarkoittaa, että maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuille Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueelle on mahdollista tarkempaan suunnitteluun perustuen toteuttaa kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta.

Ympäristövaikutustenarvioinnissa ei ole otettu kaikkia ympäristöön kohdistuvia haittoja huomioon riittäväällä vakavuudella. Kyseessä on kuitenkin luonnon monimuotoisuuteen suuresti vaikuttava heikennys. Perusteluna voin todeta; Korkein hallinto-oikeus on todennut 27.08.2015 vuosikirja: KHO: 2015:124 Ympäristölupa- Erityisesti suojeltava laji- Rauhoitettu laji - petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty- Turvetuotanto- Tahallinen häiritseminen- erityinen luonto-olosuhde.	Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle. Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajauksia on ko. alueilla tarkistettu kaavan laadinnan aikana mm. huomioimalla 1,5 km etäisyys vakituisen ja loma-asutukseen, jättämällä kaavarajauksen ulkopuolelle Kouran kylän itäpuolella kaavaluonnoksessa mukana ollut "sakara" ja rajaamalla alueita petolintuihin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi. Muistutuksessa tuodaan esiin maakuntakaavaan liittyvien huomioiden lisäksi maakuntakaavaehdotuksessa osoitettavien Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueen kanssa osittain samalle alueelle sijoittuvaan tuulivoimahankkeeseen liittyviä huomioita. Etelä-Pohjanmaan liitto vastaa maakuntakaavan laadinnasta, eikä vastineessa ota kantaa käynnissä olevan tuulivoimahankkeen yleiskaavaan tai ympäristövaikutusten arviointiin liittyviin huomioihin. Hanketta koskeva palaute pyydetään ystävällisesti suuntaamaan osayleiskaavan ja YVA:n laadintaan.
---	---

Päätöksessä KHO toteaa: " Ottaen huomioon **petolinnun** luokituksen erityisesti suojeltavana lajina, sen harvinaisuus Etelä-Pohjanmaalla ja kyseisen reviirin pitkäaikainen käyttöhistoria, sekä lisäksi **petolinnun** pitkäjännitteinen seurantatyö, jolla on myös tieteellistä merkitystä, hallinto-oikeus katsoo, että alueen **petolinnun** reviiriin liittyvät erityispiirteet ja tutkimukselliset arvot osittavat hankkeen vaikutusalueella olevan merkitystä ympäristösuojelulain 42§ 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena" (**sensitiivisiä lajitietoja häivytetty**).

Petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty) reviiri on hyvin laaja 150-300 km²:n suuruinen, jossa lajilla on tavanomaisesti 2-3 vaihtopesää.

Näiden KHO:n ja Hallinto-oikeuden päätösten perusteella en näe mahdollisena, että erityisen suojelun kohteena olevan ja Suomen eteläisimpiin kuuluvan **petolintureviiri (sensitiivinen lajitieto häivytetty)** ja Napalankallion-Hitaharjunkangas ja Paloprättälänmäen tuulivoima-alueiden yhteiselo on mitenkään sovitettavissa.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan taustalle on tilattu yhdessä Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan liittojen kanssa selvitys tuulivoiman vaikutuksista maa- ja merikotkaan sekä sääkseen. Selvityksessä käytetyt tiedot maakotkan mm. käyttäytymisestä, käytetyt väistökertoimet sekä elinympäristö- ja lentosummamallinnus perustuvat tieteellisiin tutkimuksiin. Selvityksessä on käytetty Metsähallituksen pesä- ja reviiriaineistoja. Maakuntakaavassa ei suunnitella alueille sijoittuvien tuulivoimaloiden määrää, korkeutta tai sijoittumista, joten petolintuselvityksessä on käytetty mallinnusten pohjana teoreettista voimalasijoittelua (800 x 800 m hila).

Petolintuihin kohdistuvat vaikutukset on maakuntakaavaehdotuksessa huomioitu petolintuselvityksen, maakuntakaavassa toteutetun Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin, saatujen lausuntojen ja käytyjen neuvottelujen perusteella. Esimerkiksi maakotkaan kohdistuvat vaikutukset on huomioitu käyttäen reviirikohtaisena merkittävän törmäysriskin rajana 0,08 törmäystä/vuosi/reviiri. Ratkaisu perustuu maakuntakaavan selvitysten yleispiirteiseen tasoon ja siihen, että maakuntakaavassa ei määritellä petolintuihin keskeisesti vaikuttavia tuulivoimaloiden määriä, korkeuksia tai tarkempia sijainteja tuulivoimaloiden alueiden sisällä. Lisäksi maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet on rajattu maakotkan ydinreviirien ulkopuolelle. Esitetyt petolintujen törmäysriskien ja ydinreviirien huomioimiset ovat vaikuttaneet useiden maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden

Myöskään metsäkanalintujen kaikkia reviirejä ei ole kartalla. Pohjavesialueita ei ole kunnolla tutkittu ja niiden suhteen laisäädäntö on kuitenkin ehdoton. Kartalta puuttuu kokonaan Mellin vedenottamo, josta Ylikylän vesiosuuskunta ottaa vettä. GTK:n karttojen mukaan pohjavesi aluetta ei ole tutkittu (lahde.gtk.fi). Pohjavesien laajuus ja sijainti happamilla	alueiden rajauksiin, tai alueiden osoittamiseen maakuntakaavassa. Kaavaselostuksessa on tieto siitä, että tuulivoimayleiskaavoissa tulee hyödyntää esimerkiksi maakotkaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa parasta saatavilla olevaa asiantuntijatietoa, jonka mukaisesti merkittävän törmäysriskin raja on laskemassa 0,05 törmäystä/vuosi/reviiri, mikä tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määriteltäessä tuulivoima-alueiden myllymääriä, -sijainteja ja -korkeuksia. Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan Pauhusaaren ja Leviäkankaan tuulivoimaloiden alueille aluekohtainen suunnittelumääräys, joka velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset alueella todettuihin petolintujen reviireihin. Etelä-Pohjanmaan liitto toteuttaa maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Tuulivoimaloiden vaikutukset metsäkanalintuihin selvitetään osana alueiden yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet osoitetaan pohjavesialueiden ulkopuolelle. Maakuntakaavassa osoitetaan lisäksi omalla merkinnällään tärkeät tai muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet, joiden osalta aineisto perustuu ympäristöhallinnon paikkatietoaineistoihin. Maakuntakaavassa ei osoiteta vedenottamoita.
--	--

sulfaattimailla tulee tutkia ennen mitään karttamerkintää alueelle. Valuma-alue saattaa olla huomattavan suuri. Pelkkä "työpöytä tutkimus" ei riitä koska kyseessä on kuitenkin elintärkeä pohjavesialue. Myös muut maakunnan alueella olevat pohjavesiesiintymät on syytä selvittää tarkemmin. Sarvikkaannevan tuulivoima-alue tulee poistaa kokonaan kartalta koska se sijaitee puolustusvoiman pääesikunnan määrämän 12 kilometrin suoja-alueen sisällä Alavuden-Kuortaneen varalaskupaikan keskipisteestä. Myös kappalemäärältään pienenpien tuulivoimahankkeiden erilliset rakennuskaavat pitää kieltää, koska vaikutukset ympäristöön ovat aivan samat.	Etelä-Pohjanmaan liitto on saanut Puolustusvoimilta tiedon, että Sarvinevalle on mahdollista osoittaa maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä, vaikka alue sijaitsee alle 12 kilometrin etäisyydellä Alavuden varalaskupaikasta. Sarvinevan tuulivoimaloiden alueelle osoitetaan maakuntakaavassa merkintä. Maakuntakaavalla ohjataan seudullisia vaikutuksia aiheuttavaa maankäyttöä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueeksi on määritelty vähintään 7 voimalan tuulivoima-alue. Seudullisuuden rajan määrittelyyn on vaikuttanut pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvityksen laadinnan aikana laajan asiantuntijaryhmän kanssa käyty keskustelu sopivasta raja-arvosta. Lisäksi, huomioiden käynnissä olevissa tuulivoimahankkeissa suunniteltu yksikköteho (pääosin 6-10 megawattia), YVA-lain mukaisen menettelyn raja (45 megawatin) täyttyy vähintään 7,5 voimalalla.
---	---

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen on oltava riittävän ohjaava, että kansalaiset voivat luottaa elinolojensa pysyvän sopusoinnussa luonnon kanssa. Maakuntakaavalla on merkitystä myös asuinpaikan valinnassa.	Maakuntakaavan ohjausvaikutus maankäytön suunnittelujärjestelmässä perustuu voimassa olevaan maankäyttö- ja rakennuslakiin. Merkitään tiedoksi.
--	---

Yksityishenkilö 48 ym. (9 hlöä)	Vastine
KANNANOTTO Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaava 2050 Kärjenkoskella 15.5.2024 Me Kärjenkoskella asuvat Isojoen kuntalaiset ja kylämme vapaa-ajan asukkaat kiitämme mahdollisuudesta tuoda kannanottomme Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotusvaiheeseen. Katsomme tarpeelliseksi tuoda esille seuraavia asioita perustuen kylämme ympärillä nyt oleviin tuulivoimatuotantoalueisiin ja kokemuksiin niistä, näkemyksemme lähellemme suunniteltuihin uusiin hankkeisiin sekä mielipiteemme maakuntakaavaan sisällytettyjen tuulivoima-alueiden sijaintiin ja laajuuteen. Esitämme tässä kannanotossa mainittuihin perusteluihin viitaten, että maakuntakaavassa rajoitetaan tuulivoimalle sopiviksi merkittyjä alueita siten, että tuulivoimaa	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Liitto merkitsee tiedoksi palautteessa esitetyn toiveen 5 km etäisyysrajasta asutuksen ja tuulivoima-alueiden välille. Maakuntakaavassa ei kuitenkaan ole mahdollista asettaa

maakuntakaavan ohjauksen mukaan rakennetaan ainoastaan vähintään viiden (5) kilometrin etäisyydelle kylämme asutuksesta. Tällöinkään emme voi välttämättä saada voimaloita tuolle etäisyydelle kunnan kaavoituksessa, mutta voinemme parhaassa tapauksessa estää tuulivoimala-alueiden lisääntyvät yhteisvaikutukset ja haitat kyläyhteisöllemme. Pyydämme maakuntakaavan laatijoita huolella tarkistamaan kyläalueemme nykytilanteen ja kuulemaan kyläyhteisöämme tässä meille erittäin merkittävässä asiassa. Esitämme lisäksi, että maakuntakaavassa otetaan paremmin huomioon lähellä sijaitsevan Hanhikeitaan Natura-suojelualueen linnusto ja muu luonto.	kategorista etäisyysrajoitusta tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueille on toteutettu Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, jonka tulokset ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun. Lisäksi maakuntakaavan tuulivoimaa koskevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä todetaan, että "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, että suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja."
Nykytilanne Kylämme ympärillä, 10 km:n säteellä asutuksesta toimii tällä hetkellä yli 100 tuulivoimalaa. Yhdestä kylän keskeisestä pisteestä mitattuna voimaloita on tuotannossa 10 km säteellä noin 90 kappaletta. Jos suunnitteilla olevat hankkeet kylämme lähellä toteutuvat, tulee voimaloiden määrä em. pisteestä mitaten olemaan lähes 130 kpl noin 10 km:n säteellä (ks. liite 1).	Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Suunnittelumääräys ja alueen nykytilanne tulee huomioida alueelle jatkossa suunniteltavissa tuulivoimahankkeissa ja tuulivoimaosayleiskaavoissa.

Jo nyt suuri osa Kärjenkosken asutuksesta on alle kahden kilometrin päässä lähimmistä tuulivoimaloista (liite 2). Tuulivoimalat ja uudet sähkönsiirtolinjat ovat pirstoneet runsaasti metsämaata kärjenkoskelaisten lähimaastossa. (liite 3). Pirstoutunut alue on heikentänyt vakinaisten asukkaiden ja loma-asukkaiden virkistysmahdollisuuksia tutussa lähiluonnossa. Jääpalojen lentäminen tuottaa riskin liikkumiselle talvisilla reiteillä (liite 4) Tuulienergian tuotantolaitoksia on sekä Isojoen että Kristiinankaupungin puolella. Molemmista tulee haittaa samalle kyläyhteisölle. Tuulivoimalat häiritsevät äänillään ja turmelevat kylämaisemaa. Kärjenkoski on ollut maisemaltaan	Etelä-Pohjanmaan liitto on tietoinen sähkönsiirtolinjojen aiheuttamasta luonto-, virkistys- sekä maa- ja metsätaloussympäristöjen pirstoutumisesta ja on aktiivisesti edistänyt muutoksia sähkönsiirtolinjakehittämiseen liittyvään lainsäädäntöön sekä nostanut asiaa esille esimerkiksi eri hankkeisiin antamissaan lausunnoissa. Etelä-Pohjanmaan liitto on edellyttänyt lausunnoissaan esimerkiksi kokonaisvaltaisempaa sähkönsiirtolinjojen yhteisvaikutusten arviointia. Etelä-Pohjanmaan liiton kannanotto sähkön siirtolinjojen haittavaikutuksien vähentämiseksi on liiton nettisivuilla. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n sisältyy sähkönsiirtoa koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvitettävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa." Ks. aiempi vastine koskien tuulivoimaa koskevan yleisen suunnittelumääräyksen täydentämistä.
---	--

kaunis jokilaakso asukkailleen vuosisatojen ajan. Siksi kylämme tunnuslauseeksi onkin valittu "Komia kattella, mukava asua". Nyt maisema on perusteellisesti muokkaantunut - katsoipa sitä lähes mistä suunnasta tahansa. Asumisolosuhteet ovat myös selvästi heikentyneet (liite 5) ja uusien asukkaiden saaminen vaikeutunut. Lähimmät tuulivoimalat asutuksesta ovat nyt runsaan 700 metrin päässä asutuksesta, jolloin meluhaitta on koettu erittäin rasittavaksi. Myös useilla kauempana asuvilla on toistuvia meluhaittoja. Tuulivoimaloiden melu kantautuu kyläaukean yli sisätiloihin jopa neljän kilometrin etäisyydeltä. Tähän johtaa erityisesti se, että tuuli saattaa kulkea asuntoa kohti useiden peräkkäisten tuulivoimaloiden kautta ja täten matalataajuinen, pitkäaaltoinen ääni vaikuttaa selvästi vahvistuvan ja kantautuvan selvästi kauemmas kuin melumallinuksista voisi päätellä. Yksittäinen asukas voi kokea haittaa useammalta kuin yhdeltä tuulienergiatuotantoalueelta sijainnista, sääolosuhteista ja tuulen suunnista riippuen. Lisäksi on selkeitä ja toistuvia havaintoja, että kun ilmavirrat kulkevat peräkkäin olevien voimaloiden läpi kohti asuinrakennusta, niiden meluvaikutus vahvistuu ja kasvaa yksittäisen voimalan aiheuttamaa haittaa suuremmaksi. Matalataajuinen ja pitkäaaltoinen ääni vaikuttaa selvästi vahvistuvan ja kantautuvan huomattavasti kauemmas kuin melumallinuksista voisi päätellä. Kylän liepeillä olevat tuulivoimala-alueet muodostavat useita peräkkäisten voimaloiden ryhmiä, jolloin haittaa ilmenee suurimpana osana	Merkitään tiedoksi. Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tullaan vielä täydentämään tuulivoiman sosiaalisten vaikutusten osalta ennen maakuntakaavan hyväksymistä.
---	---

tuulista päivistä. Tuulen ei tarvitse olla kovinta, jotta haitta ilmenee, vaan asiaan vaikuttaa muitakin sääolosuhteista. Surmankeitaan suunniteltu tuulivoimahanke tulisi olemaan erityisen haitallinen Kärjenkosken Harjunpään-kulmalle. Viimeinenkin osa Kärjenkoskea tulisi selvästi alle kahden kilometrin päähän tuulivoimaloista. Näiden voimaloiden haittavaikutukset kokemuksemme mukaan ulottuisivat myös pitemmälle, ainakin Kankaanpään-kulmalle saakka (liite 2). Lehmikeitaan suunniteltu tuulivoimahanke olisi erittäin haitallinen kyläalueemme pohjoisosille ja sen vaikutukset ulottuisivat koko miljööseen. Nämä energiatuotantoalueet tekisivät kylämiljööstämme ja kauniista jokilaaksostamme ympäristöineen lähes täysin tuuliturbiineilla "piiritetyn" asuin- ja virkistysalueen. Kyläläiset ovat viime syksystä saakka tehneet lukuisia meluhaittailmoituksia, asunnontarkastuspyyntöjä ja hallintopakkohakemuksia. Olemme havainneet, että tässä vaiheessa on hyvin vaikeaa vaikuttaa viranomaisten ja kunnan päättäjien kautta tilanteen korjaamiseen. Kokemuksesta tiedämme, että viranomaiselle toimitetun meluhaittailmoituksen jälkeen voi mennä kuukausia ennen kuin varsinaisia, vaikuttavia toimenpiteitä päästään edes aloittamaan. Tällaisia haittoja lieventäviä toimia ei ole käytännössä pystytty aloittamaan, vaikka asiasta on toistuvasti ilmoitettu lokakuusta 2023 alkaen. Kyse on osaltaan lainsäädännön ja ohjeistusten puutteesta. Tuulivoimaloiden aiheuttamia haittoja on siis kokemuksemme mukaan	Ks. aiempi vastine koskien tuulivoimaa koskevan yleisen suunnittelumääräyksen täydentämistä. Merkitään tiedoksi. Etelä-Pohjanmaan liitto selvittää mahdollisuuksia vaikuttaa lainsäädäntöön ja ohjeistuksiin, joilla on vaikutusta tuotannossa olevista tuulivoimaloista aiheutuvien meluhaittojen todentamiseen ja niiden lieventämiseen.
---	--

jälkikäteen erittäin vaikea, ellei mahdotonta, poistaa. Tämä johti mm. siihen, että aiemmin tänä vuonna yli 130 kyläläistä (Kärjenkoski, Vesijärvi) edellytti kannanotossaan ELY:lle, että Surmankeitaan tuulivoimasuunnitelmasta luovutaan kokonaan. Viitaten Isojoen kunnan aiempaan lausuntoon, haluamme otettavaksi huomioon virkistyskäytössä olevan, luonnonolosuhteiltaan pitkän, maisemallisesti tärkeän kalliorykelmän. Kyläläisten latu- ja kuntoilureitti kulkee sen kautta. Isokeitaan tuulivoima-alue on pakottanut kylän talkoolaiset laatimaan uuden latu- ja kuntoilureitin. Tätä aluetta ei pidä Isojoen kunnan viittauksesta huolimatta ottaa kalliokiviainesten ottoalueeksi tai muuhun aluetta turmelemaan käyttöön (liite 7). Lähiluontomme Olemme myös huolissamme lähiluontoon kohdistuvista vaikutuksista. Monet meistä ovat liikkuneet lähimetsissämme vuosikymmenienkin ajan. Tuulivoimaloiden ääni peittää alleen luonnon ääniä ja muuttaa näin äänimaisemaa. Luonnonvarakeskuksen (Luke) joulukuussa 2023 julkaiseman kansainvälisen koostejulkaisun mukaan monet lintu- ja nisäkäsrhyhmät väistävät tuulivoimaa. Yksilöiden siirtyminen osittain tai kokonaan voimaloiden alueelta voi pienentää	Maakuntakaavassa maa- ja kalliokiviainesten ottoon soveltuvan alueen merkinnällä on osoitettu ne alueet, jotka on Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liiton Pohjavesien suojelun ja kiviaineishuollon yhteensovittaminen (POSKI) -hankkeessa tehdyissä selvityksissä luokiteltu maa- ja kalliokiviainesten ottamiseen soveltuviksi alueiksi. Isojoen kunnan lausunnossa mainittu alue ei ole ollut mukana POSKI-hankkeen inventointi- ja selvitystyössä, eikä sille siksi osoiteta maakuntakaavassa merkintää. Maa-ainesten ottoon tarvittavia lupia on kuitenkin mahdollista hakea myös muille kuin maakuntakaavassa osoitettaville alueille. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan useilla lajeilla tapahtuu tuulivoiman vuoksi "siirtymistä" (esim. käyttäytyminen, runsaus, eloonjääminen). Vaikutukset ulottuvat keskimäärin 500 – 5000 metrin etäisyydelle. Vaihtelua aiheutui tutkimuksen mukaan mm. iästä, sukupuolesta, elinkierron vaiheesta riippuen, eli samat lajit voivat tilanteesta riippuen sekä välttää että suosia tuulivoima-alueita esimerkiksi elinkierron eri vaiheissa.
--	---

populaatiokokoja, mistä on haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisiin lajeille¹. Tutkittua tietoa tuulivoimaloiden haitoista kertyy jatkuvasti, mutta se ei päädy viranomaisten käyttöön eikä varsinkaan kuntapäättäjien tietoisuuteen riittävän nopeasti. Kuitenkin tuulivoimaloiden koot ja tehot kasvavat jatkuvasti, mikä lisää päättäjien vastuuta ottaa selvää vaikutuksista kunnan eri alueilla. Käsityksemme mukaan maakuntakaavalla voidaan ohjata tuulivoimaloiden sijoittumista siten, että haavoittuvat alueet otetaan huomioon huolellisen analyysin kautta. ¹ Anne Tolvanen, Henri Routavaara, Mika Jokikokko, Parvez Rana, How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review, Biological Conservation, Volume 288, 2023. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2023.110382>	Maakuntakaavassa on selvitetty tuulivoimaloiden alueiden luontoon kohdistuvia vaikutuksia Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti siten, kun maakuntakaava yleispiirteisenä suunnitelmana edellyttää. Linnuston osalta maakuntakaavassa tulee huomioitavaksi erityisesti muuttolinnusto ja törmäykselle herkäät lintulajit, ja näihin liittyen on kaavan tueksi tilattu selvityksiä ja tehty vaikutusten arviointia. Lisäksi maakuntakaavan laadintaa varten on tilattu lajiaineistoja. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueen merkintöjä olemassa oleville luonnonsuojelualueille ja kaavassa on laadittu arvioiti tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksista Natura 2000 -verkoston alueille. Maakuntakaavaehdotuksessa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jossa määrätään mm., että "tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset --- luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia" ja "tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin". Yksityiskohtaisemmassa tuulivoima-alueiden suunnittelussa tehdään lajikohtaisia vaikutusten arviointeja, joissa tulee huomioida paras käytettävissä oleva tutkimustieto.
---	--

Petolintujen pesimäreviiri

Suunniteltujen kahden tuulivoima-alueen, Surmankeitaan ja Lehmikeitaan, väliin sijoittuu Hanhikeitaan luonnonsuojelualue (Natura 2000 -suojelualue, Flo800026, SAC/SPA), joka on tunnettu **petolintujen (sensitiivinen lajitieto häivytetty)** pesimäalue (liite 6).

2. maaliskuuta 2024 havaittiin, että vanha petolintu oli saanut saaliikseen jäniksen, jota se söi Kärjenkoski-Vanhakylä-tien (Kärjenkoskentie, tienro 17027) varrella maantien ojassa, mikä viittaa saalistusreviiriin. Asiaa ovat selvittäneet petolinturengastajat. **Sensitiivisiä lajitietoja ja yksilöiviä tietoja häivytetty.**

Tuulivoimaloiden haitalliset vaikutukset ovat yleensä suurimpia pitkäikäisillä, hitaasti lisääntyvillä ja harvalukuisilla lajeilla kuten merikotkalla.

Petolinturengastajan (**yksilöivä tieto häivytetty**) mukaan Suupohjassa on löydetty useita merikotkia tuulimyllyihin ruhjoutuneina. Liitteenä on kyläläisen ottama kuva lähimmän kyläaukean toiselta puolelta, Isokeitaan tuulivoima-alueelta, jossa merikotka ruhjoutui tuulivoimalan lapoihin pian tuulivoimalan koekäytön alkamisen jälkeen (liite 7) Merikotka pyrkii väistämään tuulivoimaloita näistä vielä vapaaksi jääneelle alueelle, joten on oletettavaa, että merikotkat etsivät nyt pesimäreviiriä myös Hanhikeitaan suojelualueelta.

Maakuntakaavan laadinnan taustaksi on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (Tikkanen, Ekbländ & Tuohimaa 2022). Selvityksen tuloksena on saatu tarkastelu, jossa on arvioitu maa- ja merikotkan kannalta soveltuvimpia teoreettisia voimalasijainteja.

Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimarakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin."

Lakiakankaan ja Hanhimaan tuulivoimaloiden alueille on lisäksi annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueilla todettujen suurten petolintujen reviireihin. Voimaloiden määrä ja sijainti tulee suunnitella siten, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostu reviirille suunniteltavien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa."

Sensitiivisiä lajitietoja häivytetty. Näin isolla alueella on mahdollisesti lisäksi metsosoitimia.

Uudella maakuntakaavalla toivomme olevan tätä aluetta suojaava vaikutus ja pyydämme, että sen antamalla ohjauksella autetaan suojelun toteuttamisessa.

Edellytämme, että viranomaiset pitävät huolta siitä, että luonnon omien prosessien mukainen kehitys turvataan

Metsäkanalintuihin kohdistuvien vaikutusten arviointi tehdään osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

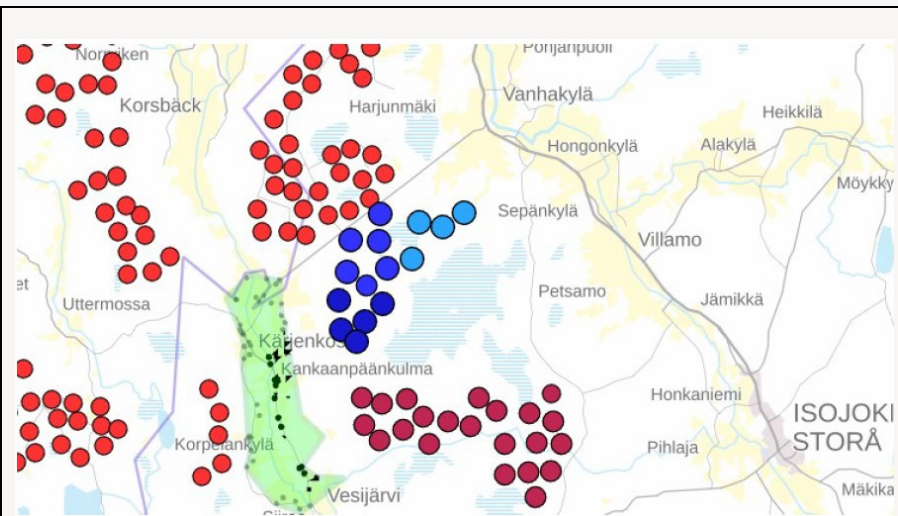
Hanhikeitaan alueelle on maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue - merkintä. Merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan "Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee selvittää ja ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista. Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, kuten maa- ja metsätalous, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppejä ja edistävät niiden säilymistä."

Lisäksi maakuntakaavassa annetaan ekologisia yhteyksiä koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätalousskäytössä."

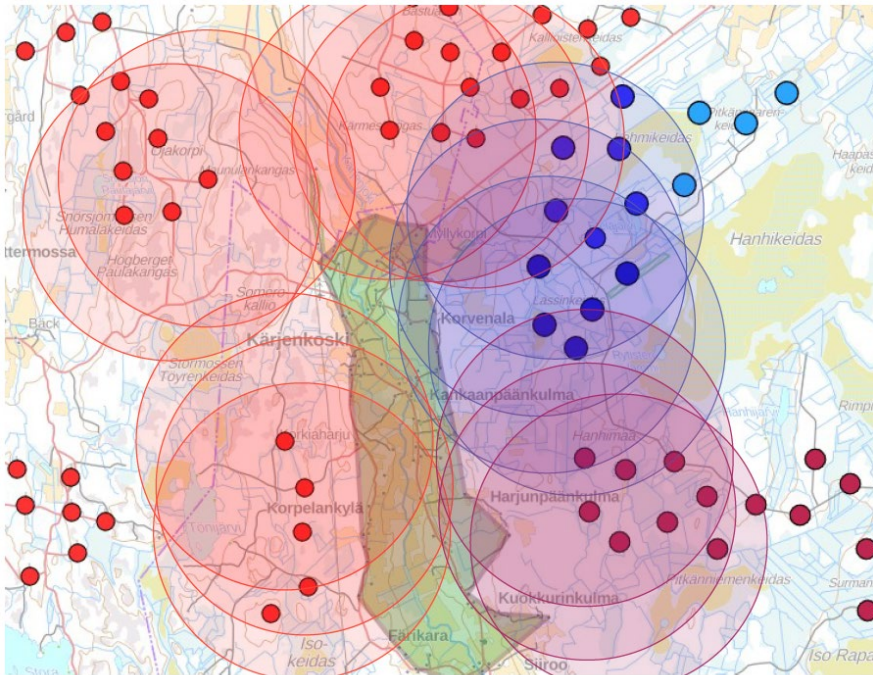
Suunnittelumääräykset tulee huomioida kaikessa alueelle sijoittuvassa maankäytön suunnittelussa, myös tuulivoimahankkeissa ja tuulivoimaosayleiskaavoissa.

Ks. aiempi vastine koskien tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä.

alueella, jotta vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilyy. On huolehdittava siitä, että Hanhikeitaan elinympäristön laatua ja sille tärkeiden populaatioiden elinvoimaisuutta parannetaan. On selvitettävä huolellisesti, ettei lähialueelle rakenneta sellaista energia- tai muuta tuotantoa, joka haittaa tätä tärkeää tavoitetta. Pyydämme myös viranomaisvastuulla tehtävää Natura-alueen nykyisen tilanteen perusteellista kartoittamista ennen kuin maakuntakaavaan hyväksytään tuulivoimalle soveltuvia alueita lähelle Hanhikeidasta. Liite 1: Tuotannossa ja suunnitelmissa olevat tuulivoima-alueet Kärjenkosken lähialueella	
---	--

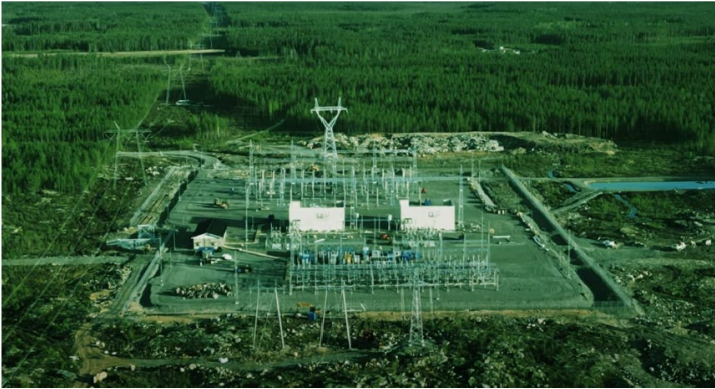

Kartassa tuotannossa olevat tuulivoimalat punaisella, Surmankeitaan suunnitellut tuulivoimalat ovat tummanpunaishalla ja Lehmikeitaan suunnitellut voimalat sinisellä Vihreällä on merkitty Kärjenkosken ja osittain Vesijärvenkin asutuksen rajat.

Kahden kilometrin säteet lähimmistä tuotannossa olevista tuulivoimaloista sekä Surmankeitaan ja Lehmikeitaan suunnitelluista voimaloista. **Vihreä alue** on asuinrakennusten nykyinen sijoittumisalue. Asuintontit sekä lähiluonto ulottuvat laajemmallekin.

Liite 3:

**Arkkukallion
muuntoasema**

**Laajennettu siirtolinja
Kristiinankaupungin
suuntaan.
Oikealla Lakikankaan
tuulivoima-alue.**

**Kaikki tämä rasittaa asukkaita
ja kyläyhteisöä sekä luontoa.**

Yllä mainittu siirtolinja
Arkkukallion
muuntoaseman suuntaan
Vasemmalla kyläaukeaa.

LIITE 3 (jatkoa)

Massiivinen tuulivoimarakentaminen
Kärjenkosken ympäristöön ei voi olla
vaikuttamatta ihmisten asumiseen,
viihtymiseen. Tämä ei voi olla
vaikuttamatta luontoon, koska laajat
alueet pirstaloidaan. Poistetun
puuston tilalle ei kasva normaalia
metsää pitkiin aikoihin kuten
tapahtuu päätehakkuun jälkeisessä
istutuksessa.

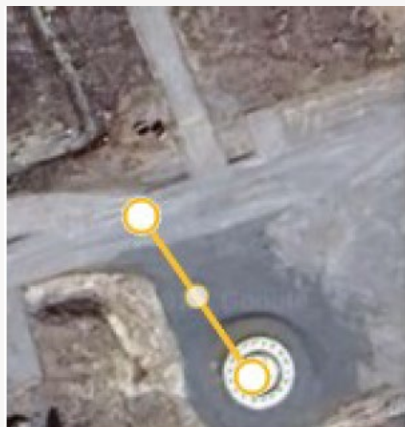
Liite 4: Jääpalat Isokeitaan tuulivoimalasta läheiselle tielle.
Kuvattu 12.11.2023

Jääpaloja löytyi sekä tiellä noin sadan metrin etäisyydelle voimalasta sekä metsästä.

Tienpintaan hajonneiden tai murskaantuneiden
jäänpalojen paino on ollut jopa yli 100 grammaa.
Lentonopeus on ollut mahdollisesti yli 100 km
tunnissa. Kukaan ei juuri silloin ollut liikkunut
tiellä.

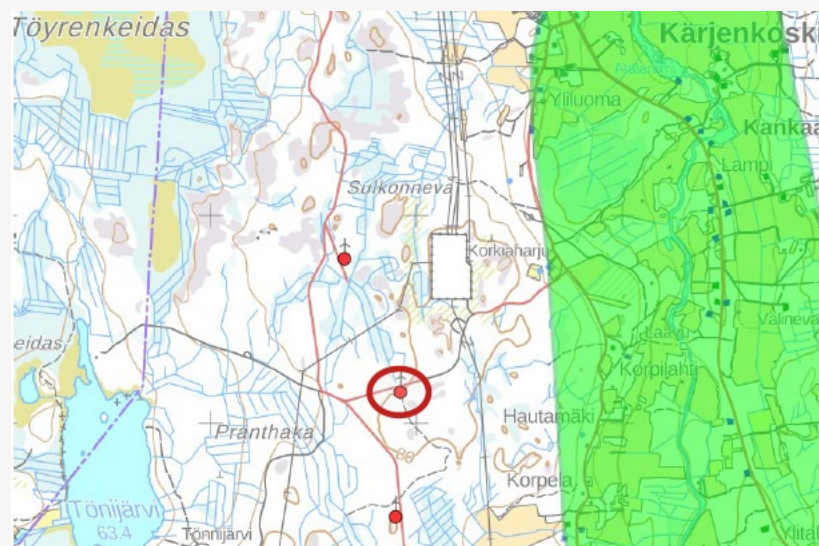
 Mittaa

Mittaa etäisyyksiä
pisteitä kartalta

Pituus
27,99 m

**Vuosikymmeniä asukkaiden käytössä
ollut reitti on muodostunut tuulivoiman
läheisyyden vuoksi vaaralliseksi.**

Oheisessa kartassa 12.11.2023 havaittu jäävaara merkittynä.

Liite 5: Kylämaiseman turmeltuminen

Tulitpa mistä tahansa suunnasta Kärjenkoskelle, näet energiantuotannon vaikutukset jo lähes kaikissa suunnissa.

Liite 5 (jatkoa): Havainnekuva vs. havaintokuva

Tuulivoima-alueita suunniteltaessa, YVA-prosessia läpi viettäessä ja kunnan hallinnossa asiaa käsiteltäessä ei välttämättä ole realistisia tietoja paikallisista olosuhteista. Esimerkkinä valokuvasovitteet.

Ohessa

A. Aikoinaan YVA-selvitykseen tehty havaintokuva eli valokuvasovite, joka koskee nykyistä Isokeitaalla (ennen osa Mikonkeitaan hanketta) olevaa tuulivoima-aluetta.

Valokuvasovitteessa oleva tuulivoimala jää etualalla olevan metsäalueen taakse.

B. Kuva valokuvasovitteen ottamispaikasta 250 metriä koilliseen vuonna 2023. Paikka on Kärjenkosken tieltä lähestyttäessä Vesijärventien T-risteystä ja valokuvasovitteen paikkaa.

A

Valokuvasovite 2. Näkymä Kärjenkoskentie ja Vesijärventien risteysalueen läheisyydestä, etäisyys lähimpään voimalaan noin 1000 metriä. Yksittäisten voimaloiden siivenkärkiä voi näkyä puiden läsnäoloa tarkasteltavissa.

B

Liite 6: Hanhikeitaan suojelualue (tummennettu) sekä kaksi pienempää suojelualueutta. Suunniteltujen tuulivoimaloiden paikat Surmankeitaan ja Hanhikeitaan hankkeissa.

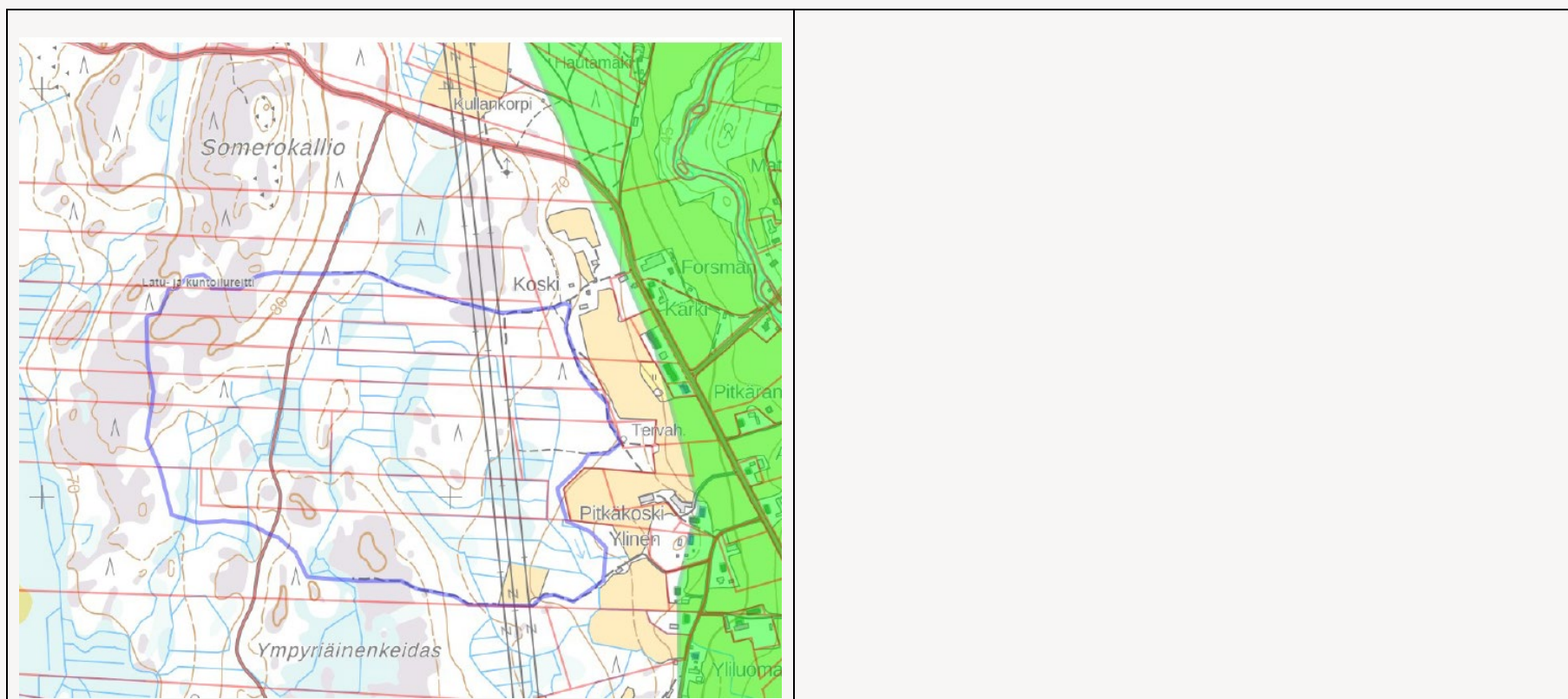
Tämä tuulivoimalan lapoihin ruhjoutunut merikotka löydettiin 25.11.2023 saman tuulivoimalan läheisyydestä, missä jäänpalat muodostivat vaaran luonnossa liikkuville, katso liite 5.

Dokumentoitu:
Ruokavirasto/Laboratoriopalvelut/
Tutkimustodistus/27.02.2024/Número:
2024-011313.

Liite 7: Ote Isojoen kunnan lausunnosta sekä (viittaamamme kohta lihavoitu).

Kärjenkosken latu- ja virkistysreitti.

Erilaisia tarpeita esimerkiksi uusiutuvan energian tuottamiseen tai maa-ainesten ottoon ei tulisi tarpeettomasti rajata maakuntakaavassa. Maakuntakaavan tulisi mahdollistaa mahdollisimman laajalle alueelle kiviainesten otto alueita ympäristön kuormituksen vähentämiseksi. Maakuntakaavaan tulisi lisätä kalliokiviainesten ottoalueeksi Kärjenkosken alueelta Somerkalliolta Arkkukalliolle ulottuva kallioalue, jolla mahdollistettaisiin kalliokiviainesten saanti mahdollisimman läheltä mahdollisesti rakennettavia tuulivoima- ja muita alueita.	
---	--

Yksityishenkilö 49

Kiitos hyvästä tilaisuudesta.

Kärjenkoskea on kehitetty vuosia erilaisilla projekteilla.
(yksilöiviä tietoja häivytetty). Kylässä on ollut voimakas yhteishenki ja kökkätyö.

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Nyt tuulimyllyjä on jo 270°, eli riittää pieneen kylään. Lehmikeidas ja Surmankeidas tuulialueet pois maakuntakaavasta, jos ne sinne jää tulee isoja riitoja kunnan/kylän asukkaiden välille, viihtyvyys, yhteistyö katoaa. Meidän logomme/slogan "Mukava asua, kiva kattella" jää historiaan.	Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Suunnittelumääräys tulee ottaa huomioon tuulivoimahankkeiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, esimerkiksi osana ympäristövaikutusten arviointia. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin periaattein koko maakunnan alueella. Lakiakankaan (sijoittuu osin Lehmikeitaan tuulivoimahankkeen alueelle) ja Hanhimaan (sijoittuu osin Surmankeitaan tuulivoimahankkeen alueelle) tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi alueelle ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Tuulivoimaa koskeva maakuntakaavan yleinen suunnittelumääräys velvoittaa huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa tuulivoiman vaikutuksia muun muassa asutukseen, maisemaan ja elinkeinoihin myös yhteisvaikutusten osalta sekä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa
---	--

	alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 50	Vastine
Tuulivoimaloiden yhteisvaikutus varsinkin Isojoen Kärjenkoskella.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä määrätään mm., että "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset." Tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi.

Yksityishenkilö 51 ym. (useampi henkilö)	Vastine
Muistutus maakuntakaavasta Vaatimuksenamme on, ettei Kuortaneelle sijoiteta mitään tuulivoimalaa. Vaadimme myös, ettei Seinäjoelle tai muihinkaan lähikuntiin sijoiteta tuulivoimalaa sellaiselle alueelle, että sen vaikutuksen yltäisivät Kuortaneelle. Linnuntietä Lapuan Jouttikallion tuulivoimapuisto on sijoitettu niin, että osa Kuortaneesta on sen vaikutusalueella. Jos Sarvinevan tulivoimapuisto toteutuu, niin tällöin myös sen vaikutusalue on Kuortaneella. Mikäli vielä Kuortaneelle tai Seinäjoen Kuortaneenpuoleisiin osiin tulisi tuulivoimapuisto, tarkoittaisi se, että Kuortaneeseen kohdistuisi usean eri tuulivoimapuiston haittavaikutukset. Tuulivoimaloiden haittavaikutuksia ei vielä ole tutkittu juurikaan, vaan tutkimus on alkutekijöissä. Kun puhutaan korkeammista myllyistä niin niiden osalta tutkimusta ei ole sitäkään vähää. Puhumattakaan siitä, millaiset haittavaikutukset ovat, jos alueelle kohdistuu samanaikaisesti monen tuulivoimalan haittavaikutukset, kuten tässä tapauksessa. Yhteisvaikutukset ovat todennäköisesti hyvin haitalliset monelta eri ulottuvuudelta tarkasteltuna, koska jo yksittäisistä tuulivoimaloistakin on raportoitu erilaisia haittoja. Lisäksi yhteisvaikutuksissa on huomioitava myös kaikki muu melu ja haitta, mitä alueille jo kohdistuu. Olisi kestävämpää kaavoittaa tuulimyllyjä lähellekään Kuortanetta. On myös huomioitava, että osa	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavaehdotuksessa Kuortaneen kunnan alueelle osoitetaan kolme tuulivoimaloiden alueen merkintää: nro 16, Leviäkangas, nro 28, Jäkäläneva ja nro 29, Sarvineva. Maakuntakaavaluonnoksessa merkittynä ollut Napalankallioiden tuulivoimaloiden alue on poistettu maakuntakaavaehdotuksesta tarkentuneen vaikutusten arvioinnin myötä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden rajaukset perustuvat maakuntakaavan selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, tuulivoima-alueiden kaava- ja YVA-tietoihin sekä alueista käytyihin neuvotteluihin. Maakuntakaavassa on huomioitu tuulivoiman yhteisvaikutukset ja ylimaakunnalliset vaikutukset. Maakuntakaavan selvityksiin voi tutustua tällä sivulla. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin periaattein koko maakunnan alueella. Muistutuksessa mainituille maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuilla tuulivoimaloiden alueilla ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja,

teetetyistä "tutkimuksista" on sellaisia, joissa tutkimuksen tekijä on jollakin tasolla kytköksissä tuulivoimalabisnekseen. Tällöin tutkimustulokset eivät ole luotettavia. Haittoja on raportoitu jopa 30 km päässä tuulivoimaloista. Taulukossa oli suunnittelussa useita tuulivoimaloita, jotka sijoittuisivat Kuortaneelle tai joiden haittavaikutusalueeseen Kuortane kuuluu. On vastuutonta kaavoittaa tuulivoimaloita ilman, että saamme lisää luotettavaa ja puolueetonta tutkimusta siitä, mitä haittoja tuulivoimaloista on lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ihmisille, eläimille, luonnolle ja luonnon monimuotoisuudelle. Etelä- Pohjanmaan alueella on jo nyt entuudestaan liikaa tuulivoimaloita suhteutettuna pinta-alaan ja arvokkaaseen luontoon. Kuortaneen lähiseuduille on suunniteltu ja ollaan suunnittelemassa suhteettoman paljon tuulivoimaloita verrattuna Etelä-Pohjanmaahan yleiselläkään tasolla. Tällaiset seikat pitäisi huomioida kaavoituksessa. Kun Kuortaneella on laadittu rantakaavaa niin on ollut hyvin tarkkaa, ettei rakentaminen saa vahingoittaa arvokasta maisemaa. Tuulivoimalat vahingoittavat arvokasta maisemaa paljon enemmän ja paljon laajemmalla alueella kuin yksittäiset rakennukset, joita ei saa rakentaa. Näin ollen kaavoissa pitäisi olla yhdenmukaisuus sen suhteen, että jos esim. kaksikerroksista rakennusta ei saa rakentaa, ettei se pilaa maisemaa niin lieene selvää, ettei valtavia tuulivoimaloitakaan saa missään nimessä rakentaa. Alue on muutenkin herkkää. Haitta- ja hyötysuhteet	joiden vuoksi niille ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaan liittyvä suunnittelumääräys, jolla ohjataan laajasti tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioitavia asioita. Lisäksi maakuntakaavassa osoitettaville tuulivoimaloiden alueille annetaan aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä, joilla tarkennetaan tietyn alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa erityisesti huomioitavia vaikutuksia mm. lajistoon ja virkistysarvoihin. Suunnittelumääräykset ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti alueiden tarkempaa suunnittelua, eli tuulivoimaosayleiskaavan laadintaa. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Palautteessa käsitellään pääasiassa yksittäisen tuulivoimahankkeen suunnitteluun liittyviä yksityiskohtia, kuten ympäristövaikutusten arviointiasiakirjoja ja hankkeessa järjestettyä yleisötilaisuutta sekä tuulivoimakaavoituksen
--	---

Kartasta katsottuna Kuortane kuuluu toiseksi vähätuulisimpaan alueeseen. Tämä tarkoittaa, ettei Kuortaneella tuule kovinkaan paljoa. Tuulivoimapuistojen rakentaminen Kuortaneelle ei siis ole millään muotoa järkevää. Kartasta on havaittavissa paljon sellaisia alueita, joilla tuulee voimakkaasti. On selvää, että tuulivoimaloita kannattaa rakentaa sellaisille alueille, joilla tuulee. Näin ollen tuulivoimaloita ei tulisi kaavoittaa Kuortaneelle eikä Kuortaneen lähialueille. Kun tuuli on vähäistä niin voimaloista aiheutuvat haitat ovat yhtä suuria, mutta niistä saatu hyöty jää vähäiseksi. Näin ollen ei edes ole kustannustehokasta kaavoittaa voimaloita tänne.

Kuortaneen kunnan toiminta asiassa ei ole ollut läpinäkyvää. Monille tuulivoimahanke tuli yllätyksenä ja alueen loma-asukkaita ei ole huomioitu. Kun YVA-asioista oli kuuleminen, niin lähetimme siitä asiasta mielipiteen. Samalla ohjeistettiin, että kaava-asioissa mielipiteet voi lähettää kuntaan. Toivottavasti nämä kunnalle lähetetyt mielipiteet on menneet eteenpäin.

Tuulivoimaloiden kaavoittaminen ja rakentaminen tuhoaisi kaikki ne seikat, jotka tällä hetkellä ovat Kuortaneen vahvuuksia ja mahdollisuuksia. Kaavoituksessa tai ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu sitä, että Kuortaneenjärven rannalla on paljon kesämökkejä. Osa on paikallisten mökkejä ja osa taas asuu muualla, mutta viettää kesää Kuortaneella. Lisäksi on myös kesämökkien

suhdetta kunnan voimassa oleviin kaavoihin. Etelä-Pohjanmaan liitto vastaa maakuntakaavan laadinnasta, eikä vastineessa ota kantaa käynnissä olevan tuulivoimahankeen yleiskaavaan tai ympäristövaikutusten arviointiin liittyviin huomioihin. Hanketta koskeva palaute pyydetään ystävällisesti suuntaamaan osayleiskaavan ja YVA:n laadintaan.

vuokraustoimintaa. Tuulivoimalalla olisi merkittävä negatiivinen vaikutus myös tähän kaikkeen. Luonnolliset järvi- ja luontomaisemat muuttuvat merkittävästi.

Asiassa ei ole myöskään riittävästi huomioitu sähkönsiirtoon liittyviä ongelmia. Katsomme, ettei kaavoituksessa ole tuulivoiman ja sähkönsiirron osalta huomioitu riittävästi vaikutuksia vakituisen ja loma-asutukseen, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, liikenneväyliin, pohjavesiin, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön tai ekologisiin yhteyksiin. Tällä kaavaluonnoksella ei riittävästi ehkäistä tuulivoimaloiden, sähkönsiirron, eikä niihin liittyvän oheistoiminnan haitallisia vaikutuksia. Erityisesti yhteisvaikutuksia tulisi tarkastella paljon laajemmin. Tällä kaavaehdotuksella niin vakituisille asukkaille kuin loma-asukkaillekin aiheutuu merkittävää haittaa melusta, välkkeestä ja infraäänistä. Myöskään alueella pesiviä, aluetta säännöllisesti käyttäviä tai alueen yli muuttavaa linnustoa tai linnustoon kohdistuvia yhteisvaikutuksia ei ole riittävästi huomioitu. Seudulla kuitenkin on ***petolintuja (sensitiivisiä lajitietoja häivytetty)***.

Vetoamme päättäviin tahoihin, että tuulivoimalahanketta ei toteutettaisi.

Kuortaneen kuntastrategiassa vuosille 2022–2030 todetaan vastuullisuudesta: "Pidämme huolta huomisesta. Teemme kestäviä päätöksiä kuntalaisten hyväksi ja kunnan kehittämiseksi."

Strategiassa kunnan vetovoiman vahvistamisen osalta on todettu; järven, luonnon ja kulttuurimaiseman hyödyntäminen vetovoimatekijöinä; matkailun ja vapaa-ajan asumisen edistäminen monipuolisesti.

Edelleen Kuortaneen kunnan 19.1.2024 julkaisemassa videossa kuntaa mainostetaan: " Moni meistä haaveilee rauhallisesta ja turvallisesta asuinympäristöstä.

Kunnan esittelyssä todetaan kunnan tarjoavan ihanteellisen asuinympäristön; järvet, metsät ja vehreitä niittyjä ympäröivät maisemat ovat vertaansa vailla. Tämä on aivan totta tänä päivänä, ilman tuulivoimapuistoa. Tuulivoimalahanke toteutuessaan olisi suuressa ristiriidassa yllä olevan kanssa. Huomioitava on myös, että Etelä-Pohjanmaalla on niukasti järviä, siksikin tämä ympäristö pitää säästää.

Länsi-Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa Kuortaneenjärvi-hankkeen tuotoksessa Kuortaneenjärvi Lapuanjoen helmi, kulttuurimaisemaa ja perinneympäristöä otsakkeen alla mm Susanna Alakarhu kirjoittaa:

" Kuortaneenjärvi merkitsee paljon alueensa vakinaisille asukkaille sekä vapaa-ajan asukkaille ja matkailijoille."

"Kaiken kaikkiaan Kuortaneenjärvi on alueensa sydän, joka antaa visuaalista ilmettä pohjalaiseen ympäristöön. Järven moninaiset mahdollisuudet tukea kehittämistyötä ja palvella

ihmisiä on tiedostettu. Tämä kaikki tekee välttämättömäksi turvata ainutlaatuinen järviympäristö myös tulevaisuudessa." " Kuortaneenjärvi on Etelä-Pohjanmaalla huomattava virkistyskäyttökohde. Järvi on merkittävä niin alueen varsinaisille asukkaille, loma-asukkaille kuin alueen lomapalvelujen käyttäjille ja muille virkistyskäyttäjille." Kuortaneen entinen kunnanvaltuuston puheenjohtaja Ilmari Niemelä on edellä mainitun hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana kirjoittanut: " Kuortaneenjärvi ympäristöineen on valtakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema-alue." Ympäristöministeriön mukaan tuulivoimaloiden aiheuttamat vaikutukset mm luonnolle ja ihmisten elinympäristölle riippuvat pitkälle voimaloiden sijainnista ja alueen ympäristöarvoista. Tuulivoimarakentaminen edellyttää, että se sovitetaan ympäröivään maankäyttöön ja sen haitalliset vaikutukset otetaan riittävästi huomioon. Edelleen ympäristöministeriössä todetaan tuulivoimaloiden meluun liittyen, että valtioneuvoston asetusta tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoilla pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan, eikä melu aiheuta ihmisille terveyshaittaa tai heikennä elinympäristön viihtyisyyttä. Suomen Luonto-lehdessä (1/2024) kerrotaan, että tuulivoimaloiden elinkaaritutkimusten mukaan ilmastohyötyjä saavutetaan jo muutama vuosi investointien jälkeen, mutta	
--	--

Pelastetaan Suomen Luonto ry:ssä todetaan olennaista infraäänien terveysvaikutuksissa olevan, että esimerkiksi merituuli on huomattavasti tasaisempaa kuin järvtuuli, joka on epätasaisempaa ja puuskaisempaa. Juuri tästä tuulen puuskaisuudesta syntyy suuri tuulivoimalan rotaattorien siivekkeiden äänenpaineen vaihtelu. Ilmastomuutoksen vuoksi äärituulien esiintyvyys lisääntyy tulevaisuudessa eli haitallisen infraäänien syntymään vaikuttavat tuuli-ilmiöt lisääntyvät. Edelleen todetaan tuulivoiman ympäristövaikutuksen haittoina ihmisiin olevan melu ja infraääni. Matalataajuinen melu kantautuu ilmassa pidemmälle ja tunkeutuu helpommin asuntojen rakenteiden läpi sisätiloihin. Lapojen pyörimisliikkeestä aiheutuva valon ja varjon vilkkuminen ja välke syntyy, kun aurinko paistaa tuulivoimalan takaa. Tuulivoimalat tuovat siis mukanaan luontoympäristöön kuulumatonta melua ja valoja, ja ennen kaikkea täydellisesti ja peruuttamattomasti tarvelevät kauniin ja vetovoimaisen maaseutuympäristön.

Tuulivoiman ympäristövaikutukset liittyvät ääneen, maiseman muutokseen, lapojen aiheuttamaan välkkeeseen ja mahdollisiin haittoihin luonnon eliöstölle, kuten linnuille ja kaloille. Tuulivoimalat voivat aiheuttaa häiriöitä tutkayhteyksiin ja radio- ja TV-verkkoihin. Edelleen yhden voimalan aiheuttama meluvaikutus on aivan muuta mitä useampien (26) voimaloiden yhteisvaikutukset. Tuulivoimalat eivät missään olosuhteissa "sulaudu" maisemaan. Päivisin 78 lapaa voimaloiden kirkkaine valoineen liikkuvat, pimeään aikaan 26

kirkkaanpunaista valoa sivuuttavat jopa elokuun kauniin kuutamonkin. Lapuan Jouttikallion 7 tuulivoimalan enimmäiskorkeus on 210 metriä, ja kantatietä 66 ajettaessa näkyvät "ei maisemaan kuuluvina" viimeistään erittäin silmiinpistävästi Lapuan Tiistenjoelle tultaessa, mäkisiltä paikoilta Kuortaneeltakin näkyvät hyvin. Kuortaneen suunnitellun tuulivoimapuiston maisemahaittaa voi verrata siihen, että Lapuan Simpsiön televisiomasto on korkeudeltaan 323 metriä ollen Suomen kuudenneksi korkein rakennelma. Maston voi erottaa silmällä hyvinkin jopa 50 kilometriin saakka! Minimietäisyydet pitäisikin lainsäädännöllä määritellä kokonaan uusiksi voimaloiden merkittävän korkeuden nousun ja tehon mukaan! THL:n näkemys tuulivoimaloista on, että tutkimuksia erityisesti pitkäaikaisen altistumisen vaikutuksista on varsin vähän, joten lisätutkimukset THL:n mukaan ovat perusteltuja. WHO:n mukaan tuulivoimaloiden melumallinnusten A-painotteinen melumittaus on riittämätön. Se mittaa vain kuultavaa melua, mutta isompi ongelma on kehon havaitsema matalataajuinen melu ja infraääni. Matalataajuinen melu, infraäänit ja tuulivoimaloiden aiheuttama maatarina yltävät tutkimusten mukaan ainakin 15–20 kilometriin. Maatarinan epäillään pilanneen pohjavettä Kanadassa ja Skotlannissa.	
---	--

Vuoden 2019 tilanteen mukaan Suomessa yli 300 perhettä on joutunut muuttamaan kodeistaan tuulivoimaloiden aiheuttamien oireiden vuoksi. Kiinteistöjen arvo laskee alueella noin 30 % tai romahtaa kokonaan. Harva haluaa muuttaa paikkaan, jossa tuulivoimalat näkyvät tai tuntuvat (Järviseudun Sanomat 5.4.2019).

Tuulivoimaloiden haitoista Jouko Repo (Uusi Suomi) ottaa esimerkin Ystadin ulkopuolella tapahtuneesta tuulivoimalan palosta. Palossa voimalan hajonneet lavat lensivät lähialueelle. Paikallinen pelastuslaitos ei yrittänyt sammuttaa voimalaa, koska sammutukseen ei löydy sopivaa kalustoa. Palava voimala aiheuttaa pahimmillaan vaikeasti hallittavan maastopalon, ja ns paloroiskeet ovat hengenvaarallisia, myrkyllisistä palokaasuista puhumattakaan. Kyseinen tuulivoimala oli 21 vuotta vanha!

YLE uutisoi (27.12.2023) Vaasan seudulla Mustasaarella Merkkikallion tuulipuiston yhden tuulivoimaloista (240 m) rikkoontuneen 23.12.2023. Osa voimalan lavasta oli pudonnut maahan. Kyseinen tuulivoimapuisto oli otettu käyttöön vasta 3/2023.

Suomessa on purettu yhteensä noin 50 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden elinkaaren olisi pitänyt olla noin 25 vuotta, monet ovat jääneet vain puoleen siitä. Huomioitava on myös tuulivoimaloiden purkamisen hintavuus!

Tuulivoiman paloturvallisuutta ei arvioida maakuntakaavan yleispiirteisellä suunnittelutasolla, jossa ei mm. määritellä voimaloiden määrää ja korkeutta tai voimalatyyppejä.

Yleisesti tuulivoiman paloturvallisuusriskit arvioidaan vähäisiksi, mutta arviointi on tehtävä osana yksityiskohtaisempaa suunnittelua valittu voimalatyyppi sekä alueen erityispiirteet huomioiden.

Yhteenvedonomaaisesti tuulivoimaloista aiheutuu monipuolista haittaa ja riskejä, joita ei mielestämme ole riittävästi huomioitu. Maanomistajat saavat luonnollisesti korvaukset ja kunta kiinteistöveron, mutta koko Kuortaneen kunnan asukkaita sekä kesäasukkaita koskevassa asiassa ei saisi mennä rahanhimo edellä, erityisesti kun Kuortaneen kunta ei ole kriisikunta; monenlaisiin hankkeisiin täällä löytyy varoja. Kunnan päättäjien ja myös ELY-keskuksen on otettava huomioon maisemahaitat, terveyshaitat ja haitat elävään luontoon. Alueen vetovoimaisuus matkailun ja lomailun kannalta, alueen kaikkien asukkaiden viihtyvyys on turvattava myös tuleville sukupolville.

Koko reviiri, jolla luonnonsuojelulain 38 §:n mukaan rauhoitettu **petolintu** liitelee 95 % lentoajasta, ulottuu keskimäärin 12,5 kilometrin päähän pesästä. Mikä olisi massiivisen tuulivoimapuiston vaikutus esimerkiksi tällä alueella (Ruona) havaittuihin **petolintuihin**, joita täällä on voinut seurata, kurkiin, jotka lähellä pesivät, laulujoutseniin sekä muihin arvokkaisiin lintulajeihin. Myös lepakkoja tässä esiintyy. **(Kappaleesta häivytetty sensitiivisiä lajitietoja).**

Ristiriita on valtava myös suhteessa vuoden 2022 rantakaavoitukseen nähden. Esimerkiksi meidän rannoillemme ei ympäristösyistä saa rakentaa kaksikerroksista kesämökkiä, ainoastaan yksikerroksisen, nimenomaan maisemaan liittyen. Ei myöskään tiettyä metsänreunaa saa hakata, mutta nyt sitten yllättäen alle viiden kilometrin päähän tästä saisi rakentaa

lähimmän 350 metrisen tuulivoimalan (korkeus kaikkiaan noin 400 metriä) ja 12 muuta voimalaa sekä 13 vielä hieman etäämmälle! Tässä on selkeä ristiriita. Tuulivoimalahanke vaikuttaa myös siihen, etteivät ihmiset enää uskalla välttämättä investoida Kuortaneelle. Myös omalla kohdallamme on ollut harkinnassa investointeja, mutta tämä kaavoitusratkaisu arveluttaa investoinnin toteutuksen osalta. Näkymät niin Kuortaneen kirkkorannasta kuin Kuortaneen Urheiluopiston terassiltakin ovat huikaisevan kauniita! Ei tarvella näitä arvokkaita maisema-alueita! Kirkkorantakin on houkutellut matkailijoita kuorma-autoilla lähialueilta jo 1950-luvulta lähtien. Edelleen kirkkoranta sekä kesämökit houkuttelevat niin lähialueiden ihmisiä kuin ulkomailtakin tänne vuosi toisensa jälkeen saapuvia juuri rauhallisuudellaan ja kauneudellaan. Pidetään yllä "Elämisen hehkua" valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi valitussa Kuortaneenjärven ympäristössä, vaalitaan sitä ja jätetään tämä arvokas perintö tulevillekin sukupolville! Mielestämme asukaskysely ei ole ollut riittävän kattava, kaikkien kuntalaisten ääntä sekä kesämökin täällä omaavia olisi pitänyt kuunnella, ei jättää kyselyn ulkopuolelle, koska vaikutukset koskevat kaikkia Kuortaneen kunnan asukkaita ja kesämökkiläisiä! Näin ollen kyselyjen tuotos vääristääkin todellista ajattelukulttuuria. " Jos Keiteleelle, Kolille, Tahkolle, Oulujärven Manansaloon, Lapin tuntureille tai vastaaviin paikkoihin annetaan pystyttää	
--	--

tuulivoimaloita, on sellainen raiskaus liitettävä uutena listaan rikoksista ihmiskuntaa, erityisesti Suomen kansaa kohtaan. Tuhoutu eivät vain maisemat, vaan myös elinkeinot, kuten kasvupotentiaalia omaava matkailu, jotka elävät herkistä näkymistä." (Paavo Lipponen, Suomen Kuvalehti 12/2013). Vaadimme, ettei hanketta toteuteta missään muodossa. Vetoamme päättäviin tahoihin, ettei tuulivoimalahanketta Kuortaneella toteutettaisi. Kunnan toiminnasta Esittelytilaisuudessa kävi ilmi, että moni oli kuullut koko tuulimyllyprojektista vasta kotiin lähetettyjen kirjeiden myötä. Tulee sellainen vaikutelma, että projektia on pyritty valmistelemaan mahdollisimman hiljaisuudessa ja läpinäkymättömästi, jottei kukaan vaan ymmärrä esittää vastalauseita. Tämä ei ole oikein, vaan asiasta pitäisi tiedottaa kattavammin. Jos ihmiset eivät koko projektista tai omista vaikutusmahdollisuuksistaan siihen liittyen tiedä, niin tietenkään silloin ei vastalauseita tule. Esittelytilaisuuden jälkeen olemme kontaktoineet muutamia Kuortaneella pysyvästi tai väliaikaisesti oleskelevia ja oli huolestuttavaa, että tieto tuulimyllyprojektin etenemisestä ei ollut heitä saavuttanut. On myös huomioitava, että kesäisin Kuortaneelle tulee paljon asukkaita, jotka eivät alueella pysyvästi asu ja tämä hanke hankaloittaa myös heidän tilannettaan.	Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.
--	---

Asukaskysely olisi pitänyt lähettää vähintäänkin kaikille 3–5 km säteellä asuvalle tai siellä kesämökin omistavalle tai oikeastaan kaikille 10 km säteellä asuvalle. Tuulivoimaloiden haitat ulottuvat kuitenkin jopa 15–20 km päähän. Noin pienellä otoksella, kuin mitä on tehty, ei ole saatu kuntalaisten ääntä kuulluksi. Esityskalvossa sanottiin, että Kuortaneella suhtauduttiin hankkeeseen myönteisemmin kuin Seinäjoella. Tämä on hyvin harhaanjohtavasti ilmaistu, koska kuortanelaisten suhtautuminen hankkeeseen oli kaavion mukaan hyvin kielteistä. Ilmeisesti se on Seinäjoella ollut sitten vain vielä kielteisempää.

Asiassa pitäisi myös pystyä säilyttämään suhteellisuudentaju. Puutarhakylähanketta vastustettiin eikä sille annettu lupaa. Tämä puutarhakylähanke oli haittavaikutuksiltaan huomattavasti pienempi eikä sille annettu lupaa. Tuulimyllyhankkeen haittavaikutukset ovat laajat niin ihmisten ja eläinten terveydelle kuin ympäristöllekin. Hanketta ei tulisi missään olosuhteissa toteuttaa.

Esittelytilaisuudesta

Seurasimme esittelytilaisuutta. Koko tilaisuudesta tuli sellainen olo, että hankkeesta kertovat ihmiset eivät olleet lainkaan ajan tasalla tuulimyllyjen aiheuttamista haitoista. Esitys oli kaikkea muuta kuin ammattitaitoinen. Siinä sivuutettiin kaikki haitat ja yritettiin lieventää montaakin ikävää seikkaa. Kun yleisöstä esitettiin osuvia kysymyksiä, niin

Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.

vastaukset olivat epämääräisiä. Näistä ihmisistä näki, etteivät he itsekään taida uskoa siihen, mitä puhuvat ja vastauksillaan he lähinnä puhuivat itsensä pussiin. Kaiken kaikkiaan tuli vahva vaikutelma, että mitään ei ole tutkittu ja selvitetty kunnolla, vaan rahankiilto silmissä yritetään väkisin viedä läpi projektia, jossa ei ole mitään järkeä ja jonka seuraukset ovat tuhoisat.

Oli täysin epäammattimaista, miten ihmisten tuulimyllyistä saamia terveishaittoja vähäteltiin! Tuollainen asenne kertoo kaiken tuulimyllybisneksen epäeettisyydestä. On selvää, että tuulivoimalat aiheuttavat terveyshaittoja ja niitä on tutkittava vielä useita vuosia, ennen kuin tiedämme tarkkaan, mitä kaikkea haittaa tuulimyllyistä on niin ihmisille, eläimille kuin ympäristöllekin. Tuulimyllyt ovat ongelmajätettä, joka ei millään tavalla ole ympäristöystävällistä. Myös rakennustyöt kuormittavat ympäristöä.

Nämä ihmiset tilaisuudessa antoivat ymmärtää, että tuulimyllyjen aiheuttamissa haittavaikutuksissa olisi kyse vain joidenkin yksittäisten ihmisten yksittäisistä subjektiivisista kokemuksista. Kuitenkin jo nyt tutkimuksissa on nousut esiin, miten monet ovat saaneet tuulimyllyistä haittavaikutuksia. Moni on joutunut jopa muuttamaan haittojen ollessa niin pahoja. Nämä haitat ovat asia, jota pitää tutkia vielä puolueettomasti vuosia ennen kuin saadaan varmuutta siihen, mitä kaikkia haittoja tuulimyllyistä voikaan aiheutua. Puutteellisin tiedoin ei pidä noin riskialtista hanketta toteuttaa, koska siinä ei ole muuta kuin menetettävää.

Terveysvaikutukset

Tuulimyllyjen haitallisista vaikutuksista ei ole vielä olemassa riittävästi luotettavaa ja puolueetonta tieteellistä tutkimusta. Monet olemassa olevista "tutkimuksista" on tehnyt taho, jolla on yhteyksiä tuulimylly-yritysten kanssa. Näin ollen on selvää, että silloin tutkimus ei ole objektiivista tai puolueetonta. Lisäksi tutkimusta tuulimyllyjen aiheuttamista pitkän aikavälin terveysvaikutuksista ei ole riittävästi. Jo nyt on kuitenkin enenevässä määrin alettu ymmärtämään, että tuulimyllyillä on paljon haittavaikutuksia ihmisten terveydelle. Tuulimyllyfirmat yrittävätkin nyt pikaisella aikataululla saada aikaan niin paljon tuulivoimala-alueita kuin ehtivät, koska uusien tutkimusten myötä terveyshaitat tulevat laajemmin ihmisten tietoon eikä sen jälkeen näille tuulivoimaloille myönnetä lupia niin hennoin perustein kuin mitä tähän saakka on tehty. Nyt täytyy toimia viisaasti eikä antaa lupaa yhdellekään tuulimyllylle Kuortaneen alueella tai edes lähiseudulla.

Infra-äänten haitallisista terveysvaikutuksista on kuitenkin jo julkaistu jonkin verran tutkimusta. On tutkittu, että infraäänten haitalliset vaikutukset voivat ulottua jopa 15 kilometrin päähän siitä, missä tuulimyllyt ovat. Haittavaikutusten tutkimus on vielä siis hyvin alkuvaiheessa ja lisäksi tarvitaan tutkimusta siitä, mitä haittoja tuulimyllyistä aiheutuu pitkällä aikavälillä ihmisten ja eläinten terveydelle sekä ympäristölle. Koska tutkimuksia ei vielä ole riittävästi niin olisi täysin vastuutonta sijoittaa tuulimyllyjä Kuortaneelle. Muutaman vuoden päästä

Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.

tutkimustuloksia on todennäköisesti jo enemmän ja silloin olemme kiitollisia siitä, ettei myllyjä sijoitettu Kuortaneelle. Tilaisuudessa nämä henkilöt vetosivat joihinkin "tutkimuksiin". Nämä on kuitenkin toteutettu tuulimyllyfirmoihin kytkeytyvien firmojen kautta, joten ne eivät ole millään tavalla puolueettomia tai objektiivisia. Muutamaa tällaista "tutkimusta" ei myöskään voi lähteä yleistämään. Kun esittelytilaisuudessa kysyttiin infraäänen taajuudesta niin esittelijät vaan selittivät, ettei ihminen kuule sitä ääntä. Niin tämäkin osoittaa, miten huonosti nämä henkilöt oikeasti asiasta tietävät. On todettu, että infraäänillä on terveyteen haitallisia vaikutuksia, vaikka niitä ei välttämättä ihminen kuulekaan. Tuli sellainen vaikutelma, että haitat vaan kielletään. Infraäänit voivat kuulua ja sen lisäksi ne aiheuttavat ihmisille erilaisia terveyshaittoja huonovointisuudesta tulehduksiin. Näitä haittoja ei ole vielä tutkittu ollenkaan riittävästi ja pitkäaikaisesta altistuksesta ei ole tutkimuksia myöskään riittävästi. Infraäänten mittausten osalta vaikuttaa siltä, että tuulimyllyfirmojen omat mittaukset on tehty ihan väärällä tavalla eikä niihin siten voi luottaa. Kuortaneelle suunnitellaan jättikokoisia tuulimyllyjä, joiden osalta tutkimusta ei vielä taida olla edes olemassa. On kuitenkin selvää, että koon lisääntyessä myös haittavaikutusten ilmenemisalue kasvaa, joten kyseessä olisi siis vielä tavallistakin vaarallisempi hanke. THL on myös todennut, että tuulivoimameluun yhdistettyjen oireiden	
--	--

yleisyys ei riipu etäisyydestä voimalaan eli samanlaisia oireita on niin 2.5 km päässä voimalasta asuvilla kuin 5–10 km päässä asuvillakin. Voimaloiden haittavaikutukset siis vaikuttavat hyvin laajalle alueelle. Infraäänen lisäksi tuulimyllyistä aiheutuu myös paljon tavallista melua, kun lavat pyörivät. Tämä melu kuuluu kauas ja on todella häiritsevää varsinkin silloin, kun tuuli on epätasaista tai sen suunta vaihtelee. Näin ollen haittavaikutukset ovat moninaisia. Lisäksi tuulimyllyissä vilkkuvat valot ovat häiritseviä. Tuulimyllyjen lähellä oleville lähetettyjen asukaskyselyjen perusteella on käynyt ilmi, että asukkailla on paljon huonoja kokemuksia tuulivoimaloista monella eri osa-alueella. Jos tuulimyllyjä Kuortaneelle sijoitettaisiin, niin miten sitten toimittaisiin, kun haitallisia vaikutuksia ilmenee? Silloinko tuulimyllyt laitettaisiin toimintakieltoon? Onko kunta se taho, joka sitten hoitaa korvaukset, kun myllyistä aiheutuu haittoja ihmisille ja ympäristölle. On syytä huomata, että korvausvaatimukset voivat kasvaa korkeiksi. Tuulimittaukset Tilaisuudessa kävi ilmi, ettei tuulimittauksia ole edes tehty. Nämähän pitäisi olla tehtynä ennen kuin mitään muuta edes ajatellaan. Kuortaneella ei tuule paljoa ja sen takia tuulimyllyjä pitäisikin rakentaa merenrannoille, koska siellä oikeasti tuuleekin. Kun ei tuule niin ei myllyistä ole mitään hyötyä, vaan niiden ylläpitoon vaan kuluu valtava määrä rahaa. Kuortaneella on mitattu tuulta ja mittauksessa tuulen nopeus	Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.
--	---

on ollut hyvin matala. Se jo osoittaa, ettei alue sovellu tuulivoimakäyttöön. Tilaisuudessa tuotiin esiin, että tuulen nopeus on ollut vain 3 m/s.

Vaikutukset ympäristöön ja kulttuurimaisemaan

Esityksessäkin todettiin, että alue kestää huonosti tuulimyllyjen aiheuttamia ongelmia. Jo sen perusteella pitäisi olla täysin selvää, ettei hanketta saa missään tapauksessa toteuttaa. Lähi- väli- ja kaukoalueelle kohdistuvat haitat ovat kestäättömiä.

Havainnekuvat olivat järkyttäviä. Vaikutuksia Natura- alueisiin ja muihin suojelualueisiin ei ole selvitetty riittävällä tarkkuudella. On selvää, että tuulimyllyt vaikuttavat ympäristöön ja lajikantaan heikentävästi. Hankkeella on laajemmat vaikutuksen myös maaperään sekä pohja- ja pintaveteen. Haitta-arvioinnissa tulisi huomioida myös kokonaisvaikutukset eli jo olemassa olevat ympäristöä kuormittavat tekijät.

Tuulimyllyt pilaisivat Kuortaneen arvokkaan perinnemaiseman täysin. Lisäksi kiinteistöjen arvo romahtaisi alueella. Kuortaneella ei ole varaa tehdä Kuortaneesta sellaista asuinalueita, johon kukaan ei halua muuttaa.

Eläimet

Tuulivoimaloilla on negatiivisia vaikutuksia myös alueen eläimiin, kuten lepakkoihin, viitasammakoihin ja lintuihin.

Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.

Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.

Alueella on myös esimerkiksi <i>petolintuja (sensitiivinen lajitieto häivytetty)</i>. Tuulivoimalat karkottavat eläimiä ja vaikuttavat negatiivisesti myös metsästettäviin eläimiin, kuten hirveen. Lajisuojeluraportti ei ole julkinen ja se osaltaan myös vaikuttaa siihen, että tuulimyllyfirmojen on helppo käyttää tätä seikkaa hyväkseen. On selvää, että tuulimyllyt karkottavat suojeltavat lajit niiden levähdys- ja pesimisalueilta. Lajien elinalueet pesimis- ja levähdyspaikkoineen tulisi suojella, koska niihin kajoaminen hävittää nämä tärkeät paikat. Eläimet ovat ihmisistäkin herkempiä myös esimerkiksi infraäänten haitoille. Verotulot Tiedotustilaisuudessa kunnanjohtaja sanoi, etteivät tuulimyllyistä saatavat verotulot edes välttämättä tulisi Kuortaneelle. Jos kunnassa on tehty päätös myllyistä verotulojen perusteella niin tällainen päätös ei sido, kun silloin käsillä ei ole ollut ajantasaista tietoa asiasta. Vaikuttaa myös siltä, ettei tämä asia ole ollut riittävän selkeästi päättäjien tiedossa, kun asiaa on käsitelty. Ainoa syy, miksi tuulimyllyjä Kuortaneelle on edes harkittu, on ollut niistä saatavat verotulot. Nyt on käynyt ilmi, ettei niitäkään välttämättä tule. Ja vaikka jotain tulisikin niin ei Kuortaneella ole varaa pilata aluettaan tuulimyllyillä, koska se tulee pidemmällä aikavälillä hyvin kalliiksi ja vie sen ainoan valtin, joka Kuortaneella on ollut eli luonnonkauniin ja rauhallisen maiseman. Kuortane ei ole kovin vetovoimainen kunta muutenkaan niin tuulimyllyt pilaisivat sen ainoan vetovoimatekijän. On myös huomioitava, että tuulivoimalat aiheuttavat paljon kustannuksia ja niiden	Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.
--	---

lämpimänä pitäminen on kallista. Lisäksi sähköntuotanto on arviointi pahasti yläkanttiin, koska alueella tuuli on heikkoa. Vaikutukset liiketoimintaan Tuulimyllyt kuitenkin pilaavat Kuortaneen luonnonkauniin maiseman ja myös terveysriskeillään voivat karkottaa matkailijoita. Kaavoitus Aluetta ei saa kaavoittaa tuulimyllyille. Läheisyydessä on paljon suojelukohteita ja muita arvokkaita kohteita. Kuortaneella on kaavoituksen suhteen oltu hyvin tarkkoja siitä, ettei mitään maisemaa pilaavaa saa rakentaa, koska maiseman tulee säilyä. Se, että nyt alueelle kaavoitettaisiin tuulivoimala, olisi täysin ristiriidassa tämän linjauksen kanssa. Asiassa ei ole huomioitu sitä, että nyt jo Etelä-Pohjanmaalle on tehty ja suunniteltu useita tuulivoimalahankkeita. Niiden haitalliset yhteisvaikutukset tulee huomioida. Muuten haittavaikutukset paisuvat ja karkottavat kaikki eläimetkin. Muuta Kuortaneenjärven ympäristö on valittu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Suomessa tällaisia kohteita on 171 kappaletta, ja niiden on katsottu olevan edustavimpia maaseudun kulttuurimaisemia ja maisemanhoidon	Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä. Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä. Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.
---	---

mallialueita. Metsät ovat tärkeä osa Kuortaneen maisemakuvaa. Tuulivoimalahankkeen vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan vertaamalla hankkeen aiheuttamia muutoksia suhteessa ympäristön nykytilaan. Jokainen voi hyvin todeta, miten Napalankallioiden ja Hietaharjunkankaan Kuortaneen ja Seinäjoen osalta 26, 350 metrin korkuiset tuulivoimalat täysin tarvelisivät tämän Kuortaneenjärven todella kauniin ympäristön, valtakunnallisestikin arvokkaaksi maisema-alueeksi valitun. Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö otsakkeen alla lähialueiden 0–7 km kohdassa todetaan; vaihtoehdossa VE1 lähialueelle sijoittuu runsaasti maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita. Maiseman sietokyky on arvoalueiden yhteydessä huonohko. Useisiin arvokohteisiin kohdistuvat maisemavaikutukset ovat merkittäviä. Yleisesti ottaen lähialueella muutos on suuri ja vaikutukset merkittäviä. Vaihtoehdossa VE2 todetaan muutoksen olevan keskisuuri ja siinäkin vaikutukset kohtalaiset. Kaukoalueella (14 – 25km voimaloista) kohdalla todetaan, että voimaloita näkyy vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 lähinnä laajoille pelloille sekä järville. Tässä todellisuuden vastaisesti annetaan ymmärtää, että voimalat tavallisesti " sulautuvat" maisemaan ja vaikutukset jäävät melko vähäisiksi, vaikka voimaloita näkyisikin. Tämä ei pidä paikkaansa. Havainnekuvat	
---	--

ovat harhaanjohtavia! Katsojan on syytä erottaa valju havainnekuva todellisuudesta, jolloin 78 pitkäa lapaa ovat koko ajan yötä päivää pyörimisliikkeessä loistaen kirkasta valoa päivisin, ja lentokentän valoja muistuttavat, kirkkaat punaiset valot (26) korkeudessa, häiriten yönkin rauhaa. Vaihtoehtoista todetaan, että kokonaisvaikutukset maisemaan ovat molemmilla vaihtoehtoilla suuret. On syytä muistaa, että Kuortaneenjärven ympäristö rantoineen sijaitsee lähellä lähimpiä tuulimyllyjä, myös kunnan keskustakin sijaitsee vain noin viiden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Jos hanke toteutetaan, se pilaa koko Kuortaneen maiseman ja rauhan, kyllä silloin perinnetervahaudankin ihana rauha ja palavan haudan tuli jää toiseksi, tunnelma/elämys katoaa ja särkyy. Puhumattakaan tuulimyllyjen vaikutuksesta meidän kuntalaisten jokapäiväiseen elämänlaatuun, terveyteen, kesämökkiasujien kokemaan. Moni voi yrittää myydä asumuksiaan tai kesämökkikiinteistön, ja muuttaa rauhallisemmalle alueelle rentoutumaan. Täältä tosin voi olla vaikeaa saada kiinteistöä myydyksi, harva haluaa tuulimyllyviidakon katveeseen. Kuortaneen kunta voi tällä hetkellä mainostaa aidosti kaunista ja rauhallista kuntaansa kauniine kuvineen potentiaalisille uusille asukkaille, kannattaa miettiä, miltä tuulimyllyhankkeen toteutuessa mainosvideot näyttävät, ja kuinka se vaikuttaa muuttoliikkeeseen tänne – ihmiset ovat nykyisin valistuneita! Maaseudun Tulevaisuudessa 20.11.2022 todetaan aivan oikein, että tuulivoimarakentamisen lainsäädäntöä olisi kehitettävä –	
--	--

haitat lisääntyvät ja leviävät laajemmalle voimaloiden korkeuden ja tehon kasvaessa. Suomen Ympäristöterveys – SYTe ry toteaa Suomessa vuonna 2016 tehdyn tutkimuksen mukaan tuulivoimaloiden infraäänen aiheuttaneen terveyshaittoja jopa 15–20 kilometrin etäisyydellä voimaloista. Riskietäisyys kasvaa voimaloiden tehon, määrän tai korkeuden kasvaessa tai pitkäaikaisaltistuksessa. Pilottitutkimus on tilastollisesti merkittävä (Mehtätalo ym 2019). Kyseinen tutkimus toteutettiin kahdessa maakunnassa, Satakunnassa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Suomen Uutiset viittaa 14.8.2023 diplomi-insinööri Hannu Nykäsen tutkimukseen, jossa hän toteaa, että tuulivoimaloiden infraääntä on arvioitu väärin. Nykänen on toiminut ennen eläkkeelle jäämistään VTT:n johtavana tutkijana. Tutkimuksen tärkein johtopäätös oli se, että aiemmin Suomessa tehdyissä infraäänimittauksissa ja analyysissä on olennainen periaatteellinen virhe. Olennainen periaatteellinen virhe on infraäänen analysointi terssikaista-analyysinä. Analyysitapa johtaa täysin virheelliseen arvioon infraäänen haitallisuudesta. Se ei paljasta tuulivoimamelun tärkeintä terveyttä vaarantavaa piirrettä eli lapataajuisen melukomponentin ja sen harmonisten komponenttien esiintymistä sisätiloissa, toteaa analyysitulokset laatinut DI Hannu Nykänen. Avohoidon Tutkimussäätiön kustantama esitutkimus Tuulivoimaloiden synnyttämän melun ja tärinän terveysriskit	
--	--

alkoi tammikuussa 2021 ja valmistui maaliskuussa 2023. Säätiö haluaa tukea tutkimusta, jonka tuloksilla on muun muassa kansantaloudellista vaikuttavuutta. Tuulivoimaloiden aiheuttamaa ulko- ja sisämelua mitattiin seitsemän tuulivoima-alueen ympäristössä eri puolella Suomea. Huittisissa, Leppävirralla, Luhangassa ja Jämijärvellä sisä- ja ulkomelu olivat selvästi läheisen tuulivoima-alueen aiheuttamia. Melumittaukset teki Suomen Akustiikkasuunnittelu STM:n asumisterveysasetuksen edellyttämällä tavalla ja noudattaen Valviran sisätiloissa tehtäville tuulivoimamelumittauksille laatimia erityisohjeita. Lisäksi tehtiin kuuloaluetta pienemmille taajuuksille ulottuvia infraäänimittauksia noin 0,1 Hz:n taajuuteen asti. Tuulivoimaloiden melun on todettu aiheuttavan terveyshaittoja myös Suomessa, erityisesti sen jälkeen, kun käyttöön on otettu yli 3 MW:n tehoisia teollisen luokan tuulivoimaloita. Kuortaneen osalta suunnitellussa hankkeessa voimalan yksikköteho olisi noin 7–10 MW. Tyypillisimmät raportoidut tuulivoimalan aiheuttamat terveyshaitat ovat elämänlaadun huononeminen, uneen liittyvät häiriöt, kohonnut stressitaso sekä muun muassa epätyypillinen tinnitus, huimaus, tasapainohäiriöt, korvakipu ja päänsärky. Infraääni on hyvin matalataajuisia melua, jota ei yleensä kuulla, mutta joka pystyy vaikuttamaan kehoon. Tuulivoimaloiden infraääni poikkeaa esimerkiksi liikenteen tai teollisuuden aiheuttamasta infraäänestä. "Tuulivoimaloiden synnyttämä infraääni on sopivissa olosuhteissa aivan omanlaatuisensa. Se muodostuu tuulivoimalan pyörimisen	
--	--

aiheuttamasta lapataajuisesta komponentista ja sen harmonisista kerrannaisista. Ainoa muu laite, joka synnyttää tällaista melua, on helikopteri. Ja on pitkään ollut tunnettua, että helikopteri voi aiheuttaa matkustajilleen voimakkaan pahoinvoinnin tietyissä olosuhteissa. Olisi siten erinomaisen tärkeää tehdä myös lääketieteellistä tutkimusta tuulivoimaloiden synnyttämän infraäänien vaikutuksista, erityisesti pitkäaikaisen altistuksen aiheuttamista terveyshaitoista," toteaa Nykänen. Tuulivoimaloiden synnyttämä infraääni voi edetä lähes vaimentumattomana useiden kilometrien päähän. Suojautuminen infraäänistä on mahdotonta, koska tuulivoimaloiden infraääni leviää täysin hallitsemattomasti ympäristöön. Haitan merkittävyys riippuu asuin- tai lomarakennuksen etäisyydestä lähimpään tuulivoimalaan. Nykäsen mukaan nykyisin käytettävissä melumallinnuksissa on merkittäviä puutteita, mikä johtaa melutason aliarviointiin ja siten suojaetäisyyden aliarviointiin. Toukokuun 2023 asukaskyselyn mukaan huomattavan suuri osa Kuortaneen (31 %) ja muiden kuntien (29 %) vastaajista ilmoitti kuulevansa hankkeesta asukaskyselyn yhteydessä ensimmäisen kerran. Tämä tulos on erittäin huolestuttava, ja herättää myös kysymyksen puutteellisen tiedottamisen motiiveista! Hanke massiivisuudellaan koskettaa kaikkia kuntalaisia sekä täällä kesäasunnon omaavia, ei vain aivan lähimpänä asuvia. Maisemamuutos koskee kaikkia, ja laaja joukko kuntalaisia joutuu tuulivoiman hättatekijöiden piiriin.	
---	--

Yllättävää oli myös se, että ELY-keskuksen mielipideosiosta vuodelta 2022 löytyi varmennetusti vain yksi kuortanelaisen mielipide. Ei voi olla totta, ettei mielipiteitä ole ollut, kyseessä on tiedotuksen epäonnistuminen näiltä osin. Hyvä on myös selvittää etukäteen, kenellä on vastuu, jos kuntalaisille aiheutuu terveyshaittoja, mikäli hanke toteutuisi. Kunnan viranomaiset, terveys- ja ympäristöviranomaiset kantavat vastuun. Ilmattaren hallituksen kolme jäsentä ovat kaikki ulkolaisia, eivät he vastaa em. asioista. Tuulivoimalahanke on ristiriidassa vuonna 2022 voimaan tulleen rantakaavan kanssa. Alueelle ei maisemasyistä saisi rakentaa kaksikerroksista kesämökkiä, ei myöskään lähellä olevaa metsän reunaa saa pellon puolelta hakata. Mutta, nyt alle viiden kilometrin saisi vaivatta kohottaa lähimmän 350-metrinen tuulivoimalan, kun 210- metrisetkin tuulimyllyt näkyvät epämiellyttävinä, ei tänne kuuluvina, kymmenienkin kilometrien päähän. Tämä asettaa rantakaavankin varsin outoon valoon ja ihmiset eriarvoiseen asemaan. Matkailuelinkeinolle on suuri haitta, mikäli tuulimyllyhanke etenee. Erityisesti lomailijat hakeutuvat tänne ympäri Suomea ja säännöllisesti ulkomailtakin vuosittain ympäristön rauhallisuuden ja luonnon kauneuden vuoksi. Mahdolliset tuulimyllyt eivät tätä kokemusta enää tuota, lomailijat valitsevat rauhallisemman paikan. Tämä asia myös suunnitteilla ollutta investointia nyt on jarruttamassa.	
--	--

Lisäksi on syytä huomata, että tuulen ollessa heikkoa, sähkön hinta nousee. Näin ollen tuulivoimalat voivat nostaa sähkön hintaa tarpeettomasti. Lopuksi On syyt muistaa, että tuulimyllyfirmojen ainoa tavoite on tehdä mahdollisimman paljon voittoa ja rakentaa niitä voimaloita ennen kuin lisää tutkimuksia valmistuu. Kun tuulimyllyjen aiheuttamia haittoja ihmisten ja eläinten terveydelle sekä ympäristölle tutkitaan lisää niin haittavaikutuksista saadaan lisä tietoa. Sen jälkeen nämä firmat eivät saakaan enää lupia rakentaa vaarallisia voimaloita. Tässä asiassa on oltava nyt tärkeä katsoa asiaa tulevaisuuden kannalta eikä pidä tehdä peruuttamattomia virheitä. Toivotaan kaikille päättäjille nyt viisautta jättää toteuttamatta tämä maiseman pilaava hanke, jätetään kaunis ympäristömme jälkipolville, ei tarvella luontoa.	Merkitään tiedoksi. Ks. myös vastine yllä.
---	---

Yksityishenkilö 52 (2 hlöä)	Vastine
MIELIPIDE NRO 2 JA KANNANOTTO MAAKUNTAKAAVA 2050 -EHDOTUKSESTA Kiitämme mahdollisuudesta lausua mielipide ja kannanotto tässä tärkeässä asiassa Ehdotus:	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

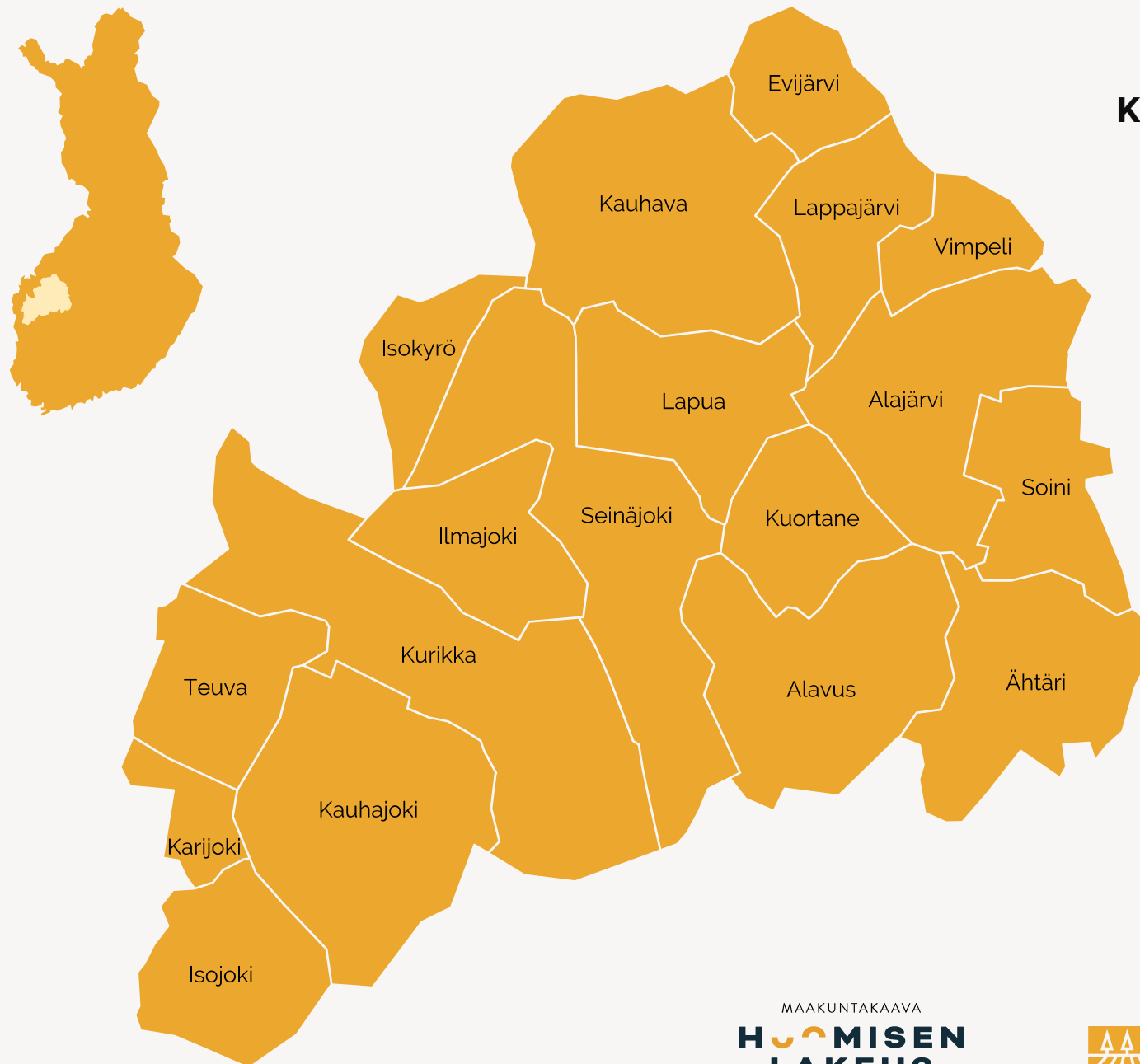
Ehdotamme, että Isojoen Kolmihaaran tuuli- ja aurinkovoima-alue ja maakuntakaavaehdotuksessa mainittu Piikkilänviidan tuulivoima-alue poistetaan kokonaan maakuntakaavan tuuli- ja aurinkovoima-alueiden joukosta. TV -merkinnät näiltä alueilta tulee siis kokonaan poistaa maakuntakaavaehdotuksesta. Näinollen näille alueille ei tule maakuntakaavassa osoittaa mahdollisuutta rakentaa tuuli- tai aurinkovoimaa. Perustelut: Nuo alueet ovat erittäin uhanalaisia ja haavoittuvia luonnon ydinalueita, joissa on runsaasti elintärkeitä ekologisia käytäviä ja viherrakenteita.	Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alue sijaitsee osin samalla alueella kuin Isojoella käynnissä oleva Kolmihaaran tuulivoimahanke. Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alue tullaan säilyttämään maakuntakaavassa jäljempänä esitettyjen perusteiden johdosta. Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueen rajausta on maakuntakaavassa tarkistettu kaavan laadinnan aikana perustuen maakotkareviireihin kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointiin, luonnonsuojelualueiden rajaamiseen alueen ulkopuolelle sekä pienialaisiin etäisyystarkistuksiin suhteessa vakituisen ja loma-asutukseen. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä edellytetään muun muassa, että "Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset vakituisen ja loma-asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, pohjavesiin, kansallispuistoihin, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset."
--	--

Isojoella on toiminnassa tai rakenteilla tai suunnitteilla yli 200 tuulimyllyä ja Isojoen naapurikunnissa aivan lähellä Isojoen rajaa on yli 100 tuulimyllyä. Yhteensä siis yli 300 pilvenpiirtäjän kokoista tuulimyllyä on Isojoen taakkana. Karhun, ilveksen, ahman, liito-oravan, suurten petolintujen reviirit sekä liito-oravan reviirit sijoittuvat juuri Kolmihaaran alueelle. Alueella on myös uhanalaisia lepakoita.	Piikkilänviidan aluekohtaisen suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee lisäksi huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin, turvata metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyminen. Lisäksi maakuntakaavassa annetaan ekologistia yhteyksiä koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan "Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätalousoikaisessa." Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueita ei osoiteta luonnonsuojelualueille. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevaa yleistä suunnittelumääräystä tullaan vielä tarkentamaan siten, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset asutukselle eivät saa muodostua kohtuuttomiksi. Suunnittelumääräys ja alueen nykytilanne tulee huomioida alueelle jatkossa suunniteltavissa tuulivoimahankkeissa ja tuulivoimaosayleiskaavoissa. Kaavan taustalle on hankittu Luonnonvarakeskukselta paikkatietoaineisto (GPS-panta-aineisto ja Tassu-järjestelmän havainnot) susien eniten käyttämistä alueista ja ydinalueista Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla.
---	--

Kolmihaaran tuulivoima-alue on keskellä kaikkein kauneinta Suomea ja Isojoen tärkeän pohjavesialueen päällä ja välittömästi sen läheisyydessä. Vaarana on, että tuulimyllyt pilaavat pohjavedet ja myrkyttävät Isojoen kalat ja isojokisten mielet ja sielunmaisemat.	Luonnonvarakeskuksen aineistoja on hyödynnetty tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa (FCG 2022a), Natura-arvioinnissa (Sitowise 2024) sekä maakuntakaavaratkaisussa ja kaavan vaikutusten arvioinnissa (Sweco 2024). Tuulivoimalle annettava koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys velvoittaa huomioimaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa eläimistön ja luontoarvot, mikä koskee myös mm. sutta ja muita suurpetoja. Suden, ilveksen ja karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee hävittämis- ja heikentämiskielto (luonnonsuojelulaki 68 §, 78 §). Alueiden yksityiskohtaisemmissa suunnitteluissa toteutetaan tyypillisesti lajisto- ja luontoselvityksiä, kuten liito-orava- ja lepakkoselvityksiä, jolloin alueen lajistosta saadaan maakuntakaavan yleispiirteistä tasoa tarkempi käsitys. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita pohjavesialueille. Maakuntakaavassa osoitetut pohjavesialueet perustuvat Suomen ympäristökeskuksen aineistoon. Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaa koskeva yleinen suunnittelumääräys, jonka mukaan suunnittelussa tulee huomioida vaikutukset pohjavesiin ja pyrkiä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksittäisen tuulivoimahankkeen vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin arvioidaan tyypillisesti osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.
--	--

Kolmihaaran alue sijaitsee UNESCON Geopark -alueella ja lähellä Lauhavuoren kansallispuistoa ja sen Natura-aluetta. Alue on välittömässä lähietäisyydessä Natura -suojeltua Isojoki - Lapväärtinjokea. Yli 300 Eiffel -tornin vaikutukset ovat Isojoelle ja isojokisille katastrofaaliset. Alueen maisemat tuhoutuvat täysin. Alueen rikas ja monimuotoinen luonto ja sen eliöt tuhoutuvat lopullisesti. Kaikki nuo yhteisvaikutukset huomioiden tuota aluetta ei tule valjastaa tuulivoimateollisuudelle.	Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueen aluekohtaisen suunnittelumääräyksen mukaan "Alueen suunnittelussa tulee varmistaa, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuva." Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueen aluekohtaisen suunnittelumääräyksen mukaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon Lapväärtinjokeen ja Isojokeen kohdistuvat vesistövaikutukset. Yleispiirteisen maakuntakaavan tasolla on tuulivoimaloiden alueiden osalta huomioitu tietyt reunaehdot ja vaikutusten arviointien kautta tulevat rajoitteet tuulivoimamerkintöjen osoittamiselle samoin periaattein koko maakunnan alueella. Piikkilänviidan tuulivoimaloiden alueella ei ole maakuntakaavatasoisissa selvityksissä ilmennyt seikkoja, joiden vuoksi alueelle ei voitaisi osoittaa tuulivoimaloiden alueen erityisominaisuutta osoittavaa merkintää. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon ja mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Maakuntakaavamerkintä ei varaa aluetta tuulivoiman tuotantoon tai velvoita tuulivoimahankkeen käynnistämiseen alueella. Seudullisen tuulivoima-alueen rakentaminen
---	--

	edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

www.epliitto.fi
Kampusranta 9 C / PL 109
60101 Seinäjoki